

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2004–2005)

FOR BUDSJETTERMINEN 2005

Statsbudsjettet
medregnet folketrygden

Innhold

1	Hovedtrekk i finanspolitikken	7	3.12	Landbruks- og matdepartementet	49
1.1	Den økonomiske politikken	7	3.13	Samferdselsdepartementet	50
1.2	Budsjettpolitikken	7	3.14	Miljøverndepartementet	51
1.2.1	Hovedelementene i budsjett- politikken	7	3.15	Moderniseringsdepartementet	53
1.2.2	Bruken av petroleumsinntekter i budsjettpolitikken	8	3.16	Finansdepartementet	54
1.2.3	Veksten i statsbudsjettets utgifter	10	3.17	Forsvarsdepartementet	55
1.2.4	Lånetransaksjoner og finansieringsbehov	11	3.18	Olje- og energidepartementet	56
1.2.5	Skatter og avgifter	11	3.19	Ymse utgifter og inntekter	57
1.2.6	Kommuneøkonomien	11	4	Statsbankene	58
1.3	Forslag til vedtak	12	5	Oversikt over budsjettets utgifter og inntekter	60
1.4	Sammendrag av statsbudsjettet	12	5.1	Innledning	60
2	Hovedprioriteringer i budsjettet	19	5.2	Oversikt over budsjettets utgifter	60
2.1	Oversikt	19	5.2.1	Oversikt over budsjettets samlede utgifter	60
2.2	Opptopping av internasjonal bistand	19	5.2.2	Driftsutgifter (postene 1-29)	61
2.3	Barnehager - likebehandling og flere barnehageplasser	20	5.2.3	Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	62
2.4	Styrking av kommuneøkonomien	21	5.2.4	Overføringer til andre (postene 50-89)	63
2.5	Satsing på forskning og innovasjon	22	5.2.5	Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)	64
2.6	Kvalitet i grunnopplæringen	23	5.3	Oversikt over statsbudsjettets inntekter	64
2.7	Opptopping av psykiatrisatsingen	24	5.3.1	Oversikt over statsbudsjettets samlede inntekter	64
2.8	Styrking av politiet	24	5.3.2	Statsbudsjettets driftsinntekter (postene 1-29)	65
2.9	Tiltak mot fattigdom og rusmisbruk	25	5.3.3	Inntekter i samband med nybygg og anlegg (postene 30-49)	66
2.10	Kollektivtransport	25	5.3.4	Overføringer fra andre (postene 50-89)	67
2.11	Framtidsrettet miljøatsing	26	5.3.5	Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)	69
2.12	Skatter og avgifter - oppfølging av skattereformen	27	5.4	Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter	69
3	Oversikt over departementenes utgifter	29	5.4.1	Oversikt over petroleumsvirksom- hetens utgifter og inntekter	69
3.1	Innledning	29	5.4.2	Statens petroleumsfond	71
3.2	Utenriksdepartementet	29	5.5	Oppsummering. Saldering av stats- budsjettet og finansieringsbehov	72
3.3	Utdannings- og forsknings- departementet	31	6	Folketrygdens utgifter og inntekter	73
3.4	Kultur- og kirke departementet	33	6.1	Utgiftsutviklingen i folketrygden	73
3.5	Justis- og politidepartementet	34	6.2	Folketrygdens finansieringsbehov	78
3.6	Kommunal- og regional- departementet	36			
3.7	Arbeids- og sosialdepartementet	39			
3.8	Helse- og omsorgsdepartementet	42			
3.9	Barne- og familiedepartementet	44			
3.10	Nærings- og handelsdepartementet	46			
3.11	Fiskeri- og kystdepartementet	48			

7	Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt	80
7.1	Bestillings- og tilsagnsfullmakter ..	80
7.2	Statlige garantier	84
8	Gjennomføringen av inneværende års budsjett	85
8.1	Anslag på regnskap 2004	85
8.1.1	Statsbudsjettets utgifter	85
8.1.2	Statsbudsjettets inntekter	86
8.1.3	Folketrygdens utgifter og inntekter. Finansieringsbehov	86
8.1.4	Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter	87
8.1.5	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	88
8.2	Statsregnskapet medregnet folketrygden for 1. halvår 2004	89
8.2.1	Statsbudsjettets utgifter	89
8.2.2	Statsbudsjettets inntekter	89
8.2.3	Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter	90
8.2.4	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	90
9	Utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside 1996-2004	91
10	Statlig økonomistyring mv.	97
10.1	Økonomistyring i staten	97
10.1.1	Tiltak for å styrke økonomistyringen i staten	97
10.1.2	Administrativ omlegging av arbeidsgiveravgiften for statlige virksomheter	99
10.1.3	Nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen	99
10.2	Styring av statlige investeringer	99
11	Flerårige budsjettkonsekvenser	101
11.1	Bakgrunn	101
11.2	Grunnlaget for beregning av flerårige budsjettkonsekvenser	101
11.3	Gjennomgang av ulike bevilgningstyper	102
11.4	Tallmessig presentasjon	102
11.5	Større planer og satsinger mv.	108

Forslag til vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 1. januar til 31. desember 2005	111
Det kongelige hus	114
Regjering	114
Stortinget og underliggende institusjoner	114
Høyesterett.....	114
Utenriksdepartementet.....	115
Utdannings- og forskningsdepartementet	118
Kultur- og kirkedepartementet	121
Justis- og politidepartementet	124
Kommunal- og regionaldepartementet	126
Arbeids- og sosialdepartementet	128
Helse- og omsorgsdepartementet.....	130
Barne- og familiedepartementet.....	133
Nærings- og handelsdepartementet	135
Fiskeri- og kystdepartementet	137
Landbruks- og matdepartementet	138
Samferdselsdepartementet.....	140
Miljøverndepartementet	142
Moderniseringsdepartementet	144
Finansdepartementet	146
Forsvarsdepartementet.....	147
Olje- og energidepartementet	148
Ymse utgifter.....	149
Statsbankene.....	149
Petroleumsvirksomheten	150
Statens forretningsdrift	150
Folketrygden.....	151
Statens petroleumsfond	153
Inntekter under departementene.....	154
Inntekter fra petroleumsvirksomheten	164
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.	164
Skatter og avgifter	164
Renter og utbytte mv.....	166
Folketrygden.....	167
Statens petroleumsfond	167
Statslånemidler	167

Vedlegg

1	Statsbudsjettet medregnet folketrygden ..	202
2	Bevilgningsregnskapet.....	214
3	Antall arbeidstakere/årsverk i staten per 1. mars 2004	220

Tabelloversikt

Tabell 1.1	Statsbudsjettets og Statens petroleumsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner	10	Tabell 8.3	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	87
Tabell 1.2	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov, ekskl. petroleumsvirksomheten .	11	Tabell 8.4	Statens petroleumsfond, inntekter og utgifter 2004	88
Tabell 1.3	Artsgruppering av statsbudsjettet	14	Tabell 8.5	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	88
Tabell 4.1	Lånerammer for Statsbankene i 2003, 2004 og 2005.	58	Tabell 8.6	Statsbudsjettets utgifter	89
Tabell 5.1	Statsbudsjettets utgifter	61	Tabell 8.7	Statsbudsjettets inntekter	89
Tabell 5.2	Driftsutgifter (postene 1-29)	61	Tabell 8.8	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	90
Tabell 5.3	Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	62	Tabell 8.9	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	90
Tabell 5.4	Overføringer til andre (postene 50-89)	63	Tabell 9.1	Bevilgninger over statsbudsjettet fordelt på politikkområder i faste 2004-priser (1996, 2000, 2004) og gjennomsnittlig årlig realvekst 1996-2004 i pst.	92
Tabell 5.5	Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)	64	Tabell 11.1	Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2006-2008, eksklusive dagpenger, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2005	103
Tabell 5.6	Statsbudsjettets inntekter	65	Tabell 11.2	Flerårige budsjettkonsekvenser	105
Tabell 5.7	Driftsinntekter (postene 1-29)	65			
Tabell 5.8	Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2005 for statens forretningsdrift .	66			
Tabell 5.9	Inntekter i samband med nybygg og anlegg (postene 30-49)	66			
Tabell 5.10	Overføringer fra andre (postene 50-89)	67			
Tabell 5.11	Utbytte fra statlig eide selskaper	68			
Tabell 5.12	Tilbakebetalinger mv., utenom petroleumsvirksomheten (postene 90-99)	69			
Tabell 5.13	Utgifter til petroleumsvirksomheten	69			
Tabell 5.14	Inntekter fra petroleumsvirksomheten	70			
Tabell 5.15	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	71			
Tabell 5.16	Statens petroleumsfond. Inntekter og utgifter 2004-2005 ..	71			
Tabell 5.17	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	72			
Tabell 6.1	Folketrygdens utgifter	73			
Tabell 6.2	Utviklingen i sentrale ordninger i folketrygden 1998-2005	77			
Tabell 7.1	Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter	80			
Tabell 8.1	Utgifter - totaloversikt	85			
Tabell 8.2	Statsbudsjettets inntekter	86			

Vedleggstabeller

Tabell 1.1	Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 1999-2005	202
Tabell 1.2	Samlede utgifter etter departement 1999-2005	203
Tabell 1.3	Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 1999-2005	204
Tabell 1.4	Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 1999-2005	205
Tabell 1.5	Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 1999-2005	206
Tabell 1.6	Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 1999-2005	207
Tabell 1.7	Skatter og avgifter i perioden 1999-2005	208
Tabell 1.8	Samlede inntekter i perioden 1999-2005	209
Tabell 1.9	Saldert budsjett 2004, utgifter fordelt etter departement og grupper av postnummer	210

Tabell 1.10	Forslag for 2005, utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer	211	Tabell 2.3	Statens utgifter pr. 30. juni 2003 og 2004 fordelt etter programområde	219
Tabell 1.11	Statsbankenes innvilgninger 1999-2003, saldert budsjett 2004 og forslag til rammer for 2005	212	Tabell 3.1	Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon per 1. mars 2004	222
Tabell 2.1	Utgifter i bevilgningsregnskapet pr. 1. halvår 2004	214	Tabell 3.2	Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune per 1. mars 2004. Heltid og deltidsansatte	231
Tabell 2.2	Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2003 og 2004	216			

Figuroversikt

Figur 9.1	Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP-vekst for Fastlands-Norge. Regnskap 1996-2003. Anslag på regnskap 2004	91	Figur 9.2	Årlig realvekst fordelt på politikkområder i perioden 1996-2004	94
			Figur 9.3	Statsbudsjettets utgifter i 2004	95

Oversikt over bokser

Boks 5.1	Statsbudsjettets inndeling	60	Boks 9.1	Datagrunnlaget for beregningene .	93
----------	----------------------------------	----	----------	-----------------------------------	----

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2004–2005)

Den kongelige proposisjon om statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 1. januar - 31. desember 2005

Tilråding fra Finansdepartementet av 1. oktober 2004, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Bondevik II)

1 Hovedtrekk i finanspolitikken

1.1 Den økonomiske politikken

Regjeringens hovedmål for den økonomiske politikken er arbeid til alle, økt verdiskaping, videreutvikling av det norske velferdssamfunnet, rettferdig fordeling og bærekraftig utvikling. Et sterkt og konkurransedyktig næringsliv er en forutsetning for å nå disse målene.

På lang sikt er det veksten i fastlandsøkonomien som bestemmer utviklingen i velferden i Norge. Den økonomiske politikken må derfor legge avgjørende vekt på å fremme verdiskaping og produktivitet både i offentlig og privat sektor. Regjeringen har forbedret rammevilkårene for næringsvirksomhet, og vil gjennomføre reformer i skattesystemet og iverksette andre tiltak som kan øke vekstevnen i økonomien. Samtidig må den økonomiske politikken være opprettholdbar på lang sikt. Gjennomføringen av en pensjonsreform er et viktig skritt for å sikre dette.

Regjeringen vil følge retningslinjene for en forsvarlig, gradvis innfasing av oljeinntektene i økonomien som det var bred enighet om ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 29 (2000-2001). Den økonomiske politikken må bidra til en stabil utvik-

ling i produksjon og sysselsetting. Retningslinjene innebærer at pengepolitikken rettes inn mot lav og stabil inflasjon. På den måten har pengepolitikken en klar rolle i å stabilisere den økonomiske utviklingen.

Regjeringen legger vekt på å videreføre det inntektspolitiske samarbeidet. Moderate inntektsoppgjør er nødvendig for å sikre en fortsatt sterk konkurranseutsatt sektor og lav arbeidsledighet.

1.2 Budsjettpolitikken

1.2.1 Hovedelementene i budsjettpolitikken

Retningslinjene for budsjettpolitikken sikter mot en langsiktig, forsvarlig innfasing av oljeinntektene i norsk økonomi, om lag i takt med utviklingen i forventet realavkastning av Statens petroleumsfond (handlingsregelen). Retningslinjene bygger på at budsjettpolitikken må være opprettholdbar over tid. Samtidig skal budsjettpolitikken bidra til en stabil økonomisk utvikling. I denne sammenheng er det viktig å unngå at store svingninger i oljeprisen eller avkastningen i Petroleumsfondet fra år til år forplanter seg til fastlandsøkonomien

gjennom store svingninger i bruken av oljeinntekter over statsbudsjettet. I perioder med høy ledighet åpner retningslinjene for at handlefriheten i budsjettpolitikken som oljeinntektene gir, kan utnyttes til å stimulere produksjon og sysselsetting. Motsatt vil det være behov for å holde igjen i finanspolitikken i perioder med høy kapasitetsutnyttelse og presstendenser i økonomien.

Olje og gass er ikke-fornybare ressurser. En vesentlig del av de løpende innbetalingene fra petroleumsvirksomheten kan ikke betraktes som inntekter i vanlig forstand, men innebærer en omplassering av olje- og gassressursene til finansiell formue i Statens petroleumsfond. Innbetalingene til staten har sitt motstykke i en reduksjon av verdien av statens petroleumsressurser. Skal vi ha glede av petroleumsinntektene på varig basis, må bruken av inntektene frikoples fra de løpende innbetalingene til staten. Retningslinjene for budsjettpolitikken ivaretar dette hensynet. Netto kontantstrømmen fra oljevirksomheten overføres i sin helhet til Statens petroleumsfond, mens det over tid bare er realavkastningen av fondet som skal brukes. På denne måten unngår en å tære på formuen i fondet, slik at petroleumsinntektene bidrar til å bedre velferden også for kommende generasjoner.

Aldringen av befolkningen og økende tilleggs pensjoner, vil gi et sterkt underliggende press i retning av økte utgifter framover. Selv om høy yrkesdeltakelse og store oljeinntekter gir oss et godt utgangspunkt for å møte en slik utvikling, er veksten i utgifter knyttet til en økende andel eldre så sterk at den bare i begrenset grad kan finansieres av kapitalen som bygges opp i Petroleumsfondet. Tidligere framskrivninger av budsjettbalansen har indikert et langsiktig innstrammingsbehov på om lag 5 pst. av BNP for Fastlands-Norge, jf. nærmere omtale i kapittel 3 i Nasjonalbudsjettet 2005. Dette understreker at det over tid er nødvendig med reformer både i pensjonssystemet og på andre områder i offentlig sektor for å sikre langsiktig bærekraft i statsfinansene.

Regjeringen vil innrette budsjettpolitikken slik at den styrker grunnlaget for et vekstkraftig næringsliv og gjør offentlig virksomhet mer effektiv. Produksjonen av olje og gass vil etter hvert avta. På lengre sikt er det vekstevnen i fastlandsøkonomien som er avgjørende for den framtidige utviklingen i velferden i Norge.

Et hovedhensyn ved innretningen av budsjettpolitikken de siste årene har vært å gi rom for lettelser i pengepolitikken, og motvirke at kronen igjen styrker seg markert. Med utsikter til god vekst gjennom inneværende og neste år må hensynet til en stabil utvikling i økonomien, og spesielt behovet for å opprettholde et sterkt, konkurranse-

utsatt næringsliv, tillegges stor vekt også i utformingen av statsbudsjettet for 2005.

1.2.2 Bruken av petroleumsinntekter i budsjettpolitikken

Det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet

Retningslinjene for budsjettpolitikken innebærer at bruken av petroleumsinntekter, målt ved det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet, over tid må være på linje med forventet realavkastning av Statens petroleumsfond. En viktig grunn til å knytte bruken av petroleumsinntektene til utviklingen i det strukturelle budsjettunderskuddet, og ikke til utviklingen i det faktiske, oljekorrigerede underskuddet, er å unngå en budsjettpolitikk som virker destabiliserende på norsk økonomi.

Bruken av oljeinntekter over statsbudsjettet er kommet opp på et høyt nivå. Det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet i 2004 ligger ifølge oppdaterte anslag om lag 25 mrd. kroner over forventet realavkastning av Petroleumsfondet, målt i 2005-priser. Over tid må statsbudsjettet være i balanse, inklusive avkastningen fra statens finansformue. For at budsjettpolitikken skal være opprettholdbar, må derfor bruken av oljeinntekter bringes tilbake til banen som følger av handlingsregelen.

Samtidig understreker de betydelige revisjonene av anslagene for det strukturelle underskuddet og kapitalen i Petroleumsfondet gjennom de siste årene at handlingsregelen ikke kan anvendes mekanisk. I retningslinjene som ble forelagt Stortinget våren 2001, understrekes det at svingninger i fondskapitalen og i faktorer som påvirker det strukturelle underskuddet, ikke bør slå direkte ut i budsjettpolitikken i det enkelte år. Dersom en nå skulle bringe bruken av petroleumsinntekter ned på linje med forventet realavkastning av kapitalen i Statens petroleumsfond, måtte budsjettpolitikken ha vært strammet kraftig til. En slik brå omlegging av politikken ville ha vært i strid med intensjonen bak retningslinjene om jevn innfasing av oljeinntektene.

Regjeringen legger stor vekt på å gjennomføre en skattereform i tråd med forslagene i St.meld. nr. 29 (2003-2004). Et hovedmål med reformen er å oppnå økt likebehandling av reelle arbeidsinntekter og stimulere til økt yrkesdeltakelse. Netto skattelettelser kombineres med en viss forskyvning av samlet skattebyrde fra arbeid til forbruk, ved at merverdiavgiftssatsene øker med 1 prosentpoeng. Regjeringen legger vekt på at dette skjer innenfor en forsvarlig budsjettmessig ramme, som under-

støtter den positive utviklingen vi nå ser i norsk økonomi.

Innretningen av budsjettpolitikken de siste par årene har gitt rom for betydelige lettelser i pengepolitikken. En reversering av kronestyrkingen gjennom 2002 har dempet presset på konkurranseutsatt sektor, og lave renter gir nå sterke impulser til vekst i den innenlandske etterspørselen. I den nåværende konjunktursituasjonen, der oppgangen i norsk økonomi er i ferd med å vinne fotfeste, ville en ny, markert styrking av kronen kunne sette det konkurranseutsatte næringslivet i en meget vanskelig situasjon. Budsjettpolitikken for 2005 må innrettes slik at den bidrar til en stabil utvikling i produksjon og sysselsetting.

De sentrale hensynene som her er nevnt, er reflektert i budsjettoplegget for 2005 på følgende måte:

- Et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd på 66,4 mrd. kroner, som er en økning på 6,3 mrd. kroner fra 2004. Anslaget på det strukturelle underskuddet er vel 24 mrd. kroner over forventet realavkastning av kapitalen i Petroleumsfondet ved inngangen til 2005. Dette innebærer en viss nedgang i merbruken av oljeinntekter i forhold til 2004.
- Det strukturelle underskuddet, målt som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge, øker med 0,4 prosentpoeng fra 2004 til 2005. Når en tar hensyn til budsjettets sammensetning, virker budsjettet om lag nøytralt på økonomien, jf. omtale i avsnitt 3.2.7 i St.meld. nr. 1 (2004-2005) Nasjonalbudsjettet 2005.
- En reell, underliggende vekst i statsbudsjettets utgifter på vel 1¾ pst. eller i underkant av 11 mrd. kroner regnet i forhold til anslag på regnskap for 2004. Som gjennomsnitt over perioden 2002-2005 anslås utgiftsveksten til 2,1 pst., dvs. noe lavere enn gjennomsnittlig BNP-vekst for Fastlands-Norge i samme periode på 2,2 pst.
- Samlet sett innebærer budsjettforslaget for 2005 netto bokførte skattelettelser på 1,65 mrd. kroner. Påløpte, nye netto skatte- og avgiftslettelser utgjør om lag 3,3 mrd. kroner. Reduserte skatter virker mindre ekspansivt på økonomien enn en tilsvarende økning i offentlig kjøp av varer eller tjenester. En slik innretning av bud-

sjettpolitikken vil dermed støtte opp under målet om et sterkt, konkurransedyktig næringsliv.

Bruken av petroleumsinntekter i 2005 tilsvarer en forventet avkastning av Petroleumsfondet som nå først mot slutten av dette tiåret. Det er følgelig ikke rom for noen vesentlig økning i bruken av oljeinntekter de nærmeste årene. Det understreker at nye kostnadskrevende satsninger de nærmeste årene i hovedsak må finansieres med tiltak som reduserer statens utgifter på andre områder. En hovedutfordring blir å bremse den sterke underliggende veksten i trygde- og sykdomsrelaterede utgifter som i økende grad framstår som en binding på budsjettet.

Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Statens petroleumsfond

Statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd i 2005 anslås til 74,3 mrd. kroner. Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet tilsvarer den faktiske bruken av petroleumsinntekter og dekkes ved en tilsvarende overføring fra Statens petroleumsfond.

Det oljekorrigerte underskuddet er 7,9 mrd. kroner større enn det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Forskjellen forklares dels av særskilte regnskapsforhold og dels av aktivitetskorreksjoner mv., jf. nærmere omtale i St.meld. nr. 1 (2004-2005) Nasjonalbudsjettet 2005.

Basert på en forutsetning om en gjennomsnittlig oljepris i 2005 på 230 kroner pr. fat, anslås statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten til 204,5 mrd. kroner. Netto avsetning til Statens petroleumsfond, der overføringen til statsbudsjettet på 74,3 mrd. kroner er trukket fra, anslås til 130,1 mrd. kroner i 2005. I tillegg kommer renter og utbytte på kapitalen i fondet på knapt 40 mrd. kroner. Det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens petroleumsfond anslås dermed til knapt 170 mrd. kroner.

Når en også tar hensyn til omvurderinger, bl.a. som følge av valutakursendringer, anslås den samlede kapitalen i Statens petroleumsfond å øke fra 1 053 mrd. kroner ved utgangen av 2004 til 1 244 mrd. kroner ved utgangen av 2005.

Tabell 1.1 Statsbudsjettets og Statens petroleumsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner

	Mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul bok 2005
<i>1. Statsbudsjettets stilling</i>			
A Statsbudsjettets inntekter i alt	698 133	757 437	785 095
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	164 533	226 222	227 677
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	533 600	531 215	557 418
B Statsbudsjettets utgifter i alt	622 412	623 673	654 960
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	21 060	20 660	23 200
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	601 352	603 013	631 760
Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-67 752	-71 798	-74 342
+ Overført fra Statens petroleumsfond	67 752	71 798	74 342
= Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	0	0	0
<i>2. Statens petroleumsfond</i>			
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens petroleumsfond	143 473	205 562	204 477
- Overført til statsbudsjettet	67 752	71 798	74 342
+ Renteinntekter og utbytte i fondet mv.	27 500	34 700	39 600
= Overskudd i Statens petroleumsfond	103 221	168 464	169 735
<i>3. Statsbudsjettet og Statens petroleumsfond samlet</i>			
Overskudd	103 221	168 464	169 735

Kilde: Finansdepartementet

1.2.3 Veksten i statsbudsjettets utgifter

Utviklingen i statsbudsjettets utgifter fra et år til et annet kan beskrives ved den underliggende utgiftsveksten. Regjeringens mål er at den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter i inneværende stortingsperiode skal være lavere enn veksten i verdiskapingen i Fastlands-Norge.

Ved beregningen av den underliggende utgiftsveksten korrigeres de faktiske utgiftene for utgifter til dagpenger, renter og petroleumsvirksomheten, samt for enkelte regnskapsmessige forhold og ekstraordinære endringer. For en nærmere redegjørelse for beregningen av den reelle, underliggende utgiftsveksten vises det til omtale i kapittel 3 i Nasjonalbudsjettet 2005.

Det korrigeres også for prisendringer, slik at tallet gir et uttrykk for volumendringer knyttet til statsbudsjettets driftsutgifter, investeringer og overføringer. Den nominelle, underliggende vek-

sten i statsbudsjettets utgifter viser utviklingen i løpende priser, og gir dermed et uttrykk for både volumendringer og endringer som følge av pris- og lønnsutviklingen i økonomien.

Den reelle, underliggende utgiftsveksten fra 2004 til 2005 anslås til vel 1¼ pst. regnet i forhold til anslag på regnskap for 2004, tilsvarende i underkant av 11 mrd. kroner, målt i 2005-priser. Målt i forhold til saldert budsjett for 2004, anslås den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter til 2¼ pst. I løpende priser anslås den underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter til 5,2 pst. målt i forhold til anslag på regnskap for 2004 og 5,7 pst. målt i forhold til saldert budsjett 2004.

Som gjennomsnitt over perioden 2002-2005 anslås den reelle, underliggende utgiftsveksten til 2,1 pst., dvs. noe lavere enn den gjennomsnittlige BNP-veksten for Fastlands-Norge i samme periode på 2,2 pst.

1.2.4 Låntransaksjoner og finansieringsbehov

Det føres et beløp på 74,3 mrd. kroner tilbake fra Statens petroleumsfond til statsbudsjettet slik at statsbudsjettet gjøres opp i balanse. Det innebærer at staten ikke lånefinansierer utgifter til drift, inves-

teringer og overføringer. Statsbudsjettets finansieringsbehov tilsvarer derfor netto utlån over statsbudsjettet. Utenom gjeldsavdrag på tidligere låneopptak utgjør finansieringsbehovet 15,4 mrd. kroner. Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov, inkludert gjeldsavdrag, forventes å utgjøre 15,9 mrd. kroner.

Tabell 1.2 Statsbudsjettets låntransaksjoner og finansieringsbehov, ekskl. petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul bok 2005
<i>Låntransaksjoner utenom petroleumsvirksomhet</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	64 135	78 601	68 362
- Tilbakebetalinger	48 844	71 867	53 012
- statsbudsjettet overskudd	0	0	0
= Netto finansieringsbehov	15 291	6 733	15 350
+ Gjeldsavdrag	42 993	47 543	500
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	58 284	54 276	15 850

Kilde: Finansdepartementet

1.2.5 Skatter og avgifter

Anslagene for skatter og avgifter for 2005 tar utgangspunkt i reviderte tall for 2004. Reviderte tall for 2004 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i 2004, samt på de vekstforutsetninger for bl.a. sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2005. I tillegg er det tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg, herunder omlegging av den differensierte arbeidsgiveravgiften og av el-avgiften.

Anslagene for skatteinntektene til staten i 2005 er også påvirket av forslaget til kommunale og fylkeskommunale skattører gjennom opplegget for kommuneøkonomien.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 516,8 mrd. kroner i 2005, en økning på 26,2 mrd. kroner eller 5,3 pst. fra anslag på regnskap for 2004. Skatter på inntekt og formue er anslått til 128,2 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2005, en nedgang på 0,2 pst. fra anslag på regnskap for 2004. Reduksjonen er særlig knyttet til lettelser i toppskatten som ledd i oppfølging av skattereformen. Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden i 2005 er samlet anslått til 158,5 mrd. kroner, som tilsvarer en anslått økning på 5,1 pst. fra 2004. Omlegging av

den differensierte arbeidsgiveravgiften bidrar til å øke disse inntektene. Merverdi- og investeringsavgiften er anslått å utgjøre 150,5 mrd. kroner i 2005, som tilsvarer en økning på 8,9 pst. fra året før. Økningen er påvirket av at merverdiavgiftssatsene foreslås økt med 1 prosentpoeng fra 2004 til 2005. Øvrige særavgifter medregnet tollinntekter, er samlet anslått til 79,6 mrd. kroner i 2005, som tilsvarer en økning på 8,6 pst. fra året før.

Skatte- og avgiftsopplegget for 2005 er nærmere omtalt i avsnitt 2.12 og i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og i Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 - Lovendringer.

1.2.6 Kommuneøkonomien

Den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter fra 2003 til 2004 anslås nå til om lag 7¼ mrd. kroner, eller i underkant av 3¾ pst. Kommunesektorens frie inntekter anslås å øke reelt med om lag 3 pst. i inneværende år, eller vel 4¼ mrd. kroner.

I Kommuneproposisjonen 2005 ble det varslet en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på 2 - 2½ mrd. kroner fra 2004 til 2005, eller om lag 1 pst. Videre ble det lagt opp til en reell vekst i kommunesektorens frie inntekter på ¾- 1½ mrd. kroner. Det ble presisert at den varslede inn-

tektivæksten fra 2004 til 2005 skulle regnes fra det nivået på kommunesektorens inntekter i 2004 som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2004.

Regjeringens forslag til kommuneopplegg for 2005 innebærer en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på nærmere $2\frac{3}{4}$ mrd. kroner fra 2004 til 2005, tilsvarende vel $1\frac{1}{4}$ pst., regnet i forhold til nivået som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2004. Væksten i de samlede inntektene er dermed høyere enn det som ble signalisert i Kommuneproposisjonen 2005.

Regjeringen legger videre opp til en reell vekst i kommunesektorens frie inntekter på 1 mrd. kroner fra 2004 til 2005, eller i underkant av $\frac{3}{4}$ pst. regnet i forhold til inntektsnivået som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2004. Dette er i tråd med signalene som ble gitt i Kommuneproposisjonen 2005.

Regnet i forhold til anslag på regnskap for 2004 utgjør realinntektivæksten vel $1\frac{1}{2}$ pst., tilsvarende knapt $3\frac{1}{2}$ mrd. kroner. Nivået på de frie inntektene anslås å øke med vel 2 mrd. kroner. Når den beregnede inntektivæksten er høyere med utgangspunkt i anslag på regnskap for 2004 enn med utgangspunkt i Revidert nasjonalbudsjett 2004, skyldes dette at skatteinntektene for 2004 er nedjustert i forhold til anslaget i Revidert nasjonalbudsjett 2004.

1.3 Forslag til vedtak

Forslag til vedtak som presenteres i denne proposisjonen, er i de fleste tilfeller nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 for de enkelte fagdepartementene. Bevilgninger som en ikke har funnet det naturlig å omtale i fagdepartementenes proposisjoner, er kort omtalt i denne proposisjonen. Det gjelder blant annet bevilgningene til kapittel 2309 Tilfeldige utgifter og kapittel 5309 Tilfeldige inntekter, som omtales under avsnitt 3.19 Ymse utgifter og inntekter. Renter og avskrivninger fra statens forretningsdrift under kapitlene 5491 og 5603 omtales i avsnitt 5.3.

Overføringer til og fra Statens petroleumsfond fastsettes slik at netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet overføres til fondet, og at statsbudsjettet gjøres opp i balanse (utenom lånetransaksjoner) etter tilbakeføringen fra fondet. Overføringer fra og til Statens petroleumsfond er omtalt i avsnitt 5.4.

Statsbudsjettets finansieringsbehov dekkes gjennom lån som er bevilget på kapittel 5999, jf. avsnitt 5.5.

Folketrygdens finansieringsbehov er nærmere omtalt i avsnitt 6.2.

For mange utgiftskapitler vises det i forslag til vedtak til et tilhørende inntektskapittel. For en del av disse inntektskapitlene er det ikke foreslått bevilgning i denne proposisjonen. Det kan imidlertid bli regnskapsført inntekter på disse inntektskapitlene selv om det ikke er budsjettet med et beløp. Det gjelder f.eks. refusjoner for uforutsette utgifter som etatene pådrar seg i løpet av året, bl.a. utgifter til fødselspenger, sykepenger, arbeidsmarkedsstiltak eller lærlinger.

1.4 Sammendrag av statsbudsjettet

Tabell 1.3 gir et sammendrag av saldert budsjett 2004, anslag på regnskap 2004 og Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2005. Tabellen omfatter statsbudsjettets inntekter, utgifter og lånetransaksjoner. Hver del av budsjettet er inndelt i ulike kategorier med utgangspunkt i bevilgningsreglementets post-inndeling. Statsbudsjettets inntekter er gruppert i 5 hovedkategorier, der skatter og avgifter fra Fastlands-Norge og petroleumsinntekter er de viktigste. Utgiftene er inndelt i 8 ulike kategorier. De største utgiftskategoriene er overføringer til private, overføringer til kommunesektoren og driftsutgifter.

Enkelte tall vil ikke alltid være direkte sammenlignbare mellom år. For 2004 er avsetningen på kapittel 2309 Tilfeldige utgifter redusert i anslag på regnskap som følge av tilleggsbevilgninger knyttet til bl.a. reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2004 og lønnsoppjøret i staten. Bevilgningen på andre områder er dermed økt, mot at bevilgningen på kapittel 2309 er redusert tilsvarende.

Videre vil det ikke alltid være samsvar mellom bevilgninger på de enkelte områdene i de forskjellige budsjettårene. Dette kan bl.a. skyldes øremerkede bevilgninger til kommuneforvaltningen som legges inn i rammetilskuddet.

I anslag på regnskap 2004 er i hovedsak vedtatte bevilgninger i løpet av første halvår lagt til grunn. For petroleumsvirksomheten, skatter og avgifter fra Fastlands-Norge, netto renteinntekter og dagpenger er anslagene oppdatert etter Revidert nasjonalbudsjett 2004. Imidlertid er øvrige overslagsbevilgninger, for eksempel utgifter under folketrygden og helseforetakene, ikke oppdatert med nye anslag. Det forutsettes at netto utgiftsøkninger i 2. halvår dekkes av reserven for tilleggsbevilgninger.

Bevilgningstallene i tabell 1.3 er gruppert etter utgiftsart. Utgifter til enkelte formål kan derfor være bevilget både under driftsutgifter, investeringer og overføringer. For eksempel er ikke administrasjonsutgifter som er relatert til utviklingshjelp

pen, inkludert i beløpet som gjelder utviklingshjelp under overføringer til private. Disse er plassert under driftsutgiftene. På samme måte vil utgifter til formål som veg eller jernbane være fordelt mellom

flere utgiftsarter. De ulike bevilgningene som er fordelt mellom forskjellige utgiftskategorier, må derfor sees i sammenheng med bevilgninger til formålet innenfor andre kategorier.

Tabell 1.3 Artsgruppering av statsbudsjettet

Mill. kroner

Inntekter			
Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Skatt på formue og inntekt	133 874	128 400	128 176
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	151 735	150 750	158 500
Merverdiavgift	134 788	138 100	150 450
Tobakksavgift	7 561	7 000	7 509
Avgift på bil, bensin mv.	35 600	38 134	39 452
Avgift på alkohol	9 254	9 152	9 672
Elektrisitetsavgift	4 420	4 887	6 550
Avgift på mineralolje og mineralske produkter	5 283	4 606	4 906
Tollinntekter	1 486	1 390	1 338
Dokumentavgift	3 269	4 000	5 720
Andre avgifter	4 413	4 170	4 483
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	491 683	490 591	516 756
Inntekter av statens forretningsdrift	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Renter av statens kapital	9	9	8
Avskrivninger	494	504	319
Tilbakeføring av midler fra GIEK	416	419	383
Avsetning til investeringsformål mv.	710	723	726
Sum statens forretningsdrift	1 629	1 654	1 436
Renter og aksjeutbytte	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Renter fra statsbankene	9 442	8 573	8 557
Renter av kontantbeholdningen og andre fordringer	2 810	1 711	2 654
Andre renteinntekter	1 279	970	876
Aksjeutbytte, ekskl. utbytte fra Statoil	8 221	8 629	8 216
Sum renter og aksjeutbytte	21 751	19 884	20 304
Andre inntekter	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Spilleoverskudd Norsk Tipping AS	1 244	1 244	800
Rettsgebyr	1 357	1 640	1 851
Brønnøysundregistrene	385	385	411
Inntekter under Folketrygden	2 174	1 954	2 043
Tilfeldige inntekter	930	330	650
Andre inntekter under departementene	12 448	13 535	13 167
Sum andre inntekter	18 537	19 085	18 922

Tabell 1.3 fortsetter

Mill. kroner

Inntekter			
Petroleumsinntekter	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
SDØE, driftsresultat	52 400	83 100	73 200
SDØE, andre inntekter	22 700	21 200	22 600
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	84 300	116 700	127 000
Aksjeutbytte fra Statoil	5 133	5 222	4 877
Sum petroleumsinntekter	164 533	226 222	227 677
Statsbudsjettets inntekter (eksklusiv overføring fra oljefondet og lånetransaksjoner)	698 133	757 437	785 095

Mill. kroner

Utgifter			
Driftsutgifter (postene 01-29)	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Forsvaret	19 019	19 022	20 306
Riksveger	5 835	5 755	6 068
Jernbane	2 959	2 969	2 874
Politi og påtalemyndighet	7 272	7 374	7 992
Rettsvesen	1 416	1 426	1 557
Kriminalomsorg	1 835	1 843	1 935
Trygdeetaten og trygderetten	4 790	4 738	5 011
Skatte- og avgiftsadministrasjon	4 147	4 152	4 459
Arbeidsmarkedsetaten	1 930	1 969	2 114
Statens Pensjonskasse mv.	5 505	5 110	5 496
Departementene og Statsministerens kontor	3 061	3 045	3 221
Reserveavsetning	6 355	590	9 432
Lønnsoppgjør for statsansatte	0	1 476	0
Statens forretningsdrift	-934	-1 218	-716
Andre driftsutgifter	25 810	26 420	26 704
Sum driftsutgifter	88 998	84 669	96 451

Investeringer (postene 30 - 49)	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Forsvaret	9 291	9 291	9 091
Riksveganlegg	4 724	4 797	4 853
Statsbygg	1 393	1 381	1 901
Bygg utenfor husleieordningen	767	742	908

Tabell 1.3 fortsetter

Mill. kroner

Utgifter			
Jernbaneverket	1 867	1 828	1 423
Andre investeringsbevilgninger	1 734	1 680	1 743
Sum investeringer	19 777	19 719	19 919
Overføringer til andre statsregnskap (postene 50-59)	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Universitetene	8 250	8 308	8 739
De vitenskapelige og statlige høyskolene	8 315	8 348	8 939
Fond innen kultur, media, billedkunst	572	572	558
Jordbruksavtalen og Reindrifftsavtalen, fond	385	575	330
Andre overføringer	9 585	9 731	11 040
Sum overføringer til andre statsregnskap	27 107	27 534	29 607
Overføringer til kommunesektoren(posten 60-69)	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	44 673	44 853	46 647
Tilskudd til barnehager	10 443	10 239	11 835
Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	4 171	4 171	4 309
Tilskudd til opplæring av språklige minoriteter i grunnopplæringen	813	813	930
Tilskudd til nye omsorgsboliger og sykehjemsplasser	3 397	3 205	2 723
Kompensasjon for merverdiavgift	9 169	9 122	11 506
Andre tilskudd	8 156	8 286	8 537
Sum overføringer til kommunesektoren	80 821	80 689	86 487
Overføringer til private (postene 70-89)	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Folketrygden, sykepengeutbetalinger	29 730	31 165	30 929
Folketrygden, alderspensjoner	79 330	81 113	83 585
Folketrygdens øvrige sosiale formål (uførhet mv.)	64 090	66 166	68 974
Folketrygdens helsedel	18 969	19 331	19 657
Folketrygden, arbeidsliv	21 544	21 980	21 979
Fødsels- og adopsjonspenger	9 457	9 732	10 406
Andre pensjoner	1 532	1 562	1 558
Regionale helseforetak	60 498	61 081	64 440
Barnetrygd	14 176	14 176	14 310
Kontantstøtte	2 852	3 045	2 860
Jordbruksavtalen	10 835	10 655	10 471
Utviklingshjelp	12 897	12 824	14 465
Annen internasjonal bistand	268	266	245

Tabell 1.3 fortsetter

				Mill. kroner
Utgifter				
Kjøp av transport- og posttjenester	3 508	3 528	3 639	
Film- og pressestøtte	373	376	412	
Kulturformål	2 402	2 409	2 610	
Sysselsettingstiltak	4 859	5 104	4 890	
Husbanken, bostøtte og andre tilskudd	2 918	2 875	2 779	
Frittstående skoler, folkehøgskoler og private høyskoler	2 958	2 960	3 195	
Andre overføringer	22 188	22 086	21 808	
Sum overføringer til private	365 385	372 434	383 211	
Renteutgifter	Saldert	Anslag på	Gul Bok	
	budsjett 2004	regnskap 2004	2005	
Renter innenlandsk statsgjeld	19 260	17 963	16 085	
Renter utenlandsk statsgjeld	3	3	0	
Sum renter	19 263	17 966	16 085	
Petroleumsvirksomheten	Saldert	Anslag på	Gul Bok	
	budsjett 2004	regnskap 2004	2005	
SDØE, investeringer	19 700	19 500	22 000	
SDØE, overføringer	1 300	1 100	1 200	
Andre utgifter	60	60	0	
Sum petroleumsvirksomheten	21 060	20 660	23 200	
Statsbudsjettets utgifter (eksklusiv overføring til oljefondet og lånetransaksjoner)	622 412	623 673	654 960	

Mill. kroner

Lånetransaksjoner			
Tilbakebetalinger ekskl. petroleumsvirksomheten	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Avdrag fra statsbankene	44 737	46 434	47 275
Salg av aksjer	10	9 597	10
Tilbakeføring fra Statens bankinvesteringsfond	0	11 115	0
Andre tilbakebetalinger	4 097	4 721	5 727
Sum tilbakebetalinger	48 844	71 867	53 012
Utlån og avdrag	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
Avdrag innenlandsk statsgjeld	42 736	47 286	500
Avdrag utenlandsk statsgjeld	257	257	0
Lån og egenkapital til statsbankene	57 219	59 833	60 249
Boliglån til statsansatte	2 800	400	1 200
Fondet for forskning og nyskaping	0	1 000	3 200
Lån til regionale helseforetak	2 115	2 865	3 115
Forvaltning av statlig eierskap	1 225	11 640	0
Andre lånetransaksjoner	776	2 862	599
Sum utlån og avdrag	107 128	126 144	68 862

Kilde: Finansdepartementet

2 Hovedprioriteringer i budsjettet

2.1 Oversikt

Regjeringens prioriteringer i budsjettforslaget vil bidra til å sikre velferden og legge til rette for økt verdiskaping.

Regjeringen vil styrke grunnlaget for en vekstkraftig økonomi. I perioden 2002-2005 har Regjeringen derfor lagt stor vekt på å bedre rammebetingelsene for næringslivet. Lavere rente og en markert reversering av den sterke kronekursen har bedret konkurransevnen. Reduserte skatter og avgifter, satsing på såkornfond, sterk vekst i forskningsbevilgningene og økt fokus på forenkling og innovasjon stimulerer verdiskapingen. Regjeringen legger også vekt på å styrke norsk økonomi gjennom et mer effektivt skattesystem, modernisering av offentlig sektor, virksom konkurranse og et godt fungerende arbeidsmarked.

Regjeringen har prioritert å videreføre og styrke de sentrale velferdsordningene. Det er sterk vekst i de regelstyrte utgiftene, særlig i folketrygdens ordninger. Det anslås nå en reell vekst i folketrygdens utbetalinger fra 2004 til 2005 (utenom dagpenger) på om lag 4½ mrd. kroner regnet fra anslag på regnskap 2004. Den nominelle veksten i folketrygdens samlede utgifter er på om lag 12,8 mrd. kroner når det er tatt hensyn til tekniske omlegginger.

Regjeringen har styrket innsatsen på flere sentrale områder, herunder sykehussektoren, universitetene og høyskolene og grunnpensjonen til gifte og samboende pensjonister. Siden saldert budsjett 2001 er bevilgningene til helseforetakene økt med mer enn 11 mrd. kroner, fra 44,3 mrd. kroner til 55,5 mrd. kroner. Bevilgningene til universitetene og høyskolene er økt med til sammen nær 2 mrd. kroner i forbindelse med kvalitetsreformen, resultatbasert finansiering og nye stipendiatstillinger. Regjeringen foreslår en videre opptrapping av grunnpensjonen for gifte og samboende pensjonister i 2005-budsjettet. Den samlede opptrappingen av grunnpensjonen som gjennomføres i årene 2003-2005 tilsvarer om lag 2,1 mrd. kroner på årsbasis.

I 2005-budsjettet har Regjeringen lagt vekt på å prioritere flere sentrale politikkområder i tråd med

Sem-erklæringen. Regjeringens hovedprioriteringer i 2005-budsjettet er:

- Opptrapping av internasjonal bistand
- Barnehager - flere plasser og likebehandling
- Styrking av kommuneøkonomien
- Satsing på forskning og innovasjon
- Kvalitet i grunnopplæringen
- Opptrapping av psykiatrisatsingen
- Styrking av politiet
- Tiltak mot fattigdom og rusmisbruk
- Økt satsing på kollektivtransport
- Framtidsrettet miljøinnsats
- Oppfølging av skattereformen.

2.2 Opptrapping av internasjonal bistand

Det samlede budsjettforslaget for offisiell utviklingshjelp (ODA) for 2005 er 16,6 mrd. kroner, som innebærer en nominell økning på om lag 1,6 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. Bistandsbudsjettets andel av anslått bruttonasjonalinntekt (BNI) øker fra 0,94 pst. i 2004 til 0,95 pst. i 2005. Utviklingen i bistandsbudsjettets andel av BNI må ses i lys av at anslaget for BNI er kraftig oppjustert blant annet som følge av høyere oljepris enn tidligere lagt til grunn. I 2001 utgjorde bevilgningen til offisiell utviklingshjelp 0,89 pst. av anslått BNI. 12,3 mrd. kroner gikk da til offisiell utviklingshjelp. Den nominelle veksten fra 2001 til 2005 er om lag 4,3 mrd. kroner.

FNs åtte globale utviklingsmål, de såkalte tusenårsmålene, er referanserammen for St.meld. nr. 35 (2003-2004) Felles kamp mot fattigdom, som Regjeringen la fram i april 2004. Meldingen legger grunnlaget for en helhetlig norsk utviklingspolitikk, med kamp mot fattigdommen i sentrum.

Bistand er bare ett av flere virkemidler i kampen mot fattigdommen. For å bidra til en mer rettferdig verden, må Norge arbeide på flere fronter samtidig, og vi må arbeide sammen med andre.

Utgangspunktet for norsk utviklingssamarbeid er at utviklingslandene selv skal lede an i samordningen av egne ressurser og bistand innenfor rammen av nasjonale planer og prioriteringer. Regjeringen vil samtidig bidra aktivt til å bedre internasjonale rammebetingelser, som er av stor

betydning for utviklingslandene, enten det gjelder handel eller gjeld. Langsiktig utviklingssamarbeid, humanitær bistand og støtte til freds- og forsøringsprosesser er en del av en helhetlig norsk utenrikspolitikk. I tillegg til stat-til-stat-samarbeidet, er multilaterale organisasjoner, frivillige organisasjoner og næringslivet viktige samarbeidspartnere.

I 2005 vil Regjeringen styrke innsatsen for bekjempelse av fattigdom i hovedsak på følgende områder:

Utdanning. Utdanning har stor betydning for et lands økonomiske utvikling og evne til å arbeide seg ut av fattigdom. Regjeringen vil med budsjettforslaget for 2005 nå målsettingen om en dobling av bevilgningene til utdanningsformål siden 2002. Økningen vil i særlig grad skje via multilaterale kanaler, i første rekke UNICEF og Verdensbanken. Støtten til sektorprogrammer skal videreføres og om mulig styrkes.

Oppfølging av toppmøtet i Johannesburg. Som en oppfølging av toppmøtet i Johannesburg besluttet Regjeringen å gi ytterligere 375 mill. kroner til vannressursforvaltning, energi, landbruk og biologisk mangfold for perioden 2003-2005. Med budsjettforslaget for 2005 vil målet bli nådd innen utgangen av 2005. Tiltak i Afrika, Asia og Latin-Amerika vil bli prioritert. Det legges vekt på tiltak og tilnærminger der lokale befolkningsgrupper, bl.a. urfolk, har en sentral rolle i forvaltningen av ressursene.

Hiv/aids. Hiv/aids-epidemien er en av de alvorligste truslene mot utvikling som verden står overfor. Ett av tusenårsmålene er å stanse og begynne å reversere spredningen av hiv/aids. Samtidig er dette en forutsetning for at andre sentrale tusenårsmål kan nås. Regjeringen vil fortsatt ta aktivt del i det internasjonale arbeidet for å bekjempe epidemien og bidra til at den internasjonale innsatsen gjennom ulike kanaler blir best mulig koordinert.

Landbruk. I tråd med målet om å øke den strategiske innsatsen for utvikling av landbruket i utviklingsland, jf. handlingsplanen «Landbruk mot fattigdom», legger Regjeringen opp til en opptrapping av bistanden til landbruksutvikling i 2005. Fokus vil være på jordbruksproduksjon med sikte på økt matvaresikkerhet, produktivitetsøkning og videreføring. Det legges også vekt på å støtte tiltak for å bidra til formalisering av bruks- og eiendomsrettigheter i Norges samarbeidsland.

Godt styresett, herunder korrupsjonsbekjempelse. Svake demokratiske tradisjoner og institusjoner, svak forvaltning, bl.a. som følge av korrupsjon, og dårlig utbygde kontrollmekanismer, er viktige begrensende faktorer for effektiv fattigdomsbekjempelse. Regjeringen vil styrke arbeidet med å

fremme godt styresett i Norges samarbeidsland gjennom samarbeid med statlige organer, multilaterale organisasjoner og frivillige organisasjoner. Regjeringen legger også vekt på å bidra til at korrupsjonsbekjempelse står høyt på dagsordenen bilateralt og i ulike internasjonale fora.

Fredsbygging og utvikling. Interne og regionale voldelige konflikter utgjør en vedvarende trussel mot arbeidet for utvikling. Regjeringen vil i 2005 legge særlig vekt på en helhetlig tilnærming til fredsbygging og på internasjonal koordinering og samarbeid, jf. det strategiske rammeverket «Utviklingspolitikken bidrag til fredsbygging». Regjeringen vil fremme dette i bilaterale sammenhenger og i regionale og multilaterale fora. Dialogen og samarbeidet med ikke-statlige aktører i Norge om deres fredsbyggende innsats vil bli videreført. Som et middel til å styrke arbeidet for fred og utvikling, foreslår Regjeringen å øke bevilgningen til overgangsassistans.

Det humanitære arbeidet vil bli styrket. Regjeringen ønsker å legge særlig vekt på å lindre nød og videreføre Norges rolle som en viktig internasjonal humanitær aktør. Det foreslås derfor en økning i bevilgningene til det humanitære arbeidet.

2.3 Barnehager - flere plasser og likebehandling

Regjeringens viktigste mål i barnehagepolitikken er barnehageplass til alle som ønsker det. For å støtte opp under dette er det de siste årene iverksatt en rekke økonomiske og juridiske virkemidler, som eget investeringstilskudd, lovfesting av utbyggingsplikt og plikt til samordnet opptaksprosess i kommunen. Den økonomiske støtten til å etablere nye barnehageplasser er høyere enn noen gang. Gjennom ulike tilskuddsordninger fullfinansierer staten i gjennomsnitt alle nye barnehageplasser av normal standard. Disse virkemidlene har hatt en klart positiv effekt på aktiviteten i sektoren.

Regjeringen har økt bevilgningene til barnehagesektoren med om lag 5,5 mrd. kroner nominelt i perioden 2002-2004. I budsjettet for 2005 foreslår Regjeringen ytterligere økte bevilgninger til barnehagesektoren på Barne- og familiedepartementets budsjett med om lag 1,4 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004. Dette tilsvarer en reell vekst på i overkant av 1 mrd. kroner. I tillegg til en videreføring av dagens tilskuddsordninger, legger Regjeringen bevilgningsmessig til rette for at 9 000 flere barn skal få et barnehagetilbud i 2005. Regjeringen foreslår 260 mill. kroner i økte bevilgninger til drift av nye barnehageplasser i 2005 og 230 mill. kroner for å styrke det offentlige tilskuddet til private barnehager.

Private barnehager utgjør en stor andel av det samlede barnehagetilbudet i mange kommuner. Bedre økonomiske rammer for de private barnehagene er derfor et viktig virkemiddel for å nå målet om full barnehagedekning og redusert foreldrebetaling. Med Regjeringens forslag vil private barnehager bli sikret en offentlig finansiering fra 1. august 2005 som tilsvarer 85 prosent av det de offentlige barnehagene mottar. Anslagsvis 60 prosent av de private barnehagene vil få økt offentlig tilskudd. Den foreslåtte økningen av skjønnsmidlene vil være tilstrekkelig til å finansiere de økte kostnadene for kommunene som følge av en slik endring. Helårseffekten av dette tiltaket er anslått til om lag 550 mill. kroner. Barne- og familiedepartementet vil sende på høring forslag til endring av forskrift om likeverdig behandling.

På bakgrunn av kommunenes rapportering pr. august 2004, anslår Barne- og familiedepartementet at det vil bli etablert netto om lag 11 000 - 12 000 nye barnehageplasser i 2004. Om lag 1/3 av disse plassene er etablert før 1. august 2004. Det er usikkerhet knyttet til disse tallene.

Analysen utført av konsulentfirmaet Asplan Viak AS viser at høyere utbygging og lavere foreldrebetaling har ført til en vesentlig økning i etterspørselen etter heldags barnehageplasser og en nedgang i deltidsplasser. Dette innebærer at kapasitetsveksten første halvår er gått med til å dekke økt etterspørsel etter heltidsplasser blant barn som allerede har et barnehagetilbud. Antall barn i barnehage har derfor ikke økt fra januar til august i 2004. Ifølge rapporten til Asplan Viak er det vel 204 000 barn som har et tilbud i ordinære barnehager og familiebarnehager pr. 1. august 2004. Dette tilsvarer en reduksjon på i overkant av 1 000 barn i forhold til 15. desember 2003. Økt etterspørsel etter heltids barnehageplasser gjør det vanskelig å forutsi i hvilket omfang nye barnehageplasser vil føre til at nye barn får et barnehagetilbud. I 2002 fikk 5 900 flere barn plass i barnehage, mens økningen i 2003 var på 7 400 barn. I forhold til økningen i antall barn med barnehagetilbud i 2002 og 2003, og den forventede utviklingen i 2004, mener Regjeringen det er realistisk å anslå at om lag 9 000 flere barn vil få et barnehagetilbud i 2005.

I barnehageforliket (Innst.S.nr. 250 (2002-2003)) er det lagt til grunn at tidspunktet for innføring av trinn 2 i maksimalprisen må vurderes på nytt dersom målet om full behovsdekning ikke nås i 2005:

«Det innføres en maksimalgrense (trinn2) for foreldrebetaling på 1 500 kroner (2002-kroner pris- og kostnadsjustert) pr. måned i barnehagene fra 1. august 2005, under forutsetning av at tilnærmet full behovsdekning nås i 2005. Hvis

målet om tilnærmet full behovsdekning ikke nås i 2005, må tidspunktet for innføring av trinn 2 i maksimalprisen vurderes på nytt (...)»

Kommunene har rapportert at det totalt står om lag 23 250 barn på venteliste for barnehageplass pr. 1. august 2004. Regjeringen mener det ikke er realistisk å forvente en utbygging av plasser i andre halvår 2004 og i 2005 som dekker dette behovet. Dersom økningen i etterspørselen etter heltidsplasser fortsetter, vil behovet for nye plasser øke ytterligere. En innføring av trinn 2 i maksimalprisen vil forsterke denne etterspørselsøkningen ytterligere og gjøre det enda vanskeligere for kommunene å nå målet om full behovsdekning. Analysen fra Asplan Viak viser at bare litt over halvparten av kommunene tror de vil oppnå full behovsdekning i 2005 dersom trinn 2 i maksimalprisen innføres.

Selv med en videreføring av dagens sterke statlige virkemidler knyttet til etablering av nye plasser, mener Regjeringen at det vil være mest realistisk å gjennomføre den resterende utbyggingen over to år. Regjeringen mener det derfor er riktig, og i tråd med barnehageforliket, å prioritere de familiene som fortsatt står i barnehagekø, framfor å senke prisen ytterligere. I denne sammenhengen vil bedre økonomiske rammebetingelser for de private barnehagene være et viktig virkemiddel for å nå målet om barnehageplass til alle som ønsker det. På denne bakgrunn legger Regjeringen opp til at innføring av maksimalpris trinn 2 utsettes. Regjeringen tar sikte på å legge fram en sak for Stortinget våren 2005 om erfaringene med trinn 1 av maksimalprisen, og vil samtidig redegjøre for utbyggingen i sektoren i lys av målsettingen om full behovsdekning.

2.4 Styrking av kommuneøkonomien

Den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter fra 2003 til 2004 anslås nå til om lag 7¼ mrd. kroner. Kommunesektorens frie inntekter anslås å øke reelt med vel 4¼ mrd. kroner. I gjennomsnitt kan den årlige realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i stortingsperioden 2002-2005 anslås til nærmere 3 mrd. kroner, eller om lag 1,4 pst. pr. år i denne stortingsperioden. Årlig realvekst i de frie inntektene kan anslås til vel 1 mrd. kroner, eller om lag 0,7 pst. pr. år i gjennomsnitt.

I Kommuneproposisjonen 2005 ble det lagt opp til:

- en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på 2 – 2½ mrd. kroner fra 2004 til 2005, eller om lag 1 pst.
- en reell vekst i kommunesektorens frie inntekter neste år på ¾ – 1½ mrd. kroner.

Ved stortingsbehandlingen sluttet et flertall seg til den foreslåtte inntektsrammen. Det ble presisert at den varslede veksten i inntektene som vanlig skal regnes fra det nivået på kommunesektorens inntekter i 2004 som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2004. Det ble videre understreket at dersom anslaget på inntektsnivået i 2004 skulle bli endret når budsjettet legges fram i oktober, ville det kunne slå ut i den beregnede reelle inntektsveksten for 2005, fordi denne beregningen tar utgangspunkt i anslag på regnskap for 2004.

Regjeringens budsjettforslag innebærer en reell vekst i kommunesektorens *samlede inntekter* på nær 2¾ mrd. kroner fra 2004 til 2005, tilsvarende vel 1¼ pst., regnet i forhold til nivået som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2004. Regnet i forhold til anslag på regnskap for 2004, der det tas hensyn til at inntektsanslagene for 2004 er justert ned, innebærer forslaget en reell økning i inntektene på vel 1½ pst., tilsvarende knapt 3½ mrd. kroner. Regjeringen legger videre opp til en reell vekst i kommunesektorens *frie inntekter* på 1 mrd. kroner fra 2004 til 2005, eller i underkant av ¾ pst., regnet i forhold til nivået som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2004. Regnet i forhold til anslag på regnskap for 2004, anslås en reell vekst i kommunesektorens frie inntekter på om lag 2 mrd. kroner. Budsjettforslaget innebærer at veksten i kommunesektorens samlede inntekter er høyere enn lagt opp til i Kommuneproposisjonen 2005, mens veksten i de frie inntektene ligger i det varslede intervallet.

Bevilgningene til ressurskrevende brukere øker med om lag 350 mill. kroner. Kommunene måtte tidligere dekke utgiftene til denne brukergruppen av de frie inntektene. Nå blir utgiftene refundert av staten. Timetallet for 1.-4. klasse i grunnskolen økes med 4 timer fra skoleåret 2005-2006. Kommunenes rammetilskudd foreslås økt med om lag 135 mill. kroner som følge av dette. I tillegg kommer en økning på om lag 260 mill. kroner som følge av økt timetall for 1.-4. klasse med 4 timer høsten 2004. Disse endringene blir holdt utenfor ved beregning av veksten i frie inntekter.

På grunn av fritaket for el-avgift for offentlig sektor fra 1. januar 2004 ble rammeoverføringene til kommunesektoren redusert med 420 mill. kroner i inneværende år. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2004 foreslo Regjeringen å innføre et nytt avgiftssystem som avgiftslegger deler av el-forbruket i næringsvirksomhet og offentlig forvaltning fra 1. juli 2004. I sammenheng med dette ble det samtidig foreslått å øke rammeoverføringene til kommunesektoren med 210 mill. kroner. Forslaget ble vedtatt av Stortinget. I kommuneopplegget for 2005 er rammetilskuddet økt med ytterligere 217

mill. kroner (2005-kroner) for å ta hensyn til helårseffekten av den vedtatte endringen i el-avgiften.

I tillegg kommer økte rammeoverføringer i forbindelse med at kompensasjonen knyttet til den gradvise omleggingen av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift trappes opp (409 mill. kroner).

Regjeringen foreslår i budsjettet for 2005 å øke den generelle momssatsen med 1 prosentpoeng. Dette gir isolert sett høyere utgifter, som kommunesektoren vil bli kompensert fullt ut for gjennom den generelle momskompensasjonsordningen. I budsjettet for 2005 foreslås det også at arbeidsgiverperioden i sykelønnsordningen reduseres til to uker, samtidig som det innføres et økonomisk medansvar på 10 pst. for arbeidsgivere i trygdeperioden. Endringene foreslås med virkning fra 1. april 2005. Dette innebærer økte kostnader for kommunesektoren på anslagsvis 190 mill. kroner.

Regjeringen legger i en egen stortingsmelding, som legges fram samtidig med budsjettforslaget for 2005, opp til at en andel av selskapsskatten skal tilbakeføres til kommunene fra 2005. Dette utgjør om lag 5,5 mrd. kroner. Kommunenes inntekter fra personskatten vil samtidig reduseres med et tilsvarende beløp. Fylkeskommunene berøres ikke av denne omleggingen.

Det foreslås at vertscommunitilskuddet delvis innlemmes i rammetilskuddet med et beløp på 537 mill. kroner. Korrigert for denne innlemmingen innebærer budsjettoplegget en reell vekst i de øremerkede tilskuddene til kommunene på om lag 7 pst., eller 1½ mrd. kroner, hvorav de største økningene knytter seg til barnehagesektoren og oppfølging av handlingsplanen for psykisk helse. Bevilgningene til oppfølging av handlingsplanen for psykisk helse foreslås økt med til sammen om lag 850 mill. kroner, hvorav om lag 400 mill. kroner gjelder de kommunale tjenestene. Videre foreslår Regjeringen en økning i tilskuddene til barnehager med vel 1,2 mrd. kroner.

2.5 Satsing på forskning og innovasjon

«Norge skal være et av verdens mest nyskapende land der bedrifter og mennesker med pågangsmot og skaperevne har gode muligheter til å utvikle lønnsom virksomhet. På viktige områder skal Norge ligge i tet internasjonalt når det gjelder kunnskap, teknologi og verdiskaping.»

Regjeringens innovasjonsplan

Innovasjon bidrar til et dynamisk og fremtidsrettet næringsliv, som er en forutsetning for at vi kan opprettholde vårt høye velferdsnivå. Innova-

sjon styrker bedriftenes konkurransevne og skal bidra til å skape ny aktivitet og nye næringer som gir norsk økonomi flere ben å stå på. For å styrke innovasjon i næringslivet er det nødvendig med et helhetlig perspektiv som inkluderer mange politikkområder. Dette er utgangspunktet for Regjeringens plan for en helhetlig innovasjonspolitik, som ble lagt fram høsten 2003.

Forskning og utvikling (FoU) er en av de viktigste kildene til innovasjon og langsiktig vekst. Forskning er også viktig for kvaliteten i høyere utdanning og for å skape et høyt kunnskapsnivå i befolkningen.

Fra 2001 til 2005 er de offentlige bevilgningene til FoU økt fra 11,0 mrd. kroner til 14,2 mrd. kroner. Dette innebærer en nominell vekst på 3,2 mrd. kroner eller 29 pst. Sammenlignet med saldert budsjett 2004 foreslås bevilgningene til FoU økt med om lag 375 mill. kroner i 2005.

De offentlige bevilgningene til FoU har økt betydelig de siste årene. Samtidig er det viktig å stimulere til at næringslivet selv øker sin FoU-innsats. Sammen med Skattefunn-ordningen er de næringsrettede forskningsbevilgningene de viktigste offentlige virkemidlene for å utløse økt innsats fra næringslivet selv.

Petroleumsforskning er prioritert i budsjettforslaget for 2005, og Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til dette med 113 mill. kroner fra saldert budsjett 2004. Økningen foreslås fordelt med 85 mill. kroner over Olje- og energidepartementets budsjett og 28 mill. kroner fra Fondet for forskning og nyskaping. Det er også en betydelig økning i bevilgningene til internasjonal landbruksforskning. Det er en prioritert oppgave å styrke det internasjonale forskningssamarbeidet, og Regjeringen foreslår økte bevilgninger til dette, særlig gjennom nasjonal samfinansiering av EU-prosjekter. Regjeringen vil legge fram en ny stortingsmelding om forskning våren 2005.

Videre foreslår Regjeringen å øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 3,2 mrd. kroner fra 1. januar 2005. Samlet kapital i fondet blir da 36 mrd. kroner. Denne kapitaløkningen vil gi om lag 145 mill. kroner i økt avkastning til forskningsformål i 2006.

Forskningsresultater fra universiteter og høyskoler kan gi opphav til nye produkter og nye virksomheter. Som oppfølging av endringene i arbeidstakeroppfinnelsesloven, har Regjeringen bedt universitetene om å opprette teknologioverføringskontorer (Technology Transfer Offices). Regjeringen foreslår i budsjettet for 2005 å opprette nye landsdekkende såkornfond lokalisert i de tre universitetsbyene Oslo, Bergen og Trondheim. Såkornfondene skal øke tilgangen på risikovillig

kapital til innovative prosjekter. En lokalisering til universitetsbyene vil gi god prosjekttilgang. Hvert fond vil få en kapital på 333 mill. kroner basert på at staten og private går inn på 50/50-basis. Prosjekter fra universitetsmiljøet i Tromsø vil i tillegg til å kunne få investeringsmidler gjennom de nye fondene, også være dekket av det distriktsrettede fondet for Nord-Norge. Opprettelsen av teknologi-overføringskontorer ved universitetene og nye såkornfond vil lette veien betraktelig fra akademisk idé til kommersiell suksess.

Innovasjon Norge har som oppgave å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk næringsutvikling over hele landet. Innovasjon Norges ramme til nyskappingsprosjekter foreslås reelt styrket i forhold til Regjeringens budsjettforslag for 2004. Midlene skal gå til rådgivning og risikoavlastning for etablerere, oppfinnere og små og mellomstore bedrifter. De skal også gå til programmer og nettverksaktiviteter som kan øke næringslivets innovasjonsevne.

HØYKOM er et program som skal bidra til at offentlige virksomheter utvikler og anvender bredbåndsbaserte tjenester rettet mot publikum og næringsliv. Ordningen har eksistert siden 1999, og 2004 var siste vedtatte virkeår. Med bakgrunn i programmets gode resultater foreslår Regjeringen en videreføring av ordningen for tre nye år. Fra 2001 til 2005 er bevilgningene til HØYKOM økt nominelt fra 38,5 mill. kroner til 69,1 mill. kroner, tilsvarende 79 pst. Ordningen administreres av Norges forskningsråd, som etterstreber å få til synergier med øvrige satsinger på innovasjon og modernisering i offentlig sektor.

2.6 Kvalitet i grunnopplæringen

Regjeringens mål er å skape en skole som legger større vekt på kunnskap og kompetanse, åpner for større mangfold og gir elevene et mer likeverdig tilbud. Som ledd i skolesatsingen foreslår Regjeringen å bevilge om lag 700 mill. kroner for å starte gjennomføringen av reformen i grunnopplæringen som ble presentert i St.meld. nr. 30 (2003–2004) *Kultur for læring*.

Om lag 500 mill. kroner av denne bevilgningen skal benyttes til kompetanseutvikling. Bevilgningen gir rom for å starte gjennomføringen av en strategi for kompetanseutvikling, og til å videreføre høyt prioriterte tiltak som demonstrasjonsskoler og de statlige utviklingsstrategiene. Strategien for kompetanseutvikling skal gjelde for perioden 2005–2008, og har fått tilslutning fra de viktigste aktørene i arbeidet - Kommunenes sentralforbund, lærernes og skoleledernes organisasjoner og universitets- og høyskolesektoren. Strategien følger

opp Stortingets prioriteringer når det gjelder kompetanseutvikling, og den vil være et grunnlag for utarbeiding av lokale planer.

Regjeringen foreslår videre å bruke om lag 145 mill. kroner til å utvide timetallet i grunnskolen med ytterligere fire uketimer fra høsten 2005, hvorav 135 mill. kroner bevilges over rammetilskuddet til kommunene. Utvikling av nye læreplaner er et annet prioritert tiltak i reformen. Det foreslås en bevilgning på om lag 40 mill. kroner til utvikling av nye læreplaner i 2005. Nye læreplaner for grunnskolen, læreplaner som er gjennomgående for hele grunnsopplæringen og læreplaner for videregående trinn 1 i studieforberedende utdanningsprogrammer og yrkesforberedende utdanningsprogrammer, skal foreligge sommeren 2005. Høsten 2005 vil utviklingen av de øvrige læreplanene starte.

Reformen i grunnsopplæringen skal iverksettes fra høsten 2006 for 1.–9. trinn i grunnskolen og for trinn 1 i videregående opplæring. For 10. trinn i grunnskolen og for trinn 2 i videregående opplæring iverksettes reformen fra høsten 2007, og for videregående trinn 3 fra høsten 2008.

I perioden fra 2002 til 2005 har bevilgningene til kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen økt nominelt med om lag 335 mill. kroner til samlet 730 mill. kroner. Bevilgningsøkningen er blant annet benyttet til å finansiere bonus- og demonstrasjonsskoler, et nasjonalt system for kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen og kompetanseutviklingstiltak i forbindelse med reformen i grunnsopplæringen. I tillegg har rammetilskuddet til kommunene økt med 680 mill. kroner knyttet til utvidelser av timetallet i grunnskolen med tre uketimer fra høsten 2002 og fem uketimer fra høsten 2004. Til sammen har Regjeringen foreslått å øke timetallet i grunnskolen med 12 uketimer, til en samlet kostnad på 825 mill. kroner, i perioden 2002-2005.

2.7 Opptrapping av psykiatrisatsingen

Psykisk helse er et viktig satsingsområde for Regjeringen, og det er satt av om lag 4,3 mrd. kroner til gjennomføring av planen i budsjettforslaget for 2005. Sammenliknet med saldert budsjett for 2004 innebærer det en reell økning av driftsbevilgningene på 853 mill. kroner. Veksten i bevilgningene til drift er nesten fordoblet i 2005 sammenliknet med 2004, og ligger over hva gjennomsnittlig vekst må være de resterende årene av planperioden for å nå målsettingene for planen. I perioden 2002 til 2005 har den nominelle bevilgningsveksten innen psykiatriplanen vært nesten $2\frac{3}{4}$ mrd. kroner.

Kommunene prioriteres i større grad når det gjelder driftsmidler i 2005 enn tidligere, og det foreslås en egen storbysatsing på bakgrunn av de særskilte utfordringene storbyene har knyttet til psykiske lidelser.

Budsjettforslaget innebærer et investeringsnivå i spesialisthelsetjenesten på vel 700 mill. kroner neste år. Det er et nytt betydelig steg for å oppfylle planens mål, som er et samlet investeringsvolum i spesialisthelsetjenesten på 4,86 mrd. 2005-kroner. I tillegg til dette kommer utbyggingen av tilrettelagte boliger i kommunene, hvor det er gitt tilsagn til utbygging av boliger til en verdi av 3,1 mrd. 2005-kroner. Alle de 3 400 boligene er beregnet å stå ferdig i 2006.

Stortinget sluttet seg i 1998 til en forpliktende opptrappingsplan over åtte år for å styrke helsetilbudet til mennesker med psykiske lidelser. Stortinget har senere besluttet å utvide planperioden med to år. Ifølge planen skal det investeres for om lag 6,3 mrd. kroner i løpet av planperioden, og driftsutgiftene skal økes gradvis til et nivå som ligger reelt 4,6 mrd. kroner over nivået i 1998. Omregnet til 2005-kroner utgjør dette 8 mrd. kroner i investeringer og 5,7 mrd. kroner til økte driftsutgifter.

2.8 Styrking av politiet

Regjeringens forslag til bevilgning til justissektoren i 2005 utgjør 14 593 mill. kroner. Dette er en nominell økning på 955 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004. Hovedtyngden av bevilgningen går til straffesakskjeden, dvs. politiet, påtalemyndigheten, domstolene og kriminalomsorgen.

I budsjettforslaget for 2005 prioriteres tiltak innenfor trygghet, sikkerhet og beredskap. Hovedprioriteringen i 2005 er styrking av politiet, som foreslås tilført om lag 250 mill. kroner, utover tekniske justeringer som lønns- og priskompensasjon. Bevilgningsforslaget innebærer en nominell økning av bevilgningen til politi- og lensmannsetaten på om lag 1 mrd. kroner i forhold til regnskapet for 2001.

103 mill. kroner av bevilgningsøkningen til politiet skal dekke helårseffekten av driftsmidler til ansettelser i ledige stillinger tilsvarende 180 årsverk i politiet som ble bevilget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2004. I tillegg er det generelle driftsbudsjettet økt med om lag 100 mill. kroner. Dette skal bidra til et mer aktivt politi, særlig i forhold til det forebyggende arbeidet blant barn og unge, bekjempelse av alvorlig og organisert kriminalitet og håndtering av akutte situasjoner.

Den økte bevilgningen til bekjempelse av alvorlig og organisert kriminalitet skal, sammen med omorganiseringen av særorganene, bidra til en

mer slagkraftig og målrettet bekjempelse av den profittmotiverte kriminaliteten. Denne er preget av rå vold, narkotikakriminalitet og handel med kvinner og barn på tvers av landegrensene. Bevilgningen er også foreslått styrket i forbindelse med innføring av biometriske kjennetegn i norske reise-pass fra oktober 2005. Sammen med en økning i bevilgningen til Politiets sikkerhetstjeneste, skal dette bidra til å styrke samfunnets sikkerhet og terrorberedskap. Det foreslås også å øke bevilgningen til Polithøgskolen for å øke klasseopptaket med tre klasser, slik at det blir om lag 360 studenter som tas opp i 2005.

2.9 Tiltak mot fattigdom og rusmisbruk

Regjeringen la høsten 2002 fram St.meld. nr. 6 (2002-2003) Tiltaksplan mot fattigdom.

De overordnede målene for Regjeringens innsats mot fattigdom er at flest mulig i yrkesaktiv alder skal klare seg selv ved eget arbeid, og at alle som i en kortere eller lengre periode ikke kan arbeide, skal sikres en trygd til å leve av. Vedvarende lav inntekt og påfølgende levekårsproblemer er i stor grad knyttet til manglende eller liten tilknytning til arbeidslivet. Regjeringens hovedstrategi for å forebygge fattigdom og hjelpe personer ut av fattigdom er å gjøre flere i stand til å forsørge seg selv gjennom eget arbeid.

I perioden 2002-2004 er bevilgningene økt nominelt med om lag 950 mill. kroner til tiltak mot fattigdom, inkl. tiltak rettet mot de tyngste rusmiddelbrukerne. I 2005 legges det opp til en ytterligere økning i bevilgningene på 255 mill. kroner. Med dette har Regjeringen økt nivået på bevilgningene til fattigdomstiltak og tiltak mot rusmiddelproblemer med 1,2 mrd. kroner nominelt i løpet av tiltaksplanperioden. Etter at samarbeidsregjeringen tiltrådte, er det samlet satt inn om lag 3,2 mrd. kroner til ekstra tiltak mot fattigdom og rusmisbruk over årene 2002-2005.

Sentralt i planen står målrettede tiltak for langtidsmottakere av sosialhjelp samt arbeidsmarkedsrettede kvalifiseringstiltak for innvandrere. I tillegg inneholder tiltaksplanen forbedringer i bostøtteordningen, forbedringer i stønadsordningene for enslige forsørgere, styrking av oppfølgingstjenester for bostedsløse, tiltak for å hindre frafall i videregående opplæring og styrking av samarbeidet med frivillige organisasjoner.

Regjeringen viderefører satsingen på tiltak for å styrke arbeidslivstilknytningen for personer som står helt eller delvis utenfor arbeidsmarkedet. Samtidig vektlegges en bedre målretting av velferdsordningene, slik at tjenester og kontantytelser samlet

bidrar til at den enkelte får den hjelp og oppfølging som er nødvendig for å komme i arbeid. Tiltaksplanen omfatter også tiltak for å forebygge sosial utstøting, særlig blant barn og unge. Flere av tiltakene er rettet mot de tyngste rusmiddelbrukerne. Innsatsen omfatter behandlings- og oppfølgingstilbud for rusmiddelbrukere, samt øremerking av arbeidsmarkedstiltaksplasser for denne gruppen.

Det foreslås bevilget 70 mill. kroner til nye arbeidsmarkedstiltak rettet mot langtidsmottakere av sosialhjelp, innvandrere og deltakere i legemiddellassistert rehabilitering (LAR). Satsingen på arbeidsmarkedstiltak for disse gruppene innebærer en videreføring og opptrapping av tiltakene som ble iverksatt i 2003 og 2004. En stor andel av de som har deltatt i tiltakene har kommet over i arbeid eller egenfinansiert utdanning. Bevilgningsforslaget for 2005 vil gi rom for om lag 550 nye tiltaksplasser.

Som et ledd i tiltaksplanen mot fattigdom og Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer (2002-2005), foreslås en fortsatt styrking av behandlingstilbudet og oppfølgingen av rusmiddelbrukere. Det er et stort behov for nye behandlingsplasser innenfor legemiddellassistert rehabilitering. Regjeringen foreslår en økning i bevilgningen på 20 mill. kroner, som vil gi anslagsvis 200 nye behandlingsplasser. Videre foreslås en styrking av kommunenes innsats for rusmiddelbrukere på 70 mill. kroner, herunder samarbeid med frivillige organisasjoner. Regjeringen trapper i 2005 opp satsingen på oppfølgingstjenester i bolig for bostedsløse og rusmiddelbrukere i kommunene med ytterligere 10 mill. kroner.

Regjeringen foreslår 10 mill. kroner til igangsetting av prosjekter med utprøving av introduksjonsprogram for langtidsledige, sosialhjelpsavhengige innvandrere etter samme modell som introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere. Videre foreslås 10 mill. kroner satt av til aktivisering og arbeidstrening i regi av frivillige organisasjoner for personer med liten eller ingen tilknytning til arbeidslivet.

Tiltaksplanen mot fattigdom inneholder i tillegg en rekke andre tiltak på ulike departementers ansvarsområder. Dette gjelder bl.a. bedre oppfølging og tilrettelegging i opplæringen for innvandrerdømt med kort botid, ungdomstiltak i større bysamfunn og forbedringer i bostøtteordningen for barnefamilier og stønadsordningene for enslige forsørgere.

For en nærmere omtale av de enkelte tiltakene mot fattigdom vises det til den departementsvise omtalen i kap. 3 og de enkelte departementers fagproposisjoner.

2.10 Kollektivtransport

I tråd med Sem-erklæringen prioriterer Regjeringen kollektivtransport høyt. Samlet er kollektivtransporten reelt styrket med om lag 1,7 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2005 i forhold til saldert budsjett 2001. Sektoren er styrket dels gjennom avgiftslettelse og dels gjennom økte bevilgninger over Samferdselsdepartementets budsjett. Korrigert for endringen i merverdiavgiften, foreslår Regjeringen en nominell økning av bevilgningene til kollektivtransport på om lag 225 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004.

Bevilgningene til kollektivtransport over Samferdselsdepartementets budsjett er økt reelt med om lag 700 mill. kroner, eller 9 pst., fra 2001 til budsjettforslaget for 2005. Økningen har vært størst for investeringer i jernbanenettet og kjøp av persontransport med tog. Regjeringen ser det som særlig viktig å etablere et konkurransedyktig alternativ til bruk av personbil i de største byområdene. I byområdene skaper økende biltrafikk store utfordringer, med trengsel på vegnettet og arealbruken, utslipp og støy. Et godt kollektivtilbud vil kunne dempe veksten i vegtrafikken og bidra til et bedre bymiljø.

Regjeringens jernbanesatsing er særlig rettet mot byområdene. Korrigert for virkningen av merverdiavgiftsendringen, foreslås det en økning av Jernbaneverkets budsjett på om lag 100 mill. kroner i forhold til 2004. Innsatsen i 2005 vil blant annet rettes mot dobbeltspor mellom Sandvika og Asker, sikker togkommunikasjon (GSM-R) og Ganddal godsterminal. I tillegg legges det opp til å starte forberedelse av dobbeltspor mellom Stavanger og Sandnes, ny Lysaker stasjon og fjernstyring på Nordlandsbanen. For 2005 foreslås det også en økning i kjøp fra NSB med om lag 65 mill. kroner i forhold til 2004.

Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk ble etablert i 2004. 75 mill. kroner ble fordelt mellom Oslo/Akershus-området, Bergen, Trondheim, Kristiansand-regionen og Nord-Jæren. Belønningsordningen ga dermed byområdene økonomisk rom for å bedre kollektivtilbudet og/eller redusere kollektivtakstene. Regjeringen ønsker å styrke belønningsordningen betydelig, og foreslår at det bevilges 115 mill. kroner til ordningen i 2005.

I tillegg til de direkte bevilgningene over statsbudsjettet, kommer gevinstene av merverdiavgiftsreformen i 2004 og den foreslåtte reformen i 2005. 1. mars 2004 ble persontransport inkludert i merverdiavgiftssystemet med lav sats. For trafikkselskapene medfører dette en innsparing ved at selskapene får adgang til å trekke fra merverdiavgif-

ten med full sats på materiell og annen vareinnsats. Merverdiavgiftsreformen er anslått å redusere kollektivselskapenes kostnader med om lag 400 mill. kroner i 2005. I forslaget til statsbudsjett for 2005 foreslås det å inkludere bl.a. jernbanens infrastruktur i merverdiavgiftssystemet, noe som vil bidra til likebehandling av de ulike transportgrenene. Dette er beregnet å gi Jernbaneverket en avgiftslettelse på 600 mill. kroner på helårsbasis. Bevilgningene er foreslått redusert tilsvarende.

2.11 Framtidsrettet miljøetsatsing

Miljøressursene er en viktig del av nasjonalformuen. Et sunt miljø og bevarte naturområder og kulturminner danner grunnlaget for menneskenes velferd i vid forstand. En offensiv klimapolitikk og økt innsats mot helse- og miljøfarlige kjemikalier er viktige bidrag til redusert forurensning, og dermed til framtidig verdiskaping og velferd.

Regjeringen fører en offensiv klimapolitikk og legger blant annet opp til at et kvotesystem for klimagasser skal være på plass fra og med 2005.

2005 er Friluftslivets år, og Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til friluftsmål med nær 14 mill. kroner til vel 97 mill. kroner. Regjeringen prioriterer arbeidet med å sikre nye friluftsområder, i første rekke strandperler og grøntområder i de store byene.

Innenfor kulturminnevernet økes innsatsen på flere områder. Istandsetting, vedlikehold og sikring av stavkirkene og verdifull kunst i disse kirkene prioriteres. Bevilgningene foreslås videre økt til sikring av nasjonalt viktige ruiner, norske verdensarvområder og kulturminner langs kysten. I forhold til regnskapet for 2001 legger Regjeringen opp til en nominell økning i bevilgningene til kulturminner på 25 pst.

Til opprydding i forurenset grunn og sedimenter, og til kartlegging av miljøgifter, foreslås det en økning på 15 mill. kroner, til 65,9 mill. kroner. Det settes av 1,0 mill. kroner til kartlegging av miljøgifter. I forhold til regnskapet for 2001 er dermed bevilgningen til opprydding økt nominelt med over 120 pst. Det foreslås økt bevilgning med 3,0 mill. kroner til arbeidet med en helhetlig forvaltningsplan for Lofoten-Barentshavet og til oppfølgingen av EUs rammedirektiv for vann.

Framdriften i vernearbeidet holdes oppe gjennom økte tilsagnsfullmakter knyttet til nasjonalparkplanen og nytt skogvern. Bevilgningene til nytt skogvern foreslås økt med nær 40 mill. kroner. Regjeringens samlede forslag til bevilgning til skogvern er mer enn tredoblet sammenliknet med regnskapet for 2001. Regjeringen foreslår å styrke

arbeidet med å bevare de ville laksestammene ytterligere.

Regjeringen foreslår å innføre avgiftsincitiv for svovelfritt drivstoff. Bakgrunnen er et nytt EU-direktiv (2003/17/EF av 3. mars 2003), som stiller krav om at såkalt svovelfritt drivstoff (drivstoff som inneholder mindre enn 10 ppm svovel) skal være «geografisk balansert» tilgjengelig fra 1. januar 2005. Fra 2009 skal alt drivstoff som selges være svovelfritt.

Det foreslås videre å fjerne fritaket for vektårsavgift for busser i løyvedrift. Samtidig foreslås det å innføre satser i den miljødifferensierte vektårsavgiften for kjøretøy som oppfyller utslippskravene EURO III-V. For nullutslippskjøretøy innføres en nullsats for den miljødifferensierte delen av avgiften.

Regjeringen foreslår å likebehandle nullutslippskjøretøy som bruker hydrogen som drivstoff med el-biler i bilavgiftssystemet. Dette gjøres ved at brenselceller biler gis fritak for engangsavgift og årsavgift.

Regjeringen fortsetter satsingen for å fremme miljøvennlig omlegging av energibruk og energi-produksjon og foreslår en vesentlig styrking av Energifondet. Det foreslås en samlet overføring på 645 mill. kroner i 2005, en økning på om lag 90 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2004.

2.12 Skatter og avgifter - oppfølging av skattereformen

Regjeringen fremmet i mars i år forslag til omfattende endringer i skattesystemet, jf. St.meld. nr. 29 (2003-2004) Om skattereform. Endringene bygger i hovedsak på anbefalingene til Skaugeutvalget i NOU 2003: 9. Stortingets behandling av forslaget til skattereform gir grunnlag for å iverksette reformen etter hovedlinjene som ble skissert i meldingen.

De overordnede målene med Regjeringens reformforslag er et enklere og mer rettferdig skattesystem og redusert skatte- og avgiftsnivå. Dette skal bidra til økt verdiskaping. Endringer i skattesystemet er nødvendig av flere grunner:

- Arbeidsinntekter bør likebehandles skattemesig, enten de er opptjent av en lønnstaker, en aktiv eier i eget aksjeselskap eller en personlig næringsdrivende. Det krever betydelige reduksjoner i marginals-katten på arbeid i kombinasjon med økt marginals-katt på aksjeinntekter mv., slik at delingsmodellen kan fjernes.
- EØS-avtalen setter begrensninger for skattesystemet. Hovedregelen for kapitalbeskatningen er at eiere eller aksjer fra EØS-land ikke må diskrimineres. Godtgjørelsessystemet og RISK-

reglene innebærer at utbytte og gevinster fra utenlandske aksjer i dag beskattes hardere enn utbytte og gevinster fra aksjer i norske selskap.

- Skattesystemet må i større grad gjøre det mer lønnsomt å arbeide.
- Det er behov for å forenkle og rydde opp i skattesystemet, særlig i personbeskatningen, som kjennetegnes ved mange fradragsordninger og særregler som ikke alltid er godt begrunnet.
- Formuesskatten virker negativt for privat eierskap, nyskaping og investeringer i Norge.

Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2005 innebærer samlede netto skattelettelse for 2005 på 1,65 mrd. kroner bokført. Nye netto skatte- og avgiftslettelse utgjør om lag 3,3 mrd. kroner påløpt og om lag 2,8 mrd. kroner bokført i 2005. Vedtak i 2004 som har budsjettvirkning også i 2005, innebærer en skjerpelse på om lag 1,15 mrd. kroner bokført.

Hovedelementene i skattereformen og skatte- og avgiftsopplegget for 2005 kan oppsummeres slik:

- Delingsmodellen fjernes, samtidig som det innføres en skatt på høy eieravkastning fra 2006 (aksjonærmodellen for personlige aksjonærer og en skjermingsmodell for personlig næringsdrivende). I aksjonærmodellen vil avkastning tilsvarende risikofri rente bli skjermet for skatt ved uttak. Avkastning (utbytte og gevinst) utover dette vil bli skattlagt på aksjonærens hånd med 28 pst. Når en tar hensyn til at bedriften har betalt skatt på overskuddet, blir marginals-katten på utbytte 48,16 pst. Dette vil også bli skattesatsen for reelle arbeidsinntekter som tas ut som utbytte.
- For å kunne fjerne delingsmodellen må innføring av aksjonærmodellen kombineres med betydelige reduksjoner i de høyeste marginalskattene på lønnsinntekt. Toppskattesatsene foreslås redusert med opptil 4 prosentpoeng i 2005. Samlet toppskattelettelse anslås til om lag 4,1 mrd. kroner påløpt i 2005. Skattereformen tilsier en ytterligere reduksjon i marginals-katten på høye arbeidsinntekter i 2006.
- Reduserte marginals-katter på arbeidsinntekter er også avgjørende for å stimulere til økt og lengre yrkesdeltakelse. Regjeringen legger opp til redusert marginals-katt på lønn, også for grupper som ikke betaler toppskatt. I 2005 utvides derfor minstefradraget for lønnsinntekt tilsvarende en påløpt skattelette på om lag 3,6 mrd. kroner i 2005. Samlet sett betyr dette at det i 2005 er lagt betydelig vekt på at også skattytere med midlere og lave lønnsinntekter skal få

- reduisert skatt. Samlet får vel 1,1 mill. skattytere lavere marginalsatt på lønn.
- Det innføres skattefritak for utbytter og gevinster mellom selskaper (fritaksmetoden) fra 2004. Skattefritaket vil hindre kjedebeskatning mellom selskaper. Fritaksmetoden for selskaper, kombinert med aksjonærmodellen for personlige aksjonærer, vil fjerne gjeldende usikkerhet knyttet til om den norske aksjeinntektsbeskatningen er i samsvar med EØS-avtalen, ved at RISK- og godtgjørelsesreglene oppheves.
 - Økning av skatten på høy eieravkastning må ses i sammenheng med at formuesskatten trappes ned med sikte på fjerning. Kapitalbeskatningen reduseres samlet sett. Allerede i 2005 foreslås enkelte lettelse i formuesskatten. Innslagspunktet i formuesskatten økes, og det innføres en felles verdsettelsessats på 65 pst. for alle aksjer, også børsnoterte aksjer, og andeler i verdipapirfond. Forslagene anslås på usikkert grunnlag å gi et provenytap på om lag 555 mill. kroner påløpt i 2005.
 - I likhet med Skaugeutvalget mener Regjeringen det er nødvendig med en gjennomgang av fradragordningene i skattesystemet med sikte på forenkling. Regjeringen foreslår å rydde opp i en del fradragordninger i 2005 som også vil

bidra til å finansiere reformen og gi økt likebehandling. Dette omfatter blant annet innstramning i fradraget for daglig arbeidsreise, fjerning av fradraget for kost og skattefritaket for godtgjørelse til kost for pendlere, fjerning av fradraget for forsørgelse, samt fjerning av skattefritak for fri kost for ansatte på kontinentalsokelen og av hyretillegg for sjøfolk m.fl. Til sammen beløper forslagene til innstramning og forenkling seg til i overkant av 1,1 mrd. kroner påløpt.

- Fordelsskatten på egen bolig fjernes i 2005. Det gir en skattelettelse på om lag 1,9 mrd. kroner påløpt.

Det legges opp til å øke alle merverdiavgiftssatsene med 1 prosentpoeng, slik at den generelle merverdiavgiftssatsen øker fra 24 til 25 pst., satsen på matvarer fra 12 til 13 pst. og den laveste satsen fra 6 til 7 pst. Netto skattelettelse kombineres dermed med en viss forskyvning av samlet skattebyrde fra arbeid til forbruk.

Skatte- og avgiftsopplegget er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og i Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – Lovendringer.

3 Oversikt over departementenes utgifter

3.1 Innledning

I dette kapitlet omtales hovedtrekkene i utgiftene pr. departement, samt ymse utgifter og inntekter. I omtalen av utgiftene er det for hvert departement tatt inn en tabell som viser utgiftsrammer fordelt på programområde og programkategori i saldert budsjett 2004 og forslag til statsbudsjett for 2005. Budsjettrammene for de to årene er ikke alltid fullt ut sammenliknbare. I tabellene er det ikke tatt hensyn til bl.a. overføring av oppgaver, med tilsvarende overføring av bevilgninger, mellom departementer. Slike overføringer vil fremstå som en endring i bevilgningsrammene, uten at dette er uttrykk for en reell omprioritering mellom formål.

Dette gjelder bl.a. flytting av bevilgninger som følge av endringene i departementsstrukturen fra 1. oktober 2004. I fotnoter til tabellene er enkelte tekniske endringer mv. forklart nærmere.

I tabellen oppgis saldert budsjett for 2004. Tilleggsbevilgninger i 1. halvår er derfor ikke inkludert i 2004-tallene. I den grad tilleggsbevilgninger i 1. halvår er videreført i 2005-budsjettet, vil tabellen vise en økt bevilgning fra 2004 til 2005 som ikke er reell. Det vil for eksempel gjelde virkningen av trygdeoppgjøret og lønnsoppgjøret i staten våren 2004 som ikke var fordelt på departement i saldert budsjett. Helårsvirkningen av trygdeoppgjøret og lønnsoppgjøret i staten i 2004 er imidlertid innarbeidet i 2005-budsjettet.

3.2 Utenriksdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 02 Utenriksforvaltning</i>			
02.00 Administrasjon av utenriksstjenesten	1 308,4	1 406,9	7,5
02.10 Utenriksformål	1 176,9	1 891,7	60,7
Sum før lånetransaksjoner	2 485,3	3 298,6	32,7
Lånetransaksjoner	0,4	0,4	0,0
Sum Utenriksforvaltning	2 485,7	3 298,9	32,7
<i>Programområde 03 Internasjonal bistand</i>			
03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen	730,5	815,0	11,6
03.10 Bilateral bistand	2 654,5	2 929,5	10,4
03.20 Globale ordninger	6 058,5	6 605,7	9,0
03.30 Multilateral bistand	5 240,9	5 932,6	13,2
Sum ODA-bistand før lånetransaksjoner	14 684,4	16 282,8	10,9
Lånetransaksjoner	341,3	341,3	0,0
Sum ODA-bistand	15 025,6	16 624,0	10,6
03.50 Øvrig bistand (ikke ODA-bistand)	267,9	245,0	-8,6
Sum Internasjonal bistand	15 293,5	16 869,0	10,3
Sum Utenriksdepartementet	17 779,2	20 168,0	13,4

Programområde 02 Utenriksforvaltning

Forslaget til bevilgning til utenriksforvaltningen innebærer en økning på 813 mill. kroner (32,7 pst.) i forhold til saldert budsjett for 2004. Økningen har i hovedsak sammenheng med finansieringsordningene i det utvidede EØS og Norges medlemskontingenter i internasjonale organisasjoner. Bevilgningen skal videre dekke drift av utenriksstjenestens hjemme- og uteapparat og presse-, kultur- og informasjonsformål. Det ble i 2004 inngått en samarbeidsavtale mellom Innovasjon Norge og Utenriksdepartementet, hvor Innovasjon Norges utsendte personale ved relevante stasjoner integreres i utenriksstjenesten. Målsettingen med integreringen er å sikre et best mulig samordnet tilbud til bedrifter og samarbeidspartnere både nasjonalt og internasjonalt.

Programområde 03 Internasjonal bistand

For 2005 foreslås bevilget 16 869 mill. kroner til internasjonal bistand, fordelt med 16 624 mill. kroner til offisiell utviklingshjelp (ODA-bistand) og 245 mill. kroner i bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak.

Offisiell utviklingshjelp (ODA-bistand)

Bevilgningsforslaget til offisiell utviklingshjelp innebærer en økning på om lag 1 600 mill. kroner (10,6 pst.) fra saldert budsjett 2004. Dermed trappes bistanden opp fra 0,94 pst. til 0,95 pst. av anslått bruttonasjonalinntekt (BNI). Den omfattende omleggingen av utviklingsforvaltningen som ble igangsatt i 2004 vil bli videreført.

Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Forslaget til bevilgning er fordelt med 217 mill. kroner til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU og 28 mill. kroner til internasjonale miljø- og klimatiltak.

Hovedprioriteringer

Satsingene i 2005-budsjettet er knyttet til innsats for å sikre fred og demokrati og til reduksjon av fattigdom i utviklingsland.

Regjeringen prioriterer samarbeidet i internasjonale organisasjoner høyt, blant annet for å bekjempe terrorisme og sikre gode og forutsigbare rammebetingelser for internasjonal handel. Det legges vekt på å styrke samarbeidet med EUs

organer og medlemsland, også gjennom EØS-finansieringsordningene.

Regjeringen har som mål å trappe opp bistanden til 1 pst. av BNI. Bistandsbudsjettets andel av anslått BNI øker fra 0,94 pst. i 2004 til 0,95 pst. i 2005. Utviklingen i bistandsbudsjettets andel av BNI må ses i lys av at anslaget for BNI er kraftig oppjustert blant annet som følge av høyere oljepris enn tidligere lagt til grunn. Sentralt i arbeidet for økt fattigdomsbekjempelse står styrkingen av samarbeidet med de minst utviklede landene (MUL). Satsingene i 2005-budsjettet er først og fremst knyttet til opptrappingsplaner for bistand til utdanning og oppfølging av FN-toppmøtet i Johannesburg i september 2002 innen områdene vannressursforvaltning, energi, helse, landbruk og biologisk mangfold. Andre prioriterte områder er innsatsen mot hiv/aids og humanitær bistand.

Sentrale utviklingstrekk

Den globale politiske dagsorden har de senere årene endret seg betydelig. For å ivareta globale og nasjonale interesser fører Norge en politikk basert på internasjonalt samarbeid.

Utvidelsen av NATO og EU er historiske milepæler i samlingen av Europa. Norge har støttet utvidelsesprosessen i EU, og vil gjennom EØS-finansieringsordningene bidra til sosial og økonomisk utjevning i EU i årene fremover. EU-utvidelsen gjør det mer krevende å ivareta norske interesser i forhold til EU. Regjeringen vil derfor prioritere samarbeidet med EUs organer og de enkelte medlemsland.

Internasjonal terrorisme og faren for spredning av masseødeleggelsesvåpen fremstår som de to viktigste truslene mot internasjonal fred og sikkerhet. Regjeringen vil støtte det arbeidet som gjøres i FN, NATO, EU og OSSE for å bekjempe disse truslene. Regjeringen vil fortsatt legge stor vekt på samarbeidet om atomsikkerhet med Russland og andre G8-land.

Regjeringens hovedmål i utviklingspolitikken er å bidra til kampen mot fattigdommen. Den ODA-godkjente bistandens andel av anslått BNI har i løpet av regjeringensperiode økt for hvert år, fra 0,89 pst. av anslått BNI i 2001 til 0,95 pst. i 2005.

Bistanden til de minst utviklede landene som andel av samlet norsk bilateral bistand økte fra 35 pst. i 2001 til 42 pst. i 2003. Gjennom aktiv innsats i styrende organer har Norge også bidratt til en enda sterkere prioritering av de minst utviklede land i flere FN-organisasjoner.

Den bilaterale bistanden til utdanning har økt betydelig de siste årene, og Regjeringen har i budsjettet for 2005 lagt opp til en fordobling av denne

bistanden sammenlignet med 2002. Også det sterke norske engasjementet innen helse og hiv/aids-bekjempelse er videreført. Den bilaterale bistanden til økonomisk utvikling og handel har økt i inneværende regjeringsperiode og utgjorde 19 pst. av samlet bilateral bistand i 2003.

Arbeidet for å fremme bistandseffektiviteten gjennom økt giversamarbeid og harmonisering med mottakerlandenes planer er blant annet fulgt opp ved å kanalisere en økende del av den bilaterale bistanden til sektorprogrammer og som budsjettstøtte når forholdene ligger til rette for dette.

Videre har man fra norsk side arbeidet aktivt i ulike internasjonale fora for å fremme økt koordinering mellom bilaterale og multilaterale givere.

Norge er ett av de land som har gått i bresjen for gjeldslette internasjonalt, og en oppdatert og utvidet gjeldsplan ble lansert i 2004. Gjennom oppfølging av gjeldsplanen fra 1998, hadde Norge ved utgangen av 2003 slettet 1,6 mrd. kroner av de fattigste landenes gjeld til Norge. Dette er ikke belastet bistandsbudsjettet, men kommer i tillegg til Norges bistand.

3.3 Utdannings- og forskningsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 07 Utdannings- og forskningsdepartementet</i>			
07.10 Administrasjon	334,8	205,6	-38,6
07.20 Grunnopplæringen ¹	2 349,8	5 581,5	137,5
07.40 Andre tiltak i utdanningen	2 664,0	117,6	-95,6
07.50 Voksenopplæring	1 116,7	1 114,2	-0,2
07.60 Høyere utdanning	18 591,9	19 267,7	3,6
07.70 Forskning ²	3 188,5	2 832,5	-11,2
07.80 Utdanningsfinansiering	9 305,1	9 293,9	-0,1
Sum før lånetransaksjoner	37 550,9	38 413,2	2,3
Lånetransaksjoner ³	12 750,2	19 783,5	55,2
Sum Utdannings- og forskningsdepartementet	50 301,1	58 196,7	15,7

Det er foretatt enkelte tekniske endringer i budsjettet slik at budsjettallene for 2004 og 2005 ikke er direkte sammenlignbare.

¹ Bevilgningen til frittstående skoler og kompetansesentra for spesialundervisning er flyttet fra kategori 07.40 Andre tiltak i utdanningen til kategori 07.20 Grunnopplæringen.

² Bevilgningen til Norges forskningsråd er redusert med 275 mill. kroner i forbindelse med endret fordeling av tippeoverskuddet.

³ Lånetransaksjonene i Statens lånekasse for utdanning har økt med 1,8 mrd. kroner som følge av omlegging fra netto- til brutto regnskapsføring av utlånsposten.

Regjeringens forslag til bevilgning til utdannings- og forskningsformål utgjør 58 196,7 mill. kroner. Før lånetransaksjoner er dette en økning på 862,3 mill. kroner eller 2,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2004. Om lag 2,2 mrd. kroner av den totale økningen skyldes økt utlån fra Statens lånekasse for utdanning. Økningen er knyttet til et høyere antall støttemottakere og til at all studiestøtte i høyere utdanning blir utbetalt som lån fra studieåret 2004-2005. Videre er kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping økt med 3,2 mrd. kroner, jf. omtale nedenfor.

I 2005-budsjettet har Regjeringen prioritert følgende områder på Utdannings- og forskningsdepartementet:

- En kraftig satsing på grunnopplæring, jf. St.meld. nr. 30 (2003-2004) *Kultur for læring*.
- Et høyt nivå på forsknings- og innovasjonsbevilgningene, herunder økt kapital i Forskningsfondet.

Regjeringens mål er å skape en skole som legger større vekt på kunnskap og kompetanse, åpner for større mangfold og gir elevene et mer likeverdig

tilbud. Som ledd i skolesatsingen foreslår Regjeringen å bevilge om lag 700 mill. kroner for å starte gjennomføringen av reformen i grunnsopplæringen som ble presentert i St.meld. nr. 30 (2003–2004) *Kultur for læring*. Om lag 500 mill. kroner av denne bevilgningen skal benyttes til kompetanseutvikling. Bevilgningen gir rom for å starte gjennomføringen av en strategi for kompetanseutvikling og å videreføre høyt prioriterte tiltak som demonstrasjonsskoler og de statlige utviklingsstrategiene. Regjeringen foreslår videre å bruke om lag 145 mill. kroner for å utvide timetallet i grunnskolen med ytterligere fire uketimer fra høsten 2005, hvorav 135 mill. kroner bevilges over rammetilskuddet til kommunene. Utvikling av nye læreplaner er et annet prioritert tiltak i reformen. Det foreslås en bevilgning på om lag 40 mill. kroner til utvikling av nye læreplaner i 2005.

Forskning har i perioden vært et av Regjeringens satsingsområder. Den totale bevilgningen til forskning over statsbudsjettet har økt med om lag 3,2 mrd. kroner siden 2001. I 2005-budsjettet anslås forskningsbevilgningene til 14,2 mrd. kroner, tilsvarende en økning på om lag 375 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. I tillegg kommer ordningen med skattefradrag for bedrifters investeringer i FoU. Samlet skattefradrag i perioden 2002–2004 er anslått til opp mot 4 mrd. kroner.

Kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping er økt fra 10 mrd. kroner i 2001 til 32,8 mrd. kroner i 2004. Regjeringen foreslår å øke kapitalen med ytterligere 3,2 mrd. kroner til 36 mrd. kroner i 2005. Avkastningen fra fondet vil utgjøre nær 2 mrd. kroner i 2005 og finansierer både tradisjonell grunnforskning og langsiktig, strategisk forskning av stor betydning for framtidig nærings- og samsfunnsutvikling.

Veksten i forskningsbevilgningene over statsbudsjettet har særlig gått til langsiktig, grunnleggende forskning og forskning innenfor de fire tematiske satsingsområdene marin forskning, medisin og helse, informasjons- og kommunikasjonsteknologi og skjæringsfeltet mellom energi og miljø. For å støtte innovasjon og nyskaping foreslår Regjeringen videre å bevilge 500 mill. kroner til tre landsdekkende såkornfond med tapsfond på 125 mill. kroner. Midlene bevilges over Nærings- og handelsdepartementets budsjett. Det er en forutsetning at fondene skal utløse tilsvarende privat kapital. Fondene skal lokaliseres til universitetsbyene Oslo, Bergen og Trondheim.

Kvalitetsreformen i høyere utdanning ble fullfinansiert med en bevilgning på 1 144 mill. kroner i statsbudsjettet for 2004. For å gi institusjonene i høyere utdanning de nødvendige ressurser til å følge opp reformen, foreslår Regjeringen å videre-

føre denne bevilgningen i sin helhet i 2005. Målet med reformen er å øke kvaliteten på utdanningen, bedre studieprogresjonen, stimulere samarbeidet med samfunns- og næringsliv og styrke det internasjonale samarbeidet. Universitetene og høyskolene har fått økt frihet til selv å organisere sin virksomhet, samtidig som institusjonene er gitt et større ansvar for å oppnå faglige resultater. Institusjonene blir premiert for kvalitet og progresjon i studieløpene, blant annet gjennom en resultatbasert finansieringsmodell. Fra 2002 til 2003 økte tallet på avlagte studiepoeng i høyere utdanning med 6,8 pst. Som følge av dette øker budsjetttrammene for universiteter og høyskoler med 274 mill. kroner i budsjettet for 2005. Basisbevilgningen til universitetene og høyskolene reduseres samtidig med 78 mill. kroner tilsvarende en reduksjon på 4 000 studieplasser i 2005.

Regjeringen foreslår å bevilge 28 mill. kroner til etablering av 100 nye doktorgradsstillinger i 2005. Samtidig foreslås det å bevilge 58 mill. kroner for å finansiere helårskostnaden for de 200 nye doktorgradstillingene som ble opprettet i 2004. I 2002 og 2003 ble det bevilget midler til henholdsvis 158 og 200 nye doktorgradsstillinger. Dette innebærer at det gjennom de direkte bevilgningene til universiteter og høyskoler er opprettet 658 nye doktorgradsstillinger i perioden. Dette vil gi en betydelig økning i tallet på doktorgradskandidater de nærmeste årene.

Det er gitt startbevilgning til en rekke byggeprosjekter i universitets- og høyskolesektoren. I løpet av 2004 og 2005 er det planlagt å ferdigstille nye bygg ved høyskolene i Bodø, Stavanger og Østfold. Det er videre gitt startbevilgning til byggeprosjekter ved Høgskolen i Nesna, Norges musikkhøgskole og studentsenteret i Bergen. I budsjettet for 2005 foreslår Regjeringen en bevilgning på til sammen 175 mill. kroner til utstyr og husleie for de nye byggene.

Låntakere i Statens lånekasse for utdanning, som er bosatt og utøver et yrke i tiltakssonen i Finnmark eller Nord-Troms, får ettergitt deler av studielånet gjennom en avskrivningsordning. Regjeringen foreslår å øke det maksimale årlige avskrivningsbeløpet i ordningen fra kr 16 500 til kr 25 000 fra 2005.

Finansiering av reformen i grunnsopplæringen og videreføring av bevilgningen til Kvalitetsreformen i høyere utdanning har vært hovedprioriteringene i budsjettet for 2005. Det foreslås å redusere tilskuddet til landslinjer med 41,5 mill. kroner. Tilskuddet til bygging av studentboliger blir foreslått redusert med 46 mill. kroner, mens tilskuddet til studentbarnehager foreslås redusert med om lag 57 mill. kroner. Sistnevnte forslag må ses i sam-

menheng med Regjeringens generelle satsing på barnehager og innføringen av maksimalpris for foreldrebetaling. Stipendet til innenlandsreiser for

studenter foreslås avvirket fra undervisningsåret 2005-2006, mens kostnadsnormen i Lånecassen blir nominelt videreført.

3.4 Kultur- og kirkedepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 08 Kultur- og kirkeformål</i>			
08.10 Administrasjon	260,0	483,0	85,7
08.20 Kulturformål	3 541,3	3 860,2	9,0
08.30 Film- og medieformål	756,8	779,9	3,0
08.40 Den norske kirke	1 052,8	1 127,9	7,1
Sum Kultur- og kirkeformål	5 611,0	6 251,0	11,4
Sum Kultur- og kirkedepartementet	5 611,0	6 251,0	11,4

Kultur har en viktig plass i en tid med store endringer og omstillinger. Kultur bidrar til å skape identitet og visshet om vår egen historie og gir en robust plattform i en ny tid.

Bevilgningen til kultur- og kirkeformål foreslås økt med om lag 640 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. Av denne økningen utgjør 220,5 mill. kroner rammeoverføringer fra andre departementer som følge av at forvaltningen av tilskudd til frivillige organisasjoner, frivillighetssentraler mv. overføres til Kultur- og kirkedepartementet fra 1. januar 2005. Korrigert for disse funksjonsendringene blir økningen fra saldert budsjett 2004 på 7,5 pst.

Regjeringen legger fram et kultur- og kirkebudsjett for 2005 der bl.a. følgende områder er prioritert:

- Styrking av Nasjonalbiblioteket – nytt underjordisk magasin og rehabilitert hovedbygg i Oslo.
- Videreutvikling av Nasjonalmuseet for kunst.
- Styrking av tilskuddet til Den Norske Opera – omstilling av driften fram mot innflytting i nytt operahus.
- Styrking av Arkivverket – nye utvidede lokaler for Riksarkivet.
- Investeringsmidler til Hålogaland Teater og Glomdalsmuseets romaniavdeling som muliggjør åpning i 2005.
- Midler til drift av det nye Nobels fredssenter som åpner på Vestbanen.
- Midler til ny tilskuddsordning for regional filmsatsing.
- Styrking av dåpsopplæringen i Den norske kirke.

Kultur- og kirkedepartementet skal ha et koordineringsansvar for statens forhold til frivillige organisasjoner fra 2005. Som følge av dette er tilskuddet til frivillighetssentraler og tilskudd til kompensasjon for merverdiavgift til frivillige organisasjoner overført til Kultur- og kirkedepartementet. I tillegg er tilskudd til frivillig virksomhet (Frifond) samlet under Kultur- og kirkedepartementet. Departementet skal også gi tilskudd til sekretariatet for de frivillige organisasjonenes interessepolitiske arbeid. Kultur- og kirkedepartementet tar sikte på å etablere en løpende dialog mellom myndighetene og frivillige organisasjoner og etablere en nettportal med den enkelte som deltar i frivillig arbeid som målgruppe. Departementet vil arbeide videre med forslaget om et frivillighetsregister. Statlige tilskuddsordninger til frivillighetsformål vil bli gjennomgått med tanke på forenkling. Det vil bli lagt til rette for erfaringsutveksling mellom departementene når det gjelder forholdet til frivillige organisasjoner.

Kulturmeldingen, St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014, fikk bred tilslutning i Stortinget. Regjeringen har i budsjettet for 2005 fulgt opp med forslag om bevilgninger til en del større områder det har vært arbeidet med i flere år. Dette gjelder i første rekke Nasjonalbiblioteket, der rehabilitert hovedbygg og nytt underjordisk sikringsmagasin i Oslo kan tas i bruk i 2005. Videre er større investeringsformål prioritert, herunder nybygg for Hålogaland Teater og Glomdalsmuseets romaniavdeling. Det foreslås midler til økt husleie for Nasjonalmuseet for kunst og Arkivverket. I tillegg er det lagt inn investeringsmidler til allerede igangsatte prosjekter ved Eidsvoll 1814 –

Rikspolitisk senter, Kvæntunet, Fredriksten festning, Østsamisk museum i Neiden, Hringariki – Veien kulturminnepark og Telemarkskanalen.

Regjeringen foreslår at det opprettes en ny tilskuddsordning for regional filmsatsing og fremmer forslag om å bevilge 7,5 mill. kroner til formålet i 2005. Film- og kinobransjen foreslås inntatt i merverdiavgiftssystemet.

Regjeringen foreslår å øke kringkastingsavgiften med 38 kroner til 1 840 kroner utenom merverdiavgift. I forbindelse med forslaget om endringer i merverdiavgiften for 2005, vil merverdiavgiften på kringkastingsavgiften bli 7 pst., jf. St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Kringkastingsavgiften for 2005 blir etter dette 1 969 kroner medregnet merverdiavgift. Forslaget innebærer en økning på om lag 2,1 pst. Regjeringen legger til grunn at det i årene framover vil være en sentral oppgave for NRK å bygge opp og tilby et norsk-språklig alternativ for barn og unge.

EU-direktivet om opphavsrett i informasjons-samfunnet ble, med forbehold om Stortingets samtykke, innlemmet i EØS-avtalen sommeren 2004. Forslag til nødvendige endringer i åndsverkloven har vært på høring, og Kultur- og kirkedepartementet vil legge fram en odelstingsproposisjon om

denne saken i løpet av høsten 2004. Direktivet gir medlemslandene anledning til å videreføre nasjonale bestemmelser om fri kopiering til privat bruk, under forutsetning av at rettighetshaverne gis rimelig kompensasjon. Regjeringen foreslår derfor en bevilgning på 32,5 mill. kroner til dette formålet i 2005.

Pressestøtten videreføres på samme nominelle nivå som i 2004. Bakgrunnen for dette er den positive utviklingen i avisenes resultater de siste årene.

Reform av trosopplæringen i Den norske kirke ble igangsatt i 2004. Det er i budsjettforslaget for 2005 foreslått en betydelig opptrapping av bevilgningene til reformen ved en økning på 25 mill. kroner. Med opptrapping og videreføring av tidligere års bevilgninger, vil innsatsen for en styrket trosopplæring være på 55 mill. kroner i 2005.

Den norske kirke ble fra 2004 omfattet av ordningen med skattefritak for gaver til frivillige organisasjoner. Grensen for skattefritak under ordningen foreslås økt fra 6 000 kroner til 12 000 kroner.

Til nytt service- og besøkssenter ved Nidarosdomen og permanent utstilling av riksregaliene i Erkebispegården, foreslås det bevilget 17,8 mill. kroner i 2005, jf. Innst. S. nr. 250 (2003-2004) og St.prp. nr. 63 (2003-2004).

3.5 Justis- og politidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 06 Justissektoren</i>			
06.10 Administrasjon	207,1	215,0	3,8
06.20 Rettsvesen	1 416,2	1 556,6	9,9
06.30 Kriminalomsorg	1 988,4	2 074,7	4,3
06.40 Politi og påtalemyndighet	7 282,8	8 003,0	9,9
06.50 Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap	1 148,0	1 132,0	-1,4
06.60 Andre virksomheter	577,2	616,5	6,8
06.70 Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.	898,6	859,0	-4,4
06.80 Svalbardbudsjettet	119,2	135,9	14,0
Sum Justissektoren	13 637,4	14 592,6	7,0
Sum Justis- og politidepartementet	13 637,4	14 592,6	7,0

Justisdepartementets overordnede mål er økt trygghet for borgerne gjennom redusert kriminalitet, god og effektiv konfliktløsning og -forebygging, rettssikkerhet for individer og grupper, et godt og tilgjengelig regelverk, økt trygghet gjennom redusert sårbarhet i samfunnet, en åpen og

kvalitetsbevisst justisforvaltning og rettspleie og helhetlig forvaltning av norske interesser i polarområdene.

Regjeringens forslag til bevilgning til justissektoren i 2005 utgjør 14 592,6 mill. kroner. Dette er en økning på 955,2 mill. kroner i forhold til saldert

budsjett for 2004. Hovedtyngden av bevilgningen går til straffesakskjeden, dvs. politiet, påtalemyndigheten, domstolene og kriminalomsorgen.

Regjeringen legger vekt på å få til en hurtig flyt i straffesakskjeden. Dette skal blant annet oppnås gjennom en systematisk og balansert ressurstilførsel til de ulike leddene i straffesakskjeden. I statsbudsjettet for 2003 og 2004 ble særlig kriminalomsorgen og kapasitetsutvidende tiltak i fengslene prioritert. I budsjettforslaget for 2005 prioriteres tiltak innenfor trygghet, sikkerhet og beredskap.

Hovedprioriteringen i 2005 er styrking av politiet, som foreslås å få økt bevilgningen med om lag 700 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004. Utover tekniske justeringer som lønns- og priskompensasjon styrkes politiet med om lag 250 mill. kroner. Dette skal bidra til et mer aktivt politi, særlig i forhold til det forebyggende arbeidet blant barn og unge, bekjempelse av alvorlig og organisert kriminalitet og håndtering av akutte situasjoner.

Det foreslås 103 mill. kroner i økt bevilgning for å dekke helårseffekten av de driftsmidler som ble bevilget til politiet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2004 (ansettelse i ledige stillinger tilsvarende 180 årsverk). I tillegg foreslås det generelle driftsbudsjettet økt med om lag 100 mill. kroner, som vil gi rom for ytterligere økning i aktiviteten.

Det foreslås å øke bevilgningen for å styrke bekjempelsen av alvorlig og organisert kriminalitet. Dette skal sammen med omorganiseringen av særorganene bidra til en mer slagkraftig og målrettet bekjempelse av den profittmotiverte kriminaliteten, som er preget av rå vold, narkotikakriminalitet og handel med kvinner og barn på tvers av landegrensene. Bevilgningen er også foreslått styrket i forbindelse med innføring av biometriske kjenne tegn i norske reisepass fra oktober 2005. Sammen med en økning i bevilgningen til Politiets sikkerhetstjeneste skal dette bidra til å styrke samfunnets sikkerhet og terrorberedskap. Det foreslås å øke bevilgningen til Politihøgskolen for å øke klasseopptaket med tre klasser, slik at om lag 360 studenter tas opp i 2005. Det foreslås også å øke bevilgningen til den høyere påtalemyndighet noe.

Domstolene foreslås tilført om lag 140 mill. kroner. Dette skal i hovedsak dekke merutgifter til nye lokaler i 2005 og omstillingsutgifter for domstolene i forbindelse med sammenslåingen av førsteinstansdomstolene. Det foreslås bevilget 25 mill. kroner til gjennomføring av tinglysingsprosjektet. I tillegg er det lagt til grunn at 10 mill. kroner skal benyttes til arbeidet med å redusere saksavviklingstiden og arbeide ned restansebeholdningen.

Bevilgningen til kriminalomsorgen foreslås økt med om lag 86 mill. kroner. Dette skal blant annet dekke helårseffekten av de kapasitetsutvidende tiltakene på til sammen 122 plasser i 2004. Samtidig utvides bruken av fremskutt prøveløslatelse noe i 2005, med en effekt tilsvarende om lag 16 plasser. I 2005 vil det bli en nettoøkning tilsvarende om lag 103 fengselsplasser. Bevilgningsøkningen til kriminalomsorgen skal også dekke rehabilitering av Ullersmo fengsel, bygging av besøksleilighet på Bredtveit fengsel og nye lokaler til skolevirksomheten ved Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt.

Innenfor samfunnssikkerhet og beredskap er bevilgningen foreslått økt med 10 mill. kroner til dekning av merutgifter i forbindelse med den internasjonale rednings- og beredskapsøvelsen Barents Rescue, som Norge har påtatt seg ansvaret for å gjennomføre i 2005.

Sentrale utviklingstrekk

I forhold til regnskapet for 2001 er Justisdepartementets budsjett økt med om lag 2,8 mrd. kroner (24 pst.), fra 11,8 mrd. kroner i 2001 til 14,6 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2005. I disse beløpene inngår også tekniske justeringer som lønns- og priskompensasjon.

Kriminalomsorgen

Bevilgningen til kriminalomsorg foreslås økt med om lag 400 mill. kroner (23 pst.), fra 1,7 mrd. kroner til 2,1 mrd. kroner, i forhold til regnskapet for 2001. I statsbudsjettet for 2003 og 2004 ble særlig kriminalomsorgen og kapasitetsutvidende tiltak prioritert, slik at fengselskapasiteten fra 2002 til utgangen av 2004 økte med til sammen 320 plasser. Samtidig har bruken av alternative reaksjonsformer i de tilfeller det antas å virke bedre for å forebygge kriminalitet økt. Slike alternative reaksjonsformer har også bidratt til å dempe presset på fengselsplasser. Denne samlede satsingen og tiltakene innenfor kriminalomsorgen har bidratt til at soningskøen det siste året har hatt en nedgang.

Politi og påtalemyndighet

Budsjettforslaget for 2005 innebærer en økning av bevilgningen til politi og påtalemyndighet på 1,1 mrd. kroner (16 pst.) i forhold til regnskapet for 2001, fra 6,9 mrd. kroner til 8 mrd. kroner. Økningen på politibudsjettet i perioden 2002 til 2004 har blant annet gått til å styrke politiets arbeid med terrorberedskap og arbeid på asyl- og utlendingsfeltet. I tillegg er det blant annet lagt inn 92 mill. kro-

ner til gjennomføring av politireformen og ekstra midler for å kunne tilby nyutdannede politihøgskolestudenter arbeid i etaten.

Politireformens fase I er gjennomført. Dette er den største og mest betydningsfulle endringen av norsk politi på lang tid. Endringene som er gjennomført har vært helt nødvendige for å møte det nye kriminalitetsbildet og samtidig få et mer aktivt og utadrettet politi. Sentrale mål har vært kompetanseheving i alle ledd og mer effektiv ressursut-

nyttelse. Antallet politidistrikter er redusert fra 54 til 27. Det tas sikte på å fullføre politireformens fase II i løpet av 2004, der ulike endringer i driftsenhetsstrukturen vil bli fulgt opp. Reformen vil bli evaluert ved årsskiftet 2004/2005, i dialog med politimestrene og ordførerne, og ved publikumsundersøkelser i alle politidistrikter. Evalueringen vil bli omtalt i stortingsmeldingen om politirollen, som vil bli fremmet i 2005.

3.6 Kommunal- og regionaldepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004 ¹	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 13 Kommunal- og regionaldepartementet</i>			
13.10 Administrasjon o.a.	217,0	240,9	11,0
13.20 Innvandring	5 831,2	5 897,9	1,1
13.21 Nasjonale minoriteter	2,9	4,9	67,2
13.40 Samiske formål	143,7	150,0	4,4
13.50 Regional- og distriktpolitikk	1 642,8	2 316,6	41,0
13.70 Overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner ²	45 057,9	46 654,3	3,5
13.80 Bolig og bomiljø	6 880,2	6 102,8	-11,3
13.90 Bygningssaker	37,0	38,1	3,0
Sum før lånetransaksjoner	59 812,7	61 405,5	2,7
Lånetransaksjoner	13 504,0	13 115,2	-2,9
Sum Kommunal- og regionaldepartementet	73 316,7	74 520,6	1,6

¹ I kolonnene for saldert budsjett 2004 vises tallene for Kommunal- og regionaldepartementet. Justert for endringene i departementsstrukturen fra 1. oktober 2004, ville saldert budsjett for Kommunal- og regionaldepartementet vært om lag 14 mill. kroner lavere. Dette skyldes at ansvaret for arbeidsrettsfeltet overføres til Arbeids- og sosialdepartementet.

² Beløpene for 2005 er påvirket av korreksjoner for oppgaveendringer, regelendringer, innlemming av øremerkede tilskudd mv. De største beløpene i 2005 er nedjustering av rammetilskuddene til kommunesektoren med om lag 1,8 mrd. kroner knyttet til momskompensasjonsordningen, 537 mill. kroner som følge av delvis innlemming av vertskommunetilskuddet, 409 mill. kroner knyttet til gradvis avvikling av den differensierte arbeidsgiveravgiften og 217 mill. kroner (2005-kroner) knyttet til gjeninnføring av et nytt el-avgiftssystem.

Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2005

Regjeringen legger opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2005 på nærmere 2¾ mrd. kroner i 2005, tilsvarende en vekst på vel 1¼ pst. Veksten er regnet fra det nivået på kommunesektorens inntekter i 2004 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2004. Veksten i de samlede inntektene i 2005 blir knapt 3½ mrd. kroner dersom den regnes fra anslag på regnskap for 2004. Det er da tatt hensyn til at inntektsanslaget for

2004 er nedjustert etter at Revidert nasjonalbudsjett 2004 ble lagt fram.

Av den samlede inntektsveksten er 1 mrd. kroner reell økning i frie inntekter. Timetallet for 1.-4. klasse i grunnskolen økes med 4 uketimer fra skoleåret 2005-2006. Rammetilskuddet til kommunene blir økt med om lag 135 mill. kroner som følge av timetallsøkningen. Dette holdes utenfor ved beregningen av veksten i de frie inntektene.

Realveksten i øremerkede tilskudd er om lag 1½ mrd. kroner, hvorav de største økningene knytter seg til barnehagesektoren, handlingsplanen for psykisk helse og ressurskrevende brukere. Bud-

sjettforslaget innebærer at veksten i kommunesektorens samlede inntekter er høyere enn lagt opp til i Kommuneproposisjonen, mens veksten i de frie inntektene ligger innenfor det intervallet som ble signalisert.

Rammetilskudd til kommunesektoren blir bevilget over programkategori 13.70. For 2005 foreslås om lag 46,7 mrd. kroner i rammetilskudd til kommunesektoren, fordelt med knapt 35 mrd. kroner til kommunene og om lag 11,7 mrd. kroner til fylkeskommunene.

For nærmere omtale av det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2005 vises det til Kommunal- og regionaldepartementets budsjettproposisjon.

Innvandring

Bevilgningen under programkategori 13.20 Innvandring foreslås økt fra 5 831,2 mill. kroner i saldert budsjett 2004 til 5 897,9 mill. kroner i 2005. Integreringstilskuddet, som utbetales til kommunene i forbindelse med bosetting av flyktninger, og drift av statlige asylmottak utgjør til sammen 3 907,1 mill. kroner av bevilgningsforslaget. I tillegg er det foreslått bevilget 1 275 mill. kroner til norskopplæring for voksne.

Bevilgningsbehovet på feltet er i stor grad avhengig av antallet personer som søker asyl i Norge, antallet asylsøkere som får innvilget sine søknader og skal bosettes, samt antallet bosatte de fire foregående årene. I tillegg vil antallet deltakere i gratis norskopplæring påvirke bevilgningsbehovet i betydelig grad.

Arbeidet med å få kontroll med tilstrømmingen av asylsøkere og sikre en effektiv og differensiert behandling av asylsøknadene, har bidratt til en vesentlig reduksjon i antall asylsøkere uten behov for vern i Norge. Dette arbeidet fortsetter i 2005. En annen utfordring for forvaltningen er bedre service og kortere behandlingstid i alle utlendingssaker. For å oppnå raskere bosetting må det bli bedre balanse mellom behovet og tilgangen på plasser i kommunene.

Den nye introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere er en av de mest sentrale reformene på innvandrings- og integreringsfeltet de senere årene. En vellykket gjennomføring av introduksjonsloven, som trådte i kraft 1. september 2004, vil være viktig, både for bosettingen og for å legge til rette for deltaking i utdanning og arbeidsliv. Det er en særskilt utfordring å lage tydeligere mål for integrering og inkludering av innvandrere i samfunnet. Regjeringen har i budsjettforslaget for 2005 prioritert å øke integreringstilskuddet til

kommunene fra 393 000 kroner til 432 000 kroner for voksne og 412 000 kroner for barn.

For at vi skal oppfylle våre forpliktelser i Schengen-samarbeidet på visumområdet, settes det av midler slik at Norge kan bli koblet til et nytt dataregister over alle visumsøkere, Visa Information System – VIS. Det er videre satt av midler til statlige mottak for flyktninger og asylsøkere for å kunne følge opp personer med særskilte behov på en bedre måte, og til utprøving av kvalifiseringsprogram for langtidsledige innvandrere som har bodd en tid i Norge.

Nasjonale minoriteter

Det foreslås bevilget 3 mill. kroner til organisasjons- og prosjekttilskudd i 2005, en økning på 3,4 pst. fra 2004. Romanifolkets fond ble opprettet i 2004. Avkastningen skal benyttes til tiltak og aktiviteter som gir kunnskap om historien til romanifolket/taterne, eller som er med på å ta vare på og utvikle kulturen og språket deres. Avkastningen av fondet i 2005 utgjør 1,85 mill. kroner.

Samiske formål

Bevilgningen foreslås økt fra 143,7 mill. kroner til 150 mill. kroner, en økning på 4,4 pst. Sametingets bevilgning økes fra 133,4 mill. kroner til 138,75 mill. kroner, en økning på 4,0 pst. Det foreslås at det bevilges 2,05 mill. kroner til Kompetansesenteret for urfolks rettigheter og at det settes av 2,7 mill. kroner til videreføring av Regjeringens satsing på samisk språk og informasjon.

For å styrke det internasjonale reindriftssamarbeidet, foreslår Regjeringen å etablere et internasjonalt fag- og formidlingssenter for reindriftsfolk i arktiske områder. Bevilgninger til drift foreslås fordelt over budsjettene til flere departementer.

Regional- og distriktpolitikk

Målet for regional- og distriktpolitikken er å bidra til å sikre bosetting og verdiskaping i alle deler av landet. Regjeringen vil prioritere virkemidler som bidrar til å styrke evnen til innovasjon og nyetablering, samt styrke satsingen på regioner og sentra som har vekstpotensial. Fra og med 2003 ble hoveddelen av de regional- og distriktpolitiske virkemidlene under Kommunal- og regionaldepartementet desentralisert til regionalt nivå. Som regionale utviklingsaktører skal fylkeskommunene forvalte virkemidlene i forpliktende partnerskap med næringslivet, virkemiddelaktører (Forskningsrådet, SIVA og Innovasjon Norge), private organisasjoner, utdanningsorganisasjoner og kommuner.

Det foreslås en bevilgning over programkategori 13.50 Regional- og distriktpolitikk på 2 316,6 mill. kroner. I forhold til saldert budsjett 2004 er dette en økning på 673,8 mill. kroner. Av bevilgningen er 950,5 mill. kroner satt av til kompensierende tiltak i forbindelse med omleggingen av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift.

Bolig og bomiljø og Bygningssaker

Til bolig- og bomiljøformål foreslås det en bevilgning på 6 102,8 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 11,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2004. Nedgangen er i hovedsak knyttet til lavere utbetalinger på oppstartingsstilskuddet som følge av at eldreplanen er avsluttet. Det foreslås bevilget 2 093,6 mill. kroner til bostøtte og 591 mill. kroner til boligtilskuddet til etablering mv. Til programområdet Bygningssaker foreslås det en bevilgning på 38,1 mill. kroner.

Hovedmålet til Regjeringen i boligpolitikken er at alle skal kunne bo godt og trygt. Det er sentralt å målrette politikken slik at de som ellers ville falt utenfor boligmarkedet får hjelp. Regjeringen vil bidra til at boliger og andre bygg skal ha god kvalitet der det er tatt hensyn til miljø og universell utforming.

Regjeringen anser bostøtten som et målrettet virkemiddel i boligpolitikken og har styrket ordningen med totalt 352 mill. kroner i perioden 2002

til 2004. For å målrette boligsubsidiene bedre, foreslår Regjeringen en omlegging av subsidieringen av utleieboliger ved at midler overføres fra boligtilskudd til bostøtte. Økningen i bostøttemidlene skal brukes til å kompensere leietakere i og utleiere av sosiale utleieboliger for bortfall av boligtilskuddet til formålet.

Regjeringen ønsker å legge til rette for et vel fungerende boligmarked gjennom en effektiv byggesaksbehandling og ved å initiere et program for reduserte byggekostnader. Det er opprettet en ny post for formålet med en bevilgning på 16 mill. kroner i 2005.

Statsbankene

Regjeringen foreslår at Husbankens utlånsramme settes til 13 500 mill. kroner, og at Husbankens oppførings- og utbedringslån samles i ett grunnlån. Det nye grunnlånet foreslås målrettet mot en bred gruppe av boligetablerende som ikke får lån eller som får dyre lån i andre kredittinstitusjoner. Grunnlånet skal gis til anskaffelse av ordinære boliger der det tas hensyn til miljø og tilgjengelighet, og til boligbygging i deler av landet der det er vanskelig å få lån til bolig. Startlån og ordningen med lån til barnehager videreføres. Av lånerammen er 500 mill. kroner øremerket til etablering av sykehjemsplasser, eldreboliger og rehabiliteringsplasser i utlandet.

3.7 Arbeids- og sosialdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004 ¹	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 09 Arbeid og sosiale formål</i>			
09.00 Administrasjon	75,7	129,6	71,2
09.20 Tiltak for bedre levekår, forebygging av rusmid- delproblemer mv.	3 260,3	600,6	-81,6
09.30 Arbeidsmarked	0,0	7 517,0	-
09.40 Arbeidsmiljø og sikkerhet	0,0	696,9	-
09.60 Kontantytelser	2 178,0	2 274,0	4,4
Sum Arbeid og sosiale formål	5 514,0	11 218,1	100,3
<i>Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden</i>			
29.10 Administrasjon	4 938,1	5 162,2	4,5
29.50 Inntektssikring ved sykdom, uførhet og rehabilite- ring	79 231,7	85 091,1	7,4
29.60 Kompensasjon for merutgifter ved nedsatt funk- sjonsevne mv.	7 735,7	8 076,9	4,4
29.70 Alderdom	79 330,0	83 585,0	5,4
29.80 Forsørgertap og eneomsorg for barn mv.	6 670,5	6 542,5	-1,9
29.90 Diverse utgifter	178,0	189,0	6,2
Sum Sosiale formål, folketrygden	178 084,0	188 646,7	5,9
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.30 Arbeidsliv	0,0	21 938,5	-
Sum Arbeidsliv, folketrygden	0,0	21 938,5	-
Sum, folketrygden	178 084,0	210 585,2	18,3
Sum Arbeids- og sosialdepartementet	183 598,0	221 803,3	20,8

¹ I kolonnen for saldert budsjett for 2004 vises tallene for Sosialdepartementet. Justert for endringene i departementsstrukturen fra 1. oktober 2004, ville saldert budsjett for det nye departementet vært på om lag 210,7 mrd. kroner eller 26,3 mrd. kroner høyere. Dette skyldes flytting fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Sosialdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet til Arbeids- og sosialdepartementet og fra Sosialdepartementet til Helse- og omsorgsdepartementet.

Arbeids- og sosialdepartementets samlede budsjettforslag for 2005 er på 221,8 mrd. kroner. Folketrygdens utgifter på 210,6 mrd. kroner utgjør en dominerende andel med om lag 95 pst. av de samlede utgiftene på departementets budsjett.

Korrigert for endringer i departementsstrukturen innebærer budsjettforslaget en samlet vekst i utgiftene på i overkant av 11,5 mrd. kroner målt i løpende priser, eller 5,5 pst., sammenlignet med saldert budsjett for 2004.

Av dette utgjør virkningen av pensjonsreguleringen pr. 1. mai 2004 nærmere 5 mrd. kroner og antatt lønns- og prisvekst vel 2 mrd. kroner. Realveksten blir dermed om lag 4,5 mrd. kroner eller vel 2 prosent.

Programområde 09 Arbeid og sosiale formål

Programområde 09 Arbeid og sosiale formål, omfatter bevilgningene til ordinære arbeidsmarkedstiltak, spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede og ventelønn. Programområdet omfatter også arbeidsmiljø og sikkerhet i norsk arbeidsliv, på land og på norsk kontinentalsokkel, herunder arbeidsrett. Endelig omfatter programområdet enkelte tiltak mot fattigdom og rusmiddelmisbruk og tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne, samt kontantytelsene krigspensjon, avtalefestet pensjon (AFP) og tilskudd til Pensjonstrygden for sjømenn.

Under programområde 09 Arbeid- og sosiale formål, foreslås bevilget 11 218 mill. kroner for

2005 mot 10 673 mill. kroner for 2004, korrigert for endringer i departementsstrukturen. Dette tilsvarer en økning på 545 mill. kroner, eller 5,1 pst.

Økningen i utgiftene under dette programområdet skyldes økt innsats mot fattigdom, flere tiltaksplasser for yrkeshemmede, tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne, bevilgninger til tilskudd til pionerdykkere i Nordsjøen, økte bevilgninger til Arbeidstilsynet og økt tilskudd til Pensjonstrygden for sjømenn.

Regjeringen la høsten 2002 fram St.meld. nr. 6 (2002-2003) Tiltaksplan mot fattigdom. Målet med tiltaksplanen er å forebygge fattigdom og hjelpe personer ut av fattigdom. Regjeringen legger særlig vekt på å styrke evnen til selvforsørgelse og tilknytning til arbeidslivet, målrette velferdsordningene og å sikre sosial inkludering. I perioden 2002-2004 er det bevilget om lag 950 mill. kroner til tiltak mot fattigdom, medregnet tiltak rettet mot de tyngste rusmiddelmissbrukerne. I 2005 legges det opp til en ytterligere økning i bevilgningene på 255 mill. kroner. Med dette har Regjeringen økt nivået på bevilgningene til fattigdomstiltak med 1,2 mrd. kroner i løpet av tiltaksplanperioden.

Arbeids- og sosialdepartementet koordinerer Regjeringens innsats for å bekjempe fattigdom. Den økte bevilgningen foreslås fordelt på tiltak på Arbeids- og sosialdepartementets, Barne- og familiedepartementets, Helse- og omsorgsdepartementets, Kommunal- og regionaldepartementets og Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett. Under Arbeids- og sosialdepartementets budsjett er det foreslått bevilget 92 mill. kroner til nye tiltak mot fattigdom, hvorav 90 mill. kroner under programområde 09 Arbeid og sosiale formål og 2 mill. kroner under programområde 29 Sosiale formål, folketrygden.

Arbeids- og sosialdepartementet koordinerer den samlede politikken for personer med nedsatt funksjonsevne. St.meld. nr. 40 (2002-2003) Nedbygging av funksjonshemmende barrierer beskriver mål, strategier og tiltak i politikken for personer med nedsatt funksjonsevne. Som ledd i oppfølgingen av St.meld. nr. 40, foreslås økte bevilgninger på 85 mill. kroner i 2005 fordelt på tiltak på Arbeids- og sosialdepartementets, Barne- og familiedepartementets, Helse- og omsorgsdepartementets, Kultur- og kirke departementets, Miljøverndepartementets og Moderniseringsdepartementets budsjetter. Under Arbeids- og sosialdepartementets budsjett er det foreslått bevilget 49 mill. kroner til nye tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne.

De ordinære arbeidsmarkedstiltakene settes normalt inn etter at den enkeltes arbeidssøking og eventuelle oppfølging fra Aetat ikke har resultert i

overgang til arbeid. Gjennom arbeidstrening og kvalifisering vil den enkeltes muligheter på arbeidsmarkedet styrkes. Langtidsledige, herunder langtidsmottakere av sosialhjelp, innvandrere og ungdom, vil bli prioritert ved inntak på de ordinære arbeidsmarkedstiltakene. Omfanget og innretningen av arbeidsmarkedstiltakene vil være med på å understøtte Regjeringens arbeid for å motvirke fattigdom. Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å bevilge 1 541 mill. kroner til de ordinære arbeidsmarkedstiltakene for 2005. Dette vil gi om lag 12 500 ordinære tiltaksplasser i første halvår 2005. Bevilgningen gir rom for et gjennomsnittlig nivå på 9 500 plasser i andre halvår. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett 2005 med en vurdering av behovet for tiltaksplasser i andre halvår 2005 i lys av situasjonen på arbeidsmarkedet.

Et inkluderende arbeidsliv med høy deltakelse er et av målene for Regjeringens arbeidsmarkedspolitikk. For å realisere dette målet er det gjennomført enkelte regelverksendringer, bl.a. tidligere vurdering av attføring, innstramming av unntaksbestemmelsene for varighet av medisinsk rehabilitering, skjerpet krav til attføring før eventuell uførepensjonering, og reaktivisering av uførepensjonister. Formålet med regelverksendringene er å unngå unødig lange opphold som passive stønadsmottakere og å bidra til tilbakevending til ordinært arbeid. Samlet vil dette kunne føre til at flere vil ha behov for et tilbud fra Aetat. På denne bakgrunn foreslår Regjeringen å bevilge 3 254 mill. kroner til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede for 2005. Dette vil gi om lag 24 500 plasser i 2005. Dette er i gjennomsnitt om lag 2 000 flere tiltaksplasser enn i 2004. I tillegg kommer utdanningstiltak mv. finansiert over folketrygdens kap. 2543 Ytelser til yrkesrettet attføring.

Styrkingen av arbeidsmarkedstiltakene for yrkeshemmede og økningen av personellressurser må ses i lys av anslagene på tilstrømming av yrkeshemmede til Aetat, Regjeringens satsing på yrkeshemmede med psykiske lidelser, funksjonshemmede og tiltakene for å motvirke og forebygge fattigdom. Innsatsen for disse målgruppene er en integrert del av det ordinære attføringsarbeidet.

Det foreslås å øke bevilgningen til Arbeidstilsynet med 20 mill. kroner for å ivareta nye oppgaver knyttet til bekjempelse av mobbing i arbeidslivet, forhindre sosial dumping som følge av EØS-utvidelsen, og til ny koordineringsrolle innen virksomhetsrettet HMS-tilsyn.

Regjeringen følger opp Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2004, med forslag til bevilgninger knyttet

til pionerdykkerne i Nordsjøen. Det foreslås bevilget 152 mill. kroner i 2005.

Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden

Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden, omfatter folketrygdens utgifter til sykepenger, medisinsk rehabilitering m.m., tidsbegrenset uførestønad, uførepensjon, alderspensjoner og stønad til etterlatte og enslige forsørgere. I tillegg kommer ulike kompensasjonsordninger for utgifter i forbindelse med sykdom, uførhet og funksjonshemming, gravferd og utgifter til trygdeadministrasjon.

Under programområde 29 Sosiale formål, folketrygden, foreslås bevilget 188 647 mill. kroner for 2005 mot 178 084 mill. kroner for 2004. Dette tilsvarer en vekst på 10 563 mill. kroner, eller 5,9 pst.

Målet i Intensjonsavtalen for et mer inkluderende arbeidsliv er å redusere sykefraværet innen utgangen av 2005 med 20 prosent i forhold til nivået i 2. kvartal 2001. En jevn utvikling i sykefraværet mot dette målet skulle tilsi at sykefraværet innen utgangen av 2004 ble redusert med om lag 15 prosent. I stedet har sykefraværet økt med 6 prosent fra 1. halvår 2001 til 1. halvår 2004. Dersom sykefraværet hadde utviklet seg jevnt mot målet i Intensjonsavtalen, ville man kunne ha redusert bevilgningen for sykepenger til arbeidstakere over statsbudsjettet med vel 5 mrd. kroner i 2004. Regjeringen mener derfor at det må tas i bruk også andre virkemidler for å få redusert sykefraværet og sykepengeutgiftene vesentlig, og foreslår at det innføres et økonomisk medansvar for arbeidsgiverne på 10 pst. av utgiftene i trygdeperioden. Endringen foreslås gjennomført fra 1. april 2005. Dette vil gi arbeidsgiverne et økonomisk insitamant til å intensivere arbeidet med å få ned langtidsfraværet. Samtidig foreslås arbeidsgiverperioden redusert fra 16 dager til to uker. Bevilgningen foreslås redusert med 925 mill. kroner som følge av omleggingen.

Regjeringen foreslår en videre opptrapping av grunnpensjonen for gifte og samboende pensjonister. Grunnpensjonen ble satt opp til 1,6 G i 2003 og til 1,65 G i 2004. Den foreslås økt til 1,7 G fra 1. mai 2005. Merutgiftene i 2005 er anslått til 350 mill. kroner. Helårsvirkningen av den samlede opptrapping av grunnpensjonen som er gjennomført i årene 2003-2005 er om lag 2,1 mrd. kroner.

Ordningen med funksjonsassistent i arbeidslivet foreslås administrert av trygdeetaten fra 2005. I budsjettforslaget er det foreslått bevilget 13,9 mill. kroner under kap. 2600 Trygdeetaten som en ørmerket bevilgning. Dette er en økning på vel 6 mill. kroner fra 2004.

Fra 1. januar 2005 foreslås visse endringer knyttet til stønad til enkelte hjelpemidler som er relativt billige eller som er vanlige for befolkningen som helhet. Mindreutgiftene er anslått til 49 mill. kroner, og bevilgningen foreslås redusert tilsvarende.

Videre foreslås det en harmonisering av regelverket for hjelpemidler til bruk på arbeidsplass for selvstendig næringsdrivende. Det foreslås den samme egenfinansiering (40 pst.) uansett om det er én eller flere eiere. Bevilgningen foreslås redusert med 16 mill. kroner.

Arbeids- og sosialdepartementet foreslår å videreføre økningen i døgnseten til rehabiliteringsinstitusjonene til Norges Blindforbund og Vestlandske Blindforbund (Hurdalsenteret, Evennessenteret og Solvik) i tråd med forslagene som ble vedtatt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2004. Videre foreslås en økning i døgnseten ved Ål folkehøyskole og kurscenter, som arrangerer tilpasningskurs for hørselshemmede på samme vilkår som Blindforbundets kurs. Det foreslås bevilget 7,2 mill. kroner til disse tiltakene samlet.

Regjeringen øker innsatsen mot trygdemisbruk og styrker innsatsen med innkreving av barnebidrag og feilutbetalte ytelser. Det foreslås 14,5 mill. kroner til disse tiltakene under kap. 2600 Trygdeetaten.

Videre foreslås det bevilget 8 mill. kroner til midlertidig styrking av trygdeetaten til behandling av individuelle søknader om legemidler på blå resept og til oppstart av utviklingstiltak knyttet til dataprojektet e-resept.

Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden

Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden omfatter folketrygdens utgifter til dagpenger under arbeidsløshet og ytelser til yrkesrettet attføring. Under Arbeids- og sosialdepartementets del av programområde 33 foreslås bevilget 21 938,5 mill. kroner for 2005 mot 21 504,0 mill. kroner for 2004. Dette innebærer en nominell vekst på 434,5 mill. kroner, eller 2,0 pst.

Dagpenger under arbeidsløshet skal gi økonomisk trygghet ved inntektsbortfall på grunn av arbeidsledighet og samtidig stimulere til å komme tilbake i arbeid. Dagpengeordningen støtter opp under den aktive arbeidsmarkedspolitikken ved at det stilles krav om at man skal være reell arbeidssøker. Dette forutsetter aktivitet og mobilitet hos den arbeidsledige. Under programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden foreslås en dagpengebevilgning på 9 400 mill. kroner for 2005 mot 10 770 mill. kroner for 2004. Dette innebærer en reduksjon på 1 370 mill. kroner, eller om lag 13 pst.

Til grunn for forslaget ligger bl.a. utsikter til bedring på arbeidsmarkedet med noe lavere arbeidsledighet.

Ytelser til yrkesrettet attføring kan gis dem som på grunn av sykdom, skade eller lyte har fått sin evne til å utføre inntektsgivende arbeid varig redusert, eller fått sine muligheter til å velge yrke eller arbeidsplass vesentlig nedsatt. Yrkesrettet attføring tilbys i den grad dette er nødvendig og hensiktsmessig for vedkommende for å komme tilbake til arbeidslivet eller beholde høvelig arbeid. Under programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden foreslås en bevilgning under ytelser til yrkesrettet attføring på 12 065 mill. kroner for 2005 mot 10 134 mill. kroner for 2004. Dette innebærer en

økning på 1 931 mill. kroner, eller om lag 19 pst. Bevilgningsanslagene tar bl.a. hensyn til regelverksendringene på trygde- og attføringsområdet som er vedtatt for 2004 og anslagene på tilstrømming av yrkeshemmede til Aetat.

Programområde 33 Arbeidsliv omfatter også folketrygdens utgifter til statsgaranti for lønnskrav ved konkurs. Regjeringen foreslår at maksimal utbetaling pr. lønnskrav reduseres fra 3 G til 2 G. Det anslås at denne endringen vil gi en innsparing i 2005 på 26,5 mill. kroner. På bakgrunn av anslag over reduksjon i antall lønnsгарantisaker og regelverksendringer, foreslås en bevilgning på 473,5 mill. kroner for 2005.

3.8 Helse- og omsorgsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004 ¹	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 10 Helse og omsorg</i>			
10.00 Helse- og omsorgsdepartementet mv.	253,5	293,5	15,8
10.10 Folkehelse	676,7	711,9	5,2
10.20 Helsetjeneste	1 554,0	1 714,9	10,4
10.30 Regionale helseforetak	60 589,8	64 528,8	6,5
10.40 Psykisk helse	3 405,8	3 840,3	12,8
10.50 Legemidler	207,0	259,0	25,1
10.60 Omsorgstjenester (ny)	0,0	2 605,8	-
Sum Helse og omsorg før lånetransaksjoner	66 686,8	73 954,1	10,9
Lånetransaksjoner	2 115,0	3 115,0	47,3
Sum Helse og omsorg	68 801,8	77 069,1	12,0
<i>Programområde 30 Stønad ved helsetjenester</i>			
30.10 Spesialisthelsetjenester mv.	3 006,6	2 864,3	-4,7
30.50 Legehjelp, legemidler mv.	15 686,8	16 467,0	5,0
30.90 Andre helsetiltak	478,0	486,0	1,7
Sum stønad til helsehelsetjenester	19 171,4	19 817,3	3,4
Sum Helse- og omsorgsdepartementet	87 973,2	96 886,4	10,1

¹ I kolonnen for saldert budsjett 2004 vises tallene for Helsedepartementet. Justert for endringene i departementsstrukturen fra 1. oktober 2004 ville saldert budsjett 2004 for det nye Helse- og omsorgsdepartementet vært om lag 2,7 mrd. kroner høyere. Dette skyldes flytting fra Arbeids- og sosialdepartementet til Helse- og omsorgsdepartementet.

Det samlede budsjettforslaget til Helse- og omsorgsdepartementet for 2005 er på om lag 96,9 mrd. kroner. Dette fordeler seg med 77,1 mrd. kroner på programområde 10 Helse og omsorg og 19,8 mrd. kroner på folketrygdens programområde 30 Stønad ved helsetjenester.

Budsjettforslaget innebærer en nominell økning på 10,1 pst., eller om lag 8,9 mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett for 2004. Økningen inkluderer 2,3 mrd. kroner i overføring som følge av oppgavefordelingen mellom nyopprettede Arbeids- og sosialdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. I tillegg er drøyt 0,5

mrd. kroner overført til Kommunal- og regionaldepartementet som følge av delvis innlemming av tilskudd til vertskommuner i rammetilskuddet til kommunene fra 1. januar 2005.

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Helse- og omsorgsdepartementet for 2005 er:

- *Psykisk helse*: En reell økning på 853 mill. kroner ift. saldert budsjett 2004.
- *Tiltak for rusmiddelmisbrukere*: 210 mill. kroner til tiltak i regi av kommuner og helseforetak.
- *Regionale helseforetak*: 570 mill. kroner mer til drift av sykehusene ift. saldert budsjett 2004.
- *Generisk konkurranse for legemidler*: Ny modell for generikamarkedet forventes å gi 450 mill. kroner i innsparing for folketrygden samt lavere utgifter for pasientene.
- *Egenbetaling*: Pasienter med høye helseutgifter skjermes samtidig som de med lavere helseutgifter betaler noe mer.

Regjeringen foreslår at det settes av om lag 4,3 mrd. kroner til gjennomføring av opptrappingsplanen for psykisk helse i budsjettforslaget for 2005. Dette innebærer en reell økning på 853 mill. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2004. Den foreslåtte opptrappingen for 2005 ligger over det som kreves av årlig vekst de gjenværende årene for at planen skal realiseres. Stortinget sluttet seg i juni 1998 til opptrappingsplanen for å styrke tilbudet til mennesker med psykiske lidelser og forebyggende arbeid på området. Ifølge planen skal det investeres for om lag 6,3 mrd. kroner i løpet av planperioden, og driftsutgiftene skal økes gradvis til et nivå som ligger reelt 4,6 mrd. kroner over utgiftsnivået i 1998. Prisorignet til 2005-nivå utgjør dette 8 mrd. kroner i investeringer og 5,7 mrd. kroner i økte driftsutgifter.

Regjeringen foreslår å bevilge 70 mill. kroner til ulike tiltak for å styrke kommunenes innsats for rusmiddelmisbrukere, herunder samarbeid med frivillige organisasjoner. Behandling av rusmiddelmisbrukere i regi av regionale helseforetak foreslås økt med 140 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. Bevilgningen vil styrke tiltaksapparatet for rusmiddelmisbrukere og øke antall behandlingsplasser innenfor legemiddelassistert rehabilitering.

Det foreslås å bevilge 570 mill. kroner mer til drift av sykehusene i 2005 sammenliknet med saldert budsjett for 2004. Budsjettet legger opp til at aktiviteten i sykehusene kan videreføres på om lag samme nivå som anslås for 2004. Aktivitet som omfattes av ordningen med innsattsstyrt finansiering ligger i 2004 om lag 1 pst. over det reelle aktivitetsnivået for 2003. Det ligger an til at utbetalinger til poliklinisk behandling blir om lag 8 pst.

høyere enn det som er lagt til grunn i budsjettet for 2004. I forbindelse med de tre store utbyggingsprosjektene fase 2 av den nye universitetsklinikken i Trondheim, Nye Ahus og nytt forskningsbygg ved Radiumhospitalet, foreslås det i 2005 å bevilge investeringstilskudd på til sammen 444 mill. kroner (ekskl. fase 1 i Trondheim). Dette er en reell økning på 142 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004. Regjeringen legger til grunn at de regionale helseforetakene håndterer omstillingsutfordringen slik at de oppnår balanse i 2005.

Prisnivået for generiske legemidler i Norge er høyt sammenliknet med våre naboland. For å stimulere til økt konkurranse i generikamarkedet, foreslås det, etter at patenttiden for et originalpreparat er utløpt, å sette folketrygdens refusjon til en prosentandel av originalpreparatets maksimalpris. Dette skal gjelde for alle legemidler innenfor en byttegruppe. Prosentandelen blir trappet ned med fastsatte intervaller det første året med generisk konkurranse. I 2005 vil forslaget innebære en innsparing i folketrygdens utgifter på 450 mill. kroner, og 70 mill. kroner i reduserte utgifter for pasientene, med mindre de selv velger dyrere legemidler.

Forslaget til egenbetaling for helsetjenester er innrettet slik at pasienter med høye helseutgifter fortsatt skal skjermes, mens de mange som har lavere helseutgifter betaler noe mer. Folketrygdens frikortordning (egenandelstak 1) omfatter legehjelp, psykologhjelp, legemidler og sykepleieartikler på blå resept og reiser i forbindelse med behandling i helsetjenesten. For brukere som ikke er minstepensjonister, foreslås utgiftstaket hevet fra 1550 kroner i 2004 til 2500 kroner i 2005. Dette vil fortsatt sikre storbrukerne en betydelig skjerming. Forslaget må ses i sammenheng med utviklingen i antall utstedte frikort siden ordningen ble innført for 20 år siden. De første årene var antall utstedte frikort om lag 130 000-140 000 pr. år. I 2003 hadde antall utstedte frikort imidlertid økt til 949 000. For minstepensjonister foreslås taket videreført med 1550 kroner. Egenandelstak 2, som ble innført i 2003, omfatter utgifter til fysioterapi, opphold i opptreningsinstitusjon, klimareiser og refusjonsberettiget tannbehandling. Utgiftstaket foreslås satt ned fra 4500 kroner i 2004 til 3500 kroner i 2005.

Med virkning fra 1. januar 2005 foreslås innført en fast egenandel på 45 kroner per undersøkelse/behandling for fysioterapi på grunnlag av diagnoselisten i stønadsforskriftens § 3. Det foreslås at den maksimale egenandelen for legemidler og sykepleieartikler på blå resept heves fra 450 til 490 kroner fra 1. januar 2005. Egenandelen ved pasientreiser foreslås økt fra 220 til 230 kroner tur/retur

fra 1. januar 2005. Egenandelen ved reiser utenfor helseregionen i forbindelse med fritt sykehusvalg foreslås økt fra 220 til 400 kroner hver vei, dvs. fra 440 til 800 kroner tur/retur. Egenandelene for legehjelp, psykologhjelp og fysioterapi foreslås økt med 8 pst. fra 1. juli 2005. Innslagspunktet i

bidragsordningen foreslås økt med 100 kroner til 1600 kroner i 2005.

Totalt innebærer egenandelsopplegget anslagsvis 1,2 mrd. kroner i økte egenandeler og 90 mill. kroner til skjerming av storbrukere av helsetjenester, dvs. en netto innsparing for folketrygden anslått til 1,1 mrd. kroner i 2005.

3.9 Barne- og familiedepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 11 Familie- og forbrukerpolitikk</i>			
11.00 Administrasjon	84,8	87,3	3,0
11.10 Tiltak for familie- og likestilling	17 448,3	17 650,7	1,2
11.20 Tiltak for barn og ungdom	13 904,6	15 703,2	12,9
11.30 Forbrukerpolitikk	132,7	137,7	3,7
Sum Familie- og forbrukerpolitikk	31 570,4	33 578,9	6,4
<i>Programområde 28 Fødselspenger</i>			
28.50 Stønad ved fødsel og adopsjon	9 457,0	10 405,9	10,0
Sum Fødselspenger	9 457,0	10 405,9	10,0
Sum Barne- og familiedepartementet	41 027,4	43 984,8	7,2

Regjeringens forslag under Barne- og familiedepartementet omfatter programområde 11 Familie- og forbrukerpolitikk og programområde 28 Fødselspenger. For 2005 foreslås en bevilgning under disse to programområdene på i underkant av 44 mrd. kroner, hvorav om lag 33,6 mrd. kroner under programområde 11 og om lag 10,4 mrd. kroner under programområde 28. Totalt innebærer dette en økning av departementets budsjett i forhold til saldert budsjett for 2004 på om lag 7 prosent. Dette skyldes blant annet Regjeringens satsing på barnehager. Barne- og familiedepartementet har som hovedmål å legge til rette for en trygg økonomisk og sosial situasjon for barnefamilier, gode oppvekst- og levekår for barn og ungdom, å styrke foreldrerollen, stabile og varige samliv, likestilling mellom menn og kvinner og at forbrukernes rettigheter, interesser og sikkerhet er ivaretatt.

Hovedprioriteringene i Barne- og familiedepartementets budsjettforslag for 2005 er:

- En reell økning i bevilgningen til barnehager på vel 1 mrd. kroner ift. saldert budsjett 2004.
- Ny finansieringsordning for krisesentrene.
- 5 mill. kroner til en reell økning av adopsjonsstøtten med 6 650 kroner.
- 4 mill. kroner til styrking av tilbud om gratis samlivskurs.

- 5,5 mill. kroner til å gi fedre rett til fødselspenger under fedrekvoten basert på egen opptjening for fødsler etter 1. januar 2005.

Regjeringens viktigste mål i barnehagepolitikken er barnehageplass til alle som ønsker det. For å støtte opp under dette er det de siste årene iverksatt en rekke økonomiske og juridiske virkemidler som eget investeringstilskudd, lovfesting av utbyggingsplikt og plikt til samordnet opptaksprosess i kommunen. Rent økonomisk er det mer gunstig enn noensinne å etablere nye barnehageplasser. Gjennom ulike tilskuddsordninger fullfinansierer staten i gjennomsnitt alle nye plasser av normal standard.

Regjeringen har økt bevilgningene til barnehagesektoren med om lag 5,5 mrd. kroner nominelt i perioden 2002-2004. I budsjettet for 2005 foreslår Regjeringen ytterligere økte bevilgninger til barnehagesektoren på Barne- og familiedepartementets budsjett, med en økning på om lag 1,4 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004. I tillegg til en videreføring av dagens tilskuddsordninger, legger Regjeringen bevilgningsmessig til rette for at 9 000 flere barn skal få et barnehagetilbud 2005. Regjeringen foreslår 260 mill. kroner i økte bevilgninger til drift av nye barnehageplasser i 2005 og 230 mill.

kroner for å styrke det offentlige tilskuddet til private barnehager.

Private barnehager utgjør en stor andel av det samlede barnehagetilbudet i mange kommuner. Bedre økonomiske rammer for de private barnehagene er derfor et viktig virkemiddel for å nå målet om full barnehagedekning og redusert foreldrebetaling. Med Regjeringens forslag vil private barnehager bli sikret en offentlig finansiering fra 1. august 2005 som tilsvarer 85 prosent av det de offentlige barnehagene mottar. Anslagsvis 60 prosent av de private barnehagene vil få økt offentlig tilskudd. Den foreslåtte økningen av skjønnsmidlene vil være tilstrekkelig til å finansiere de økte kostnadene for kommunene som følge av en slik endring. Helårseffekten av dette tiltaket er anslått til om lag 550 mill. kroner. Barne- og familiedepartementet vil sende på høring forslag til endring av forskrift om likeverdig behandling.

Høyere utbygging og lavere pris har ført til økt etterspørsel etter barnehageplasser, bl.a. ved at nye barnehageplasser som er etablert i 2004 i større grad enn tidligere har blitt fylt opp av barn som allerede har et deltidstilbud. Kommunene har rapportert at det står om lag 23 250 barn på venteliste for barnehageplass pr. 1. august 2004. Regjeringen mener det ikke er realistisk å forvente en utbygging av plasser i siste halvår 2004 og i 2005 som dekker dette behovet.

Av hensyn til alle dem som ikke har fått et barnehagetilbud, mener Regjeringen at barnehageplass til alle som trenger det må prioriteres foran iverksetting av trinn 2 av maksimalprisen fra 1. august 2005. Dette er også i tråd med barnehageforliket, som forutsatte at trinn 2 bare skal innføres dersom man får tilnærmet full behovsdekning i løpet av 2005. Selv med en videreføring av dagens sterke statlige virkemidler knyttet til etablering av nye plasser, mener Regjeringen at det vil være mest realistisk å gjennomføre den resterende utbyggingen over to år. Regjeringen tar sikte på å legge fram en sak for Stortinget våren 2005 om erfaringene med trinn 1 av maksimalprisen, og vil samtidig redegjøre for utbyggingen av sektoren i lys av målsettingen om full behovsdekning. For nærmere omtale av barnehagesaken vises det til avsnitt 2.3 og Barne- og familiedepartementets fagproposisjon.

For å systematisere og målrette arbeidet mot fattigdom, la Regjeringen i 2002 fram St.meld. nr. 6 (2002-2003) *Tiltaksplan mot fattigdom*. I tiltaksplanen er vanskeligstilte barnefamilier og barn prioritert. Av Regjeringens økte satsing på bekjempelse av fattigdom, går 10 mill. kroner til å styrke tilskuddsordningen *Ungdomstiltak i større bysamfunn*

som retter seg mot barn og unge som berøres av fattigdomsproblemer.

I tråd med Sem-erklæringen ønsker Regjeringen å heve adopsjonsstøtten for i større grad å dekke kostnadene ved adopsjon. I budsjettforslaget foreslås den samlede adopsjonsstøtten økt med 5 mill. kroner. Dette gir grunnlag for å heve støtten per adopsjon fra 23 400 kroner til 31 090 kroner i 2005. Støtten er dermed på sitt høyeste nivå historisk sett.

I St.meld. nr. 29 (2002-2003) *Om familien – forpliktende samliv og foreldreskap* (Familiemeldingen), la Regjeringen fram forslag om å styrke samlivstiltak, samtidig som det satses på et mer helhetlig forebyggende familiearbeid. Samlivskurs er sentralt i det forebyggende arbeidet, og kan synes å ha en særlig viktig funksjon i en tidlig fase av samlivet. I 2004 ble det startet opp tilbud med frivillig, gratis samlivskurs for førstegangsførelde i et utvalg kommuner. I 2005 økes den statlige bevilgningen til dette arbeidet med 4 mill. kroner, slik at kurstilbudet kan bli tilgjengelig i flere kommuner.

Familievernkontorenes tilbud overfor familier med spesielle behov skal videreføres og utvikles. Den økonomiske støtten til samlivsveiledning for foreldre med funksjonshemmede barn økes med 3 mill. kroner. I tillegg videreføres støtten til *Home-Start Familiekontakten* som er et familiestøtteprogram for foreldre som er i en krevende livssituasjon. Regjeringen vil videre styrke tilbudet til familier med kronisk syke og funksjonshemmede barn med 2 mill. kroner.

I juni 2004 la Regjeringen fram en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Flere departementer har ansvaret for gjennomføringen av planen. For å følge opp egne tiltak foreslås det å øke bevilgningene til dette området med 3 mill. kroner for 2005. Sentrale tiltak som prioriteres vil være; oppfølging av voldsprosjekt rettet mot barn drevet av Senter for krisepsykologi og Alternativ mot vold (ATV), styrke arbeidet i forhold til voldsutsatte kvinner med minoritetsbakgrunn, kompetansetiltak for yrkesgrupper som jobber med barn som er utsatt for overgrep samt tilbudet til barn på krisesentre.

I budsjettforslaget foreslås en ny finansieringsordning for krisesentrene fra 2005, der det offentlige dekker 100 prosent av kostnadene. Mens kommunene skal stå for 20 prosent av finansieringen av krisesentrene, vil staten dekke de resterende 80 prosent. Det vil fremdeles være slik at det kommunale tilskuddet utløser og fastsetter nivået på det statlige tilskuddet. I den nye finansieringsordningen legges det til grunn at private gaver og bidrag ikke skal inngå i finansieringen av den ordinære driften. Ved at ikke-kommunale bidrag holdes

utenfor tilskuddsordningen vil finansieringen både for kritesentrene og for staten bli mer forutsigbar. For 2005 er det lagt inn 5,8 mill. kroner i budsjettet for å kompensere for at ikke-kommunale bidrag holdes utenfor.

Fra 1. januar 2004 overtok staten de oppgavene fylkeskommunene tidligere hadde på barnevernsområdet, og etablerte Statens barnevern og familievern (Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) fra 1. juli 2004). En av målsettingene ved den statlige overtakelsen er bl.a. å redusere kostnadsveksten i sektoren, som har vært betydelig i lengre tid. Barne- og familiedepartementet har derfor sammen med etaten igangsatt et omfattende omstillingsarbeid for å redusere kostnadsveksten samtidig som kvaliteten på barneverntilbudet bedres. Målet med omstillingen er en gradvis overgang fra utstrakt bruk av dyre institusjonstiltak til mest mulig bruk av familie- og nærmiljøbaserte tiltak. Sistnevnte er betydelig rimeligere og har dokumentert bedre effekt. Samtidig satses det på

kompetanseheving, utvikling av nye tiltak, implementering av institusjonsmodell for utagerende ungdom og bedre oppfølging av kommunene.

I Familiemeldingen skisseres forslag til endringer i fødselspengeordningen som bygger på foreldrene som likeverdige omsorgspersoner, valgfrihet for familien og behovet for et enklere regelverk. Et viktig skritt for å realisere dette er en fødselspengeordning der hver av foreldrene gis rett til fødselspenger på basis av egen opptjening, uavhengig av den andres stilling både før og etter fødselen. I dag får far rett til fødselspenger under fedrekvoten beregnet etter mors stilling dersom hun arbeider mellom 50 prosent og 75 prosent stilling før fødselen. For å forbedre fedres fødselspengerettigheter og stimulere til økt uttak av fedrekvoten, foreslår Regjeringen 5,5 mill. kroner til å gi fedre i denne gruppen rett til fødselspenger under fedrekvoten basert på egen opptjening. Dette gjøres gjeldende for fødsler eller omsorgsovertaker ved adopsjon etter 1. januar 2005.

3.10 Nærings- og handelsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 17 Nærings- og handelsformål</i>			
17.00 Administrasjon	198,9	188,0	-5,5 ¹
17.10 Infrastruktur og rammebetingelser	2 041,0	2 054,7	0,7
17.20 Forskning, nyskaping og internasjonalisering	2 220,9	2 307,4	3,9
17.30 Statlig eierskap	24,5	24,5	0,0
Sum Nærings- og handelsformål før lånetransaksjoner	4 485,3	4 574,5	2,0
Lånetransaksjoner	32 217,6	30 579,9	-5,4
Sum Nærings- og handelsdepartementet	36 702,9	35 154,4	-4,2

¹ Reduksjonen skyldes at ansvarsområder er overført til Moderniseringsdepartementet.

Regjeringen vil med budsjettforslaget for 2005 legge til rette for økt verdiskaping og bygge opp under visjonen om Norge som et av verdens mest nyskapende land. Derfor satser Regjeringen på forskning, utvikling og innovasjon. Samtidig som forskningen tilføres mer midler, må det sørges for at disse midlene også bidrar til økt næringsutvikling. Det foreslås derfor å etablere nye såkornfond lokalisert med utgangspunkt i Oslo, Bergen og Trondheim for å bidra til økt kommersialisering av forskningsresultater, en styrking av næringsrettet forskning og utvikling, en reell styrking av rammen til nyskappingsprosjekter under Innovasjon Norge og intensivering av forenklingsarbeidet

gjennom økt bruk av elektroniske innrapporteringer til det offentlige.

Nærings- og handelsdepartementets budsjett øker fra 4 485,3 til 4 574,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2004, utenom lånetransaksjoner og andre kapitaltransaksjoner. Det betyr en økning på ca. 90 mill. kroner, eller om lag 2 pst. Den reelle veksten utgjør i overkant av 240 mill. kroner eller 5,4 pst. når det tas hensyn til at departementet har avgitt ressurser til det nye Moderniseringsdepartementet og til et særskilt tapsfond for garantier øremerket til fiskerinæringen i 2004.

Som oppfølging av endringene i arbeidstakeroppfinnelsesloven, har Regjeringen bedt universitetene om å opprette teknologioverføringskontorer

(Technology Transfer Offices). Regjeringen foreslår i budsjettet for 2005 å opprette nye landsdekkende såkornfond lokalisert i de tre universitetsbyene Oslo, Bergen og Trondheim. Såkornfondene skal øke tilgangen på risikovillig kapital til innovative prosjekter. En lokalisering til universitetsbyene vil gi god prosjekttilgang. Hvert fond vil få en kapital på 333 mill. kroner basert på at staten og private går inn på 50/50-basis. Opprettelsen av teknologioverføringskontorer ved universitetene og nye såkornfond vil lette veien betraktelig fra akademisk idé til kommersiell suksess.

Innovasjon er en viktig drivkraft bak næringslivets konkurransevne og lønnsomhet, og er en forutsetning for verdiskaping. Innovasjon Norge har som oppgave å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk næringsutvikling over hele landet. I forslaget til statsbudsjett for 2005 har Innovasjon Norge fått en reell styrking av rammen til nyskappingsprosjekter i forhold til Regjeringens opplegg i budsjettforslaget for 2004. Midlene skal gå til rådgivning og risikoavlastning for etablerere, oppfinnere og små og mellomstore bedrifter. De skal også gå til programmer og nettverksaktiviteter som kan øke næringslivets innovasjonsevne. Regjeringen foreslår at SIVA tilføres 50 mill. kroner i 2005 ved konvertering av statskasselån til egenkapital. Dette vil gi SIVA en sterkere finansiell basis og bidra til at selskapet får en mer håndterbar gjeldsbyrde i forhold til inntjeningen.

Forskning og utvikling (FoU) er en av de viktigste kildene til innovasjon og langsiktig vekst, og dermed en forutsetning for å opprettholde velferdsnivået. De offentlige bevilgningene til FoU har økt betydelig de siste årene, men det er også viktig å stimulere til at næringslivet selv øker sin FoU-innsats. Sammen med SkatteFUNN-ordningen er de næringsrettede forskningsbevilgningene de viktigste virkemidlene for å utløse økt innsats. Budsjettforslaget innebærer en økning på over 80 mill. kroner til forskningsbevilgninger under departementets ansvarsområde. Av dette er 25 mill. kroner avsatt til å samfinansiere norske forskningsinstitutters deltakelse i EU-prosjekter,

for dermed å få mer ut av deltakelsen i EUs rammeprogram for forskning og teknologi. Provenytet knyttet til SkatteFUNN anslås til om lag 1,8 mrd. kroner i 2005 (påløpt i 2004).

Et godt utformet regelverk og gode offentlige tjenester bidrar til forutsigbare og gode rammebetingelser for næringslivet. Dette fremmer entreprenørskap og innovasjon, ved at bedriftene kan bruke mer av sin tid på produksjon og utvikling. Å legge til rette for elektronisk innrapportering av ulike skjema, oppgaver mv. fra næringsdrivende til offentlige etater er et viktig forenklingstiltak. Regjeringen har derfor i 2004 igangsatt Altinn som en felles elektronisk innrapporteringskanal, i første omgang med innrapportering til Brønnøysundregistrene, Skatteetaten, Statistisk sentralbyrå og Konkurransetilsynet. I budsjettforslaget for 2005 foreslår Regjeringen en økt satsing på Altinn-løsningen med om lag 30 mill. kroner. Tjenesten skal videreutvikles og elektronisk signatur innføres (PKI). Dette vil medføre at flere offentlige etater kan knytte seg til løsningen, og at et større antall innrapporteringer kan skje fullverdig elektronisk og sikkert via Altinn. Gevinstene ved dette forenklingstiltaket vil være betydelige for næringslivet og offentlig sektor.

Norsk skipsbyggingsindustri konkurrerer internasjonalt, og er dermed avhengig av å ha tilnærmet like rammevilkår som konkurrentene. Skip som bygges ved norske verft blir stadig mer avanserte og kostbare. Regjeringen mener det er viktig at norske verft klarer å skaffe til veie tilstrekkelig finansiering ved inngåelse av nye kontrakter. Det foreslås derfor å innføre en ordning med byggegarantier for skipsbyggingsindustrien, tilsvarende ordninger som enkelte andre land tilbyr sin skipsbyggingsindustri.

Når det gjelder Regjeringens oppfølging av skatte- og avgiftsspørsmål som ble behandlet i Skipsfartsmeldingen vises det til St.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – Lovendringer.

3.11 Fiskeri- og kystdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning</i>			
16.10 Administrasjon	81,9	88,5	8,1
16.20 Forskning og utvikling	900,5	936,9	4,0
16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning	380,4	389,5	2,4
16.60 Kystforvaltning	1 187,9	1 245,9	4,9
Sum Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	2 550,7	2 660,9	4,3
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.10 Arbeidsliv	40,0	40,0	0,0
Sum Arbeidsliv, folketrygden	40,0	40,0	0,0
Sum Fiskeri- og kystdepartementet	2 590,7	2 700,9	4,3

Fiskeri- og kystdepartementets budsjettforslag for 2005 har en utgiftsramme på 2 700,9 mill. kroner. Dette betyr en nominell vekst på 110,2 mill. kroner eller 4,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2004.

Hovedprioriteringene i Fiskeri- og kystdepartementets budsjettforslag er:

- En lønnsom og bærekraftig fiskeri- og havbruksnæring.
- En enklere hverdag for brukerne.
- Styrket sjøsikkerhet.
- Satsing på marin bioteknologi.

En lønnsom og bærekraftig fiskeri- og havbruksnæring krever gode rammevilkår gjennom bl.a. markedsadgang, god ressursforvaltning og målrettet satsing på forskning og innovasjon. I tillegg må norske sjømatprodukter møte forbrukernes krav i alle markeder, bl.a. knyttet til kvalitet, mattrygghet, fiskehelse og fiskevelferd.

Hverdagen for brukerne skal gjøres enklere ved å modernisere, forenkle og effektivisere fiskeri- og kystforvaltningen. Dette skal skje ved regelverksforenkling, saksbehandlingsgarantier, brukerundersøkelser, delegering av beslutningsmyndighet og ny bruk av teknologi.

Forskningsmiljøet i Tromsø er langt framme innenfor marin bioteknologi og bioprospektering (leting etter utnyttbare molekyler, gener og mekanismer). Bevilgningen til kommersialisering av marin bioteknologi styrkes.

Fiskeri- og kystdepartementet har de to siste årene finansiert etableringen av en marin biobank i Tromsø, og vil i 2005 bidra med midler til oppstart av drift av banken. Det settes av midler til å øke forskningsinnsatsen innenfor fremmedstoffer i sjømat, til styrking av den markedsrettede forskningen og til økt satsing på teknologiutvikling.

I 2004 ble det gitt startbevilgning til trafikkssentral for Nord-Norge lokalisert i Vardø. I budsjettet for 2005 fremmes det forslag om en bevilgning til trafikkssentralen i Nord-Norge på 54,34 mill. kroner, i tråd med investeringsplanen. Trafikkssentralen skal være operativ i 2007.

Marin forskning og utvikling har vært høyt prioritert i perioden 2002-2005. Bevilgningene til FoU over departementets budsjett har økt fra 773,6 mill. kroner i 2002 til 921 mill. kroner i 2005, korrigert for bevilgningene knyttet til bygging av nytt forskningsfartøy. Dette gir en nominell vekst på om lag 19 pst. i perioden.

Regjeringen har i perioden iverksatt en rekke tiltak for å øke sikkerheten til sjøs. Blant annet er territorialfarvannet utvidet fra 4 til 12 nautiske mil, og det er etablert seilingsleder for skipstrafikk som representerer en miljørisiko. Et nettverk av AIS-stasjoner (automatisk identifisering av skip) vil dekke hele kysten i løpet av 2004. Som tidligere nevnt er arbeidet med å etablere en trafikkssentral i Nord-Norge igangsatt, og det er etablert en statlig slepebåtkapasitet i Nord-Norge. Videre er det satt i gang oppgradering av oljeverndepotene.

3.12 Landbruks- og matdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 15 Landbruk og mat</i>			
15.00 Landbruk og matforvaltning m.m.	117,0	122,1	4,3
15.10 Matpolitikk	1 215,8	1 283,9	5,6
15.20 Forskning og utvikling	309,1	304,4	-1,5
15.30 Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak	12 360,3	11 984,9	-3,0
Sum Landbruk og mat	14 002,2	13 695,3	-2,2
Sum Landbruks- og matdepartementet	14 002,2	13 695,3	-2,2

Regjeringen foreslår en samlet bevilgning på 13 695,3 mill. kroner under Landbruks- og matdepartementet. Dette er en reduksjon på om lag 2,2 pst. i forhold til saldert budsjett for 2004. Nedgangen skyldes i hovedsak redusert ramme for jordbruksavtalen for 2005. Hovedmålet for landbruks- og matpolitikken er økt verdiskaping og livskvalitet basert på en bærekraftig forvaltning av landbruket og bygdens ressurser. Politikken skal ha en helhetlig utforming der en tar hensyn til viktige helse-, miljø-, og forbrukerpolitiske spørsmål.

Matpolitikken kommer til å stå sentralt i årene som kommer, med vekt på hovedområdene mattrygghet, livskvalitet, matproduksjon og næringsutvikling. Navneskiftet til Landbruks- og matdepartementet synliggjør at Regjeringen vil se matpolitikken i en større helhet.

Regjeringen legger opp til et budsjett under programkategori 15.10 Matpolitikk på 1 284 mill. kroner. Dette er en økning i forhold til saldert budsjett 2004 på 68 mill. kroner. De største endringene er en økning på 125 mill. kroner knyttet til at utgifter og inntekter ved kjøttkontrollen er lagt inn i statsbudsjettet. I tillegg er budsjettet til Mattilsynet redusert med 90 mill. kroner på grunn av reduserte omstillings- og etableringskostnader på 40 mill. kroner og effektivisering i matforvaltningen på 50 mill. kroner.

Matforvaltningsreformen har samlet sett vært vellykket, men det har vært enkelte utfordringer i oppstarten. Mattilsynet skal spille en sentral rolle i gjennomføringen av matpolitikken og være den viktigste offentlige aktøren i arbeidet for trygg mat. Det vil bli lagt vekt på at tilsynet blir helhetlig og enhetlig, og at virksomheten effektiviseres. Reduksjon i omstillingskostnader og effektivisering i matforvaltningen har gitt grunnlag for å redusere satsene på matproduksjonsavgiftene med 10 pst. og kjøttkontrollgebyret med 7 pst. I tillegg kommer reduksjon og omlegging i en del andre

gebyrer. Samlet sett vil gebyrer og avgifter i 2005 utgjøre knapt 65 pst. av Mattilsynets utgifter, mot om lag 80 pst. i 2004.

Det er satt av 5 mill. kroner til prosjekter på området mat, skole og helse. Det vil bli satt i gang utvikling og utprøving av blant annet produksjon og leveranse av lokal mat i barnehager og skoler, økologisk mat i skolemåltider og elevaktiviteter for produksjon av mat.

Regjeringen legger opp til et budsjett under programkategori 15.20 Forskning og utvikling på 304 mill. kroner. Dette er en reduksjon i forhold til saldert budsjett for 2004 på 4,7 mill. kroner. Forskningsbudsjettet gir lite rom for nye forskningsprosjekter. Landbruks- og matforskningen er en sentral produsent av kunnskap for å møte forbrukerkrav, for å gi bedre helse og livskvalitet, bedre miljø, og for å bidra til nyskaping og kommersialisering. Det er satt av 3,5 mill. kroner for å styrke forskningssamarbeidet med Nord-Amerika innenfor landbruks- og matområdet. Det er videre satt av 3,5 mill. kroner for å styrke landbruks- og matforskningens deltakelse i prosjekter under EUs 6. rammeprogram. Landbruks- og matdepartementet har satt i gang en rekke tiltak med sikte på å modernisere kunnskapsinstitusjonene på landbruks- og matområdet.

Regjeringen legger opp til et budsjett under programkategori 15.30 Ressursforvaltning og verdiskaping på om lag 12 mrd. kroner. Dette er en reduksjon på ca. 400 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004. 10,8 mrd. kroner av bevilgningen finansierer jordbruksavtalen. Jordbruksavtalen med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag skal bidra til omstilling og effektivisering, og til at aktive utøvere skal få en inntektsutvikling på lik linje med andre grupper i samfunnet. I perioden 2002-2004 har jordbrukets inntekter økt med om lag 18 pst. pr. årsverk. Inntektene for andre grupper økte i samme periode med om lag

8,5 pst. Det er lagt vekt på å gi større frihet og flere valgmuligheter for aktive jordbruksvirksomheter. Avtalen for 2005 innebærer en modernisering av bygdeutviklingsmidlene og en økning i miljøarbeidet. Bevilgningen på kap. 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. er redusert med 416 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004.

Det foreslås å sette av 5 mill. kroner til utviklingsprosjekt for flytende drivstoff med basis i råstoff fra landbruket. Det vil bli gitt hovedprioritet

til prosjekt i innlandsregionen på Østlandet. Med dette økes satsingen på bioenergi til 23 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å sette av 9 mill. kroner for å styrke arbeidet for å få til en bedre balanse mellom antall rein og ressursgrunnlaget i Finnmark. Regjeringen legger opp til en økning i miljøavgiften på plantevernmidler på om lag 25 pst. i 2005.

3.13 Samferdselsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 21 Innenlands transport</i>			
21.10 Administrasjon m.m.	259,7	284,9	9,7
21.20 Luftfartsformål	885,0	709,0	-19,9
21.30 Vegformål	12 582,4	12 887,1	2,4
21.40 Særskilte transporttiltak	332,7	341,1	2,5
21.50 Jernbaneformål	6 241,6	5 798,8	-7,1
21.60 Samferdselsberedskap	63,4	45,6	-28,1
Sum før lånetransaksjoner	20 364,8	20 066,5	-1,5
Lånetransaksjoner	290,0	227,0	-21,7
Sum Innenlands transport	20 654,8	20 293,5	-1,7
<i>Programområde 22 Post og telekommunikasjoner</i>			
22.10 Post og telekommunikasjoner	506,4	544,7	7,6
Sum Post og telekommunikasjoner	506,4	544,7	7,6
Sum Samferdselsdepartementet	21 161,2	20 838,2	-1,5

Regjeringen foreslår å bevilge 20 838,2 mill. kroner til ulike formål under Samferdselsdepartementet. Innføring av merverdiavgift på infrastruktur for luftfart og jernbane er anslått å gi samlede avgiftslettelser på årsbasis for Avinor og Jernbaneverket på om lag 850 mill. kroner. Dette er i utgangspunktet finansiert ved å redusere bevilgningene til de to virksomhetene tilsvarende. Korrigert for avgiftsendringen øker samferdselsbudsjettet med 2,5 pst. eller 527 mill. kroner fra saldert budsjett 2004.

Som i statsbudsjettet for 2004, er det i budsjettforslaget for 2005 en særlig satsing på kollektivtransporten. Dette er i samsvar med signalene i Sem-erklæringen, St.meld. nr. 26 (2001-2002) Bedre kollektivtransport og St.meld. nr. 24 (2003-2004) Nasjonal transportplan 2006-2015.

Korrigert for merverdiavgiftsendringen innebærer budsjettforslaget for Jernbaneverket en

økning på 1,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2004. Regjeringen foreslår blant annet å fullføre byggingen av dobbeltspor på togstrekningen Sandvika-Asker, fortsatt utbygging av tidsmessig og sikker togkommunikasjon (GSM-R) og oppstart av Ganddal godsterminal. I tillegg startes forberedelsen av dobbeltspor mellom Stavanger og Sandnes, ny Lysaker stasjon og fjernstyring på Nordlandsbanen.

Det er satt av 115 mill. kroner til belønningsordningen for å styrke kollektivtransporten i storbyområdene, en økning på 40 mill. kroner fra 2004. Det er dessuten satt av betydelige midler til kollektivfelt, terminaler, holdeplasser, signalprioritering og til T-banen i Oslo.

Regjeringen foreslår en styrket og mer helhetlig satsing på introduksjon av hydrogen i transportsektoren. En overgang fra fossilt brennstoff til hydrogen og annen nullutslippsteknologi vil gi

lavere klimagassutslipp, bedre sikkerhet i energiforsyningen og store muligheter for næringsutvikling og verdiskaping i Norge.

Regjeringen legger vekt på å sikre rasjonell anleggsdrift for igangsatte vegprosjekter. Innenfor vegbudsjettet er det også gitt særlig prioritet til trafikksikkerhet og kollektivtrafikktiltak. Det er planlagt satt i gang ti store vegprosjekter og en rekke mindre prosjekter.

Korrigert for merverdiavgiftsendringen foreslås det en økning i tilskuddet til Avinors regionale flyplasser på 26 mill. kroner.

Ansvarsområdet til Statens havarikommisjon for transport (Havarikommisjonen for sivil luftfart og jernbane) utvides til også å omfatte vegtransport. Det foreslås en betydelig økning av havarikommisjonens budsjett.

I tråd med Sem-erklæringen er satsingen på kollektivtransport på Samferdselsdepartementets budsjett økt kraftig i årene 2002 til 2004. I budsjettforslaget for 2005 er det lagt opp til en ytterligere styrking av kollektivsatsingen. Bevilgningsforslaget for 2005 for kollektivtransport over Samferd-

selsdepartementets budsjett ligger om lag 700 mill. kroner (i 2005-priser) høyere enn saldert budsjett for 2001. Jernbanelivet er i tillegg beregnet å få en avgiftslettelse på om lag 600 mill. kroner på helårsbasis som følge av at jernbanens infrastruktur foreslås innlemmet i merverdiavgiftssystemet fra 2005. Medregnet den positive effekten på om lag 400 mill. kroner i 2005 som følge av at persontransport er tatt med i merverdiavgiftssystemet med lav sats, er kollektivtransporten styrket med om lag 1,7 mrd. kroner i 2005 sammenlignet med 2001. Bevilgningsøkningen har vært størst for investeringer i jernbanenettet og kjøp av persontransport med tog. I tillegg er det i perioden innført en belønningsordning for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i storbyene.

I fireårsperioden 2002-2005 er bevilgningene til Statens vegvesen reelt økt med om lag 2 mrd. kroner, som er en økning på 4,2 pst. sammenlignet med foregående fireårsperiode. Bevilgningene til Jernbanelivet øker i samme periode reelt med om lag 1 mrd. kroner, eller 5,4 pst., sammenlignet med forrige fireårsperiode.

3.14 Miljøverndepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 12 Miljøvern og regional planlegging</i>			
12.10 Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.	630,2	650,1	3,2
12.20 Biomangfold og friluftsliv	674,5	688,6	2,1
12.30 Kulturminner og kulturmiljøer	236,3	250,3	5,9
12.40 Forurensning	618,2	621,9	0,6
12.50 Kart og geodata	333,3	348,3	4,5
12.60 Nord- og polarområdene	120,3	146,3	21,6
Sum Miljøvern og regional planlegging	2 612,8	2 705,5	3,5
Sum Miljøverndepartementet	2 612,8	2 705,5	3,5

Regjeringen foreslår en samlet bevilgning til Miljøverndepartementet på 2 705,5 mill. kroner, som er 3,5 pst. mer enn det salderte budsjettet for 2004.

I 2005 vil Regjeringen prioritere friluftslivet, fortsette satsingen på kulturminneområdet og forsterke innsatsen for å ta vare på norsk natur gjennom nasjonalparkplanen og økt skogvern. Regjeringen foreslår også økt bevilgning til opprydding i forurenset grunn og sedimenter og styrket satsing på polare strøk. Regjeringen vil fortsette sin offensive klimapolitikk.

2005 er «Friluftslivets år». Dette er også Miljøverndepartementets hovedbidrag til hundreårsmarkeringen. Regjeringen vil støtte friluftslivsorganisasjonene og deres arbeid med å gjennomføre dette temaåret. Bevilgningene til friluftslivsformål foreslås økt med nesten 14 mill. kroner. Økningen skal bl.a. gå til å sikre allmennheten tilgang til friluftsområder, særlig strandperler og grøntområder i de store byene.

Regjeringen fører en offensiv klimapolitikk internasjonalt og nasjonalt. Regjeringen prioriterer arbeidet med å få på plass et klimaregime etter

2012 som er mer ambisiøst og omfattende enn Kyotoprotokollen. Det blir lagt økt vekt på det langsiktige klimaarbeidet, med særlig fokus på polområdene. Et kvotesystem for klimagasser skal være på plass fra 2005.

Satsingen på kulturminneområdet fortsetter for å ta vare på kulturminnene som bruksressurser og som grunnlag for opplevelse. Det foreslås blant annet å øke bevilgningen til vern og sikring av fredede og verneverdige bygninger og anlegg med 3,5 mill. kroner. Det foreslås satt av 5 mill. kroner mer til istandsetting, vedlikehold og brannsikring av stavkirkene og verdifull kirkekunst i disse kirkene. Det foreslås økte bevilgninger til verdensarvområdene, sikring av nasjonalt viktige ruiner, dekning av utgifter til arkeologiske utgravinger som følge av private tiltak og istandsetting, bruk og vern av kulturminner i kystsonen.

Regjeringen foreslår å styrke innsatsen for å redusere miljøbelastningen fra helse- og miljøfarlige kjemikalier. Bevilgningen til opprydding i forurenset grunn og sedimenter og til kartlegging av miljøgifter foreslås økt med 15 mill. kroner i 2005. Forslaget omfatter blant annet tiltak for bedret vannkvalitet i Vansjø. Bevilgningen vil sikre at nødvendige oppryddingstiltak gjennomføres for om lag 100 prioriterte lokaliteter, mens om lag 500 andre lokaliteter blir undersøkt.

Regjeringen vil styrke satsingen i polare strøk. Forskningsstasjonen Troll i Antarktis oppgraderes til helårsstasjon fra 2005. Svalbard miljøfond blir opprettet i 2005, med inntekter fra gebyrer, miljøerstatninger og tvangsmulkt. Fondet skal finansiere miljøverntiltak på Svalbard, og inntektene er ventet å bli om lag 5,4 mill. kroner i 2005.

Økt tilsagnsfullmakt knyttet til nasjonalparkplanen vil gjøre det mulig å holde oppe tempoet i vernearbeidet. Regjeringen vil øke skogvernet, i tråd med Stortingets behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand. Det foreslås økte bevilgninger og en ny tilsagnsfullmakt på 47,7 mill. kroner til nytt skogvern utover det som ligger i den gamle barskogplanen. Dette vil gjøre det mulig å fatte vernevedtak for de såkalte meldepliktsområdene på privat grunn. Det foreslås også økte bevilgninger til forvaltning og skjøtsel av verneområder.

Den nasjonale miljøvernpolitikken skal medvirke til en bærekraftig utvikling, i tråd med handlingsplanen for Nasjonal Agenda 21 som Regjeringen la fram i 2004. Regjeringen legger særlig vekt på at Norge følger opp sine forpliktelser i forhold til vedtakene fra verdenstoppmøtet i Johannesburg i 2002. God miljøforvaltning er avgjørende for velferd og verdiskaping i både i-land og u-land. For Norge er det en sentral oppgave å få en miljømessig bærekraftig utvikling innarbeidet i utviklingslandenes fattigdomsstrategier.

Miljøverndepartementet skal samordne oppfølgingen av Regjeringens handlingsplan for universell utforming. Planen skal gi personer med nedsett funksjonsevne økt tilgang til transport, bygg og uteområder, informasjon og andre viktige samfunnsområder. De fleste tiltakene skal finansieres over de ansvarlige departementers budsjett. På Miljøverndepartementets budsjett foreslås det bevilget nær 20 mill. kroner til oppfølging av sektorovergripende tiltak.

3.15 Moderniseringsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004 ¹	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.10 Det kongelige hus	129,8	126,5	-2,6
Sum Konstitusjonelle institusjoner	129,8	126,5	-2,6
<i>Programområde 01 Fellesadministrasjon</i>			
01.00 Administrasjon mv.	498,5	495,8	-0,5
01.10 Fylkesmannsembetene	995,6	1 026,6	3,1
01.20 Fellestjenester	413,1	310,5	-24,8
01.30 Partistøtte	261,8	267,6	2,2
01.40 Pensjoner m.m.	8 345,2	6 756,3	-19,0
01.50 Konkurrans- og prispolitikk	87,9	103,9	18,2
01.60 Statsbygg	2 200,8	2 827,8	28,5
Sum Fellesadministrasjon før lånetransaksjoner	10 002,8	10 588,4	5,9
Lånetransaksjoner	2 800,0	1 200,0	-57,1
Sum Fellesadministrasjon	12 802,8	11 788,4	-7,9
<i>Programområde 19 Arbeidsliv²</i>			
19.00 Arbeidsmarked	7 319,7	0,0	-
19.10 Arbeidsmiljø og sikkerhet	482,7	0,0	-
Sum Arbeidsliv	7 802,3	0,0	-
<i>Programområde 33 Folketrygden³</i>			
33.30 Arbeidsliv, folketrygden	21 504,0	0,0	-
Sum Folketrygden	21 504,0	0,0	-
Sum Moderniseringsdepartementet	42 238,9	11 914,9	-71,8

¹ I kolonnen for saldert budsjett 2004 vises tallene for Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Justert for endringene i departementsstrukturen fra 1. oktober 2004 ville saldert budsjett 2004 for det nye Moderniseringsdepartementet vært om lag 28 mrd. kroner lavere. Dette skyldes flytting av ansvarsområder fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet til det nye Arbeids- og sosialdepartementet og fra Nærings- og handelsdepartementet til det nye Moderniseringsdepartementet.

² Ansvar for *programområde 19 Arbeidsliv* er i sin helhet overført til det nye Arbeids- og sosialdepartementet.

³ Ansvar for *programkategori 33.30 Arbeidsliv, folketrygden* er i sin helhet overført til det nye Arbeids- og sosialdepartementet.

Moderniseringsdepartementet har et tverrsektorielt ansvar for Regjeringens moderniseringsarbeid og skal lede og samordne dette arbeidet, herunder også sikring av helhet i forslag til reformer, omstillinger og bruk av virkemidler. Overvåking og oppfølging av sentrale mål er derfor en viktig del av arbeidet. Departementets egne saksområder er sentrale i moderniseringsarbeidet. Med ansvaret for den nasjonale IT-politikken skal departementet blant annet bidra til å etablere effektive og publikumsvennlige IT-løsninger i det offentlige, og til å høste de samfunnsmessige gevinstene av IT generelt. Den generelle konkurransepolitikken og den næringsrettede konkurransepolitikken skal

legge til rette for økt verdiskaping og lavere kostnader for forbrukere og bedrifter. Som arbeidsgiver i staten skal departementet føre en inkluderende og stimulerende personalpolitikk og sikre arbeids- og ansettelsesvilkår som bedrer mobiliteten for arbeidstakerne mellom staten og privat sektor.

I statsbudsjettet for 2005 er det på departementets eget budsjett foreslått avsatt midler til bl.a. disse tiltakene med sikte på å bidra til moderniseringen av offentlig sektor:

- Forsere utviklingen av elektroniske tjenester i det offentlige, herunder etablering av en felles

- inngangsport til offentlige tjenester på Internett («min side»).
- Legge til rette for felles løsninger for sikker tilgang til elektroniske tjenester ved hjelp av elektronisk signatur.
 - Videreføre HØYKOM-ordningen for å sikre bredbåndstilknytning til offentlige institusjoner, bruk av IT og bredbånd for å løse offentlige oppgaver bedre og stimulere utbredelsen av bredbånd i Norge.
 - Videreføre arbeidet med gjennomgang av offentlige reguleringer, offentlige innkjøp og viktige reformer i offentlig sektor. Dette er et ledd i oppfølgingen av handlingsplan for styrking av konkurransepolitikken og handlingsplan for offentlige innkjøp fra små og mellomstore bedrifter.
 - Understøtte de ulike sektorenes moderniseringsarbeid i spørsmål om organisering, finansieringsformer og arbeidsdeling mellom ulike typer statlige organer, fristilte virksomheter og private aktører.
- Styrke konkurransemyndighetene for å sørge for en mer effektiv gjennomføring av konkurransepolitikken. Den nye konkurranseloven gir Konkurransetilsynet sterkere og mer effektive virkemidler og gir tilsynet en mer uavhengig rolle.

Programkategori 00.10 Det kongelige hus omfatter bevilgningene til kongehuset. Nedgangen i bevilgningen har sammenheng med at investeringene i de tidligere igangsatte fysiske sikringstiltak på de statlige og private kongelige eiendommene sluttføres i 2004.

Programområde 01 Fellesadministrasjon er redusert med 7,9 pst. fra saldert budsjett 2004. Reduksjonen har sammenheng med bl.a. nedgang i bevilgningen til boliglån til statsansatte, samt overføring av ansvaret for arbeidsmarkedet og arbeidsmiljø og sikkerhet til det nye Arbeids- og sosialdepartementet.

3.16 Finansdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.30 Regjering	203,2	214,6	5,6
00.40 Stortinget og underliggende institusjoner	1 279,7	1 199,1	-6,3
Sum Konstitusjonelle institusjoner	1 482,9	1 413,7	-4,7
<i>Programområde 23 Finansadministrasjon</i>			
23.10 Finansadministrasjon	404,2	423,8	4,8
23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon	4 303,6	4 639,8	7,8
23.30 Offisiell statistikk	470,1	486,9	3,6
23.40 Andre formål	9 962,6	12 291,0	23,4
Sum Finansadministrasjon	15 140,5	17 841,5	17,8
<i>Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv.</i>			
24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.	19 277,0	16 101,6	-16,5
24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.	10,0	0,0	-100,0
Sum før lånetransaksjoner	19 287,0	16 101,6	-16,5
Lånetransaksjoner	42 992,9	500,2	-98,8
Sum Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv.	62 279,9	16 601,8	-73,3
Sum Finansdepartementet	78 903,3	35 857,0	-54,6

Finansdepartementet med underliggende etater har bl.a. ansvar for å:

- bidra til et egnet beslutningsgrunnlag for den økonomiske politikken og budsjettarbeidet

- sikre finansieringen av offentlig virksomhet gjennom skatter og avgifter
- koordinere arbeidet med statsbudsjettet
- bidra til et offisielt statistikk- og datagrunnlag til bruk i offentlig og privat virksomhet
- bidra til velfungerende finansmarkeder.

I budsjettforslaget for 2005 er det på Finansdepartementets ansvarsområde avsatt midler til flere tiltak for å modernisere offentlig sektor. Dette gjelder bl.a. videreutvikling av IT-løsninger som gir lettelser for publikum og næringslivet og effektiviseringsgevinster for underliggende etater. Etatene under Finansdepartementet vil arbeide for å lette næringslivets rapportering, bl.a. ved mer tilrettelegging for bruk av Internett-portalen Altinn. Videre fortsetter omstillingsarbeidet i underliggende etater, bl.a. toll- og avgiftsetaten og Senter for statlig økonomistyring, for å bedre deres evne til effektiv oppgaveløsning. Arbeidet med videreutvikling av statens budsjett- og regnskapssystem vil fortsette.

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner omfatter Regjeringen, Statsministerens kon-

tor, Regjeringsadvokaten og Stortinget med underliggende institusjoner. Reduksjonen på 69,2 mill. kroner fra saldert budsjett 2004 skyldes hovedsakelig slutføring av omfattende ombyggings- og vedlikeholdsarbeider på stortingsbygningene.

Programområde 23 Finansadministrasjon foreslås økt med om lag 2,7 mrd. kroner fra saldert budsjett 2004. Nærmere 2,3 mrd. kroner av økningen gjelder merverdiavgiftskompensasjon til kommunesektoren og til private og ideelle virksomheter som utfører tjenester som kommunene ved lov er pålagt å yte. I tillegg til generell justering for lønns- og kostnadsutviklingen, vil deler av økningen gå til utvikling av IT-systemer som gir etater under departementet effektivitetsgevinster og høyere servicegrad.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv. Utgiftene anslås å bli redusert med om lag 45,7 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. Nedgangen er i det alt vesentlige knyttet til forfallsstrukturen på innenlandske statslån.

3.17 Forsvarsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 04 Militært forsvar</i>			
04.10 Militært forsvar	29 214,6	30 398,9	4,1
Sum før lånetransaksjoner	29 214,6	30 398,9	4,1
Lånetransaksjoner	1,0	0,0	-100,0
Sum Militært forsvar	29 215,6	30 398,9	4,1
Sum Forsvarsdepartementet	29 215,6	30 398,9	4,1

Regjeringens budsjettforslag for 2005 innebærer en forsvarsramme på 30 398,9 mill. kroner, som gir en økning sammenlignet med saldert budsjett 2004 på om lag 1 183 mill. kroner.

Langtidsplanen som Stortinget vedtok 10. juni i 2004, fastsetter forsvarspolitikken for perioden 2005-2008 og overlapper i budsjettåret 2005 langtidsplanen for 2002-2005. Forsvarsplanen for kommende periode forutsetter at de vedtatte omstillingsmålene i planen for 2002-2005 nås. Nye mål og virkemidler for den videre omstilling og modernisering av Forsvaret er trukket opp i den nye planen. Regjeringen følger opp disse i forslaget til forsvarsbudsjett for 2005.

Hovedformålet med den pågående omstillingen er å forbedre Forsvarets operative evne. Utviklin-

gen av Forsvaret til et moderne, fleksibelt og alliansetilpasset sikkerhetspolitisk virkemiddel fortsetter. Forsvaret vil gjennom å løse sine oppgaver bidra til å oppfylle Norges sikkerhets- og forsvarspolitiske mål. Både oppgaver Norge i stor grad må løse alene og oppgaver som må løses i samarbeid med allierte, er styrende for Forsvarets strukturutvikling.

Omleggingen har så langt gått etter planen på de fleste områder, og det er oppnådd en dreining av ressursinnsatsen fra støttevirksomhet til operativ virksomhet. De største gjenstående utfordringene er bemanningsreduksjoner og reduksjoner i personeldriftskostnader, framfor alt i Forsvarets logistikkorganisasjon. Dette vil derfor være et overordnet prioritert område i 2005.

Budsjettforslaget for 2005 legger opp til å nå alle målene fra langtidsplanen 2002-2005. Målet om en reduksjon i driftsutgiftene på minimum 2 mrd. kroner endres til om lag 2 ¼ mrd. kroner. For øvrig legges til grunn at de vedtatte strukturelle endringer samt organisatoriske opprettelser og nedleggelser gjennomføres, at bygg- og eiendomsarealet blir redusert med to mill. kvadratmeter, og at målet om en personellreduksjon på 5 000 årsverk nås. Dette skjer samtidig som Forsvaret i perioden har håndtert flere uforutsette utgifter uten særskilt tilleggsfinansiering, eksempelvis etableringen av Nato Response Force-4, oppfølging av forpliktelser gjennom Prague Capabilities Commitment og inndekking av høyere utgifter til flernasjonale opera-

sjoner innenfor forsvarsgrenenes budsjetttrammer. Videre har Forsvaret langt på vei lyktes med å få kontroll over den kraftige driftskostnadsveksten som fant sted på 1990-tallet.

Den *operative aktiviteten* vil i 2005 bli på samme nivå som i 2004, og innenfor enkelte områder også noe høyere. Norges engasjement i *utenlandsoperasjoner* er en av Forsvarets høyest prioriterte oppgaver, og det foreslås at bevilgningen til dette formålet styrkes reelt med drøyt 10 pst. I *investeringsbudsjettet* prioriteres midlene til å etablere og modernisere den vedtatte styrkestrukturen. De ytterligere omstillingsmålene for perioden 2005-2008 skal gjennomføres snarest mulig, og senest innen utgangen av 2008.

3.18 Olje- og energidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005	Endring i pst.
<i>Programområde 18 Olje- og energiformål</i>			
18.00 Administrasjon	183,8	186,4	1,4
18.10 Petroleumsforvaltning	420,2	434,8	3,5
18.20 Energi- og vassdragsforvaltning	534,2	479,2	-10,3
18.30 Forskningsformål	315,4	421,7	33,7
18.70 Petroleumsvirksomheten	21 060,0	23 200,0	10,2
Sum før lånetransaksjoner	22 513,6	24 722,0	9,8
Lånetransaksjoner	0,0	0,0	0
Sum Olje- og energiformål	22 513,6	24 722,0	9,8
Sum Olje- og energidepartementet	22 513,6	24 722,0	9,8

Under Olje- og energidepartementet foreslås det bevilget totalt 24 722 mill. kroner. Utenom petroleumsvirksomheten er forslaget på 1 522 mill. kroner, en økning på 68,4 mill. kroner eller om lag 4,7 pst. i forhold til saldert budsjett 2004.

I Regjeringens forslag til budsjett for Olje- og energidepartementet er bl.a. følgende områder gitt særlig prioritet:

- Styrking av forskning og utvikling, særlig petroleumsforskning.
- Omlegging og styrking av finansieringen av Energifondet.
- Økt satsing på miljøvennlige gassteknologier.
- Styrking av støtteordningen for økt bruk av naturgass innenlands.
- Styrking av programmet for økt sikkerhet mot leirskred.

Regjeringen vil sikre at petroleumssektoren også i fremtiden blir en vesentlig bidragsyter til finansieringen av velferdssamfunnet og til industriell utvikling i hele landet. Regjeringen arbeider aktivt for å bidra til å øke utvinningen av petroleum fra norsk sokkel, bl.a. gjennom å stimulere til høyere leteaktivitet og til økt innsats for utvinning fra eksisterende felt. I 2005 foreslår Regjeringen en kraftig økning i de offentlige midlene til forskning og utvikling innen petroleumssektoren. Satsingen skal bidra til å møte utfordringene med å få mest mulig ut av ressursene på norsk sokkel og øke verdiskapingen i petroleumsindustrien. Petroleumsforskningen styrkes i 2005 med 113 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004, fordelt med 85 mill. kroner over OEDs budsjett og 28 mill. kroner som avkastning fra Fondet for forskning og nyskaping.

Det er et hovedmål i Regjeringens energipolitikk å sikre en effektiv og konkurransedyktig energiforsyning. Vannkraft står for nær all kraftproduksjon i Fastlands-Norge. Satsingen på omlegging av energiproduksjonen bidrar til å øke andelen av andre energikilder i energiforsyningen. Etter at påslaget på nettariffen for uttak av kraft i distribusjonsnettene ble økt til 1,0 øre/kWh fra 1. juli 2004, vil inntektene til Energifondet øke med om lag 90 mill. kroner i forhold til 2004. Energifondet vil i sin helhet bli finansiert av påslaget i nettariffen i 2005.

Etableringen av innovasjonsvirksomheten i Grenland er et hovedvirkemiddel i arbeidet for å utvikle teknologier for gasskraftverk med CO₂-håndtering. Virksomheten skal blant annet forvalte avkastningen fra Fondet for miljøvennlig gassteknologi på 2 mrd. kroner som ble etablert 1. juli 2004.

Ordnningen med støtte til infrastrukturtiltak for naturgass foreslås styrket i 2005. Regjeringen vil også legge til rette for en fortsatt økning av vannkraftproduksjonen, blant annet gjennom en strategi for små vannkraftverk.

Arbeidet med å avdekke og sikre områder som er utsatt for leirskred trappes opp, og bevilgningen til formålet foreslås økt med 17 pst. i forhold til saldert budsjett for 2004.

3.19 Ymse utgifter og inntekter

Under programområde *Ymse utgifter* foreslås det bevilget 9 431,6 mill. kroner, som i sin helhet er

ført under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen står som motpost til tilleggsbevilgninger og overskridelser, blant annet til lønnsoppgjør for statsansatte, regulering av pensjoner mv. i folketrygden, takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer samt uforutsette utgifter.

På kapittel 5309 Tilfeldige inntekter foreslås det bevilget 650 mill. kroner.

Regjeringen la opp til at Vestbanetomten skulle selges i 2004, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004). Det viser seg imidlertid nå at salget av Vestbanetomten ikke lar seg gjennomføre i år. Regjeringen legger derfor opp til at denne tomten selges i 2005.

Utover inntektene fra eiendomssalg, som anslås til 600 mill. kroner, foreslås det i likhet med tidligere år at det inntektsføres under kapittel 5309 enkelte mindre, uforutsette inntekter som ikke inngår på andre inntektskapitler i statsbudsjettet. For 2005 anslås slike tilfeldige inntekter å utgjøre 50 mill. kroner.

I 2004 er det budsjettert med om lag 1 mrd. kroner i samlede inntekter på kapittel 5309 knyttet til salgsgvinster i forbindelse med salg av eiendommer som eies av Statsbygg. Som nevnt ovenfor, vil ikke Vestbanetomten bli solgt i 2004. På denne bakgrunn legges det i anslag på regnskap for 2004 til grunn 600 mill. kroner i reduserte inntekter på kapittel 5309. Regjeringen vil komme tilbake med omtale av og nytt bevilgningsforslag for dette kapitlet i nysalderingsproposisjonen for 2004.

4 Statsbankene

Omtalen av statsbankene omfatter Den Norske Stats Husbank (Husbanken), Statens lånekasse for utdanning (Lånekassen) og Innovasjon Norge (IN). Virksomhetene i Statens nærings- og distriktutviklingsfond (SND), Norges Eksportråd, Norges Turistråd og Statens veiledningskontor for oppfinnere (SVO) ble 1. januar 2004 integrert i IN.

Utlånsvirksomheten til Husbanken og INs lavrisikolåneordning og landsdekkende risikolåneordning styres av innvilgningsrammer, dvs. rammer for hvor mye som kan innvilges av nye lån. Tap under INs landsdekkende risikolåneordning dekkes av bevilgning under kapittel 2421, post 50, som også kan benyttes til tilskudd og garantier. INs distriktsrettede risikolån inngår fra og med 2003 i kapittel 551, post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling. I det regionale samarbeidet mellom blant annet fylkeskommunene, næringslivet og IN fordeler fylkeskommunene rammer til operative aktører som bl.a. INs dis-

triktskontor. Fylkeskommunene og det regionale partnerskapet har ansvar for å prioritere mellom formål og være generelt førende for INs innsats på regionalt nivå. Statens lånekasse for utdanning har ikke noen eksplisitt ramme knyttet til utlånene. Nye innvilgninger av lån i Lånekassen følger av studenttall og regler om bl.a. kostnadsnorm.

Alle statsbankene finansierer sine utlån ved å låne fra staten. Bevilgningene til statsbankene er ført under kapitler på de respektive fagdepartementenes budsjetter. Det vises til budsjettproposisjonene til Kommunal- og regionaldepartementet, Utdannings- og forskningsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.

Statsbankenes utlånsrammer

Tabellen nedenfor viser faktiske innvilgninger av nye lån i 2003, saldert budsjett for 2004 og forslag til innvilgningsrammer for 2005.

Tabell 4.1 Lånerammer for Statsbankene i 2003, 2004 og 2005.

Statsbank	Mill. kroner		
	Regnskap 2003	Saldert budsjett 2004	Forslag 2005
Statens lånekasse for utdanning	11 101	12 750	16 787
Husbanken	14 500 ¹	14 500 ¹	13 500 ¹
Innovasjon Norge	1 674	2 304	1 950
<i>Lavrisikolåneordning</i>	<i>1 132</i>	<i>1 500</i>	<i>1 500</i>
<i>Risikolåneordningene</i>			
- <i>Distriktsrettede</i>	<i>295</i>	<i>350</i>	<i>350</i>
- <i>Landsdekkende</i>	<i>101</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
<i>Distriktsrettet ordning</i>	<i>146</i>	<i>354</i>	-
Sum	27 275	29 554	32 237

¹ 0,5 mrd. kroner er øremerket låneramme til bygging av eldreboliger og lignende i sydlige land.

Kilde: Finansdepartementet

For 2004 legges det til grunn en total innvilgningsramme for statsbankene på 32 237 mill. kroner. Dette innebærer en økning på 2 683 mill. kro-

ner, eller 9,1 pst., i forhold til 2004. Økningen skyldes i hovedsak en økning i anslaget for innvilgninger av nye lån på 4 037 mill. kroner for

Lånekassen, samt en reduksjon i Husbankens lånerammer på 1 000 mill. kroner. Den store anslagsøkningen under Lånekassen skyldes at all studie-støtte fra studieåret 2004-2005 blir utbetalt som lån, samt at løpende utbetalinger og innbetalinger fra januar 2004 vil bli bokført brutto mot hhv. kapittel 2410, post 90 og kapittel 5310, post 90 og ikke netto på månedsbasis som til nå, jf. omtale i St.prp. nr. 63 (2003-2004) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2004). I tillegg har antall støttemottakere økt.

Regjeringen foreslår at utlånsrammen for INs lavrisikolåneordning videreføres med 1 500 mill. kroner og at lånerammen for INs landsdekkende risikolåneordning videreføres med 100 mill. kro-

ner. Anslag for innvilgninger av nye lån under INs distriktsrettede risikolåneordning settes til 350 mill. kroner, mens anslag for nye lån i Statens lånekasse for utdanning settes til 16 787 mill. kroner.

Regjeringen foreslår at Husbankens utlånsramme settes til 13 500 mill. kroner. Innenfor ordningen med oppføringslån skal Husbanken prioritere bygging av nøkterne boliger med god kvalitet, samt tilgjengelighet og gode miljøstandarder. Regjeringen vil bygge videre på Startlånet som er en ordning for husstander som har problemer med å etablere seg i boligmarkedet. 500 mill. kroner av lånerammen vil også i 2005 være øremerket til etablering av sykehjemsplasser, eldreboliger og rehabiliteringsplasser i utlandet.

5 Oversikt over budsjettets utgifter og inntekter

5.1 Innledning

I dette kapitlet gis det en oversikt over statsbudsjettets utgifter og inntekter, gruppert etter utgiftsart, jf. boks 5.1. Regjeringens politiske prioriterin-

ger i budsjettet er beskrevet i kapittel 2. Folketrygdens utgifter er omtalt i kapittel 6. Fagproposisjonene gir mer utfyllende og detaljerte framstillinger av Regjeringens budsjettforslag.

Boks 5.1 Statsbudsjettets inndeling

Statsbudsjettet blir inndelt i kapitler som igjen er inndelt i poster. Stortingets bevilgningsvedtak er knyttet til beløpet under den enkelte post. Kapitlene nummereres fortløpende i ulike nummerserier for de ulike departementene, mens nummereringen av postene følger et fastlagt mønster hvor postnummeret brukes som kode for hva slags type utgift eller inntekt det er tale om. Bevilgningsreglementet krever at de ulike utgiftene og inntektene skal inndeles i fire avdelinger. Dette skjer ved å inndeles postnummerseriene i følgende avdelinger:

Utgifter

1. Statens egne driftsutgifter: Postene 1-29
2. Nybygg og anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer til andre: Postene 50-89
4. Utlån, statsgjeld mv.: Postene 90-99

Inntekter

1. Salg av varer og tjenester: Postene 1-29
2. Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer fra andre: Postene 50-89
4. Tilbakebetalinger mv.: Postene 90-99

5.2 Oversikt over budsjettets utgifter

5.2.1 Oversikt over budsjettets samlede utgifter

De samlede forslag til utgiftsbevilgninger på statsbudsjettet for 2005 utgjør 928,3 mrd. kroner, medregnet lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond. I forhold til saldert budsjett 2004 øker de samlede utgiftene med om lag 55,3 mrd. kroner. Bevilgninger i utgiftsavdelingen

«Overføringer til andre» utgjør 78 pst. av de totale bevilgningene på utgiftssiden. Utgifter til Statens petroleumsfond og Folketrygden utgjør hovedvekten av disse bevilgningene. Utenom petroleumsvirksomheten, overføring til Statens petroleumsfond og lånetransaksjoner, foreslås det samlede utgifter på 631,8 mrd. kroner, som er en økning i forhold til saldert budsjett 2004 på 30,4 mrd. kroner. Endringer fra saldert budsjett 2004 til anslag på regnskap 2004 er nærmere omtalt i kapittel 8.

Tabell 5.1 Statsbudsjettets utgifter

	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Mill. kroner Gul bok 2005
Driftsutgifter	88 998	84 679	96 451
Nybygg anlegg mv.	39 477	39 086	41 919
Overføringer til andre	637 410	705 469	721 067
Utlån, gjeldsavdrag mv.	107 128	126 144	68 862
Sum utgifter	873 013	955 379	928 299

Kilde: Finansdepartementet

5.2.2 Driftsutgifter (postene 1-29)

Tabell 5.2 Driftsutgifter (postene 1-29)

	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Mill. kroner Gul bok 2005
Forsvaret	19 019	19 022	20 306
Riksveger	5 835	5 755	6 068
Politi og påtalemyndighet	7 272	7 374	7 992
Rettsvesen	1 416	1 426	1 557
Kriminalomsorg	1 835	1 843	1 935
Trygdeetaten og trygderetten	4 790	4 738	5 011
Skatte- og avgiftsadministrasjon	4 147	4 152	4 459
Departementene og Statsministerens kontor	3 061	3 045	3 221
Jernbane	2 959	2 969	2 874
Arbeidsmarkedsetaten	1 930	1 969	2 114
Statens Pensjonskasse mv.	5 505	5 110	5 496
Reserveavsetning	6 355	590	9 432
Andre driftsutgifter	24 874	26 686	25 986
Sum driftsutgifter	88 998	84 679	96 451

Kilde: Finansdepartementet

Driftsutgiftene budsjetteres over postene 1-29. Driftsutgiftene omfatter lønn til statsansatte og kjøp av varer og tjenester til statlige virksomheter, i tillegg til statens forretningsdrift. I forslaget til statsbudsjett for 2005 utgjør driftsutgiftene 96,5 mrd. kroner. Det blir ikke bevilget driftsutgifter og driftsinntekter for statsaksjeselskap, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser, ettersom disse ikke er inkludert i statsbudsjettet. Det bevilges heller ikke driftsutgifter på driftspostene (1 - 29) for statlige nettobudsjetterte virksomheter eller helseforetak.

Tabell 5.2 gir en oversikt over de største utgiftsområdene innenfor statens driftsutgifter. De spesifiserte utgiftsgruppene summerer seg til 70,5 mrd. kroner, tilsvarende 73 pst. av driftsutgiftene. Tabellen viser at store statsetater som Forsvaret, samferdselsetatene, politi og rettsvesen og forvaltningen av skatte- og trygdesystemet representerer de største driftsutgiftene.

Reserveavsetningen under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter, post 01 Driftsutgifter foreslås bevilget med 9,4 mrd. kroner. Denne bevilgningen benyttes til å dekke økte utgifter blant annet til lønnsoppgjør

for statsansatte, regulering av pensjoner mv. i folketrygden, takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer samt uforutsette utgifter i løpet av det kommende budsjettåret. Ved regnskapsavslutningen vil således ikke hele det bevilgede beløpet på denne posten bli regnskapsført som driftsutgifter. I anslag på regnskap for 2004 er bevilgningsøkningen som følge av trygdeoppjøret våren 2004 fordelt på ulike overføringskapitler, mens det er lagt til grunn at kapittel 2309 Tilfeldige utgifter reduseres tilsvarende. Regjeringen vil fremme forslag om nedsettelse av bevilgningen under kapittel 2309 i nysalderingsproposisjonen senere i høst.

Den største andelen av beløpet under Statens Pensjonskasse er utgifter til pensjoner til statsansatte som dekkes etter lov om Statens Pensjonskasse. Den resterende delen av beløpet omfatter driftsbevilgninger til Statens Pensjonskasse, utgifter til tjenstepensjon gitt som gavepensjon av statskassen og arbeidsgiveravgift til folketrygden på pensjonsinnskuddet.

Driftsresultatet til statens forretningsdrift består av de ulike forvaltningsbedriftenes driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, avskrivninger, renter og eventuelle avsetninger til reguleringsfond. Driftsresultatet skal ifølge bevilgningsreglementet

føres opp i statsbudsjettets utgiftsdel. Denne bestemmelsen omfatter forvaltningsbedriftene under kapitlene 2445-2490. Driftsresultatet føres på post 24. Statsaksjeselskap, statsforetak eller andre statsbedrifter som er organisert som egne rettssubjekter, tas ikke med på statsbudsjettet med brutto inntekter og utgifter.

Brutto driftsinntekter tas inn i budsjettet på underpost som et negativt beløp, siden de føres på budsjettets utgiftsside. Et negativt tall for 24-posten totalt betyr dermed at det er et netto driftsoverskudd. Unntaket fra bruttoprinsippet gjelder bare driftsbudsjettet. For investeringsutgifter, tilskudd mv., følges bruttoprinsippet for føringer i statsbudsjettet også for forretningsdriften. Disse beløpene inngår i oversiktene over de ulike utgiftsartene nedenfor.

Selv om alle investeringer i forretningsdriften blir utgiftsført brutto, blir renter beregnet som om statens nettoinvestering skulle være et lån fra statskassen, og det foretas avskrivninger på grunnlag av bokført kapital. Avskrivninger og renter blir ført som underposter på post 24, og det samlede avskrivnings- og rentebeløp for den samlede forretningsdriften tas til inntekt på statsbudsjettets inntektsside.

5.2.3 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

Tabell 5.3 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul bok 2005
Statens petroleumsvirksomhet	19 700	19 500	22 000
Forsvaret	9 291	9 291	9 091
Riksveganlegg	4 724	4 797	4 853
Statsbygg	1 393	1 381	1 901
Jernbaneverket	1 867	1 828	1 423
Bygg utenfor husleieordningen	767	742	908
Andre investeringsbevilgninger	1 735	1 547	1 743
Sum investeringer	39 477	39 086	41 919

Kilde: Finansdepartementet

Utgiftene til investeringer budsjetteres under postene fra 30 til 49 og omfatter nybygg og anlegg, vedlikehold, ombygginger og utstyrsanskaffelser som er så betydelige at de har karakter av investering. Investeringer i forretningsdriften vil også framkomme i statens balansekonto som fast kapi-

tal, mens investeringer i konsumkapital ikke aktiveres.

Størstedelen av statens investeringer foretas innenfor petroleumsvirksomheten, Forsvaret og samferdselssektoren. I tillegg utgjør de statlige byggebevilgningene, som er samlet under Statsbygg, en stor del av investeringene. Det samlede

investeringsnivået øker noe fra 2004 til 2005. Utgifter til vedlikehold, utstyrsanskaffelser og ombygginger er fordelt på de ulike etatenes utgiftskapit-

ler. Tabell 5.3 viser de største statlige investeringsformålene. De spesifiserte formålene utgjør 96 pst. av investeringsomfanget.

5.2.4 Overføringer til andre (postene 50-89)

Tabell 5.4 Overføringer til andre (postene 50-89)

	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Mill. kroner Gul bok 2005
<i>Postene 50-59</i>			
Overføring til Statens petroleumsfond	143 473	205 562	204 477
Øvrige overføringer til andre statsregnskap	28 407	28 647	30 807
Sum overføringer til andre statsregnskap	171 880	234 209	235 284
<i>Postene 60-69</i>			
Rammetilskudd	44 673	44 853	46 647
Øvrige overføringer til kommuneforvaltningen	36 148	35 836	39 840
Sum overføringer til kommuneforvaltningen	80 821	80 689	86 487
<i>Postene 70-89</i>			
Folketrygden	223 120	229 487	235 530
Øvrige overføringer	161 589	161 084	163 766
Sum overføringer til private	384 708	390 571	399 296
Sum overføringer til andre (postene 50-89)	637 410	705 469	721 067

Kilde: Finansdepartementet

Overføringer til andre budsjetteres på postene 50-89 i statsbudsjettet. Overføringene deles inn i tre faste undergrupper:

- 50-59 Overføringer til andre statsregnskap
- 60-69 Overføringer til kommuneforvaltningen
- 70-89 Andre overføringer.

Overføringer til statlige fond eller avsetningskonti i Norges Bank budsjetteres på overføringspostene til andre statsregnskap (50-59). Når Stortinget har vedtatt en bevilgning, overfører det respektive departement midlene til et slikt fond, og utbetaling fra fondene skjer dels i budsjettåret og dels i påfølgende år.

Postene brukes også til overføringer til statlige institusjoner hvor brutto drifts- og investeringsutgifter gis som en netto bevilgning. Slike institusjoner er underlagt departemental instruksjonsmyndighet og defineres ikke som selvstendige rettssubjekter. Norges forskningsråd er en slik type statsinstitusjon. Forskningsrådet får sin basisbevilgning fra ulike departementer. I tillegg mottar Forskningsrådet program- og prosjektbevilgninger fra departementene. Det ble innført nettobudsjette-

ring for universitetene i 2001, og fra 2002 ble det innført nettobudsjettering også for enkelte statlige høyskoler. Fra 2004 ble alle høyskolene nettobudsjettert. Bevilgningene føres derfor på 50-post. Den dominerende bevilgningen på 50-post er overføring til Statens petroleumsfond.

Postene 60-69 omfatter overføring til kommunenes og fylkeskommunens forvaltningsbudsjetter. Overføring til kommunale og fylkeskommunale bedrifter som er organisert som selvstendige rettssubjekter, føres under postene fra 70-89. Overføringer til kommunesektoren gis dels som rammetilskudd over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, og dels som øremerkede tilskudd som bevilges over flere departementers budsjetter.

Utgiftspostene fra 70 til 89 omfatter overføringer til private, f.eks. husholdninger, organisasjoner, private bedrifter mv. Postene omfatter også overføringer til statlige og kommunale foretak som er organisert som selvstendige rettssubjekter, samt overføringer til utlandet. Dette omfatter bl.a. tilskudd til regionale helseforetak, tilskudd til internasjonale organisasjoner og bistandsmidler.

Postene omfatter også utgifter under folketrygden som er omtalt nærmere i kapittel 6. Overføringer til private utenom folketrygden beløper seg i det foreslåtte budsjettet for 2005 til 163,8 mrd. kroner. Overføringene inkluderer et bredt spekter av ordninger som er forskjellige med hensyn til målgrupper, formål og bevilgningsstørrelse.

Overføringer som er forhandlingsbasert (jordbruksavtalen, takster for leger, psykologer og fysioterapeuter), er budsjettert som om gjeldende avtaler videreføres. Bevilgningene vil på vanlig måte bli justert når forhandlingene er sluttført.

5.2.5 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)

Tabell 5.5 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul bok 2005
Avdrag innenlandsk statsgjeld	42 736	47 286	500
Avdrag utenlandsk statsgjeld	257	257	0
Lån til statsbankene	57 219	59 833	60 249
Boliglån til statsansatte	2 800	400	1 200
Fondet for forskning og nyskaping	0	1 000	3 200
Lån til regionale helseforetak	2 115	2 865	3 115
Forvaltning av statlig eierskap	1 225	11 640	0
Andre lånetransaksjoner	776	2 977	599
Sum utlån, statsgjeld mv.	107 128	126 144	68 862

Kilde: Finansdepartementet

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets utgiftside inneholder bevilgninger som endrer sammensetningen av statens formuesportefølje i kapitalregnskapet. De største postene er avdrag på statsgjeld og utlån til statsbankene. Avdragene på innenlandsk statsgjeld reduseres fra 47,3 mrd. kroner i 2004 til 0,5 mrd. kroner i 2005. Reduksjonen er knyttet til forfallstrukturen på de innenlandske lånene. Samlet utlån og avdrag er i 2005 foreslått budsjettert med 68,9 mrd. kroner.

5.3 Oversikt over statsbudsjettets inntekter

5.3.1 Oversikt over statsbudsjettets samlede inntekter

De samlede inntektsbevilgningene på statsbudsjettet for 2005 er anslått til 912,4 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringene fra Statens petroleumsfond. Skatter og avgifter utgjør 516,8 mrd. kroner, mens inntektene fra statlig petroleumsvirksomhet utgjør 227,7 mrd. kroner. Disse bevilgningene utgjør i alt 82 pst. av de samlede inntektene. Utenom petroleumsvirksomheten, overføring fra Statens petroleumsfond og lånetransaksjoner, foreslås det økte inntekter i forhold til saldert budsjett 2004 på 23,8 mrd. kroner.

Tabell 5.6 Statsbudsjettets inntekter

	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Mill. kroner Gul bok 2005
Salg av varer og tjenester (driftsinntekter)	63 240	94 160	84 587
Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	17 940	16 728	16 606
Skatter, avgifter og andre overføringer	684 706	718 347	758 243
Tilbakebetalinger mv. ¹	48 844	71 867	53 012
Sum inntekter	814 729	901 103	912 449

¹ Utenom petroleumsvirksomheten

Kilde: Finansdepartementet

5.3.2 Statsbudsjettets driftsinntekter (postene 1-29)

Tabell 5.7 Driftsinntekter (postene 1-29)

	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Mill. kroner Gul bok 2005
Statens petroleumsvirksomhet	52 400	83 100	73 200
Andre driftsinntekter	10 840	11 060	11 386
Sum driftsinntekter	63 240	94 160	84 587

Kilde: Finansdepartementet

Inntektspostene fra 1 til 29 på statsbudsjettets inntektsside nyttes for inntekt ved salg av varer og tjenester, f.eks.:

- Salg av materiell, publikasjoner og andre varer.
- Utleie av materiell, bygninger og anlegg.
- Oppdrag.
- Gebyrer.
- Tilfeldige inntekter.

Driftsinntektene foreslås bevilget med 84,6 mrd. kroner i 2005. Driftsinntektene fra petroleumsvirksomheten utgjør 73,2 mrd. kroner som er 87 pst. av driftsinntektene.

Statens forretningsdrift

Statens forretningsdrift vil i 2005 bestå av virksomheten under forvaltningsbedriftene Statsbygg, Garanti-Instituttet for eksportkreditt (GIEK), Statens kartverk, Statens Pensjonskasse og NVE Anlegg.

I 2005 er det budsjettert med knapt 1,5 mrd. kroner i inntekter under statens forretningsdrift.

Det samlede avskrivningsbeløpet for den statlige forretningsdriften føres under kapittel 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretnings-

drift. Avskrivningene beregnes på grunnlag av bokført kapital pr. 31. desember året før budsjettåret. Det benyttes et lineært avskrivningssystem der avskrivningstiden for ulike avskrivningsobjekter varierer med forventet levetid. Avskrivningene utgiftsføres under hver enkelt virksomhets driftsbudsjett. Sum avskrivninger i 2005 beløper seg til 319 mill. kroner.

Renter av statens kapital i forretningsdriften tas samlet til inntekt under kapittel 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift. Grunnlaget for renteberegning er bedriftenes brutto investeringer fratrukket avskrivninger og bedriftenes egne avsetninger til investeringsformål. Dette regnes som lån fra statskassen. Rentesatsen for det enkelte års låneopptak tilsvarer gjennomsnittlig rente på 5-års statsobligasjoner i 12-månedersperioden fram til 30. september året før budsjettåret. Lånet forutsettes å ha en løpetid på 5 år, og må deretter eventuelt fornyes. Renter av statens kapital i forretningsdriften foreslås bevilget med 8 mill. kroner i 2005.

Avsetning til investeringsformål tas til inntekt under hver enkelt virksomhet som foretar slike avsetninger. Avsetningen utgjør en del av kontantoverskuddet fra driften som benyttes til å finan-

siere investeringer. Det aktuelle beløpet utgiftsføres på driftsbudsjettet under hver enkelt forvaltningsbedrift før driftsresultatet fastsettes, og avsetningene må derfor også føres opp på statsbudsjettets inntektsside. Samlede avsetninger til investeringsformål i 2005 er 726 mill. kroner.

I tabell 5.8 er inntektene på statsbudsjettet under statens forretningsdrift splittet opp. I tillegg til tallene nevnt i tabellen er det inntekter under

forretningsdriften fra GIEK, salg av eiendom på Fornebu og fra salg av utstyr under NVE Anlegg. Inntektene under GIEK er på 383 mill. kroner og er knyttet til tilbakeføring fra gammel portefølje og SUS/Baltikum-ordningen. Inntektene knyttet til salg av eiendom på Fornebu utgjør knapt 34 mill. kroner, mens salgsinntektene under NVE Anlegg utgjør 1,0 mill. kroner.

Tabell 5.8 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2005 for statens forretningsdrift

	1 000 kroner		
	Avskrivninger	Renter	Avsetninger til investeringsformål
Statsbygg	288 402	3 113	710 000
Statens kartverk	9 274	3 015	
Statens Pensjonskasse	16 020	1 127	16 000
NVE Anlegg	5 400	1 110	
Sum	319 096	8 355	726 000

Kilde: Finansdepartementet

Beregning av rente for mellomværende med statskassen

Forvaltningsbedriftenes mellomværende med statskassen kan betraktes som en bruks- og kassakredittkonto for håndtering av kortsiktige likviditetssvingninger. For samtlige virksomheter under statens forretningsdrift skal det beregnes renter av

mellomværende med statskassen. Renten er knyttet opp mot renten på statscertifikater etter en nærmere bestemt beregningsregel slik at den reflekterer rentenivået i Norge.

Kapittel 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift, post 81 Renter av mellomregnskapet, budsjetteres ikke.

5.3.3 Inntekter i samband med nybygg og anlegg (postene 30-49)

Tabell 5.9 Inntekter i samband med nybygg og anlegg (postene 30-49)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul bok 2005
Statens petroleumsvirksomhet	15 900	14 500	14 900
Andre inntekter i samband nybygg og anlegg	2 040	2 228	1 706
Sum inntekter i samband med nybygg og anlegg	17 940	16 728	16 606

Kilde: Finansdepartementet

Inntektspostene fra 30 til 49 på statsbudsjettets inntektsside deles i to grupper.

Postene 30 til 39 inneholder inntektsbevilgninger under statens forretningsdrift, herunder avskrivninger på statens kapital i statens forretningsdrift, avsetninger til investeringsformål, over-

føringer fra bedriftenes egne fond og andre fond, samt andre inntekter av statens forretningsdrift i samband med bygg og anlegg.

Post 30 brukes for øvrig også for avskrivninger under kapittel 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten. Det er

budsjettert med inntekter på 14,9 mrd. kroner på denne posten i 2005, og den utgjør således 90 pst. av bevilgningene i denne kategorien.

Postene fra 40 til 49 gjelder salg av fast eiendom og tilskudd og refusjoner i samband med statens bygge- og anleggsarbeider fra statlige sær-

regnskap, kommuner og andre. Som eksempler kan nevnes tilskudd og refusjoner vedrørende byggearbeider ved statlige skoler, samt anleggsarbeider ved statens havneanlegg, flyplassanlegg og veganlegg.

5.3.4 Overføringer fra andre (postene 50-89)

Tabell 5.10 Overføringer fra andre (postene 50-89)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul bok 2005
<i>Postene 50-59</i>			
Overføring fra Statens petroleumsfond	67 752	71 798	74 342
Øvrige overføringer fra andre statsregnskap	579	953	461
Sum overføringer fra andre statsregnskap	68 331	72 751	74 803
<i>Postene 60-69</i>			
Overføringer fra kommuner	680	679	729
<i>Postene 70-79</i>			
Inntekter under postene 70-79	578 618	609 238	646 167
<i>Postene 80-89</i>			
Renter, utbytte mv.	37 077	35 678	36 544
Sum overføringer fra andre (postene 50-89)	684 706	718 347	758 244

Kilde: Finansdepartementet

Inntektspostene fra 50 til 89 på statsbudsjettets inntektsside deles inn i følgende undergrupper:

- Postene fra 50 til 59 nyttes til overføringer fra andre statlige regnskaper, for eksempel statlige fond.
- Postene fra 60 til 69 omfatter overføringer fra kommunenes forvaltningsbudsjetter.
- Postene fra 70 til 79 brukes til statsskatt på formue og inntekt, avgifter på omsetning, produksjon og driftsmidler, avgifter på arv, dokumenter, spill og andre fiskalavgifter.
- Under postene fra 80 til 89 føres renteinntekter, utbytte på aksjer, bøter, erstatninger, tilbakebetaling av gitte tilskudd mv.

Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge

Anslagene for skatter og avgifter for 2005 tar utgangspunkt i reviderte tall for 2004. Reviderte tall for 2004 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i 2004, samt på de vekstforutsetninger for bl.a. sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2005. I tillegg er det

tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg, herunder omlegging av den differensierte arbeidsgiveravgiften og av el-avgiften.

Anslagene for skatteinntektene til staten i 2005 er også påvirket av forslaget til kommunale og fylkeskommunale skattører i opplegget for kommunøkonomien. Regjeringen legger opp til at en andel av selskapsskatten skal tilbakeføres til kommunene fra 2005. Dette utgjør om lag 5,5 mrd. kroner. I 2005 foretas tilbakeføringen via rammetilskuddene. Tilbakeføring av en andel av selskapsskatten til kommunene tilsier isolert sett at den kommunale skattøren for personlige skattytere reduseres. Andre forhold, blant annet en opptrapping av skattenes andel av kommunenes samlede inntekter til 50 pst., bidrar likevel til at de kommunale skattørene for personlig skattytere foreslås holdt på samme nivå i 2005 som i 2004, dvs. på 13,2 pst. Den fylkeskommunale maksimalskattøren for personlige skattytere foreslås økt fra 2,6 pst. i 2004 til 3,0 pst. i 2005, dvs. med 0,4 prosentpoeng. Satsen for fellesskatt til staten for personlig skattytere foreslås redusert med 0,4 prosentpoeng til 11,8

pst., slik at samlet skatt på alminnelig inntekt utgjør 28 pst.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 516,8 mrd. kroner i 2005, en økning på 26,2 mrd. kroner eller 5,3 pst. fra anslag på regnskap for 2004. Skatter på inntekt og formue er anslått til 128,2 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2005, en nedgang på 0,2 pst. fra anslag på regnskap for 2004. Reduksjonen er særlig knyttet til lettelser i toppskatten som ledd i oppfølging av skattereformen. Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden i 2005 er samlet anslått til 158,5 mrd. kroner, som tilsvarer en økning på 5,1 pst. fra 2004. Omleggingen av den differensierte arbeidsgiveravgiften bidrar til å øke disse inntektene. Merverdi- og investeringsavgiften er anslått å utgjøre 150,5 mrd. kroner i 2005, som tilsvarer en økning på 8,9 pst. fra året før. Økningen er påvirket av at momssatsene foreslås økt med 1 prosentpoeng fra 2004 til 2005. Øvrige særavgifter medregnet tollinntekter, er samlet anslått til 79,6 mrd. kroner i 2005, som tilsvarer en

økning på 8,6 pst. fra året før. Økningen er blant annet påvirket av en ekstraordinær innbetaling i 2005 av dokumentavgift knyttet til omdanningen av Statskraft SF til aksjeselskap (1,5 mrd. kroner) og av omleggingen av el-avgiften i 2004.

Utbytte

Statens samlede inntekter fra utbytte er budsjettert til 13,1 mrd. kroner for 2005. Dette er en reduksjon i forhold til anslag på regnskap i 2004 på 758 mill. kroner.

Reduksjonen knytter seg i hovedsak til Statoil ASA og selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning. For de børsnoterte selskapene er utbetalt utbytte i 2004 videreført i 2005 justert for eventuelle endringer i statens eierandeler. Det vises for øvrig til nærmere omtale i de enkelte departementers budsjettproposisjoner.

Tabell 5.11 viser anslag på regnskap for utbytte fra de enkelte selskapene i 2004 og forslag i 2005.

Tabell 5.11 Utbytte fra statlig eide selskaper

Kap.	Post	Selskap	Mill. kroner		
			Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul Bok 2005
5616	81	Kommunalbanken AS	32,4	32,4	17,2
5618	80	Posten Norge AS	0	241,0	466,4
5620	80	Mesta AS	160,0	160,0	71,0
5622	80	Avinor AS	0	0	50,0
5630	80	Norsk Eiendomsinformasjon	8,5	7,5	6,8
5631	80/81	A/S Vinmonopolet	25,1	25,1	24,8
5651	80	Selskaper under Landbruksdepartementet ¹	0,8	0,8	0,8
5652	80	Statsskog SF	8,5	8,5	8,5
5656	80	Selskaper under Nærings- og handelsdepartementet ²	7 471,8	7 572,0	7 147,0
5680	80	Statnett SF	450,0	518,0	360,0
5685	80	Statoil ASA	5 133,0	5 222,0	4 877,0
5692	80	Den nordiske investeringsbank	64,0	64,0	64,0
Sum utbytte			13 354,1	13 851,3	13 093,5

¹ Veterinærmedisinsk oppdragssenter

² Statkraft SF, Norsk Hydro ASA, DnB NOR ASA, Telenor ASA, Kongsberg Gruppen ASA, Yara International ASA, Argentum Fondsinvesteringer AS, Entra Eiendom AS, Eksportfinans ASA, Nammo AS, Store Norske Spitsbergen Kullkompani AS og GIEK Kredittforsikring AS

5.3.5 Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)

Tabell 5.12 Tilbakebetalinger mv., utenom petroleumsvirksomheten (postene 90-99)

	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Mill. kroner Gul bok 2005
Avdrag fra statsbankene	44 737	46 434	47 275
Tilbakeføring fra Statens Bankinvesteringsfond	0	11 115	0
Andre tilbakebetalinger	4 107	14 318	5 737
Sum tilbakebetalinger	48 844	71 867	53 012

Kilde: Finansdepartementet

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets inntektsside inneholder avdrag på lån fra staten, salg av statens aksjer og obligasjoner samt opptak av lån. Postene beskriver endringer i sammensetningen av statens formue som framkommer i statens kapitalregnskap. Først og fremst dreier det seg om avdrag og tilbakebetalinger fra statsbanker og statsbedrifter. Tilbakebetalingene anslås å utgjøre 53,0 mrd. kroner i 2005. Nedgangen i tilbakeføringen fra anslag på regnskap for 2004 til 2005 kan i stor grad tilskrives salg av aksjer i Telenor ASA i 2004.

5.4 Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter**5.4.1 Oversikt over petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter**

Utgiftene til petroleumsvirksomheten består av Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomhetens (SDØEs) andel av investeringene på norsk kontinentalsokkel og overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond. Budsjetterte utgifter for 2005 framgår av tabell 5.13.

Tabell 5.13 Utgifter til petroleumsvirksomheten

	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Mill. kroner Gul bok 2005
SDØE - Investeringer	19 700	19 500	22 000
SDØE - Overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond	1 300	1 100	1 200
Fjerningsutgifter etter fjerningstilskuddsloven	60	60	0
Sum utgifter til petroleumsvirksomheten	21 060	20 660	23 200

Kilde: Finansdepartementet

SDØEs andel av investeringene på sokkelen forventes i 2005 å bli 22,0 mrd. kroner. Dette er en økning på 2,3 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. I 2005 er statens investeringsutgifter størst i prosjektene Ormen Lange, Langeled, Snøhvit og Troll Olje.

Overføringene til Statens petroleumsforsikringsfond anslås til 1,2 mrd. kroner i 2005. Dette er en reduksjon på 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. Overføringene gjenspeiler hva SDØE alternativt måtte ha betalt i forsikringspremier i det private forsikringsmarkedet.

Det er ikke bevilget midler til utgifter knyttet til disponering av innretninger på kontinentalsokkelen i 2005. Det forventes at gjenstående tilskudd til fjerningsutgifter påløpt før opphevelsen av fjerningstilskuddsloven, vil bli utbetalt i 2004. Fjerningsutgifter under SDØE budsjetteres ikke lenger som en egen utgiftspost, men inngår som en del av netto driftsresultat for SDØE.

Inntektene fra petroleumsvirksomheten omfatter skatt og avgift på utvinning, (inkludert CO₂-avgift), aksjeutbytte fra Statoil og inntekter fra SDØE. Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter.

Tabell 5.14 Inntekter fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul bok 2005
Driftsresultat SDØE	52 400	83 100	73 200
Avskrivninger og renter under SDØE	22 700	21 200	22 600
Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift	84 300	116 700	127 000
Aksjeutbytte fra Statoil	5 133	5 222	4 877
Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten	164 533	226 222	227 677

Kilde: Finansdepartementet

Driftsresultat fra SDØE er anslått til 73,2 mrd. kroner i 2005. Dette er en øking på 20,8 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. Økningen skyldes hovedsakelig en høyere forventet oljepris i 2005 enn lagt til grunn i saldert budsjett. Mens det i saldert budsjett 2004 var lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 170 kroner pr. fat, er det i budsjettet for 2005 lagt til grunn en forventet pris på 230 kroner pr. fat.

De kalkulatoriske størrelsene avskrivninger og renter inngår som utgifter ved beregningen av SDØEs driftsresultat, samtidig som de føres som inntekter på egne poster. På denne måten skiller man ut den delen av driftsinntektene som dekker avskrivning av tidligere investeringer og finansieringskostnadene ved investeringene.

Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten, inkludert CO₂-avgift, er anslått til 127,0 mrd. kroner i 2005. Dette er 10,3 mrd. kroner høyere enn anslag på regnskap for 2004.

Påløpte skatter og avgifter anslås til 133,5 mrd. kroner i 2004 og 120,9 mrd. kroner i 2005. Forskjellen mellom betalte skatter og påløpte skatter har sammenheng med reglene om innbetaling av terminskatt. Disse gjør at det er et etterslep i betalte skatter i forhold til påløpte skatter.

Når det gjelder aksjeutbytte fra Statoil foreligger det ikke offentlig informasjon med foreløpig prognose for årsresultat. Regjeringen har derfor ikke beregnet anslag for utbytte for 2004 til utbetaling i 2005. I budsjettet for 2005 legges det foreløpig til grunn utbetalt utbytte i 2004, men justert for at den statlige eierandelen i juli 2004 ble redusert til 76,3 pst. av aksjene. Dette er i tråd med tidligere praksis. Aksjesalget vil bli nærmere omtalt i proposisjonen om ny saldering av budsjettet for 2004.

Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er summen av inntekter fra petroleumsvirksomheten fratrukket utgiftene. Tabell 5.15 viser hvordan netto kontantstrømmen framkommer.

Tabell 5.15 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul bok 2005
Inntekter SDØE	75 100	104 300	95 800
Utgifter SDØE	-21 000	-20 600	-23 200
Skatt og avgift på utvinning inkl CO ₂ -avgift	84 300	116 700	127 000
Aksjeutbytte fra Statoil	5 133	5 222	4 877
Andre inntekter og utgifter	-60	-60	0
Netto kontantstrøm	143 473	205 562	204 477

Kilde: Finansdepartementet

5.4.2 Statens petroleumsfond

Loven om Statens petroleumsfond slår fast at fondet skal underbygge de langsiktige hensyn ved anvendelse av petroleumsinntektene. Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten skal i sin helhet overføres til Petroleumsfondet fra statsbudsjettets utgiftsside på kapittel 2800. Sammen med avkastningen på fondets kapital utgjør denne overføringen fondets inntekter. Den delen av fondets inntekter som forutsettes anvendt over statsbudsjettet til å dekke det oljekorrigerte underskuddet, overføres deretter fra fondet til statsbudsjettets inntektsside. Det blir dermed avsatt midler i fondet dersom overføringen fra fondet til statsbudsjettet er lavere enn netto kontant-

strøm fra petroleumsvirksomheten. Det er akkumulert kapital i fondet fra og med 1995.

Anslagene på overføringer til og fra Statens petroleumsfond vil bli endret i løpet av budsjettåret, basert på oppdaterte anslag på kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten og statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd. Tilbakeføringen fra fondet for 2004 vil bli endelig fastsatt ut fra anslag på statsregnskapet i forbindelse med nysalderingen av budsjettet i desember 2004. Fondets forskrifter sier at statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet skal overføres til fondet. Denne overføringen fastlegges dermed endelig ut fra regnskapsførte netto petroleumsinntekter som fremkommer først etter terminavslutning.

Tabell 5.16 Statens petroleumsfond. Inntekter og utgifter 2004-2005

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul bok 2005
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	143 473	205 562	204 477
- Overført til statskassen	67 752	71 798	74 342
+ Renter og utbytte	27 500	34 700	39 600
= Overskudd i Statens petroleumsfond	103 221	168 464	169 735
Memo:			
Kapital i fondet pr. 31.12. (målt til markedsverdi)		1 053 063	1 244 106

Kilde: Finansdepartementet

5.5 Oppsummering. Saldering av statsbudsjettet og finansieringsbehov

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse før lånetransaksjoner. Brutto finansieringsbehov bestem-

mes derfor av differansen mellom utlån og tilbakebetalinger og bevilges over kapittel 5999 Statslånemidler, post 90. Brutto finansieringsbehov anslås til 15,9 mrd. kroner i 2005.

Tabell 5.17 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Inntekter/utgifter/balanse	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004	Gul bok 2005
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens Petroleumsfond)	698 133	757 437	785 095
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	765 885	829 235	859 437
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring til Statens petroleumsfond (1-2)	-67 752	-71 798	-74 342
4. Overføring fra Statens petroleumsfond	67 752	71 798	74 342
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0	0	0
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	107 128	126 144	68 862
7. Tilbakebetalinger mv.	48 844	71 867	53 012
8. Utlån mv., netto (6-7)	58 284	54 276	15 850
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	58 284	54 276	15 850

Kilde: Finansdepartementet

6 Folketrygdens utgifter og inntekter

6.1 Utgiftsutviklingen i folketrygden

Folketrygdens budsjett omfatter utgifter under programområdene 28 Stønad ved fødsel og adopsjon, 29 Sosiale formål, 30 Stønad ved helsetjenester og 33 Arbeidsliv. Ansvaret for de ulike delene av folketrygden er fordelt mellom fire departementer. Barne- og familiedepartementet (BFD) har ansvaret for programområde 28 Stønad ved fødsel og adopsjon. Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) har ansvaret for programområde 29 Sosiale formål og for størstedelen av programområde 33

Arbeidsliv. Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) har ansvaret for område 30 Stønad ved helsetjenester. I tillegg har Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) ansvaret for ett kapittel på programområde 33 Arbeidsliv.

Regjeringens samlede forslag til utgifter på alle folketrygdens programområder for 2005 er på 240 848,4 mill. kroner. Dette er en økning på 12 592,1 mill. kroner, eller 5,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2004. Justert for tekniske omlegginger er økningen på om lag 12,8 mrd. kroner.

Tabell 6.1 Folketrygdens utgifter

Programområde	Saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap ¹	Mill. kroner
			Gul bok 2005
28 Fødselspenger	9 457,0	9 787,0	10 405,9
29 Sosiale formål	178 084,0	182 994,8	188 646,7
30 Helsetjenester	19 171,4	19 533,6	19 817,3
33 Arbeidsliv	21 544,0	22 055,0	21 978,5
Sum	228 256,3	234 170,4	240 848,4

¹ Anslag på regnskap i tabell 6.1 er basert på informasjon pr. 1. september 2004, og avviker derfor fra anslag på regnskap i andre kapitler.

Kilde: Finansdepartementet

Programområde 28 Stønad ved fødsel og adopsjon

Programområde 28 omfatter kap. 2530 Fødselspenger og adopsjonspenger. Fra denne bevilgningen utbetales fødselspenger til yrkesaktive, engangstønad ved fødsel og adopsjon, feriepenge av fødselspenger til arbeidstakere og adopsjonspenger mv. Stønadsordningene under dette kapitlet skal kompensere for inntektsbortfall i forbindelse med fødsel og adopsjon og sikre økonomisk støtte til kvinner som ikke har rett til løpende fødsels- og adopsjonspenger. Foreslått bevilgning under programområde 28 Fødselspenger og adopsjonspenger er på om lag 10,4 mrd. kroner. Totalt sett innebærer dette en nominell økning i forhold til saldert

budsjett 2004 på om lag 10 pst. Økningen på om lag 10 pst. skyldes en forventet økning i antall barn i aktuell alder på om lag 7,5 pst. og en økning i utbetalingen pr. barn som er høyere enn den generelle lønnsveksten.

Regjeringen foreslår at fedre gis rett til lønnskompensasjon under fedrekvoten basert på egen opptjening, med virkning for fødsler eller omsorgsovertakelser ved adopsjon fra og med 1. januar 2005. Barne- og familiedepartementet vil fremme en odelstingsproposisjon med forslag til nødvendige lovendringer. Den foreslåtte endringen vil bidra til økt likestilling mellom menn og kvinner i fødselspengeordningen og vil gi et enklere regelverk.

Programområde 29 Sosiale formål

Programområde 29 Sosiale formål omfatter ordninger som skal kompensere for inntektsbortfall ved sykdom og uførhet (sykepenger, rehabiliteringspenger, tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon), pensjoner (alderspensjon og etterlattepensjon), stønader til enslige forsørgere, stønader og hjelpemidler til personer med nedsatt funksjons- evne, samt enkelte andre stønader.

Sykepenger

Det har vært en sammenhengende vekst i sykefraværet og en betydelig økning i folketrygdens utgifter til sykepenger i perioden fra 1994 til 2003. I 2003 var antallet erstattede sykepengedager pr. sysselsatt lønnstaker betalt av folketrygden 14 dager. Dette er en økning på 4,9 pst. fra 2002. I begynnelsen av 2004 var veksttakten i sykefraværet betydelig redusert, når en måler sykefraværet i forhold til samme periode året før. Videre viser tall for 2. kvartal 2004 en reduksjon i fraværet i forhold til samme kvartal 2003. Det er imidlertid for tidlig å fastslå med sikkerhet om dette er uttrykk for en varig endring i sykefraværsutviklingen. På denne bakgrunn er budsjettet for 2005 basert på forutsetninger om vekst i sykefraværet i trygdeperioden på 0,5 pst. i inneværende år og 0 pst. i 2005.

Selv om en nå legger til grunn en utflating av sykefraværet, er fraværsvået svært høyt og langt over målet i Intensjonsavtalen. Intensjonsavtalens mål er å redusere det totale sykefraværet (både sykefravær betalt av arbeidsgiver og sykefravær i trygdeperioden) med minst 20 pst. fra 2. kvartal 2001 til utløpet av avtaleperioden (31.12.2005). Intensjonsavtalen ble evaluert høsten 2003, blant annet med utgangspunkt i sykefraværstallene fram til og med 2. kvartal 2003. En partssammensatt gruppe slo fast i sin evalueringsrapport at det ikke var realistisk å nå målet i Intensjonsavtalen.

Sykefraværet 1. halvår 2004 lå om lag 6 pst. over nivået i 1. halvår 2001, og en er i dag lenger unna målet enn da avtalen ble inngått. Sykefraværet må reduseres med over 20 pst. i forhold til dagens nivå innen avtaleperiodens utløp for at målet skal nås. På denne bakgrunn har Regjeringen kommet til at det er nødvendig også med andre virkemidler enn virkemidlene i Intensjonsavtalen for å få til en nødvendig reduksjon i sykefraværet. Regjeringen foreslår derfor at det innføres et økonomisk medansvar for arbeidsgiverne på 10 pst. for den delen av sykeperioden som finansieres over folketrygden, samtidig som arbeidsgiverperioden reduseres fra 16 dager til to uker. Endringen gjøres gjeldende fra 1. april 2005.

Medisinsk rehabilitering

Rehabiliteringspenger kan ytes etter utløpet av stønadstiden for sykepenger fra folketrygden. Rehabiliteringspenger gis som hovedregel bare for inntil ett år, men kan i unntakstilfeller gis for et lengre tidsrom.

Det har vært en sterk vekst i antall mottakere av rehabiliteringspenger de senere årene, fra snaut 40 000 i desember 2000 til om lag 61 000 ved utgangen av 2003. Denne økningen skyldes dels at et høyt antall langtidssykemeldte har brukt opp sykepengerrettigheten. Økningen har imidlertid også sammenheng med redusert avgang fra ordningen og økt lengde på rehabiliteringspengeperioden. Det har dermed vært en tendens til opphopning av personer som mottar rehabiliteringspenger i lang tid.

Regjeringen ønsker å snu denne utviklingen. For å fremme rask tilbakevending til arbeid er det derfor strammet inn på muligheten til å motta rehabiliteringspenger etter unntaksbestemmelsen i mer enn ett år. Videre skal attføring vurderes senest etter 6 måneder på rehabiliteringspenger. Målet er å forebygge at stønadsmottakerne blir værende for lenge i en passiv tilværelse som kan svekke muligheten for tilbakevending til arbeidslivet. Pr. juni 2004 var antall mottakere av rehabiliteringspenger redusert til om lag 54 000 personer, noe som hovedsakelig skyldes innstramning i muligheten til å motta rehabiliteringspenger etter unntaksbestemmelsen i mer enn ett år.

Utviklingen på rehabiliteringsområdet har nær sammenheng med utviklingen på sykepengeområdet. Over 60 prosent av de som begynner å motta rehabiliteringspenger er personer som har gått på sykepenger i ett år. Selv om det er lagt til grunn nullvekst i sykefraværet i 2005, er fraværet fortsatt på et svært høyt nivå, noe som vil føre til et høyt antall personer på rehabiliteringspenger også i de nærmeste årene. Den underliggende volumveksten (veksten i antall stønadsmottakere når en ser bort fra effekten av tiltak) er anslått til 6 pst. i 2005. Når en tar hensyn til effekten av iverksatte tiltak, forventes imidlertid en reduksjon i antall mottakere av rehabiliteringspenger i 2005. Gjennomsnittlig antall mottakere forventes å gå ned fra om lag 56 000 i 2004 til om lag 52 000 i 2005.

Uførehet

Etter en periode på 1990-tallet med en sterk tilstrømning av nye uførepensjonister, avtok økningen fra 1999 til 2001. I 1999 var det 33 500 nye uførepensjonister, mens tilgangen i 2001 var redusert til 25 300. I de senere årene har det igjen vært en

viss økning i antallet, med om lag 26 800 nye uførepensjonister i 2002 og vel 28 400 i 2003. Samlet antall uførepensjonister økte med om lag 7 000 i 2002 og om lag 9 000 i 2003. Ved utgangen av 2003 var det vel 301 000 uførepensjonister.

Fra 1. januar 2004 ble det innført en ordning med tidsbegrenset uførestønad. Ved innvilgelse av uføreytelser bør det som hovedregel gis tidsbegrenset uførestønad. Tidsbegrenset uførestønad kan innvilges for perioder fra 1 til 4 år, og mottakerne får samme ytelse som mottakere av andre korttidsstønader (atføerings- og rehabiliteringspenger). Hensikten med tidsbegrenset uførestønad er å forebygge varig uførhet og å redusere antallet nye uførepensjonister. Det forventes ikke effekter av dette i form av nedgang i samlet antall mottakere av uføreytelser før ordningen har virket noen år.

Det antas at antallet uførepensjonister og mottakere av tidsbegrenset uførestønad samlet vil øke til nær 314 000 personer i desember 2004 og til nær 324 000 personer ved utgangen av 2005.

Som ledd i arbeidet med reaktivisering av uførepensjonister har til nå om lag 4 700 personer kommet i arbeid på heltid eller deltid, eller trappet opp arbeidsinnsatsen. Reaktiviseringsarbeidet videreføres og intensiveres i 2005.

Alderdøm

Utgiftene til alderspensjon har steget jevnt de siste årene. Dette skyldes først og fremst høyere gjennomsnittlig utbetaling som følge av at nye pensjonister har større opptjening av tilleggspensjon enn eldre pensjonister. Bl.a. skyldes dette en årlig økning i antallet kvinnelige alderspensjonister som har vært i lønnet arbeid og tjent opp tilleggspensjon.

Antallet alderspensjonister har holdt seg tilnærmet konstant de siste fem årene. Ifølge Statistisk sentralbyrå forventes det en svak økning fram til 2010, og deretter en meget sterk økning når de store barnekullene fra etterkrigstiden kommer i pensjonsalder.

Enslige forsørgere

Etter en kraftig nedgang i antallet enslige forsørgere med overgangsstønad fra 2000 til 2001 (fra om lag 40 000 til om lag 26 000 personer), har det i de siste to årene vært små endringer i antall stønadmottakere. Ved utgangen av 2004 forventes det å være i underkant av 27 000 mottakere av overgangsstønad.

Evalueringer og erfaringer fra omleggingen av stønadsordningen viser at dagens stønadsordning

virker positivt for et flertall av enslige forsørgere, selv om enkelte grupper kan se ut til å få noe kort tid til utdanning og omstilling med sikte på selvforsørgelse gjennom eget arbeid. På bakgrunn av dette har Regjeringen foreslått justeringer i stønadsordningen for enkelte grupper enslige forsørgere. I 2003 ble det innført rett til å beholde overgangsstønaden ut skoleåret for enslige forsørgere som er under utdanning, og fra 1. januar 2004 ble overgangsstønaden under utdanning utvidet fra 2 til 3 år for personer som er under 18 år når de blir enslige forsørgere, samt for enslige forsørgere med 3 eller flere barn. Fra 2005 foreslår Regjeringen å gi rett til stønad til barnetilsyn ved studier og arbeid i hjemmet.

Programområde 30 Stønad ved helsetjenester

Programområde 30 Stønad ved helsetjenester omfatter folketrygdens bidrag til finansiering av helsetjenester, bl.a. lege- og psykologhjelp, fysioterapi og legemidler på blå resept.

Programområdet har over tid vært preget av betydelig utgiftsvekst. I budsjettet for 2005 fremmes det forslag om budsjetttiltak som samlet reduserer utgiftene under programområde 30 med i underkant av 1,5 mrd. kroner. Dette omfatter blant annet innsparing knyttet til markedet for generiske legemidler og økte egenandeler, jf. nærmere omtale av Helse- og omsorgsdepartementets budsjett i avsnitt 3.8. Det foreslås bevilget 19,8 mrd. kroner i 2005, mot 19,2 mrd. kroner i saldert budsjett for 2004.

I 2003 ble det samlet solgt legemidler for 14,7 mrd. kroner, som innebærer en nominell økning fra året før på 3,3 pst. Den forholdsvis lave veksten skyldes blant annet Legemiddelverkets rutiner for revidering av maksimalpriser og andre budsjetttiltak, samt økt konkurranse fra generiske produkter som følge av patentutløp. En vesentlig del av omsetningen av legemidler betales av folketrygden gjennom blåreseptordningen. Disse utgiftene utgjorde 7,3 mrd. kroner i 2003, som er en nominell økning på 1,9 pst. fra året før.

I 2003 ble det utstedt 949 000 frikort under ordningen med utgiftstak for egenandeler ved legehjelp, psykologhjelp, legemidler på blå resept og reiser i forbindelse med behandling. Folketrygdens utgifter til ordningen var 2,6 mrd. kroner, en nominell økning på vel 28 pst. fra året før.

Private medisinske laboratorier og røntgeninstitutt inngår i det samlede tilbudet av spesialisthelsetjenester som et supplement til det statlige tilbudet. I 2003 ble det utbetalt 645 mill. kroner til denne typen virksomhet, en vekst på 17 pst. fra

året før. Veksten skyldes i hovedsak økt volum og endret sammensetning av tjenestene.

Programområde 33 Arbeidsliv

Programområde 33 Arbeidsliv omfatter dagpenger ved arbeidsledighet, attføringspenger og attføringsstønader, statsgaranti for lønnskrav ved konkurs og stønad ved arbeidsledighet for fiskere og fangstmenn.

Dagpenger ved arbeidsledighet

Utgiftene til dagpenger i 2003 var på 11 105 mill. kroner, og antall dagpengemottakere økte fra 70 000 i 2002 til om lag 89 000 i 2003. Dagpengebevilgningen for 2004 er satt til 10 606 mill. kroner etter behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2004. På bakgrunn av en forventet nedgang i arbeidsledigheten, foreslås en dagpengebevilgning for 2005 på 9 400 mill. kroner.

Ytelser til yrkesrettet attføring

I løpet av de siste årene har det vært en betydelig økning i antallet personer som mottar attføringsytelser. Antallet attføringspengemottakere økte fra om lag 40 000 ved utgangen av 2000 til om lag 58 000 ved utgangen av 2003. I første halvår 2004 var det en økning i antall mottakere av attføringspenger på om lag 13 pst. i forhold til samme periode i 2003. Gjennomsnittlig antall mottakere ventes å øke til om lag 62 000 i 2004 og videre til om lag 70 000 i 2005. Dette har blant annet sammenheng med at det for 2004 er vedtatt omfattende regelverksendringer på trygde- og attføringsområdet som vil gi en midlertidig vekst i antallet attføringspengemottakere. Dette omfatter tidligere vurdering av attføring i sykelønns- og rehabiliteringsperioden, innstramming av unntaksbestemmelsen for varighet på medisinsk rehabilitering og samling av vedtaksmyndighet for yrkesrettet attføring i Aetat.

Utgiftsutviklingen i folketrygden - realvekst

I tabell 6.2 framstilles realveksten i trygdeutgiftene i faste 2005-kroner og i prosent. Det er foretatt en gruppering av utgiftsformål som sikrer forholdsvis ensartede grupper.¹ Beløpene for perioden 1998-2003 er basert på regnskapstall, mens beløpene for 2004 gjelder anslag på regnskap.

Dagpenger ved arbeidsledighet er ikke tatt med i tabellen. Det samme gjelder forskuttering av underholdsbidrag, idet denne ordningen har en stor, separat inntektsside. Enkelte mindre ordninger er også utelatt.

Realveksten framkommer ved at sykepenger og fødselspenger er deflatert med lønnsvekst. De G-regulerte ytelsene er deflatert med utviklingen i folketrygdens grunnbeløp (G). For de G-regulerte ytelsene vil regulering av grunnbeløpet utover konsumprisindeksen følgelig ikke fremkomme som realvekst. For de øvrige ytelsene vises det til forklaringene i tabellen.

Tabellen illustrerer bl.a. endring i sykepengeutgiftene som følge av endring i fraværstilbøyeligheten og sysselsettingen. For uførepensjon gjenspeiler realveksten både økt uførepensjonering og økt poengopptjening. Tilsvarende er endringer i utgiftene til alderspensjon effekten av økt poengopptjening og endring i antall pensjonister.

I tabellen er tallene for 2005 ikke justert for virkningen av nye budsjettforslag. Foreslåtte budsjetttiltak for 2005 vil bidra til å redusere realveksten med om lag 2,1 mrd. kroner.

¹ Sykepenger gjelder kap. 2650 unntatt tilretteleggingstilskudd og refusjon bedriftshelsetjenester, rehabiliterings- og attføringspenger gjelder kap. 2652 unntatt legeerklæringer, samt kap. 2543, mens uførepensjon gjelder kap. 2655,70-74 og 76 og alderspensjon kap. 2670. Familiestønader gjelder kap. 2680 og kap. 2683, unntatt post 76 Forskuttering av underholdsbidrag. Medisiner og tekniske hjelpemidler gjelder kap. 2751 (blåreseptmedisiner) og deler av kap. 2752 (refusjon egenbetaling for blåreseptmedisiner) og de hjelpemiddelrelaterte postene på kap. 2661. Andre helseformål gjelder hovedsakelig programområde 30 Helsevern, unntatt ovennevnte medisintgifter under kap. 2751 og kap. 2752. Kontantstønader ellers gjelder de resterende stønadsordningene under programområde 29 Sosiale formål (bl.a. grunn- og hjelpestønad). Det er korrigert for større tekniske endringer i perioden, for eksempel endringen i beregningsregler for attførings- og rehabiliteringspenger fra 2002.

Tabell 6.2 Utviklingen i sentrale ordninger i folketrygden 1998-2005

	Realvekst i mill. 2005 kroner ¹							
Stønadsutgifter:	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>1. Sykepenger</i>	22 751	24 508	27 197	28 243	29 425	31 239	31 408	31 735
vekst: mill. kroner	1 228	1 757	2 689	1 046	1 182	1 814	169	327
prosent	5,7 %	7,7 %	11,0 %	3,8 %	4,2 %	6,2 %	0,5 %	1,0 %
<i>2. Rehabiliterings- og attføringspenger</i>	10 653	11 165	12 034	14 024	15 906	18 583	19 699	20 645
vekst: mill. kroner	353	512	869	1 990	1 882	2 677	1 116	946
prosent	3,4 %	4,8 %	7,8 %	16,5 %	13,4 %	16,8 %	6,0 %	4,8 %
<i>3. Uførepensjon</i>	34 073	35 676	37 301	38 199	39 257	40 906	43 078	44 882
vekst: mill. kroner	2 107	1 603	1 625	898	1 058	1 649	2 172	1 804
prosent	6,6 %	4,7 %	4,6 %	2,4 %	2,8 %	4,2 %	5,3 %	4,2 %
<i>4. Alderspensjon</i>	77 461	78 890	79 397	79 796	80 256	81 228	82 441	83 320
vekst: mill. kroner	2 822	1 429	507	399	460	972	1 213	879
prosent	3,8 %	1,8 %	0,6 %	0,5 %	0,6 %	1,2 %	1,5 %	1,1 %
<i>5. Familiestønader</i>	7 746	7 284	6 968	5 923	5 692	5 439	5 353	5 316
vekst: mill. kroner	496	-462	-316	-1 045	-231	-253	-86	-37
prosent	6,8 %	-6,0 %	-4,3 %	-15,0 %	-3,9 %	-4,4 %	-1,6 %	-0,7 %
<i>6. Fødselspenger</i>	9 378	9 715	9 809	9 840	9 597	9 843	10 178	10 402
vekst: mill. kroner	-250	337	94	31	-243	246	335	224
prosent	-2,6 %	3,6 %	1,0 %	0,3 %	-2,5 %	2,6 %	3,4 %	2,2 %
<i>7. Medisiner og tekniske hjelpemidler</i>	9 892	10 699	11 615	12 315	13 663	14 162	15 249	16 962
vekst: mill. kroner	1 253	807	916	700	1 348	499	1 087	1 713
prosent	14,5 %	8,2 %	8,6 %	6,0 %	10,9 %	3,7 %	7,7 %	11,2 %
<i>8. Andre helseformål</i>	5 863	6 366	6 830	7 447	8 431	9 160	9 416	10 032
vekst: mill. kroner	130	503	464	617	984	729	257	616
prosent	2,3 %	8,6 %	7,3 %	9,0 %	13,2 %	8,7 %	2,8 %	6,5 %
<i>9. Øvrige kontantstønader</i>	3 229	3 224	3 352	3 345	3 419	3 330	3 397	3 470
vekst: mill. kroner	6	-5	128	-7	74	-89	67	73
prosent	0,2 %	-0,2 %	4,0 %	-0,2 %	2,2 %	-2,6 %	2,0 %	2,1 %
<i>10. Realvekst:</i>								
Total årlig endring	8 145	6 481	6 976	4 629	6 514	8 244	6 330	6 545

¹ For de G-regulerte ytelsene er alle beløp omregnet til någjeldende G (pr. 1.5.2004: 58 778 kroner). For sykepenger og fødselspenger benyttes gjennomsnittlig årslønnsvekst. For andre helseformål benyttes dels konsumprisindeksen og dels lønnsjustering. Øvrige kontantstønader er justert med konsumprisindeksen. For medisiner er det lagt til grunn at det ikke skjer reell prisstigning (siden den observerte prisstigningen motsvares av en kvalitetsforbedring, og de nominelle tall gir et dekkende bilde av realveksten), mens konsumprisen er benyttet for tekniske hjelpemidler.

Kilde: Finansdepartementet

Hovedtrekkene i tabellen er:

- Det har over lengre tid vært en sterk realvekst i sykepengeutgiftene. Fraværet pr. arbeidstaker har økt med opp mot 10 pst. i flere år i andre halvdel av 1990-tallet. Arbeidsgiverperioden ble utvidet fra 14 til 16 kalenderdager fra 1. april

1998. Uten denne utvidelsen ville vekstratene for årene 1998 og 1999 vært høyere, til sammen om lag 4 prosentpoeng. I 2003 økte sykefraværet med nær 5 pst. I begynnelsen av 2004 stoppet veksten i sykefraværet opp, og det har i de siste månedene vært nedgang. Det er i budsjett-

- tet for 2005 lagt til grunn en vekst i sykefraværet på 0,5 pst. i 2004 og nullvekst i 2005.
- Antall personer på medisinsk rehabilitering og attføring har økt sterkt i de senere årene. Gjennomsnittlig antall mottakere av rehabiliteringspenger i 2002 var 47 500 personer. I 2004 ventes gjennomsnittlig antall mottakere av rehabiliteringspenger å være om lag 56 000 personer, mens antall mottakere i 2005 forventes å synke til om lag 52 000. Reduksjonen i 2005 henger sammen med reformene innen attførings- og rehabiliteringsfeltet, med bl.a. innstramning i lengden på perioden en kan motta rehabiliteringspenger. Det forventes fortsatt en underliggende volumvekst på 5 pst. i 2004 og 6 pst. i 2005. For yrkesrettet attføring er det lagt til grunn en underliggende volumvekst på 11 pst. i 2004 og 8 pst. i 2005. Veksten har sammenheng med økningen i sykefraværet i de senere årene og økt satsing på attføring for å unngå uførepensjonering. Antallet attføringspengemottakere forventes å øke fra om lag 62 000 i 2004 til om lag 70 000 i 2005.
 - Utgiftene til uførepensjon har økt betydelig. Antallet uførepensjonister økte fra vel 258 000 ved utgangen av 1997 til vel 301 000 ved utgangen av 2003. Fra 2004 er uføreordningen delt i en tidsbegrenset uførestønad og en varig uførepensjon. Det forventes at antallet stønadmottakere for begge ordningene sett under ett vil være nær 314 000 ved utgangen av 2004 og nær 324 000 ved utgangen av 2005.
 - Utgiftene til alderspensjon viser en moderat reell vekst. Det er fortsatt reell vekst i tilleggs pensjonene på grunn av økt pensjonsopptjening, men antallet pensjonister er relativt stabilt. Det var vel 630 000 alderspensjonister ved utgangen av 1998, og det forventes å bli om lag 623 000 ved utgangen av 2004, dvs. en svak nedgang i løpet av denne perioden. I de kommende årene forventes en svak vekst i antall alderspensjonister, og fra om lag 2010 vil veksten på området bli sterk.
 - Utgiftene til familiestønader har vært avtakende de senere årene. Omleggingen av stønadsordningen for enslige forsørgere med høyere overgangsstønad, men kortere varighet, medførte vekst i utgiftene i 1998, men har deretter bidratt til en betydelig utgiftsreduksjon i noen år. Denne utgiftsreduksjonen har nå flatet ut, og fra 2004 til 2005 forventes bare en svak utgiftsreduksjon.
 - Det er en sterk vekst i utgiftene til medisiner og tekniske hjelpemidler. Veksten i utgiftene til medisiner kan forklares både med økning i forbruket og en overgang til nye og dyrere lege-

midler. Veksten i utgiftene til legemidler ble noe dempet i 2003 grunnet reduserte maksimalpriser, men ellers har utgiftsveksten på dette området gjennom mange år vært nærmere 10 pst. årlig.

Utgiftsveksten på trygdeområdet har som helhet vært sterk over mange år. Med unntak av ett år (2001) har utgiftsveksten vært på over 6 mrd. kroner årlig hvert år siden 1998. I to av disse årene var veksten over 8 mrd. kroner. Utgiftsøkningen skyldes i hovedsak økt tilstrømming til ordningene, og i mindre grad utvidelse av rettigheter eller satsøkninger. Utviklingen får dermed et preg av automatisk utgiftsvekst. Denne utgiftsveksten begrenser handlingsrommet i budsjettpolitikken i betydelig grad. Det er derfor en sentral utfordring for Regjeringen å begrense utgiftsveksten i folketrygdens stønadsordninger. Dette er særlig viktig med tanke på den sterke økningen i antall alderspensjonister og utgiftene til alderspensjon som vil komme om noen år.

6.2 Folketrygdens finansieringsbehov

Folketrygden inngår som en ordinær del av statsbudsjettframlegget. Fram til og med statsbudsjettet for 2002 var de ulike departementenes budsjettforslag vedrørende folketrygdens utgifter samlet i et eget vedlegg (St.prp. nr. 1 (2001-2002) Folketrygden). Vedlegget til statsbudsjettet for 2002 inneholdt forslag vedrørende folketrygdutgiftene under Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Fiskeridepartementet og det daværende Sosial- og helsedepartementet. Fra og med forslaget til statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterterminen 2003, er de ulike departementenes utgiftsforslag under folketrygden innarbeidet i de respektive fagproposisjoner.

Folketrygdens utgifter omfatter følgende programområder med bevilgningsforslag for 2005 angitt i parentes: Stønad ved fødsel og adopsjon (10 405,9 mill. kroner), Arbeidsliv (21 978,5 mill. kroner), Sosiale formål (188 646,7 mill. kroner) og Stønad til helsetjenester (19 817,3 mill. kroner), med en samlet foreslått sum på 240 848,4 mill. kroner for 2005.

Folketrygdens utgifter inngår således i det samlede budsjettframlegget på linje med andre statsutgifter, men er på inntektssiden formelt knyttet opp til de store avgiftsordningene (arbeidsgiveravgift og trygdeavgift) og enkelte gebyrer og refusjoner mv., jf. folketrygdloven 28. februar 1997 nr. 19, del VIII, Finansielle bestemmelser.

Folketrygdens inntekter beregnet på denne måten er for 2005 anslått til 160 593,1 mill. kroner, med følgende hovedelementer: Trygdeavgift 65 700,0 mill. kroner (jf. kap. 5700.71), arbeidsgiveravgift 92 800,0 mill. kroner (jf. kap. 5700.72), samt enkelte mindre inntekter (vederlag, gebyrer, ulike refusjoner, dividende mv., jf. kap. 5701, 5704, 5705) på til sammen 2 093,1 mill. kroner.

Differansen mellom folketrygdens utgifter og inntekter utgjør et samlet beregnet finansierings-

behov for folketrygden i 2005 på 80 255,3 mill. kroner. En del av dekningen av folketrygdens utgifter skal skje fullt ut gjennom tilskudd fra staten, dvs. uten henvisning til de store avgiftsordningene eller andre særskilt spesifiserte inntekter, jf. folketrygdloven § 23-10 tredje ledd. Utgiftene som skal dekkes ved direkte overføringer fra staten er anslått til 14 874,0 mill. kroner for 2005, jf. romertallsvedtak II, folketrygden.

7 Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt

7.1 Bestillings- og tilsagnsfullmakter

I sammenheng med budsjettet for 2005 foreslås det bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 33 166 mill. kroner, mot 37 998 mill. kroner i 2004.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 27 374 mill. kroner, mot 31 911 mill. kroner i 2004. Under Forsvarsdepartementet er det foreslått bestillingsfullmakter på 26 361 mill. kroner, mot

30 921 mill. kroner i 2004. Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt 5 792 mill. kroner, mot 6 087 mill. kroner i 2004. Utover fullmaktene i tabell 7.1, eksisterer det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, for eksempel en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 2006 etter de samme satser som for høsthalvåret 2005.

Tabell 7.1 Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter

Kap.	Betegnelse	1 000 kroner	
		Bestillingsfullmakter	Tilsagnsfullmakter
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
	Finansieringsordningen i det utvidede EØS		960 000
	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS		960 000
161	Næringsutvikling:		
	Nærings- og handelstiltak		50 000
	Finansieringsordning for utviklingstiltak		500 000
	Institusjonsutvikling i utviklingsland		80 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter:		
	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 000	
164	Fred, forsoning og demokrati:		
	ODA-godkjente land på Balkan og andre		
	ODA-godkjente OSSE-land	20 000	
170	FN-organisasjoner mv.:		
	Verdens matvareprogram (WFP)	10 000	
197	Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak:		
	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU		188 000
220	Utdanningsdirektoratet:		
	Tilskudd til læremidler mv.		20 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen:		
	Spesielle driftsutgifter		100 000

Tabell 7.1 fortsetter

		1 000 kroner	
Kap.	Betegnelse	Bestillingsfullmakter	Tilsagnsfullmakter
248	Særskilte IKT-tiltak i utdanningen:		
	Spesielle driftsutgifter		20 000
270	Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter:		
	Tilskudd til bygging av studentboliger		120 000
285	Norges forskningsråd:		
	Forskningsformål		37 500
320	Allmenne kulturformål:		
	Nasjonale kulturbygg		30 900
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
	Utsmykking av offentlige bygg		8 300
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
	Driftsutgifter	40 000	
551	Regional utvikling og nyskaping:		
	Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift		255 000
	Transportstøtte		300 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
	Tilskudd til boligkvalitet		5 100
	Tilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger		174 200
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:		
	Oppstartingsstilskudd		158 200
634	Arbeidsmarkedstiltak:		
	Ordinære arbeidsmarkedstiltak		405 000
	Spesielle arbeidsmarkedstiltak		640 700
710	Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
	Driftsutgifter	4 000	
	Formidlingsvirksomhet	70 000	
761	Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet:		
	Tilskudd til omsorgstjenester		1 000
	Kompetansesentra m.m.		7 000
920	Norges forskningsråd:		
	Tilskudd		107 500
1050	Diverse fiskeriformål:		
	Tilskudd til strukturtiltak for kapasitetstilpasning		6 000
1062	Kystverket:		
	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	23 000	
	Tilskudd til fiskerihavneanlegg		20 000

Tabell 7.1 fortsetter

Kap.	Betegnelse	1 000 kroner	
		Bestillingsfullmakter	Tilsagnsfullmakter
1148	Naturskade - erstatninger og sikring:		
	Tilskudd til sikringstiltak m.m.		2 000
	Naturskade, erstatninger		41 000
1350	Jernbaneverket:		
	Drift, vedlikehold og investeringer	650 000	
1380	Post- og teletilsynet:		
	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 000	
1400	Miljøverndepartementet:		
	Miljøtiltak i nikkerverkene på Kola		141 000
1426	Statens naturoppsyn:		
	Skjærgårdsparker m.v.	2 000	
1427	Direktoratet for naturforvaltning:		
	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder		15 200
	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner		65 000
	Statlige erverv, barskogvern		62 500
	Statlige erverv, nasjonalparker		69 000
	Statlige erverv, nytt skogvern		47 700
	Overføring til skogvern under Jordfondet		32 000
	Tilskudd til naturparksentre		2 000
1429	Riksantikvaren:		
	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer		8 500
	Brannsikring og beredskapstiltak		2 000
	Fartøyvern		8 000
1441	Statens forurensningstilsyn:		
	Oppryddingstiltak	25 000	
1465	Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk:		
	Betaling for statsoppdraget	90 000	
1700	Forsvarsdepartementet:		
	Forskning og utvikling		5 000
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben:		
	Driftsutgifter	50 000	
1731	Hæren:		
	Driftsutgifter	900 000	
1732	Sjøforsvaret:		
	Driftsutgifter	800 000	
1733	Luftforsvaret:		
	Driftsutgifter	1 600 000	

Tabell 7.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap.	Betegnelse	Bestillingsfull- makter	Tilsagnsfull- makter	
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:			
	Driftsutgifter	125 000		
	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	22 800 000		
1790	Kystvakten:			
	Driftsutgifter	46 000		
1791	Redningshelikoptertjenesten:			
	Driftsutgifter	90 000		
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat:			
	Tilskudd til sikringstiltak		2 500	
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon:			
	Naturgass		20 000	
1827	Miljøvennlig gassteknologi			
	Overføring til innovasjonsvirksomheten		50 000	
1830	Energiforskning:			
	Norges forskningsråd		33 000	
2421	Innovasjon Norge:			
	Forsknings- og utviklingskontrakter		100 000	

Kilde: Finansdepartementet

7.2 Statlige garantier

For 2005 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under disse ordningene:

<i>Utenriksdepartementet</i>	
Import fra U-land	50 mill. kroner
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>	
Innovasjon Norge	400 mill. kroner
GIEK	
– Alminnelig garantiordning	40 000 mill. kroner
– eksport/investering i U-land	1 500 mill. kroner
– byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien	2 500 mill. kroner
<i>Samferdselsdepartementet</i>	
Ferger i riksvegsamband	1 115 mill. kroner
<i>Finansdepartementet</i>	
Den nordiske investeringsbank	
– Grunnkapital til Den nordiske investeringsbank	716 mill. euro
– Prosjektinvesteringsslån	341 mill. euro
– miljølån	63,5 mill. euro

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2003 i St.meld. nr. 3 (2003-2004) Statsrekneskapen medrekna folketrygda for 2003, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende utfyllende bestemmelser fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaker, senest på grunnlag av Dokument nr. 3:6 (1995-96), jf. Innst. S. nr. 218 (1995-96). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2005. De nærmere vilkårene for de enkelte garantiordningene er for øvrig omtalt i departementenes fagproposisjoner.

8 Gjennomføringen av inneværende års budsjett

I dette kapitlet gis det en oversikt over gjennomføringen av inneværende års budsjett basert på

anslag på regnskap for 2004. I tillegg gis det en oversikt over statsregnskapet pr. 30. juni 2004.

8.1 Anslag på regnskap 2004

8.1.1 Statsbudsjettets utgifter

Tabell 8.1 Utgifter - totaloversikt

	Saldert budsjett 2004	Endring fra saldert budsjett 2004	Mill. kroner Anslag på regnskap 2004
Driftsutgifter	88 998	-4 318	84 680
Nybygg, anlegg mv.	39 477	-391	39 086
Overføringer til andre	637 410	68 059	705 469
Utlån, statsgjeld mv.	107 128	19 016	126 144
Sum	873 013	82 366	955 379

Kilde: Finansdepartementet

Anslag på regnskap til utgiftsbevilgninger i statsbudsjettet for 2004 utgjør 955,4 mrd. kroner, medregnet lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond. Dette er en økning på 82,4 mrd. kroner i forhold til det budsjettet som Stortinget vedtok i fjor høst. Hovedårsaken til økningen er økt anslag på overføringer til Statens petroleumsfond.

Siden statsbudsjettet 2004 ble saldert av Stortinget i fjor høst anslås utgiftene å øke med 1,7 mrd. kroner, utenom utgifter til petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og overføring til Statens petroleumsfond. Vedtak i Stortinget 1. halvår 2004 innebar en utgiftsøkning på 2,9 mrd. kroner, mens anslaget for renteutgifter er redusert med 1,3 mrd. kroner siden saldert budsjett.

I saldert budsjett var det avsatt 6,4 mrd. kroner under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Avsetningen ble redusert med 0,9 mrd. kroner i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2004. I anslag på regnskap er det lagt til grunn at bevilgningene til lønnsoppgjør og trygdeoppgjør mv. dekkes ved reduksjon av kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Lønnsoppjøret i staten og trygdeoppjøret mv. er nå gjennomført, og de bevilgningsmessige konsekvensene er fordelt på kapitler

og poster. De økte bevilgningene til lønnsoppgjør og trygdeoppgjør mv. utgjør samlet 4,8 mrd. kroner. Dette forklarer også at nivået på driftsutgiftene er redusert i forhold til saldert budsjett, ettersom kapittel 2309 i sin helhet er bevilget som driftsutgifter, mens konsekvensene av trygdeoppjøret utbetales på overføringsposter.

Bevilgningen til tilfeldige utgifter skal også dekke uforutsette utgifter til tilleggsbevilgninger 2. halvår og overskridelsestillatelser som Finansdepartementet har fullmakt til å gi. Det bør normalt stå igjen om lag 50 mill. kroner på kapitlet etter ny saldering av budsjettet. Beløpet skal være tilstrekkelig til å dekke gitte overskridelsesfullmakter og beløp som regnskapsføres direkte på posten. Regjeringen vil fremme forslag om nedsettelse av kapittel 2309 i forbindelse med ny saldering av statsbudsjettet 2004 senere i høst.

Anslaget for utlån, aksjetegning mv. er økt med 19,0 mrd. kroner siden saldert budsjett. Det skyldes hovedsakelig posteringer knyttet til avvikling av Statens Banksikringsfond, som også har sitt motstykke på inntektssiden. Isolert sett øker også utlånene fra saldert budsjett som følge av styrking av Fondet for forskning og nyskaping og etablerin-

gen av nye fond til å fremme satsingen på gasskraftverk med CO₂-håndtering og til kollektiv oppreisning til romanifolket/taterne. I tillegg har låne-

rammen til helseforetakene økt med knapt 0,8 mrd. kroner. Forventet nedbetaling av statsgjeld er økt med 4,6 mrd. kroner siden saldert budsjett.

8.1.2 Statsbudsjettets inntekter

Tabell 8.2 Statsbudsjettets inntekter

	Saldert budsjett 2004	Endring fra saldert budsjett 2004	Mill. kroner Anslag på regnskap 2004
Salg av varer og tjenester	63 240	30 920	94 160
Inntekter i forbindelse med nybygg og anlegg	17 940	-1 212	16 728
Overføringer til andre	684 706	33 641	718 347
Tilbakebetalinger mv. ¹	48 844	23 023	71 867
Sum	814 729	86 374	901 103

¹ Utenom petroleumsvirksomheten

Kilde: Finansdepartementet

De samlede inntektene på statsbudsjettet for 2004 anslås nå til 901,1 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer fra Statens petroleumsfond. Dette er en økning på 86,4 mrd. kroner i forhold til det budsjettet som Stortinget vedtok i fjor høst. Økningen skyldes i stor grad økte inntekter fra petroleumsvirksomheten.

Inntekter utenom petroleumsinntekter, lånetransaksjoner og overføring fra Statens petroleumsfond anslås nå å bli 2,4 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett.

Anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er redusert med 1,1 mrd. kroner. De reviderte tallene for 2004 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i år, samt nye anslag for bl.a. sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser. Direkte skatter og folketrygdeavgifter er redusert med 6,5 mrd. kroner. Merverdi- og investeringsavgiften er økt med 3,3 mrd. kroner, mens øvrige særavgifter og toll samlet sett er økt med 2,2 mrd. kroner.

Utenom skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er anslaget for øvrige inntekter redusert med 1,3 mrd. kroner. Dette skyldes blant annet at anslaget under kapittel 5309 Tilfeldige inntekter forventes å bli 0,6 mrd. kroner lavere enn saldert budsjett. Årsaken er at Vestbanetomten ikke kan selges som planlagt i 2004. Videre er anslaget for renteinntekter redusert med 2,3 mrd. kroner siden saldert budsjett. I motsatt retning trekker økte utbyttebetalinger på 0,4 mrd. kroner, særlig fra Telenor og Posten. I tillegg tilbakeføres det 0,3 mrd. kroner til statsbudsjettet fra tidligere verftsstøtteordning,

mens inntektene fra rettsgebyr mv. har økt med knapt 0,3 mrd. kroner, dels som følge av økte gebyrsatser og dels som følge av nye anslag.

Tilbakebetalinger mv. av lån forventes nå å bli 71,9 mrd. kroner, som er 23,0 mrd. kroner høyere enn saldert budsjett. Foruten avviklingen av Statens Banksikringsfond, er hovedårsaken til de økte tilbakebetalingene salg av aksjer i Telenor ASA.

8.1.3 Folketrygdens utgifter og inntekter. Finansieringsbehov

Folketrygdens inntekter og utgifter er inkludert i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov, som framkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et statstilskudd fastsatt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av statsbudsjettet for 2004 samtykket Stortinget i at det anslåtte finansieringsbehovet på 74,3 mrd. kroner ble dekket.

Tilleggsbevilgninger som er vedtatt hittil i år, øker utgiftene under folketrygden med 6,1 mrd. kroner. For 2. halvår legges det til grunn en netto reduksjon i bevilgningene på 0,1 mrd. kroner under folketrygden. Folketrygdens inntekter fra trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften anslås å bli 1,0 mrd. kroner lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Folketrygdens finansieringsbehov anslås derfor nå til 81,3 mrd. kroner. I nysalderingsproposisjonen vil det bli fremmet forslag til vedtak på folketrygdens finansieringsbehov i 2004 basert på anslagsendringer gjennom året.

8.1.4 Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Oversikt over petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Tabell 8.3 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Saldert budsjett 2004	Endring fra saldert budsjett 2004	Mill. kroner Anslag på regnskap 2004
Utgifter SDØE	21 000	-400	20 600
Inntekter SDØE	75 100	29 200	104 300
Skatt og avgift på utvinning inkl CO ₂ -avgift	84 300	32 400	116 700
Aksjeutbytte fra Statoil	5 133	89	5 222
Andre inntekter og utgifter	-60	0	-60
Netto kontantstrøm	143 473	62 089	205 562

Kilde: Finansdepartementet

Petroleumsutgifter

Utgiftene til petroleumsvirksomhet består av andelen av investeringer på sokkelen som dekkes av statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE), overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond og utgifter knyttet til disponering av innretninger på sokkelen.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås nå til 20,6 mrd. kroner i 2004. Dette er 0,4 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett.

Petroleumsinntekter

Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, avskrivninger og renter. Inntektene fra SDØE anslås til 104,3 mrd. kroner i 2004. I saldert budsjett var inntektene fra SDØE anslått til 75,1 mrd. kroner, noe som innebærer at anslaget for inntektene fra SDØE har økt med 29,2 mrd. kroner.

Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, inkludert CO₂-avgift, samt aksjeutbytte fra Statoil. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten i 2004, anslås til 116,7 mrd. kroner, medregnet CO₂-avgift. Anslaget er 32,4 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

Netto kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten anslås nå til 205,6 mrd. kroner. Dette er knapt 62,1 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett for 2004.

Statens petroleumsfond

Nettoinntektene fra petroleumsvirksomhet anslås nå å bli 62,1 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Statsbudsjettets netto kontantstrøm skal etter lov om Statens petroleumsfond i sin helhet overføres til fondet.

I henhold til retningslinjene for Petroleumsfondet, jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 10 (1995-96), skal det ved framleggelsen av Gul bok for det kommende år vurderes om det er nødvendig å fremme egen proposisjon med forslag til endringer i kapittel 5800 Overføring fra fondet, eller om dette kan vente til nysalderingen. Kapittel 5800 skal økes hver gang det vedtas svekkelser av budsjettbalansen, f.eks. gjennom tilleggsbevilgninger som ikke dekkes av avsetningen for tilleggsbevilgninger under kapittel 2309. Samlet overføring fra fondet er i saldert budsjett fastsatt til 67,8 mrd. kroner. Det oljekorrigerte underskuddet for 2004 anslås nå til 71,8 mrd. kroner, eller 4,0 mrd. kroner høyere enn bevilget beløp. Det er i anslag på regnskap for 2004 lagt til grunn at tilleggsbevilgninger på utgiftssiden som vil bli fremmet i 2. halvår, dekkes ved reduserte avsetninger for ymse utgifter. Det er imidlertid lagt til grunn at reduserte inntektsbevilgninger på 0,6 mrd. kroner ikke dekkes inn. Dette skyldes at bevilgningen på kapittel 5309 Tilfeldige inntekter reduseres med 0,6 mrd. kroner.

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til behovet for tilleggsbevilgninger i 2. halvår og dermed også anslaget for det oljekorrigerte underskuddet i 2004. Regjeringen vil derfor komme tilbake med oppdaterte anslag for, og eventuelt forslag om,

endret overføring fra Petroleumsfondet til statskassen i nysalderingsproposisjonen for 2004.

Tabell 8.4 Statens petroleumsfond, inntekter og utgifter 2004

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Endring fra saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	143 473	62 089	205 562
- Overført til statskassen	67 752	4 046	71 798
+ Renter og utbytte	30 200	4 500	34 700
= Overskudd i Statens petroleumsfond	105 921	62 543	168 464
+ Netto verdipapir- og valutakursgevinst (realiserte og urealiserte)			37 547
= Kapitaløkning i løpet av året			206 011
Memo:			
Kapital i fondet per 31.12. (målt til markedsverdi)			1 053 063

Kilde: Finansdepartementet

8.1.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse etter tilbakeføring fra Statens petroleumsfond. Statsbudsjettets

finansieringsbehov vil derfor være knyttet til netto utlån og gjeldsavdrag på tidligere opptatte lån. I saldert budsjett 2004 ble brutto finansieringsbehov anslått til 58,3 mrd. kroner. Brutto finansieringsbehov anslås nå til 54,3 mrd. kroner.

Tabell 8.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Endring fra saldert budsjett 2004	Anslag på regnskap 2004
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens Petroleumsfond)	698 133	59 303	757 437
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	765 885	63 350	829 235
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring til Statens petroleumsfond (1-2)	-67 752	-4 046	-71 798
4. Overføring fra Statens petroleumsfond	67 752	4 046	71 798
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0		
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	107 128	19 016	126 144
7. Tilbakebetalinger m.v eksl. lånetransaksjoner til Statens petroleumsfond	48 844	23 024	71 867
8. Utlån mv., netto (6-7)	58 284	-4 008	54 276
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	58 284	-4 008	54 276

Kilde: Finansdepartementet

8.2 Statsregnskapet medregnet folketrygden for 1. halvår 2004

Dette avsnittet gir en oversikt over statsregnskapet pr. 30. juni 2004. Regnskapstallene er sammenstilt med saldert budsjett. Tabellene i avsnittet viser

også hvor stor andel av bevilgningen i saldert budsjett som er regnskapsført. Anslagsendringer og bevilgninger som er vedtatt etter at budsjettet ble saldert i Stortinget i fjor høst, inngår således ikke i andelen av bevilgninger som er regnskapsført.

8.2.1 Statsbudsjettets utgifter

Tabell 8.6 Statsbudsjettets utgifter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Regnskap pr. 30.06.04	Regnskap i pst. av bevilgning
Driftsutgifter	88 998	42 129	47,3
Nybygg anlegg mv.	39 477	16 884	42,8
Overføringer til andre	637 410	296 935	46,6
Utlån, gjeldsavdrag mv.	107 128	43 067	40,2
Sum utgifter	873 013	399 015	45,7

Kilde: Finansdepartementet

Statsregnskapet medregnet folketrygden viser at det pr. 30. juni 2004 er regnskapsført utgifter på 399,0 mrd. kroner. Det utgjør knapt 46 pst. av

bevilgningene. Tabell 8.6 viser hvordan beløpet fordeler seg på utgiftsarter.

8.2.2 Statsbudsjettets inntekter

Tabell 8.7 Statsbudsjettets inntekter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Regnskap pr. 30.06.04	Regnskap i pst. av bevilgning
Driftsinntekter	63 240	42 860	67,8
Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	17 940	7 636	42,6
Skatter, avgifter og andre overføringer	684 706	323 371	47,2
Tilbakebetalinger mv.	48 844	42 484	87,0
Sum inntekter	814 729	416 352	51,1

Kilde: Finansdepartementet

De totale inntektene utenom lånetransaksjoner utgjør 416,4 mrd. kroner i perioden 1. januar - 30. juni 2004. Det tilsvarer 51 pst. av bevilgningen.

Tabell 8.7 viser hvordan inntektene fordeler seg etter art.

8.2.3 Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Tabell 8.8 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Regnskap pr. 30.06.04	Regnskap i pst. av bevilgning
Inntekter SDØE	75 100	46 813	62,3
Utgifter SDØE	21 000	9 173	43,7
Skatt og avgift på utvinning inkl. CO ₂ -avgift	84 300	52 857	62,7
Aksjeutbytte fra Statoil	5 133	5 222	101,7
Andre inntekter og utgifter	-60	-45	75,0
Netto kontantstrøm	143 473	95 673	66,7

Kilde: Finansdepartementet

Netto kontantstrømmen utgjør 95,7 mrd. kroner i perioden 1. januar - 30. juni 2004. Det tilsvarer 67 pst. av bevilgningene.

8.2.4 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Regnskapet pr. 30. juni 2004 viser et brutto finansieringsbehov på -17,3 mrd. kroner.

Tabell 8.9 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2004	Regnskap pr. 30.06.04	Regnskap i pst. av bevilgning
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens Petroleumsfond)	698 133	373 867	53,6
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	765 885	355 947	46,5
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring til Statens petroleumsfond (1-2)	-67 752	17 920	-26,4
4. Overføring fra Statens petroleumsfond	67 752	0	0,0
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0	17 920	-
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	107 128	43 067	40,2
7. Tilbakebetalinger mv.	48 844	42 484	87,0
8. Utlån mv., netto (6-7)	58 284	583	1,0
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	58 284	-17 337	-29,7

Kilde: Finansdepartementet

For nærmere detaljer vedrørende statsregnskapet for 1. halvår 2004 vises til tabellene i vedlegg 2.

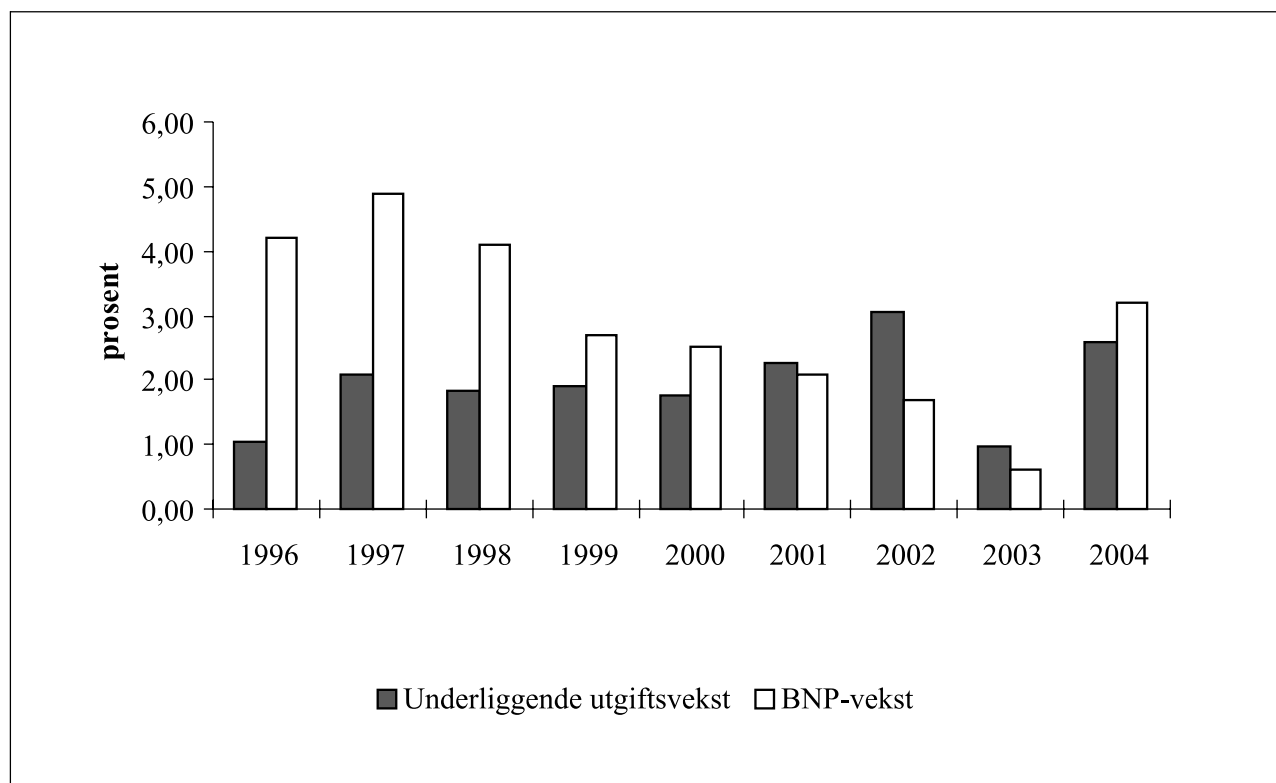
9 Utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside 1996-2004

Endringer i statsbudsjettets utgifter fra et år til et annet reflekterer dels nye politiske prioriteringer, og dels endrede utbetalinger til å videreføre etablerte, regelstyrte overføringsordninger eller andre lovfestede forpliktelser. Tabell 9.1 viser hvordan statens utgifter i perioden 1996-2004 fordeles på politikkområder. Beregningene tar utgangspunkt i tall fra statsregnskapet og er korrigert for endringer i statsbudsjettets oppstilling. Beregningen er basert på kontoplanen for 2004. Boks 9.1 omtaler datagrunnlaget og beregningsmetoden nærmere. Formålet med framstillingen er å belyse utviklingen i ressursbruken i løpet av perioden.

I tillegg til bevilgninger over statsbudsjettet, er skatter og avgifter viktige virkemidler i statsbud-

sjetten. Ettersom tabell 9.1 kun viser utviklingen i statens utgifter, kan den gi et misvisende bilde på utviklingen og prioriteringen av enkelte områder der skatte- og avgiftspolitikken er viktig for de totale rammevilkårene. Enkeltområder kan videre vise sterk eller svak utgiftsvekst som følge av demografiske endringer og lovfestede forpliktelser som pensjons- og trygdeutbetalinger.

Beregningene av realvekst fokuserer på ressursbruken og ikke på resultatet av politikken. På enkelte områder kan det skje store forbedringer uten økt ressursbruk, mens det på andre områder kan være motsatt.

Figur 9.1 Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP-vekst for Fastlands-Norge. Regnskap 1996-2003. Anslag på regnskap 2004

Kilde: Finansdepartementet, Statistisk sentralbyrå

Tabell 9.1 Bevilgninger over statsbudsjettet fordelt på politikkområder i faste 2004-priser (1996, 2000, 2004) og gjennomsnittlig årlig realvekst 1996-2004 i pst.

Politikkområde	1996	2000	2004	Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	Mrd. kroner	Mrd. kroner	Mrd. kroner	1996-2000	2000-2004	1996-2004
Fellesadministrasjon	14,5	15,2	14,2	1	-2	0
Internasjonal bistand (ekskl. flyktninger i Norge)	12,0	11,9	14,4	0	5	2
Militært forsvar og sivilt beredskap	34,2	30,2	29,8	-3	0	-2
Justissektoren	11,3	12,3	13,2	2	2	2
Utdanning og forskning	28,6	30,7	36,8	2	5	3
Kirke og kultur	4,0	4,3	5,3	2	6	4
Pensjoner og trygder	156,6	180,1	201,3	4	3	3
Helse og sosial	29,0	51,8	93,4	16	16	16
<i>Statlig sykehusdrift</i>	<i>10,9</i>	<i>24,7</i>	<i>61,2</i>	<i>23</i>	<i>25</i>	<i>24</i>
<i>Helse og sosial utenom statlig sykehusdrift</i>	<i>18,1</i>	<i>27,2</i>	<i>32,2</i>	<i>11</i>	<i>4</i>	<i>7</i>
Familie og forbruker	38,1	37,6	44,7	0	4	2
Miljøvern	4,2	2,8	2,5	-10	-3	-6
Innvandring	3,2	4,3	6,0	7	9	8
Næringsstøtte og distriktpolitikk	31,9	28,1	23,3	-3	-5	-4
Energi utenom petroleum	1,4	1,0	1,0	-8	-1	-4
Arbeidsmarked og arbeidsmiljø	24,6	14,7	19,6	-12	7	-3
Samferdsel	21,5	18,9	20,8	-3	2	0
Rammetilskudd ¹	64,2	65,4	54,5			
Renter på statsgjeld	20,1	15,4	19,3			

¹ Rammetilskuddet er korrigert for endringer i føringen av skatteutjevningsfondet

Kilde: Finansdepartementet

Rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner er holdt utenfor fordelingen på politikkområder. Etersom velferdsordninger som grunnskole, primærhelsetilbud og eldreomsorg i hovedsak finansieres av kommunene, vil beregningene for disse områdene ikke gi et fullstendig bilde av den offentlige ressursbruken. I de senere årene er det også foretatt større endringer i oppgavefordelingen mellom staten og kommunene/fylkeskommunene (sykehusreformen, reformen i barnevernet mv.). Disse endringene er det normalt ikke korrigert for i beregningene.

Utviklingen i statsbudsjettets utgifter må også sees i sammenheng med den generelle makroøkonomiske situasjonen og budsjettets totale ramme. Over tid vil rommet for vekst i offentlige utgifter avhenge av veksten i bruttonasjonalproduktet

(BNP) for Fastlands-Norge. Økonomisk stabiliseringspolitikk vil også påvirke rammen for utgiftsveksten i de enkelte budsjettår. Figur 9.1 viser BNP-veksten for Fastlands-Norge og den reelle, underliggende utgiftsveksten i statsbudsjettet i perioden 1996-2004. Som det går fram av figuren har BNP for Fastlands-Norge vokst sterkt i perioden, og utgiftene på statsbudsjettet har vært tiltakende. I første del av perioden vokste BNP for Fastlands-Norge sterkere enn utgiftene på statsbudsjettet. I de senere årene har den økonomiske veksten vært noe svakere, mens den underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter har økt.

Tabell 9.1 og figur 9.2 viser årlig realvekst i hele prosentater fordelt på politikkområder. Figur 9.3 viser utgiftene i 2004.

Boks 9.1 Datagrunnlaget for beregningene

Grunnlagsdataene i dette avsnittet er hentet fra offisielle regnskaper og budsjetter. En svakhet ved disse kildene er at de ikke er korrigert for de regnskapsmessige konsekvensene av funksjonsendringer mellom departementene, omlegginger i budsjetteringspraksis og omorganiseringer av statlige virksomheter. Videre kan det i enkelte tilfeller, på grunn av store overførte beløp mellom budsjettårene, merinntektsfullmakter ol. være misvisende å sammenlikne budsjettet i ett år med regnskapstall for foregående år. Det er derfor gjort en del korreksjoner i datamaterialet. Dette medfører at det for enkelte områder ikke er samsvar mellom de tallene som er brukt her og de som finnes i andre offisielle dokumenter.

Alle beløp er oppgitt i faste 2004-priser. For 1996 og 2000 er det brukt regnskapstall, mens 2004-tallene er budsjettets stilling inkludert tilleggsbevilgninger gitt i 1. halvår 2004. Realveksten er beregnet ut fra prisutviklingen for statens kjøp av varer og tjenester. Prisdeflatorer er hentet fra Statistisk sentralbyrås nasjonalregnskapstall.

For noen bevilgninger har det vært nødvendig å foreta en skjønnsmessig gruppering. Låne-transaksjoner og petroleumsvirksomheten er holdt utenfor beregningene. Det er i hovedsak korrigert for endringer i kontoplanen. Endringer i regnskapsføring og finansieringsmåte er korrigert i de tilfeller hvor grunnlagsdata er tilgjengelig. Det gjelder f.eks. overgang til nettobudsjettering, endring i regnskapsføring av næringsstøtte (avsetning av tapsreserve), endret føring av rentestøtte til Husbanken, Landbruksbanken og Statens Lånekasse, og omdanning av statlige virksomheter. Innenfor helsesektoren er det ikke korrigert for endret finansieringsmåte (innsatsstyrt finansiering) eller statlig overtagelse av spesialisthelsetjenesten i 2002. Også innenfor området familie og forbruker har det skjedd omlegginger som det ikke er korrigert for, både på skattesiden og i oppgavefordelingen mellom stat og kommune/fylkeskommune.

Området fellesadministrasjon omfatter blant annet utgifter til Stortinget, Kongehuset og de departementene og underliggende etatene som har karakter av fellesadministrasjon. Eksempler på store utgiftsposter på dette området er utgifter til skatte- og avgiftsadministrasjon og deltakelse i internasjonale organisasjoner. Statlig byggeaktivitet og Statsbygg er også inkludert i denne gruppen. Grunnet igangsettelse og avslutning av byggeprosjekter vil utgiftene til statlig byggevirksomhet variere. Redusert byggeaktivitet bidrar til å forklare den gjennomsnittlige årlige reduksjonen på om lag 2 pst. fra 2000 til 2004. Sett over hele perioden har utgiftene til fellesadministrasjon ligget stabilt.

Internasjonal bistand øker med om lag 2 pst. i gjennomsnitt pr. år hele perioden sett under ett. Det er imidlertid i siste halvdel av perioden at veksten har funnet sted. Deler av tiltakene for flyktninger i Norge (kapittel 167) er godkjent som offisiell utviklingshjelp (ODA), og utgiftføres over Utenriksdepartementets budsjett. Det faktiske ansvaret for disse tiltakene ligger imidlertid hos andre departement (Kommunal- og regionaldepartemen-

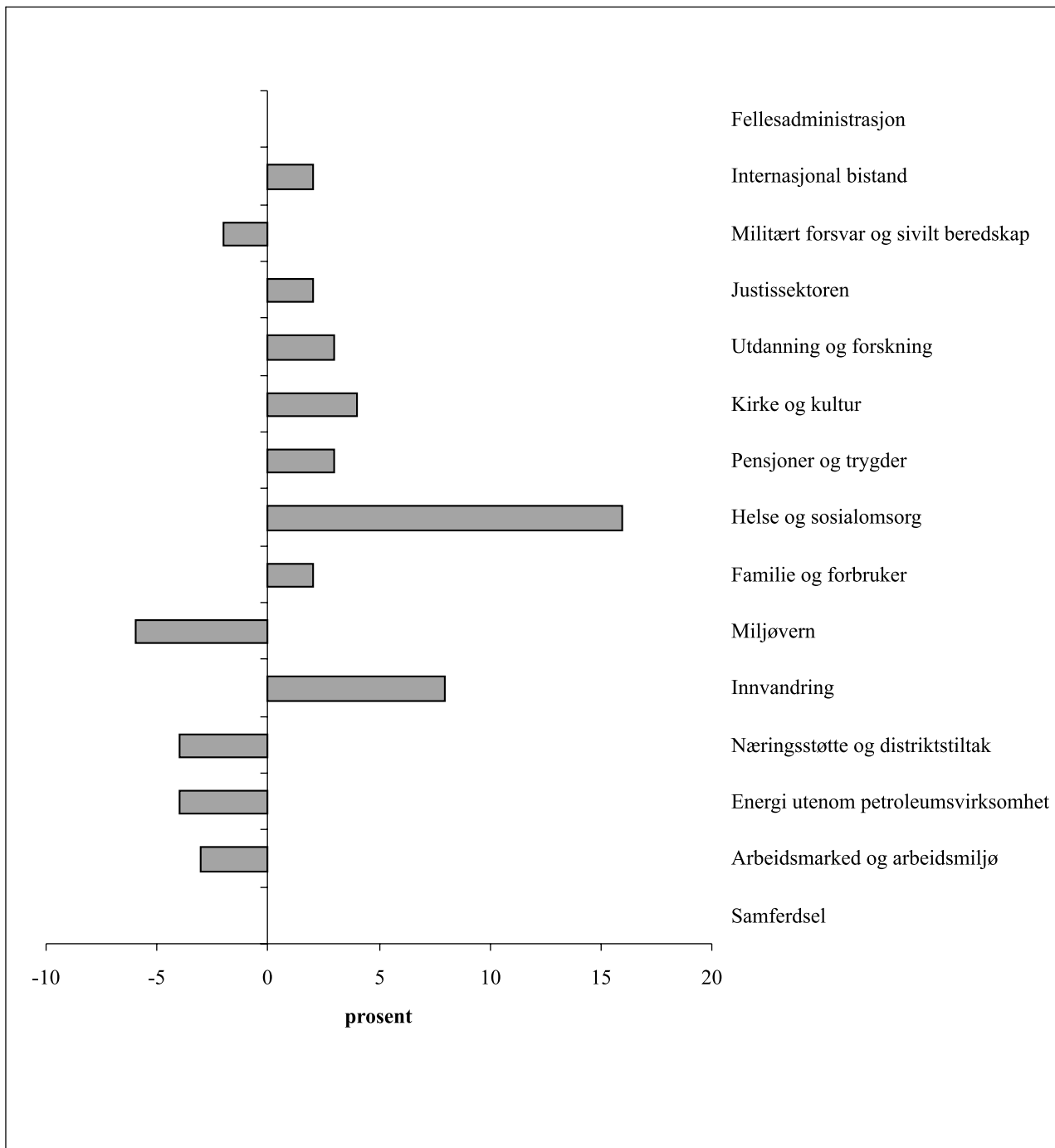
tet, Utdannings- og forskningsdepartementet og Barne- og familiedepartementet). Utgiftene til disse tiltakene føres derfor også hos disse departementene og inntektsføres som en intern overføring fra Utenriksdepartementet. Flyktningeutgiftene er derfor ikke inkludert i tallene for internasjonal bistand, selv om de inkluderes i ODA-godkjent bistand. Ettersom dette er utgifter som har økt kraftig, vokser ODA-godkjent bistand mer enn området internasjonal bistand.

Bevilgningene til militært forsvar og sivilt beredskap falt i gjennomsnitt med om lag 3 pst. årlig fra 1996 til 2000, men har siden det ligget om lag reelt uendret.

Justissektoren har vokst jevnt med om lag 2 pst. pr. år i gjennomsnitt over hele perioden.

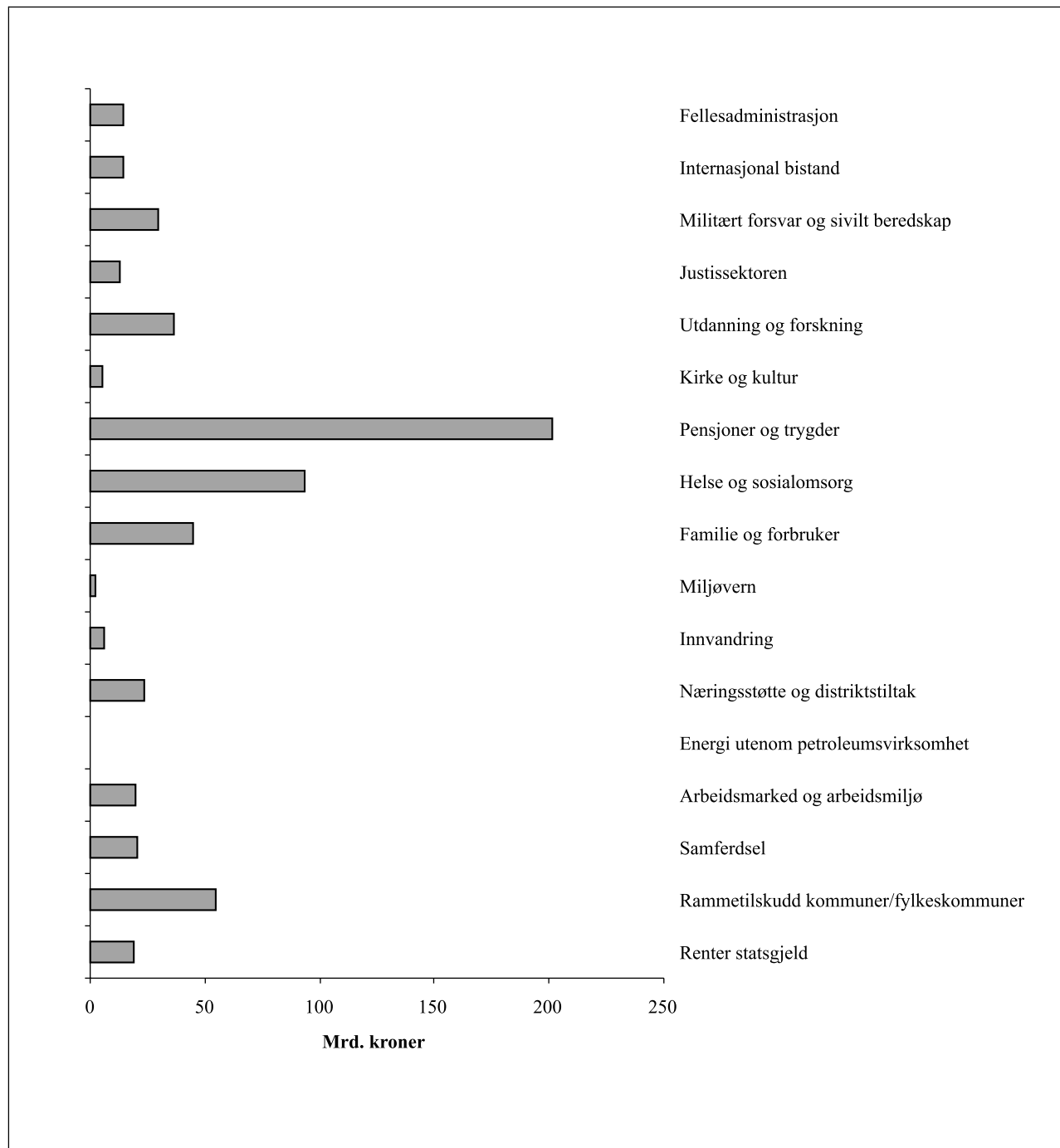
Bevilgningene til forskning og utdanning har økt i hele perioden, men særlig sterkt i perioden 2000-2004. Dette kan forklares med økt satsing på bl.a. høyere utdanning og forskning.

Kirke og kultur har hatt en gjennomsnittlig vekst på ca. 4 pst. pr. år. Utgiftene til kirken har økt prosentvis sterkere enn utgiftene til kultur.

Figur 9.2 Årlig realvekst fordelt på politikkområder i perioden 1996-2004

Kilde: Finansdepartementet

Figur 9.3 Statsbudsjettets utgifter i 2004

Kilde: Finansdepartementet

Pensjoner og trygder omfatter utgifter til Statens Pensjonskasse, Trygdeetaten, alderspensjon, ytelser til uførhet og attføring, sykepenger og enkelte andre pensjoner. Området er det største utgiftsområdet med over 200 mrd. kroner i budsjeterte utgifter i 2004. Utgiftsveksten har i gjennomsnitt ligget på om lag 3 pst. pr. år i perioden 1996-2004. Ettersom utgiftene samlet sett er store, har veksten bidratt vesentlig til statsbudsjettets totale,

underliggende utgiftsvekst. Det er spesielt utgiftene til sykepenger, uførhet og attføring som vokser. Totalt sett har utgiftene til disse områdene alene økt med over 36 mrd. 2004-kroner over perioden. Utbetalinger til alderspensjoner under folketrygden stiger jevnt med om lag 1-2 pst. i året over hele perioden.

Helse og sosialomsorg består i hovedsak av utgifter til sykehusdrift, tiltak for eldre og funk-

sjonshemmede, tiltak innen psykiatrien, statlig helseadministrasjon og utgifter til medisiner o.l. Tallene viser en kraftig vekst. Deler av dette skyldes imidlertid at staten finansierer en større del av utgiftene til sykehusdrift over statsbudsjettet gjennom innsatsstyrt finansiering av sykehusdrift og overtagelsen av fylkeskommunale sykehus i 2002. Denne utgiftsveksten motsvares av reduserte fylkeskommunale utgifter, og det er ikke korrigert for dette i beregningen. Som mål på ressursbruk i helsesektoren totalt gir derfor disse tallene svært begrenset informasjon. Andre kilder, bl.a. SAMDATA og Helsedepartementets budsjettproposisjon, gir et bedre bilde på ressursbruken i helsevesenet. Også utgifter til helse og sosialomsorg utenom sykehusdrift viser sterk vekst. Dette har sammenheng med bl.a. satsing innenfor eldreomsorg og psykiatri. Utgifter til dekning av medisiner på blå resept er også en viktig kilde til utgiftsveksten.

Området familie og forbruker omfatter blant annet utgifter til barnetrygd, kontantstøtte, fødsels- og adopsjonsstøtte, statlig barnehagestøtte og støtte til boligformål. Området viser en gjennomsnittlig årlig vekst på om lag 2 pst. over perioden. Veksten finner sted i siste halvdel av perioden. Beregningene er ikke korrigert for endringer på skatte- og avgiftsiden. Innføring av kontantstøtte og økt driftstilskudd til barnehager trekker veksten opp. Reduserte utgifter til pristilskudd og avvikling av merverdiavgiftskompensasjon for matvarer bidrar til å redusere utgiftene på området. Dette må imidlertid ses i lys av innføringen av redusert momssats på matvarer fra 1. juli 2001.

Miljøvern er et lite utgiftsområde med en samlet utgift på under 3 mrd. kroner i 2004. Utgiftene faller årlig med om lag 6 pst. i gjennomsnitt over perioden. Den sterke nedgangen kan i stor grad forklares med ekstraordinære utgifter i 1996 til vrakpant, og med reduserte bevilgninger til kommunale miljøtiltak, bl.a. til kommunale avløpstiltak. Miljøpolitikken føres i stor grad ved hjelp av skatter, avgifter og regulering, slik at utgiftene alene ikke gir et dekkende bilde på de samlede politiske prioriteringene innen dette området.

Utgiftene på området innvandring viser en relativt sterk vekst på tilnærmet 8 pst. årlig i gjennomsnitt over perioden. Utgiftene til dette området varierer med antall flykninger som søker oppholdstillatelse.

Næringsstøtte og distriktstiltak inkluderer bl.a. støtte og administrasjon knyttet til primærnærin-

gene, sjøfart, handel og industri, tiltak for næringsutvikling, Innovasjon Norge, eksportstøtte inkl. støtte til skipsbygging, støtte til næringsbasert forskning mv. Området viser en gjennomsnittlig nedgang på om lag 4 pst. fra 1996 til 2004. Store deler av nedgangen forklares av reduserte direkte utgifter knyttet til jordbruksavtalen. I den samme perioden er antall årsverk i jordbruket redusert med om lag 3,5 pst. årlig. Reduksjonen i budsjettstøtten over jordbruksavtalen må også ses i sammenheng med at jordbrukspolitikken føres med flere virkemidler enn de direkte tilskuddene. Den samlede støtten pr. årsverk har således økt i perioden. Også lavere bevilgninger til Innovasjon Norge/SND og reduserte tilskudd til skipsbygging trekker utgiftene ned.

Energi utenom petroleumsvirksomhet utgjøres av bevilgninger til Olje- og energidepartementet. Ettersom utgiftsområdet er lite, gir relativt små endringer i utgiftene store prosentvise utslag. Høye utgifter til dokumentavgift og overføringer til kommunale næringsfond for hjemfalte anlegg i 1996, forklarer størstedelen av reduksjonen på 8 pst. årlig i første del av perioden.

Utgifter til arbeidsmarkedstiltak, dagpenger og arbeidsmiljø faller sterkt, med gjennomsnittlig om lag 12 pst. årlig fra 1996 til 2000. Årsaken til dette er redusert arbeidsledighet. Fra 2000 øker imidlertid utgiftene knyttet til arbeidsledighet igjen, noe som bidrar til at de årlige utgiftene i andre halvdel av perioden vokser med 7 pst. i gjennomsnitt.

Samferdselsutgiftene falt reelt med om lag 3 pst. i gjennomsnitt pr. år fra 1996 til 2000, men øker igjen etter 2000. Beregningene er ikke korrigert for endringer i merverdiavgiftssystemet som har bidratt til samlede avgiftslettelser for sektoren. Reduksjonen i første periode kan dels forklares med reduserte bevilgninger til flyplassanlegg og restruktureringsmidler til NSB, samt reduserte riksveginvesteringer. Utgiftene til riksveger og andre vegformål øker i siste halvdel av perioden. Investeringene i ny hovedflyplass på Gardermoen og ny jernbaneforbindelse til flyplassen skjedde i regi av egne aksjeselskaper og er derfor ikke inkludert i denne oversikten.

I tabellen framkommer tall for rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner. Ettersom rammetilskudd kun er en av flere finansieringskilder for kommuner og fylkeskommuner, er det ikke beregnet realvekst for dette området. Kommuneøkonomien omtales utførlig i den årlige kommuneproposisjonen og teknisk beregningsutvalg.

10 Statlig økonomistyring mv.

10.1 Økonomistyring i staten

10.1.1 Tiltak for å styrke økonomistyringen i staten

I Gul bok orienteres det årlig om Finansdepartementets tiltak for å fremme effektiv ressursutnyttelse og god økonomistyring i staten. Departementet vil i 2004 og 2005 særlig prioritere å fullføre samordningen av ressurser innenfor statlig økonomistyring i Senter for statlig økonomistyring, følge opp det reviderte regelverket for økonomistyring i staten og utforme og prøve ut statlige regnskapsstandarder etter periodiseringsprinsippet.

Samordning av ressurser innenfor statlig økonomistyring

Finansdepartementet samlet eksisterende funksjoner innenfor statlig økonomistyring i Senter for statlig økonomistyring fra 1. januar 2004, jf. omtale i Gul bok 2004 (kap 10) og under kapittel 1631 i Finansdepartementets fagproposisjon for 2004. Senteret er et forvaltningsorgan under Finansdepartementet og ivaretar funksjoner og oppgaver knyttet til statlig økonomistyring som tidligere lå under skattefogdkontorene, Skattedirektoratet og Finansdepartementet. Senteret er etablert med en sentralenhet samlokalisert med Skattedirektoratet og seks regionkontorer i Tromsø, Trondheim, Stavanger, Kristiansand, Drammen og Hamar, samt ett avdelingskontor i Vadsø. Den sentrale enheten vil være et relativt lite ekspertorgan for økonomistyring i staten. Det tas sikte på at omstillingen og regionaliseringen av de operative økonomitjenestene skal være gjennomført innen utgangen av 2005.

Senter for statlig økonomistyring har fra Finansdepartementet fått overført funksjoner og oppgaver knyttet til de obligatoriske konsernsystemene i staten, dvs. statsregnskapet og statens konsernkontosystem med betalingsformidling, samt ulike forvaltningsoppgaver i tilknytning til Reglement for økonomistyring i staten. Senteret tar sikte på å styrke disse funksjonene og videreutvikle kompetanse og kapasitet innenfor området i 2004 og 2005. I tillegg viderefører Senteret rollen som

leverandør av fellestjenester til statlige virksomheter i form av operative lønns- og personaltjenester og økonomitjenester.

Oppfølging av det reviderte regelverket for økonomistyring i staten

Økonomiregelverket for staten fastsetter hovedprinsipper og regler for statlig økonomistyring, regnskapsførsel og betalingsformidling. Det omfatter krav til den interne styringen i virksomheter og overordnet myndighetsstyring og oppfølging av virksomhetene. I tillegg omfatter regelverket forvaltning av tilskudd, stønader og garantier, samt generelle krav til oppfølging av statlige eierinteresser i selskaper.

Det reviderte Reglement for økonomistyring i staten og Finansdepartementets Bestemmelser om økonomistyring i staten ble fastsatt 12. desember 2003 (til sammen omtalt som økonomiregelverket). Regelverket trådte i kraft 1. januar 2004. Alle statlige virksomheter skal tilpasse egne instruksjoner og rutiner innen utgangen av 2004. Det reviderte regelverket gir økt rom for at styring og kontroll kan tilpasses den enkelte virksomhets egenart, bl.a. etter en vurdering av risiko og vesentlighet. Elektroniske løsninger skal kunne brukes fullt ut i virksomhetenes økonomifunksjoner. Reglene for tilskudd er forenklet, og tilskuddsforvaltere kan redusere kravene til rapportering fra mottakerne, tilpasset den enkelte tilskuddsordningen. Regelverket tilrettelegger for økt bruk av markedet i form av kjøp av økonomitjenester.

Finansdepartementet har i 2004 utgitt en veileder i etablering og forvaltning av tilskuddsordninger, og legger opp til å utgi en veileder for departementers og statlige virksomheters arbeid med evalueringer i en styringssammenheng. Senter for statlig økonomistyring vil i 2005 utarbeide en veileder i risikostyring og intern kontroll, og videreutvikle det internettbaserte veiledningsmaterialet med råd om praksis og forklaring av begreper innenfor økonomi- og regnskapsarbeidet i staten (ORD-SØK). Senteret legger også opp til å gjennomføre kompetansetiltak for statlige virksomheter og departementer innen økonomistyring i staten, herunder tilskuddsforvaltning.

Utpøving av statlige regnskapsstandarder etter periodiseringsprinsippet

Regjeringen orienterte i Gul bok 2004, kap 11, om arbeidet med å følge opp Statsbudsjettutvalgets forslag om bruk av periodiseringsprinsippet i statlig regnskapsføring. Regjeringen legger til grunn at periodiseringsprinsippet bør tas i bruk i statlig regnskapsføring i det omfang og i den utforming som er tjenlig ut fra en samlet vurdering av nytte og kostnader. Det er lagt opp til å vurdere bruk og innføring av periodiseringsprinsippet skrittvis, slik at en etter hver fase kan vurdere om det er grunnlag for å gå videre. Bevilgningsvedtakene skal fortsatt baseres på kontantprinsippet.

Første fase vil være å utarbeide felles standarder for føring av statlige virksomheters interne regnskaper basert på periodiseringsprinsippet, og prøve disse ut i et utvalg av virksomhetene. Erfaringene fra pilotvirksomhetene vil i sin tur kunne gi grunnlag for å vurdere om, og i tilfelle hvilken utstrekning, det vil være hensiktsmessig å innføre periodiseringsprinsippet for regnskapene i flere statlige virksomheter, eventuelt også for statsregnskapet.

Formålet med bruk av periodiseringsprinsippet i staten er å få fram bedre kostnadsdata og grunnlag for å vurdere ressursbruk i forhold til aktivitet/produksjon. Et viktig utgangspunkt er også å kunne skape grunnlag for sammenligning av kostnader med andre virksomheter i statlig og privat sektor. Det skal samtidig bestrebes å få fram en mer fullstendig oversikt over statens eiendeler og forpliktelser.

Finansdepartementet har startet et arbeid med å utvikle standarder for regnskapsføring i statlige virksomheter i henhold til periodiseringsprinsippet. Det tas sikte på å harmonisere regnskapsstandardene i hensiktsmessig grad med norsk regnskapslovgivning, god regnskapsikk i privat sektor og internasjonale regnskapsstandarder som er tillatt brukt i Norge. For problemstillinger som er spesielle for staten synes det naturlig å ta utgangspunkt i erfaringer fra andre land og internasjonale standarder for offentlig sektor. Blant annet har den internasjonale revisorforeningens komité for offentlig regnskap (IFAC, Public Sector Committee) utarbeidet standarder som er lagt til grunn i flere andre land som har innført periodiseringsprinsippet.

Det legges opp til å prøve ut standardene i noen utvalgte pilotvirksomheter fra 2005 og evaluere erfaringene, i første omgang etter ett år. Arbeidet utføres i et samarbeid med Senter for statlig økonomistyring og 10 pilotvirksomheter og deres overordnede departementer. Følgende virksomheter er

piloter: Fiskeridirektoratet, Forsvarsbygg, Husbanken, Høgskolen i Stavanger, Jernbaneverket, Kystverket, Nasjonalt folkehelseinstitutt, Norges geologiske undersøkelse, Norsk utenrikspolitisk institutt og Universitetet i Bergen.

Valg av pilotvirksomheter er gjort i samarbeid med departementene. Det er lagt vekt på at pilotvirksomhetene skal dekke de fleste virksomhetstypene i statsforvaltningen og virksomheter som i ulik grad disponerer realkapital og i ulik grad produserer tjenester som omsettes i et marked.

Utviklingsarbeidet og etterfølgende prøvevirksomhet er ment å gi svar på sentrale spørsmål som:

- hvilke utgifter og inntekter som bør periodiseres,
- hvilke eiendeler og forpliktelser som bør føres opp i virksomhetenes balanse, og
- om alle eller utvalgte grupper av statlige virksomheter som obligatorisk ordning bør føre sitt virksomhetsregnskap etter periodiseringsprinsippet.

Samfunnsøkonomisk analyse

Finansdepartementet tar sikte på å utgi en revidert utgave av departementets veileder i samfunnsøkonomisk analyse i løpet av 2004. Et viktig formål med revisjonen er å gjøre veilederen enklere og fremheve hovedregler og presentere flere eksempler. Senter for statlig økonomistyring vil tilrettelegge et tilbud om rådgivning og kompetansetiltak for forvaltningens bruk av samfunnsøkonomiske analyser.

Innrapporteringsløsning for statsregnskapet

Det operative ansvaret for statsregnskapet er fra 1. juli 2004 overført til Senter for statlig økonomistyring. Det utarbeides hver måned et oppdatert statsregnskap som i hovedsak er basert på elektronisk innrapportering.

Rammeavtaler om kontoholds- og betalings-tjenester

Betalingsformidlingen for statlige virksomheter skjer gjennom statens konsernkontoordning. Ordningen gjelder for departementene og underliggende virksomheter, og sikrer at statlige midler daglig samles i Norges Bank. Finansdepartementet inngikk i 2003 på vegne av staten nye rammeavtaler om betalingstjenester og kontohold med henholdsvis Den norske Bank, Gjensidige NOR Sparebank og Nordea. I tillegg fikk Citibank tilsagn om at en rammeavtale for utenlandsbetalinger ville bli inngått under forutsetning av at banken videreutvi-

kler enkelte funksjonelle løsninger. Slik rammeavtale med Citibank er inngått i 2004. Avtalene løper til utgangen av 2004, med rett for staten til å forlenge dem med inntil 2 år. Rammeavtalene sikrer at virksomhetene får tilgang til tidsmessige og gode betalingstjenester hos bankene, i tillegg til at de forenkler anskaffelsesprosessen for virksomhetene.

10.1.2 Administrativ omlegging av arbeidsgiveravgiften for statlige virksomheter

Siden 1977 har staten hatt en forenklet ordning med sentral beregning av arbeidsgiveravgiften etter høyeste avgiftssats for ordinære statlige virksomheter. Fra 2004 er det gjennomført en administrativ omlegging fra sentral beregning av arbeidsgiveravgiften til at statlige virksomheter selv beregner og fører arbeidsgiveravgiften i regnskapet, jf. omtale i Gul bok 2004.

Omleggingen innebærer at statlige virksomheter nå som hovedregel følger de generelle reglene for beregning av arbeidsgiveravgift, men fortsatt med forenklet oppgjør av avgiften. Dette innebærer at arbeidsgiveravgiften blir utgiftsført på virksomhetens utgiftskapittel og inntektsført under kapittel 5700 Folketrygdens inntekter, post 72 Arbeidsgiveravgift, i virksomhetens regnskapsrapport til statsregnskapet.

Høyeste avgiftssats har vært hovedregelen for statlige virksomheter, og det er derfor ikke lagt opp til noen overgangsordning fram til 2007. Det betyr at høyeste avgiftssats benyttes fra 2004, med unntak for Finnmark og Nord-Troms, der nullsats skal benyttes. Dette gjelder også for de statlige helseforetakene. Finansdepartementet har gjennom forskrifter og retningslinjer gitt nærmere bestemmelser for beregning, oppgjør og regnskapsføring av arbeidsgiveravgiften i statlige virksomheter.

10.1.3 Nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen

Fra 2006 legges det opp til innføring av en nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift for statsforvaltningen, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og Gul bok 2004. For å sikre en provenynøytral omlegging til en nettoordning, må alle budsjettposter justeres for utgifter til merverdiavgift som i dag ligger i budsjetttrammene. Det legges opp til at dette skal skje på et regnskapsmessig grunnlag.

For å sikre et regnskapsmessig grunnlag har Finansdepartementet gitt nærmere retningslinjer overfor forvaltningen for en regnskapsmessig omlegging fra 2004, slik at regnskapsført merver-

diavgift synliggjøres. Regjeringen vil komme tilbake med et konkret forslag til en ordning med nettobudsjettering av merverdiavgift for ordinære forvaltningsorganer i statsbudsjettet for 2006.

10.2 Styring av statlige investeringer

Regjeringen Bondevik I igangsatte høsten 1997 et prosjekt for å gjennomgå og vurdere systemene for å planlegge, gjennomføre og følge opp store investeringsprosjekter og foreslå forbedringer. Prosjektets sluttrapport ble avlevert i februar 1999. Regjeringen Bondevik I fulgte opp med sin vurdering av anbefalingene i Gul bok for 2000. Det ble her bl.a. uttalt at det etter regjeringens oppfatning var et udiskutabelt behov for å forbedre styringen med statlige investeringer. Statens apparat for prosjektstyring måtte profesjonaliseres. Det ble erkjent at det ville bli påkrevet med et langsiktig utviklingsarbeid som ville innebære både organisatoriske tilpasninger, kompetanseoppbygging og regelendringer. Som et første tiltak ble det lagt opp til å innføre en ordning med obligatorisk ekstern kvalitetssikring av alle statlige investeringsprosjekter med en antatt kostnad over 500 mill. kroner. SDØE ble ikke omfattet av ordningen. Finansdepartementet fikk ansvaret for å inngå rammeavtale med et begrenset antall kvalifiserte, eksterne kvalitetssikrere.

Etter forutgående anbudskonkurranse inngikk Finansdepartementet rammeavtale med fire firmaer 22. juni 2000. Rammeavtalen spesifiserte en rekke punkter av kvalitativ karakter som skulle gjennomgås, samt krav til en kvantitativ usikkerhetsanalyse. Kvalitetssikringen skulle munne ut i en sluttrapport med tilråding om kostnadsramme, herunder avsetning for usikkerhet, samt en anbefaling om organisering og styring av vedkommende prosjekt. Kvalitetssikringen ble satt inn forut for at prosjektet ble fremmet for Stortinget for prinsippgodkjenning og første bevilgning til prosjektet skal vedtas. Dette falt normalt sammen med avslutning av forprosjektfasen, men i detaljprosjekteringsfasen for prosjekter som krevde vedtatt reguleringsplan (i praksis prosjekter innenfor samferdselssektoren).

Rammeavtalen utløp 31. desember 2003. Forut for dette ble det gjort avrop for alle prosjekter som var planlagt fremmet for Stortinget i vårsesjonen 2004. Prosjekter som fremmes i statsbudsjettforslaget for 2005, kvalitetssikres etter separat anbudskonkurranse for det enkelte prosjekt.

I alt er det i den foregående kontraktperiode gjort 52 avrop på rammeavtalen. Pr. 1. august 2004 var kvalitetssikringen fullført for 46 prosjekter med

en samlet anbefalt kostnadsramme på 68 mrd. kroner.

På grunn av prosjektenes størrelse er gjennomføringstiden normalt lang, og svært få kvalitetssikrede prosjekter er kommet til fullføring. En full evaluering av ordningen har det derfor ikke vært mulig å foreta. På grunnlag av det foreliggende erfaringsmateriale bedømmes ordningen likevel å ha fungert godt så langt som den rekker. Den har imidlertid vist seg å være utilstrekkelig når det gjelder å sikre at selve prosjektkonseptet er relevant i forhold til de aktuelle samfunnsmessige behov, og at det utgjør det beste alternativet for å dekke disse behovene. Dette har sammenheng med når under prosjektets framdrift kvalitetssikringen settes inn. Når det ferdige forprosjektet foreligger er konseptvalget for lengst gjort, og det er i praksis vanskelig å gjøre dette om.

Konseptvalget er den viktigste beslutningen for prosjektet og for staten som prosjekteier. Det er av begrenset verdi å sikre realistiske rammer og et godt styringsunderlag for et prosjektalternativ som i utgangspunktet ikke skulle ha vært realisert.

I forbindelse med at det skal inngås ny rammeavtale for kvalitetssikring av store prosjekter, har det derfor vært vurdert å foreta en utvidelse av ordningen. Regjeringen vil innføre et nytt kvalitetssikringspunkt knyttet til konseptvalget, i tillegg til at den hittil gjeldende kvalitetssikringsordningen videreføres med enkelte justeringer. Finansdepartementet har i tråd med dette utlyst anbudskonkurranse om:

- Kvalitetssikring av konseptvalg (heretter kalt KS 1).
- Kvalitetssikring av styringsunderlag samt kostnadsoverslag, herunder usikkerhetsanalyse for det valgte prosjektalternativ (heretter kalt KS 2).

Anbudsfrist var 29. september 2004.

Utgangspunktet for KS 1 er å sikre at konseptvalget undergis reell politisk styring. Som under-

lag for den politiske behandlingen av konseptvalget, vil det bli utarbeidet fire dokumenter for alle prosjekter med antatt kostnad over 500 mill. kroner:

- En behovsanalyse som har kartlagt interessenter/aktører og vurdert tiltakets relevans i forhold til samfunnsmessige behov.
- Et overordnet strategidokument som på grunnlag av behovsanalysen har definert samfunns mål og effektmål.
- Et overordnet kravdokument som sammenfatter betingelsene som skal oppfylles ved gjennomføringen.
- En alternativanalyse som skal inneholde nullalternativet og minst to andre hovedalternativer med angivelse av resultatmål (innhold, herunder ytelse, samt kostnad og tid), usikkerhet og finansieringsplan, herunder rammemessig innpassing. Alternativene skal bearbeides i en samfunnsøkonomisk analyse.

KS 1 går ut på å kvalitetssikre disse dokumentene. Det skal gis tilråding om en bør utsette konseptvalget, eller gå videre med ett, to eller flere alternativer inn i forprosjektfasen. Det skal også gis tilråding om gjennomføringsstrategi og føringer for forprosjektfasen. Med grunnlag i de kvalitetssikrede dokumentene og de aktuelle departementers etterfølgende saksbehandling, vil det bli tatt en politisk avgjørelse om hvorvidt, og eventuelt etter hvilke(t) alternativ det skal utarbeides et forprosjekt.

Når forprosjekteringen er avsluttet, settes KS 2 inn etter i hovedsak samme mønster som i forrige kontraktsperiode.

Ordningen vil bli obligatorisk for alle statssektorer utenom SDØE og inntil videre helseforetakene. Hvorvidt det senere kan bli aktuelt å inkludere helseforetakene vil bli vurdert etter evalueringen av helsereformen.

11 Flerårige budsjettkonsekvenser

11.1 Bakgrunn

Statsbudsjettutvalget, som vurderte bl.a. budsjettering i et flerårig perspektiv, avga sin innstilling til Finansdepartementet 27. januar 2003. Regjeringens synspunkter på utvalgets rapport ble lagt fram i Gul bok 2004.

Statsbudsjettutvalget gikk bl.a. inn for at flerårige budsjettkonsekvenser bør synliggjøres gjennom helhetlige budsjettframskrivninger, samt at det bør åpnes for å fatte bindende flerårige budsjettvedtak for enkelte, nærmere utvalgte prosjekter, virksomheter eller områder. Regjeringen sluttet seg til utvalgets tilråding om å synliggjøre flerårige budsjettkonsekvenser gjennom helhetlige budsjettframskrivninger, men avviste forslaget om flerårige bindende budsjettvedtak. Det ble lagt opp til at framskrivingene presenteres første gang for Stortinget i Nasjonalbudsjettet og i Gul bok 2005. Budsjettkonsekvensene skal synliggjøres for en periode på tre år utover budsjettåret. Flertallet i Finanskomiteén sluttet seg til Regjeringens forslag til oppfølging av Statsbudsjettutvalgets tilråding.

Framskrivningene skal være helhetlige, i den forstand at alle kapitler og poster i statsbudsjettet skal inngå som grunnlag for beregningene av de framtidige budsjettkonsekvensene. Som omtalt i Gul bok 2004 vil presentasjonen av flerårige budsjettkonsekvenser være på et aggregert nivå. Formålet med budsjettframskrivingene er å synliggjøre de samlede budsjettmessige konsekvensene av politiske vedtak. Dette kan gjøres uten at alle poster i statsbudsjettet vises i presentasjonen i Gul bok, noe også komitéflertallet sluttet seg til.

11.2 Grunnlaget for beregning av flerårige budsjettkonsekvenser

I Gul bok 2004 ble det lagt til grunn følgende praktiske tilnærming til budsjettframskrivingene:

- Utgifter til store regelstyrte ordninger framskrives med de utgiftskonsekvenser som følger av regelverket. Skatte- og avgiftsinntekter framskrives basert på gjeldende eller foreslåtte satser.
- Utgifter til store enkeltstående investeringer framskrives i takt med forutsatt framdriftsplan.

På områder der flere enkeltinvesteringer inngår i en større investeringsramme, videreføres rammen uendret eller i takt med eksplisitte politiske forutsetninger.

Det skal korrigeres for éngangsutgifter og éngangsinntekter i budsjettforslaget for kommende år. Store tiltak på utgifts- eller inntektssiden som forutsettes satt i verk et stykke ut i kommende budsjettår, framskrives med helårsvirkning. For øvrig videreføres utgifter og inntekter med i hovedsak uendret nivå.

I Gul bok 2004 ble det også lagt opp til at det etter en konkret vurdering kan være aktuelt å ta hensyn til foreliggende planer der den politiske behandlingen tilsier at konsekvensene bør innarbeides for å gi et realistisk bilde av det budsjettpolitiske handlingsrommet. Flertallet i Finanskomiteén uttalte at det er viktig å få oversikt over vekst i utgifter som følge av vedtatte opptrappingsplaner mv. og redusert vekst i utgiftene som følge av at planer mv. avsluttes. I arbeidet med framskrivingene er det lagt grunn at det bare er de framtidige konsekvensene av vedtak som er en del av Regjeringens budsjettforslag i Gul bok, som skal synliggjøres. Dette innebærer at det som hovedregel ikke innarbeides konsekvenser av målsettinger om vekst og opptrapping av innsatsen på ulike områder. Framskrivningene gir dermed en oversikt over antatte, framtidige budsjettkonsekvenser av Regjeringens konkrete bevilgningsforslag.

Det er et vesentlig gap mellom det budsjettpolitiske handlingsrommet i årene framover og de politiske målsettingene, slik disse er kommet til uttrykk i for eksempel politiske intensjonserklæringer, stortingsmeldinger og flertallsmerknader i Stortinget. En av målsettingene med å synliggjøre de framtidige budsjettkonsekvensene av Regjeringens budsjettopplegg, er å legge til rette for en hensiktsmessig og realistisk prioritering i tråd med de politiske målsettingene og de økonomiske utsiktene. Hensikten er ikke å binde opp den framtidige handlefriheten i budsjettpolitikken ytterligere. Det er derfor viktig at framskrivingene gir et nøkternt og realistisk bilde av de framtidige konsekvensene av Regjeringens forslag til statsbudsjett for neste år. Det legges derfor til grunn at budsjett-

tall som uttrykker ambisjoner om framtidig satsing, ikke innarbeides i budsjettframskrivingene. Sammen med presentasjonen av de flerårige budsjettframskrivingene vil det imidlertid gis en kort omtale av målsettinger Regjeringen og Stortinget på ulike måter har gitt uttrykk for innenfor ulike politikkområder. Budsjettmessig oppfølging av disse målsettingene må innarbeides i framtidige budsjettforslag.

Beregningene av det korresponderende strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet, sammenstilt med forventet utvikling i avkastningen fra Petroleumsfondet, vil gi et utgangspunkt for å vurdere handlingsrommet i budsjettpolitikken de nærmeste årene. Dette vil gi en mer systematisk og helhetlig framstilling enn tidligere av de framtidige budsjettkonsekvensene Regjeringen og Stortinget må forholde seg til i budsjettarbeidet. Framskrivningene vil dermed gi et bilde av det budsjettpolitiske handlingsrommet som eventuelle nye satsinger og videre opptrapping av igangsatte planer må innpasses innenfor. Med omfattende målsettinger og planer vil det dermed kunne framkomme et vesentlig behov for omprioriteringer på budsjettets utgiftside.

11.3 Gjennomgang av ulike bevilgningstyper

Nedenfor omtales kort de ulike elementene som vurderes i forbindelse med framskrivningen av flerårige budsjettkonsekvenser.

Regelstyrte ordninger

Utgifter til regelstyrte ordninger, i hovedsak definert som bevilgninger med stikkordet «overslagsbevilgning», utgjør om lag 40 pst. av de samlede utgiftene på statsbudsjettet. Dette gjelder i hovedsak utgifter under folketrygden. Andre store ordninger hvor utbetalingene i hovedsak følger av regelverket, er bl.a. bevilgningene til innsatsstyrt finansiering av helseforetak, kontantstøtte, barne-trygd, utdanningsstøtte gjennom Statens lånekasse for utdanning og Statens Pensjonskasse. Ikke alle disse ordningene har stikkordet «overslagsbevilgning» knyttet til bevilgningen.

I de flerårige budsjettene framskrives de regelstyrte utgiftene på grunnlag av forventninger om utbetalingene forutsatt uendret regelverk og forventet demografisk utvikling. Konsekvenser av regelverksendringer som foreslås gjort gjeldende i budsjetteringsåret innarbeides også. Alle regelstyrte ordninger, samt skatte- og avgiftsinntektene, er vurdert i forbindelse med framskrivningene av flerårige budsjettkonsekvenser.

Investeringer

Samlede investeringsbevilgninger under postgruppen 30-49 utgjør om lag 20 mrd. kroner i forslaget til statsbudsjett for 2005, hvorav de største er investeringer i riksveger, jernbane, Forsvaret og investeringer i regi av Statsbygg. Investeringer i petroleumssektoren er da holdt utenfor.

Mange investeringer går over flere år, og utgiftene kan variere betydelig mellom år. Typisk vil et vedtak om igangsetting av et nytt byggeprosjekt medføre en begrenset startbevilgning det første året og vesentlig økte tildelinger senere år.

Statsbyggs enkeltprosjekter inngår i en samlet investeringsramme, og som hovedregel legges det til grunn at denne rammen justeres på bakgrunn av forventet framdrift for byggeprosjektene. Dette vil også gjelde andre investeringsprosjekter som finansieres over statsbudsjettet, for eksempel de særskilte tilskuddene til sykehusinvesteringer som budsjetteres over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett og store IT-prosjekter.

Éngangseffekter og helårsvirkninger

Salg av eiendommer, auksjonering av konsesjoner og ekstraordinære utbyttebetalinger gir inntekter som normalt ikke kan påregnes på tilsvarende nivå for senere år. Slike éngangseffekter er søkt innarbeidet i framskrivningene.

Enkelte nye tiltak iverksettes med virkning sent i budsjettåret, slik at budsjetteffekten påfølgende år blir større. Ett eksempel på dette er time-tallsutvidelsen i grunnskolen for skoleåret 2005-2006, hvor økt timetall først får helårseffekt i 2006. I motsatt retning kan nevnes forslaget om økt arbeidsgiverfinansiering av sykepenges med virkning fra 1. april 2005. Dette tiltaket får helårsvirkning i 2006, noe som innebærer at innsparingen påfølgende budsjettår blir større enn i statsbudsjettet for 2005.

11.4 Tallmessig presentasjon

Tabell 11.1 nedenfor viser framskrivninger av statsbudsjettets utgifter i perioden 2006-2008, eksklusive dagpenger, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Tabellen viser at de flerårige konsekvensene av forslaget til statsbudsjett for 2005 vil innebære en vesentlig vekst i utgiftene i perioden. På inntektssiden, utenom skatter og avgifter, er det større stabilitet, selv om enkelte inntekter settes vesentlig ned som følge av ekstraordinære utbyttebetalinger og inntekter fra eiendomssalg i 2005.

Alle tallene er endringer i forhold til Regjeringens forslag til 2005-budsjettet, og ikke endringer i forhold til foregående budsjettår.

Oversikten viser en utgiftsvekst på om lag 4,5 mrd. kroner i 2006, ytterligere 4,7 mrd. kroner og 4,8 mrd. kroner i henholdsvis 2007 og 2008. Dette er lavere enn den automatiske utgiftsveksten som følge av videreføring av regelverk mv. de siste årene. I noen grad skyldes dette at anslagene i tabell 11.1 for vekst i folketrygdens utgifter er vesentlig lavere enn den årlige realveksten i folketrygden i perioden 2002-2005, jf. tabell 6.2. Det kan heller ikke utelukkes at det i de flerårige framskrivningene kan være en tendens til at utgiftene anslås noe lavt. Dette kan bl.a. skyldes uforutsette hendelser som bidrar til å endre tallene. Videre vil det normalt være tiltak som fases ut (f.eks. bygg), noe som bidrar til reduserte utgifter i de flerårige framskrivningene. Slike tiltak vil imidlertid ofte erstattes av andre tiltak, uten at dette framkommer av beregningene. Et viktig formål med flerårig budsjettering er nettopp å vise handlingsrommet for slike nye tiltak i framtidige budsjettår.

På inntektssiden er det i tallene forutsatt langt færre tiltak som har budsjettmessige konsekvenser i årene framover. Totalt ligger det an til en inntektsreduksjon på om lag 2,3 mrd. kroner under departementene i 2006, men ingen vesentlig ytterligere reduksjon i 2007 eller 2008. Inntekter fra skatter og avgifter er ikke medregnet i disse tallene.

Samlet viser tallene dermed økte utgifter og reduserte inntekter på til sammen knapt 7 mrd. kroner fra 2005 til 2006. Ytterligere budsjettsvekkelse i 2007 og 2008 utgjør om lag 5 mrd. kroner i forhold til året før.

Forutsatt uendret reelt nivå på det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet fra og med 2005 fram til 2009, vil veksten i skattegrunnlagene i fastlandsøkonomien isolert sett bidra til økt handlingsrom i budsjettpolitikken. Basert på den trendmessige aktivitetsveksten i fastlandsøkonomien gjennom de siste 30-40 år, kan veksten i skatteinntektene anslås til 10-12 mrd. kroner pr. år i tiden framover. For 2006 trekkes veksten noe ned, etter som den påløpte skatteletten i 2005 er litt større enn den bokførte, jf. nærmere omtale i avsnitt 3.2.5 i Nasjonalbudsjettet 2005.

Økte utgifter og reduserte inntekter som følge av videreføring av eksisterende regelverk mv., bidrar, som nevnt ovenfor, til å redusere handlingsrommet i budsjettpolitikken. I tillegg trekker økte reallønninger i retning av at prisveksten for statsbudsjettets utgifter er sterkere enn prisveksten for skattegrunnlagene. Ved en videreføring av dagens aktivitetsnivå anslås denne effekten å legge beslag på i størrelse 1-2 mrd. kroner av handlingsrommet i budsjettpolitikken.

Samlet viser framskrivningene at handlingsrommet i budsjettpolitikken i utgangspunktet er nær null i 2006 og svært begrenset i 2007 og 2008, før det tas hensyn til nye satsinger eller videre oppfølging av allerede varslede satsinger, jf. omtale i avsnitt 11.5. I vurderingen av handlingsrommet i 2007 og 2008 må det understrekes at usikkerheten i anslagene øker jo lenger fram i tid en kommer. Budsjettframskrivningene viser at det vil være nødvendig med vesentlige omprioriteringer på budsjettet for å finne rom for nye og allerede varslede satsinger innenfor rammen av en opprettholdbar bruk av petroleumsinntekter.

Tabell 11.1 Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2006-2008, eksklusive dagpenger, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2005

		Mill. kroner		
		2006	2007	2008
<i>Utenriksdepartementet</i>		431,1	739,1	896,1
Finansieringsordningene EØS	455,0	763,0	920,0	
Øvrige endringer	-23,9	-23,9	-23,9	
<i>Utdannings- og forskningsdepartementet</i>		790,8	1 159,5	1 542,4
Frittstående skoler	236,0	500,0	794,0	
Statens Lånekasse for utdanning	378,1	786,2	1 051,3	
Avkastning fra Fondet for forskning og nyskaping	167,1	167,1	167,1	
Øvrige endringer	9,6	-293,8	-470,1	

Tabell 11.1 fortsetter

	Mill. kroner		
	2006	2007	2008
<i>Kultur- og kirkedepartementet</i>	-47,7	-51,5	-51,5
<i>Justisdepartementet</i>	-8,3	-23,2	-23,2
<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>	1 009,8	961,7	685,7
Integreringstilskudd	-51,1	-290,2	-410,0
Rammetilskudd	1 877,1	1 918,4	1 931,1
Oppstartingsstilskudd	-1 164,5	-1 304,9	-1 313,8
Rentekompensasjon sykehjem mv.	128,6	428,1	460,2
Rentekompensasjon skolebygg	104,0	176,0	208,0
Bostøtte	-24,0	-106,0	-203,0
Øvrige endringer	139,7	140,3	13,2
<i>Arbeids- og sosialdepartementet</i>	2 040,6	4 621,4	8 076,4
Rehabiliteringspenger	-280,0	-280,0	-280,0
Alderspensjon	1 115,0	2 365,0	3 675,0
Uførhet	1 590,0	2 990,0	4 265,0
Sykepenger	-825,0	-825,0	-825,0
Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	160,0	505,0	865,0
Attføring	645,0	385,0	935,0
Tilskudd til pionerdykkere	-100,0	-150,0	-150,0
Øvrige endringer	-264,4	-368,6	-408,6
<i>Helse- og omsorgsdepartementet</i>	1 873,0	4 060,0	5 314,0
Legemidler og sykepleieartikler	944,0	1 978,0	3 114,0
Øvrige endringer, folketrygden	622,0	1 287,0	1 996,0
Sykehusinvesteringer	307,0	795,0	204,0
<i>Barne- og familiedepartementet</i>	520,5	614,5	608,5
Fødsels- og adopsjonspenger	151,5	290,5	419,5
Barnehager	369,0	359,0	284,0
Øvrige endringer	0,0	-35,0	-95,0
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>	-156,7	-186,5	-322,6
<i>Fiskeri- og kystdepartementet</i>	15,2	-38,3	-13,9
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Samferdselsdepartementet</i>	47,5	-454,2	-454,2
Restrukturering Mesta AS	60,0	-380,0	-380,0
Øvrige endringer	-12,5	-74,2	-74,2
<i>Miljøverndepartementet</i>	24,6	-5,2	-34,9
<i>Moderniseringsdepartementet</i>	-411,1	-478,9	-505,4
Statsbygg, videreføre bygg	-825,4	-1 221,3	-1 626,3
Statens Pensjonskasse	410,0	833,0	1 269,0
Øvrige endringer	4,3	-90,6	-148,1

Tabell 11.1 fortsetter

	Mill. kroner		
	2006	2007	2008
<i>Finansdepartementet</i>	-1 682,7	-1 758,0	-1 785,0
IT-prosjekter	109,7	41,4	14,4
Merverdiavgiftskompensasjon	-1 776,4	-1 776,4	-1 776,4
Øvrige endringer	-16,0	-23,0	-23,0
<i>Forsvarsdepartementet</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Olje- og energidepartementet</i>	38,3	38,3	38,3
Fond for gassteknologi	45,9	45,9	45,9
Øvrige endringer	-7,6	-7,6	-7,6
<i>Totalsum, utgifter</i>	<i>4 484,8</i>	<i>9 198,7</i>	<i>13 970,7</i>

Kilde: Finansdepartementet

Det er i stor grad utgiftene i folketrygden som driver utgiftsveksten. Utenom folketrygden viser tallene en svak økning i utgiftsnivået i 2006 og

2007, mens tallene viser en liten nedgang for utgiftsøkninger utenom folketrygden i 2008, jf. tabell 11.2 nedenfor.

Tabell 11.2 Flerårige budsjettkonsekvenser

	Mill. kroner		
	2006	2007	2008
Utgiftsøkninger, totalt			
Av dette:	4 485	9 199	13 971
- Utgiftsøkninger, folketrygden	4 075	8 608	14 038
- Utgiftsøkninger, ekskl. folketrygden	410	591	-67

Kilde: Finansdepartementet

Utgiftsveksten i folketrygden

Utgiftene til folketrygdens regelstyrte stønadsordninger (ekskl. dagpenger) forventes å øke med gjennomsnittlig med 4 mrd. kroner hvert år i 3-årsperioden 2006-2008. Samlet sett forventes folketrygdens utgifter (ekskl. dagpenger) å øke med om lag 14 mrd. kroner i løpet av denne perioden. Dette skjer til tross for at det er lagt til grunn nullvekst i sykefraværet på sykepengeområdet og svak nedgang i utbetalingene av rehabiliteringspenger i perioden. Det har vært sterk vekst i disse to ordningene i de senere årene. Det er først og fremst utgiftene til uførestønader (uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad) og alderspensjon som drar opp utgiftene under folketrygdens programområde 29 Sosiale formål. Dette skyldes i hovedsak den demografiske utviklingen i perioden. Utgiftene til alderspensjon vil imidlertid øke enda sterkere i årene etter 2008 enn fram til dette året. Videre er det forventet fortsatt betydelig vekst i utgiftene til attføring og til tekniske hjelpemidler for funksjonshemmede.

Basert på utviklingen de siste årene regnes det med at den underliggende veksten under programområde 30 Stønad ved helsetjenester vil være på i overkant av 5 mrd. kroner fra 2005 til 2008. Av dette gjelder vel 60 pst., eller i overkant av 3 mrd. kroner, refusjonsordningen for viktige legemidler og sykepleieartikler (blåreseptordningen). Underliggende vekst i denne ordningen anslås til knapt 10 pst. pr. år i perioden.

Økte fødsels- og adopsjonspenger skyldes i hovedsak en høyere andel kvinner med rett til fødselspenger og en generell økning i antallet barn under ett år i befolkningen.

Finansieringsordninger under EØS-avtalen

Gammel ordning

Fristen for å gi tilsagn til prosjektfinansiering under den tidligere finansieringsordningen gikk ut 31. desember 2003. Den norske andelen av ordningen er beregnet til om lag 107,9 mill. euro. Det foreslås en bevilgning på 280 mill. kroner for 2005.

Det antas at gjenstående beløp på ordningen på 135 mill. kroner vil bli utbetalt dels i 2006 og dels i 2007. Ordningen fases dermed ut fra 2008. Anslagene er beheftet med stor usikkerhet.

Nye ordninger

I 2003 ble det opprettet to nye finansieringsordninger i forbindelse med EØS-avtalen. Norge har forpliktet seg til å delta med 567 mill. euro eller om lag 4,8 mrd. kroner til hver av ordningene i perioden 1. mai 2004 til 30. april 2009. Gjennomsnittlig årlig utbetaling blir om lag 963 mill. kroner pr. ordning. I 2005 foreslås det samlet bevilget 700 mill. kroner. Utbetalingene vil stige etter hvert som prosjektene tar form. I 2006 antas den samlede bevilgningen å øke til 1 300 mill. kroner, i 2007 til 1 700 mill. kroner og i 2008 til 1 900 mill. kroner. Anslagene er beheftet med stor usikkerhet.

Frittstående skoler

Det er beregningsteknisk lagt til grunn en årlig vekst på om lag 10 pst. i bevilgningen til frittstående skoler på Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett. Dette skyldes hovedsakelig en anslått økning i antallet elever i frittstående skoler, en økning i antallet godkjente frittstående skoler og endringer i satsene for tilskudd. Det er ikke lenger et krav om at frittstående skoler skal være et pedagogisk alternativ til offentlige skoler, noe som medfører at flere skoler som ønsker status som frittstående skoler, vil bli godkjent. Det er stor usikkerhet knyttet til anslagene. Som følge av en forventet økning i elevtallet i friskoler og statlige skoler, reduseres rammetilskuddet til kommunesektoren i årene framover, jf. omtalen nedenfor om rammetilskudd til kommunesektoren.

Statens lånekasse for utdanning

Det forventes vekst i bevilgningene til Statens lånekasse for utdanning. Det skyldes blant annet en forventet videre vekst i elevtallet i videregående opplæring, noe som innebærer vekst i stipendutbetalingene. Det er derimot ikke lagt til grunn økning i studenttallet for høyere utdanning i perioden 2006-2008. Omleggingene i studiestøtteordningen for studenter i utlandet vedtatt i budsjettet for 2004, som innebærer en overgang fra en stipendordning til en ordning med dels lån og dels stipend, medfører at utbetalingene til andre stipend reduseres i perioden. Denne omleggingen, kombinert med en generell vekst i utlånsmassen, medfører økte utbetalinger til lån. Av dette følger økte kostnader til rentestøtte i forbindelse med rentefritaket under

utdanning. Rentestøtten har en kumulativ effekt under studentenes utdanningsperiode, noe som medfører at denne kostnaden er stigende flere år etter en omlegging som innebærer økt utlån eller ved en generell vekst i utlånsmassen.

Fondet for forskning og nyskaping

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2004 ble kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping økt med 1 mrd. kroner. Regjeringen foreslår å øke kapitalen i fondet med ytterligere 3,2 mrd. kroner i 2005. Disse kapitaløkningene gir en økt avkastning fra fondet i 2006 på i underkant av 170 mill. kroner sammenlignet med 2005-budsjettet. Dette nye nivået videreføres i 2007-2008.

Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, Integreringsstilskudd

Det legges til grunn reduserte utbetalinger av integreringsstilskudd de nærmeste årene. Dette skyldes en antatt nedgang i antallet asylsøkere og dermed færre bosatte i kommunene i årene framover. Det understrekes imidlertid at disse prognosene er svært usikre.

Rammetilskudd til kommunesektoren, innbyggertilskudd

Den utvidede, generelle momskompensasjonsordningen ble gjort gjeldende fra 2004. Trekket i rammeoverføringene i 2004 ble økt slik at det tilsvarer full årseffekt av den nye ordningen. Krav om momskompensasjon for 2003 (etter den tidligere, begrensede momskompensasjonsordningen) kommer til utbetaling i 2005. Trekk for disse kompensasjonskravene må finansieres særskilt ved et engangstrekk i rammetilskuddet til kommunesektoren på 1 776 mill. kroner i 2005. Rammeoverføringene skal justeres opp igjen i 2006. Videre økes rammetilskuddet til kommunene med 188,2 mill. kroner i perioden 2006-2008 som følge av helårseffekten av økningen i timetallet i grunnskolen med fire timer pr. uke i skoleåret 2005/2006. Som følge av en forventet økning i elevtallet i friskoler og statlige skoler, reduseres rammetilskuddet til kommunesektoren med 87,5 mill. kroner i 2006, 46,2 mill. kroner i 2007 og 33,5 mill. kroner i 2008.

Oppstartingsstilskudd, tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag

Oppstartingsstilskuddet er knyttet til bygging og utbedring av omsorgsboliger og sykehjemsplasser under eldreplanen og psykiatriplanen. Alle tilsagn

er gitt, og posten vil bli avviklet i 2007. Utbetalingene til kompensasjon for renter og avdrag vil øke frem mot 2008. Dette skyldes i hovedsak en antatt økning i rentesatsene.

Bostøtte

Med bakgrunn i en forventet reduksjon i antallet mottakere, blant annet på grunn av inntektsøkninger, vil bostøtteutbetalingen reduseres i årene framover dersom regelverket holdes uforandret. I tillegg vil boutgiftsutviklingen hos bostøttemottakerne påvirke utbetalingene av bostøtte. Regelverksforbedringer i 2005 (fjerning av arealkrav for barnefamilier, heving av dekningsprosenten i kommunale utleieboliger og at flyktninger som er i introduksjonsordningen kan få bostøtte) vil ikke kompensere fullt for denne effekten. Bostøtten er imidlertid en rettighetsbasert ordning, og det er stor usikkerhet knyttet til anslagene.

Rentekompensasjon for skoleanlegg

Som følge av innvilget investeringsramme på 8 mrd. kroner, vil utbetalingene til rentekompensasjon øke i årene framover. Dette skyldes i hovedsak en antatt økning i rentesatsene.

Pionérdykkere i Nordsjøen

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2004 ble det vedtatt en kompensasjonsordning for pionérdykkerne i Nordsjøen. Utbetalingene til ordningen anslås til 150 mill. kroner i 2005-budsjettet. Det er lagt til grunn at størsteparten av søknadene om kompensasjon vil bli behandlet i 2004 og 2005, samt noen tilfeller i 2006. Det er på usikkert grunnlag anslått utbetalinger på om lag 50 mill. kroner i 2006.

Sykehusinvesteringer

Foruten utgiftsveksten i folketrygdens ordninger, er det under Helse- og omsorgsdepartementet lagt til grunn en vekst i det særskilte statlige tilskuddet i forbindelse med nytt forskningsbygg ved Radiumhospitalet, Nye Ahus og fase to i utbyggingen av universitetssykehuset i Trondheim. Det er i tillegg tatt høyde for utgiftene som vil påløpe til universitetsdelen av fase to ved nytt universitetssykehus i Trondheim under Utdannings- og forskningsdepartementet.

Barnehager og kontantstøtte

Økte utgifter i 2006 - 2008 under Barne- og familiedepartementets budsjettområde gjelder hovedsa-

kelig helårseffekt av måltall for drift og investering av nye barnehageplasser i 2005 og forslag om innføring av ny forskrift om likeverdig behandling av private og offentlige barnehager fra 1. august 2005. Som følge av dette nedjusteres også kontantstøtten. Makspris trinn 2 er ikke med i beregningene, jf. omtale i avsnitt 3.9.

Restrukturering av Mesta AS

Under Samferdselsdepartementets budsjettområde er det lagt til grunn en vesentlig reduksjon i utgiftene de nærmeste årene. Dette må ses i sammenheng med at restruktureringsperioden for Mesta AS vil bli avsluttet. De samlede restruktureringsforpliktelsene til Mesta ble anslått til 1 468 mill. kroner for 2003-2005. Det foreslås bevilget 380 mill. kroner i 2005. Med utgangspunkt i de anslåtte, totale restruktureringsmidlene til Mesta, gjenstår en bevilgning på om lag 440 mill. kroner etter 2005. Dette beløpet er teknisk lagt inn i tabellen for 2006.

Statsbygg/bygg utenfor husleieordningen

Det ble igangsatt en rekke nye byggeprosjekter i 2003. Disse vil i all hovedsak bli ferdigstilt i løpet av 2005. Dette medfører at det i perioden 2006-2008 er lagt opp til å justere ned investeringsrammene på budsjettet til Statsbygg. Framskrivningen av de flerårige konsekvensene under Statsbygg tar imidlertid ikke hensyn til eventuell igangsetting av nye byggeprosjekter.

Statens Pensjonskasse

For årene 2006-2008 er det lagt til grunn en årlig vekst i pensjonsutbetalingene fra Statens Pensjonskasse på 3 pst. Det totale antallet pensjoner som administreres av Statens Pensjonskasse, forventes å stige til nærmere 300 000 i 2015 fra dagens nivå på om lag 200 000.

IT-prosjekter under Finansdepartementet

Det legges til grunn at midler til igangsatte IT-prosjekter (hovedsakelig under toll- og avgiftsetaten og skatteetaten) fases inn i budsjettet i henhold til framdriftsplanene for prosjektene. Midler trekkes ut i takt med at prosjektene fullføres.

Merverdiavgiftskompensasjon

Fra 2004 gjelder en ny ordning for merverdiavgiftskompensasjon til kommuner og fylkeskommuner, med framskjøvet utbetalingstidspunkt. 2005 er siste år med utbetalinger etter den gamle ordningen.

Reduksjonen i 2006 og senere år under Finansdepartementet motsvares av tilsvarende økning i rammetilskuddet til kommunene, jf. omtale ovenfor.

Fond for gassteknologi

Fondet for miljøvennlig gassteknologi ble opprettet 1. juli 2004, med en fondskapital på 2 mrd. kroner. Avkastningen fra fondet skal disponeres av en nyopprettet innovasjonsvirksomhet i Grenland. Rentesatsen er fastsatt til 4,59 % p.a. for en periode på 10 år. Avkastningen fra fondskapitalen i 2. halvår 2004 vil dermed gi en utbetaling på 45,9 mill. kroner i 2005. Fra 2006 vil den årlige avkastningen være på 91,8 mill. kroner.

Inntekter

Samlet viser tallene en inntektsreduksjon utenom skatter og avgifter, på om lag 2,3 mrd. kroner i forhold til forslaget for 2005. Reduksjonen skyldes i hovedsak lavere utbyttebetalinger og reduserte inntekter fra eiendomssalg. Renteinntekter og inntekter fra petroleumsvirksomheten er ikke medregnet.

Framskrivningene av utbyttet under kap. 5656, post 80 på Nærings- og handelsdepartementets budsjett nedjusteres med vel 1 mrd. kroner for årene 2006-2008 i forhold til forslaget for 2005. Deler av dette skyldes ekstraordinære utbytter fra Entra Eiendom AS og Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S i 2005, som derfor er justert noe ned i etterfølgende år. Den viktigste årsaken til nedjusteringen er imidlertid knyttet til Statkraft SF, hvor det i framskrivningene er justert for spesielle inntekter og kostnader som påvirker regnskapet for 2004 (salgsgevinst og dokumentavgift). For årene 2006-2008 legges det teknisk til grunn et utbytte på 75 pst. av anslått resultat, noe som innebærer et utbytte på om lag 2,5 mrd. kroner.

Under Samferdselsdepartementets budsjettområde er det lagt til grunn en vesentlig reduksjon i inntektene de nærmeste årene. Dette må ses i sammenheng med at det i 2005 foreslås et høyere utbytte fra Posten Norge AS enn det som følger av gjeldende utbyttepolitikk. For 2006-2008 er utbyttet redusert til 190 mill. kroner. Dette er basert på gjeldende utbyttepolitikk og overskuddsanslaget for 2004.

Utbyttet fra Statnett SF er i tallene for 2006-2008 satt til 50 pst. av anslag på konsernets resultat etter skatt i 2004. Dette gir en reduksjon på 160 mill. kroner i forhold til forslaget for 2005.

Alle anslagene for utbyttebetalinger i perioden 2006-2008 er tekniske forutsetninger og ikke et

anslag på reelt overskudd i selskapene eller utbytte i kommende år.

Utover disse utbyttebetalingene, som til sammen settes ned med nær 1,5 mrd. kroner, settes også inntektene fra eiendomssalg ned med 0,6 mrd. kroner.

Som nevnt ovenfor vil det på flere områder være vesentlig usikkerhet knyttet til anslag på framtidige budsjettkonsekvenser av gjeldende regelverk mv. I tillegg skjer det ofte uforutsette hendelser som innebærer at bevilgninger må justeres. Tallene i tabell 11.1 må derfor ses på som tekniske framskrivninger av utgiftene i perioden 2006-2008 basert på beste faglige skjønn. Tallene gir imidlertid ikke uttrykk for hva som kan forventes å bli bevilgningene i disse årene.

11.5 Større planer og satsinger mv.

Det legges som nevnt ovenfor til grunn at det kun er de framtidige konsekvensene av vedtak som er innarbeidet i Regjeringens budsjettforslag til Stortinget som skal synliggjøres. Politiske målsettinger som er kommet til uttrykk i for eksempel intensjonserklæringer, stortingsmeldinger, flertallsmerknader i Stortinget mv., er derfor ikke tatt inn i tallmaterialet. Enkelte av disse satsingene er forholdvis konkrete når det gjelder framtidige bevilgningsbehov. Av slike utgiftssatsinger kan nevnes opptrappingsplanen for psykiatri, langtidsplanen for Forsvaret, målsettingen om opptrapping av forskningsinnsatsen og bistanden, nasjonal transportplan og barnehagesatsingen. På andre områder er det varslet økt innsats uten nærmere angivelse av bevilgningsmessige konsekvenser.

Oppfølging av disse satsingene i tråd med målsettingene vil kreve til dels kraftige bevilgningsøkninger. Tallene som er presentert i dette kapitlet og omtalen av handlingsrommet i budsjettpolitikken på mellomlang sikt i Nasjonalbudsjettet 2005, viser at det vil bli krevende å finne rom for disse satsingene og at det vil være nødvendig med vesentlige omprioriteringer på budsjettet.

Finansdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2005.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2005 i samsvar med et vedlagt forslag.

**Forslag
til vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for
budsjetterminen 1. januar til 31. desember 2005**

I

Oversikt over utgifter i statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterterminen 2005

1000 kroner

Utgifter					
	Samlede utgifter	Drifts - utgifter	Nybygg, anlegg m.v.	Overføringer til andre	Utlån, gjelds-avdrag m.v.
Det kongelige hus	126 459	12 459	-	114 000	-
Regjering	214 555	214 555	-	-	-
Stortinget og underliggende institusjoner	1 199 136	957 633	138 288	103 215	-
Høyesterett	53 608	53 608	-	-	-
Utenriksdepartementet	20 167 953	3 051 770	29 005	16 745 568	341 610
Utdannings- og forskningsdepartementet	32 319 227	2 531 155	19 132	26 568 940	3 200 000
Kultur- og kirkedepartementet	6 250 978	1 964 635	72 415	4 213 928	-
Justis- og politidepartementet	14 538 991	13 418 713	73 517	1 046 761	-
Kommunal- og regionaldepartementet	61 094 426	2 002 664	5 500	59 086 262	-
Arbeids- og sosialdepartementet	11 218 100	3 338 200	58 700	7 821 200	-
Helse- og omsorgsdepartementet	77 069 054	2 002 852	22 855	71 928 347	3 115 000
Barne- og familiedepartementet	33 578 938	2 556 270	57 008	30 965 660	-
Nærings- og handelsdepartementet	3 607 200	1 130 250	4 500	2 442 550	29 900
Fiskeri- og kystdepartementet	2 650 840	1 761 840	318 240	570 760	-
Landbruks- og matdepartementet	13 695 255	1 630 283	8 435	12 056 537	-
Samferdselsdepartementet	20 838 200	9 464 600	6 329 600	4 817 000	227 000
Miljøverndepartementet	2 693 505	1 274 510	282 673	1 136 322	-
Moderniseringsdepartementet	10 078 891	7 203 192	1 085 863	589 836	1 200 000
Finansdepartementet	34 443 316	5 757 070	191 300	27 994 735	500 211
Forsvarsdepartementet	30 398 943	20 586 419	9 090 556	721 968	-
Olje- og energidepartementet	1 517 000	769 150	10 000	737 850	-
Ymse utgifter	9 431 641	9 431 641	-	-	-
Statsbankene	70 860 859	553 644	20 000	10 038 515	60 248 700
Petroleumsvirksomheten	23 200 000	-	22 000 000	1 200 000	-
Statens forretningsdrift	1 726 516	-226 850	1 953 366	-	-
Folketrygden	240 848 409	5 011 000	147 600	235 689 809	-
Statens petroleumsfond	204 477 000	-	-	204 477 000	-
Sum utgifter	928 299 000	96 451 263	41 918 553	721 066 763	68 862 421
			Statsbudsjettet Folke-trygden ikke medregnet	Folke-trygden	Statsbudsjettet medregnet Folke-trygden
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens Petroleumsfond)			624 501 479	160 593 100	785 094 579
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)			618 588 170	240 848 409	859 436 579
Driftsutgifter			91 440 263	5 011 000	96 451 263
Nybygg anlegg mv.			41 770 953	147 600	41 918 553
Overføringer til andre			280 899 954	235 689 809	516 589 763
Overføringer til Statens petroleumsfond			204 477 000	-	204 477 000
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens petroleumsfond (1-2)			5 913 309	-80 255 309	-74 342 000
4. Overføring fra Statens petroleumsfond			74 342 000	-	74 342 000
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)			80 255 309	-80 255 309	-

1000 kroner

Inntekter					
	Samlede inntekter	Drifts-inntekter	Inntekter i samband mednybygg, anlegg m.v.	Skatter, avgifter og andre overføringer	Tilbakebetalinger m.v.
Skatt på formue og inntekt	128 176 000	-	-	128 176 000	-
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	158 500 000	-	-	158 500 000	-
Tollinntekter	1 338 000	-	-	1 338 000	-
Merverdiavgift og avgift på investeringer	150 450 000	-	-	150 450 000	-
Avgifter på alkohol	9 671 700	-	-	9 671 700	-
Avgifter på tobakk	7 509 000	-	-	7 509 000	-
Avgifter på motorvogner	39 452 000	-	-	39 452 000	-
Andre avgifter	21 659 005	-	-	21 659 005	-
Sum skatter og avgifter	516 755 705	-	-	516 755 705	-
Renter av statens forretningsdrift	8 355	-	-	8 355	-
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.	1 462 516	1 000	1 079 016	382 500	-
Sum inntekter av statens forretningsdrift	1 470 871	1 000	1 079 016	390 855	-
Renter fra statsbankene	8 506 200	-	-	8 506 200	-
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	3 533 140	-	-	3 533 140	-
Utbytte ekskl. Statoil	8 216 452	-	-	8 216 452	-
Renteinntekter og utbytte (eksl. st. forr. og Statoil)	20 256 292	-	-	20 256 292	-
Inntekter under departementene	18 934 211	11 385 587	627 345	6 921 279	-
Overføring fra Norges Bank	-	-	-	-	-
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	-	-	-	-	-
Sum andre inntekter	18 934 211	11 385 587	627 345	6 921 279	-
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	95 800 000	73 200 000	14 900 000	7 700 000	-
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	127 000 000	-	-	127 000 000	-
Aksjeutbytte fra Statoil	4 877 000	-	-	4 877 000	-
Sum petroleumsinntekter	227 677 000	73 200 000	14 900 000	139 577 000	-
Tilbakebetalinger	53 012 421	-	-	-	53 012 421
Statens petroleumsfond	74 342 000	-	-	74 342 000	-
Sum inntekter	912 449 000	84 586 587	16 606 361	758 243 631	53 012 421
			Statsbudsjettet Folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet Folketrygden
Låntransaksjoner:					
6. Utlån gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt			68 862 421	-	68 862 421
Utlån til statsbanken			60 248 700	-	60 248 700
Gjeldsavdrag			500 211	-	500 211
Andre utlån, aksjetegning mv.			8 113 510	-	8 113 510
7. Tilbakebetalinger mv.			53 012 421	-	53 012 421
8. Utlån m.v. (netto) (6 - 7)			15 850 000	-	15 850 000
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8 - 5)			-64 405 309	80 255 309	15 850 000

Kap. Post	Utgifter:	Kroner	Kroner
Det kongelige hus			
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen:		
1	Apanasje	7 454 000	
50	Det Kgl. Hoff	103 633 000	111 087 000
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen:		
1	Apanasje	5 005 000	
50	H.K.H. Kronprinsens og H.K.H. Kronprinsessens stab mv.	10 367 000	15 372 000
	Sum Det kongelige hus		<u>126 459 000</u>
Regjering			
20	Statsministerens kontor (jf. kap. 3020):		
1	Driftsutgifter	61 005 000	61 005 000
21	Statsrådet (jf. kap. 3021):		
1	Driftsutgifter	106 753 000	106 753 000
24	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024):		
1	Driftsutgifter	40 477 000	
21	Spesielle driftsutgifter	6 320 000	46 797 000
	Sum Regjering		<u>214 555 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner			
41	Stortinget (jf. kap. 3041):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	591 446 000	
32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	11 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	127 288 000	
70	Tilskudd til partigruppene	103 215 000	832 949 000
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd:		
1	Driftsutgifter	4 000 000	4 000 000
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043):		
1	Driftsutgifter	36 059 000	36 059 000
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste:		
1	Driftsutgifter	4 428 000	4 428 000
51	Riksrevisjonen (jf. kap. 3051):		
1	Driftsutgifter	321 700 000	321 700 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner		<u>1 199 136 000</u>
Høyesterett			
61	Høyesterett (jf. kap. 3061):		
1	Driftsutgifter	53 608 000	53 608 000
	Sum Høyesterett		<u>53 608 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Utenriksdepartementet			
Administrasjon av utenriktjenesten			
100	Utenriksdepartementet:		
1	Driftsutgifter	357 115 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 095 000	
70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	750 000	
71	Diverse tilskudd	23 348 000	385 308 000
101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101):		
1	Driftsutgifter	825 751 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 505 000	
70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	128 000	
90	Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	360 000	841 744 000
102	Særavtale i utenriktjenesten:		
1	Driftsutgifter	155 343 000	155 343 000
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon:		
1	Driftsutgifter	11 133 000	11 133 000
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet:		
1	Driftsutgifter	13 757 000	13 757 000
	Sum administrasjon av utenriktjenesten		<u>1 407 285 000</u>
Utenriksformål			
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål:		
1	Driftsutgifter	25 085 000	
70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	34 000 000	59 085 000
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	852 566 000	
71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	280 000 000	
72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	350 000 000	1 832 566 000
	Sum utenriksformål		<u>1 891 651 000</u>
Administrasjon av utviklingshjelpen			
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen:		
1	Driftsutgifter	234 841 000	234 841 000
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD):		
1	Driftsutgifter	143 527 000	143 527 000
143	Utenriksstasjonene:		
1	Driftsutgifter	423 132 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 500 000	436 632 000
	Sum administrasjon av utviklingshjelpen		<u>815 000 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Bilateral bistand			
150	Bistand til Afrika:		
70	Malawi, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	280 000 000	
73	Uganda, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
74	Zambia, <i>kan overføres</i>	180 000 000	
78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	1 078 000 000	
79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	20 000 000	2 028 000 000
151	Bistand til Asia:		
70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
71	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	460 000 000	
79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	19 000 000	604 000 000
152	Bistand til Midtøsten:		
78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	140 500 000	140 500 000
153	Bistand til Mellom-Amerika:		
78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	155 000 000	
79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	2 000 000	157 000 000
	Sum bilateral bistand		2 929 500 000
Globale ordninger			
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling:		
1	Driftsutgifter	26 500 000	
50	Fredskorpset	145 000 000	
70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 026 000 000	
71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	68 000 000	
72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
73	Kultur, <i>kan overføres</i>	82 000 000	
75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	125 000 000	1 477 500 000
161	Næringsutvikling:		
70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	150 000 000	
73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
75	NORFUND - tapsavsetning	143 750 000	
95	NORFUND - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	341 250 000	760 000 000
162	Overgangsbistand (gap):		
70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	471 500 000	471 500 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter:		
70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000	
71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 427 052 000	1 647 052 000
164	Fred, forsoning og demokrati:		
70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	378 400 000	
71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	1 021 250 000	
72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	3 100 000	1 402 750 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering:		
1	Driftsutgifter	117 500 000	
70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	268 000 000	
71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	15 000 000	400 500 000
166	Tilskudd til ymse tiltak:		
70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	65 700 000	73 700 000
167	Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):		
21	Spesielle driftsutgifter	713 991 000	713 991 000
	Sum globale ordninger		6 946 993 000

Multilateral bistand

170	FN-organisasjoner mv.:		
70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	723 000 000	
71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	240 000 000	
72	FNs barnefond (UNICEF)	300 000 000	
73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	205 000 000	
74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 066 200 000	
77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	125 000 000	
78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	130 220 000	
79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	47 000 000	
80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	471 541 000	
81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	110 000 000	3 687 961 000
171	Multilaterale finansinstitusjoner:		
70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	730 000 000	
71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	695 900 000	
72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	465 500 000	1 891 400 000
172	Gjeldslette:		
70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
71	Oppfølging av avtaler inngått i Parisklubben, <i>kan overføres</i>	3 200 000	353 200 000
	Sum multilateral bistand		5 932 561 000

Øvrig bistand

197	Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak:		
70	Tilskudd til atomikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	216 925 000	
76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	28 038 000	244 963 000
	Sum øvrig bistand		244 963 000
	Sum Utenriksdepartementet		20 167 953 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Utdannings- og forskningsdepartementet			
Administrasjon			
200	Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200):		
1	Driftsutgifter	169 347 000	
21	Spesielle driftsutgifter	5 297 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 381 000	177 025 000
206	Samisk utdanningsadministrasjon:		
50	Tilskudd til Sametinget	28 569 000	28 569 000
	Sum administrasjon		205 594 000
Grunnopplæringen			
220	Utdanningsdirektoratet (jf. kap. 3220):		
1	Driftsutgifter	137 111 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	7 848 000	
70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	37 634 000	182 593 000
222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunn skoleinternat (jf. kap. 3222):		
1	Driftsutgifter	124 758 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 021 000	128 779 000
225	Tiltak i grunnopplæringen (jf. kap. 3225):		
1	Driftsutgifter	118 686 000	
60	Tilskudd til landslinjer	99 020 000	
63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	40 301 000	
64	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	902 066 000	
65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	27 975 000	
66	Tilskudd til leirskoleopplæring	33 500 000	
67	Tilskudd til opplæring i finsk	10 164 000	
68	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	107 274 000	
69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	332 621 000	
70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov	7 457 000	
71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskoler	7 820 000	
72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	48 195 000	
73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	7 840 000	
74	Tilskudd til organisasjoner	9 997 000	1 752 916 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	729 690 000	729 690 000
227	Tilskudd til særskilte skoler:		
60	Tilskudd til Moskvaskolen	1 108 000	
61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 288 000	
62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	4 214 000	
70	Tilskudd til den franske og den tyske skolen i Oslo	5 565 000	
71	Tilskudd til internatdrift ved Krokeide yrkesskole	17 992 000	
72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	22 693 000	53 860 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
228	Tilskudd til frittstående skoler mv.:		
70	Tilskudd til frittstående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	2 053 644 000	
71	Tilskudd til friskoleorganisasjoner	522 000	2 054 166 000
229	Andre tiltak:		
70	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	6 988 000	6 988 000
230	Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3230):		
1	Driftsutgifter	590 982 000	
21	Spesielle driftsutgifter	72 742 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 730 000	
75	Til disposisjon for departementet	2 046 000	672 500 000
	Sum grunnopplæringen		5 581 492 000

Andre tiltak i utdanningen

248	Særskilte IKT-tiltak i utdanningen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	111 833 000	
70	Tilskudd til IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 110 000	114 943 000
249	Andre tiltak i utdanningen:		
1	Driftsutgifter	2 705 000	2 705 000
	Sum andre tiltak i utdanningen		117 648 000

Voksenopplæring, folkehøgskoler og fagskoleutdanning

251	Fagskoleutdanning:		
70	Teknisk fagskole	266 187 000	266 187 000
253	Folkehøgskoler:		
70	Tilskudd til folkehøgskoler	528 585 000	
71	Tilskudd til folkehøgskolerådet	6 307 000	
72	Tilskudd til Nordiske folkehøgskoler	600 000	535 492 000
254	Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 3254):		
70	Tilskudd til studieforbund	155 883 000	
71	Tilskudd til fjernundervisning	10 720 000	
72	Tilskudd til kvinneuniversitetene, Norsk fredssenter og Studiesenteret Finnsnes	8 155 000	
73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	9 630 000	184 388 000
256	VOX - Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 3256):		
1	Driftsutgifter	41 960 000	
21	Spesielle driftsutgifter	12 075 000	54 035 000
258	Forskning, utviklingsarbeid og fellestiltak i voksenopplæringen:		
21	Spesielle driftsutgifter	38 397 000	38 397 000
259	Kompetanseutviklingsprogrammet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	35 700 000	35 700 000
	Sum voksenopplæring, folkehøgskoler og fagskoleutdanning		1 114 199 000

Høyere utdanning

260	Universitetet i Oslo:		
50	Statstilskudd	3 178 787 000	3 178 787 000
261	Universitetet i Bergen:		
50	Statstilskudd	1 882 391 000	1 882 391 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
262	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet:		
50	Statstilskudd	2 572 879 000	2 572 879 000
263	Universitetet i Tromsø:		
50	Statstilskudd	1 105 136 000	1 105 136 000
264	Norges handelshøgskole:		
50	Statstilskudd	250 383 000	250 383 000
265	Arkitekthøgskolen i Oslo:		
50	Statstilskudd	87 033 000	87 033 000
268	Norges idrettshøgskole:		
50	Statstilskudd	113 827 000	113 827 000
269	Norges musikkhøgskole:		
50	Statstilskudd	149 304 000	149 304 000
270	Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter:		
71	Tilrettelegging av studier i utlandet	4 860 000	
74	Tilskudd til velferdsarbeid	77 695 000	
75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	124 243 000	206 798 000
273	Statlige kunsthøgskoler:		
50	Statstilskudd	244 793 000	244 793 000
274	Statlige høyskoler:		
50	Statstilskudd	7 420 304 000	7 420 304 000
278	Norges landbrukshøgskole:		
50	Statstilskudd	472 888 000	472 888 000
279	Norges veterinærhøgskole:		
50	Statstilskudd	200 798 000	200 798 000
281	Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281):		
1	Driftsutgifter	323 931 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
73	Tilskudd til internasjonale programmer	72 150 000	
74	Tilskudd til UNIS	77 668 000	
75	Tilskudd til Uninett AS	20 900 000	
76	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	15 774 000	
78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	7 364 000	
79	Ny universitetsklinikk i Trondheim, <i>kan overføres</i>	253 330 000	777 117 000
282	Privat høyskoleutdanning:		
70	Tilskudd	605 308 000	605 308 000
	Sum høyere utdanning		19 267 746 000

Forskning

283	Meteorologiformål:		
50	Meteorologisk institutt	198 049 000	
72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i>	46 609 000	244 658 000
285	Norges forskningsråd:		
52	Forskningsformål	943 000 000	
55	Administrasjon	210 842 000	1 153 842 000
286	Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 3286):		
50	Overføring til Norges forskningsråd	634 760 000	
95	Fondskapital	3 200 000 000	3 834 760 000
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak (jf. kap. 3287):		
21	Spesielle driftsutgifter	4 508 000	
50	NOVA	23 215 000	
52	Norsk Utenrikspolitisk Institutt	16 643 000	
54	Forskningsstiftelser	46 584 000	
56	Ludvig Holbergs forskningspris	9 100 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	18 565 000
	72	Til disposisjon for departementet	1 476 000
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	12 400 000
288		Internasjonale samarbeidstiltak (jf. kap. 3288):	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 585 000
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	120 208 000
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	525 082 000
	75	UNESCO	17 922 000
		Sum forskning	666 797 000
		Sum Utdannings- og forskningsdepartementet	6 032 548 000
			32 319 227 000

Kultur- og kirke departementet

Administrasjon m.m.

300		Kultur- og kirke departementet:		
	1	Driftsutgifter	97 890 000	97 890 000
305		Lotteri- og stiftelsestilsynet (jf. kap. 3305):		
	1	Driftsutgifter	48 890 000	48 890 000
310		Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg:		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	105 218 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg	9 079 000	
	76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	3 101 000	117 398 000
315		Frivillighetsformål:		
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	139 259 000	
	71	Tilskudd til frivillighetssentraler	63 161 000	
	72	Tilskudd til frivillig virksomhet	15 000 000	
	73	Tilskudd til sekretariat for frivillige organisasjoners interessepolitiske virksomhet	1 420 000	218 840 000
		Sum administrasjon m.m.		483 018 000

Kulturformål

320		Allmenne kulturformål:		
	1	Driftsutgifter	40 545 000	
	50	Norsk kulturfond	255 418 000	
	51	Fond for lyd og bilde	19 500 000	
	52	Norges forskningsråd	2 161 000	
	53	Samiske kulturformål	32 113 000	
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	167 800 000	
	74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	116 993 000	
	75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	7 222 000	
	76	Hundreårsmarkeringen 1905-2005, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	22 156 000	
	79	Til disposisjon	4 612 000	
	82	Nobels fredssenter	16 200 000	719 720 000
321		Kunstnerformål:		
	1	Driftsutgifter	13 303 000	
	72	Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	11 909 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	92 448 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	85 209 000
	75	Vederlagsordninger	100 926 000
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322):	
	1	Driftsutgifter	31 427 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 592 000
	50	Utsmykking av offentlige bygg	7 675 000
	72	Knutepunktinstitusjoner	32 516 000
	73	Nasjonalmuseet for kunst	145 714 000
	75	Offentlig rom, arkitektur og design	19 541 000
	77	Henie Onstad Kunstsenter	5 880 000
	78	Ymse faste tiltak	42 148 000
323		Musikkformål (jf. kap. 3323):	
	1	Driftsutgifter	111 396 000
	70	Nasjonale institusjoner	154 861 000
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	117 177 000
	72	Knutepunktinstitusjoner	29 137 000
	74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	13 841 000
	78	Ymse faste tiltak	26 535 000
324		Teater- og operaformål (jf. kap. 3324):	
	1	Driftsutgifter	89 809 000
	70	Nasjonale institusjoner	543 102 000
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	198 137 000
	73	Region- og distriktsopera	18 359 000
	75	Dans	10 000 000
	78	Ymse faste tiltak	28 354 000
325		Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer:	
	1	Driftsutgifter	56 985 000
	21	Spesielle driftsutgifter	5 356 000
	73	Prosjekt- og utviklingstiltak	16 633 000
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326):	
	1	Driftsutgifter	287 866 000
	21	Spesielle driftsutgifter	8 949 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	41 081 000
	73	Noregs Mållag	1 536 000
	74	Det Norske Samlaget	8 576 000
	75	Språkteknologi, Norsk Ordbok mv.	9 712 000
	78	Ymse faste tiltak	70 950 000
328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328):	
	1	Driftsutgifter	34 435 000
	21	Arkeologiske og andre oppdrag	15 093 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 300 000
	70	Det nasjonale museumsnettverket	417 550 000
	78	Ymse faste tiltak	34 774 000
329		Arkivformål (jf. kap. 3329):	
	1	Driftsutgifter	177 632 000
	21	Spesielle driftsutgifter	6 122 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 642 000
	78	Ymse faste tiltak	4 332 000
		Sum kulturformål	197 728 000
			3 860 240 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Film- og medieformål			
334	Film- og medieformål (jf. kap. 3334):		
1	Driftsutgifter	122 979 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 462 000	
50	Norsk filmfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	212 900 000	
51	Audiovisuelle produksjoner	26 751 000	
71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	29 835 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	5 416 000	
73	Regional filmsatsing	7 500 000	
75	Medieprogram, <i>kan overføres</i>	14 800 000	
78	Ymse faste tiltak	23 043 000	
79	Til disposisjon	1 315 000	448 001 000
335	Pressestøtte:		
52	Norges forskningsråd	1 600 000	
71	Produksjonstilskudd	246 966 000	
73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	14 769 000	
75	Tilskudd til samiske aviser	12 969 000	
76	Tilskudd til ymse publikasjoner	19 000 000	
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 560 000	296 864 000
336	Informasjonsberedskap - kringkasting:		
70	Informasjonsberedskap	2 499 000	2 499 000
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk:		
70	Kompensasjon	32 500 000	32 500 000
	Sum film- og medieformål		779 864 000
Den norske kirke			
340	Kirkelig administrasjon:		
1	Driftsutgifter	122 488 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 605 000	
71	Tilskudd til kirkelige formål	146 560 000	
72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	92 500 000	
73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	1 000 000	
74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
75	Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	53 500 000	
76	Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken	2 500 000	
79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	500 000	423 653 000
341	Presteskabet:		
1	Driftsutgifter	648 224 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 703 000	650 927 000
342	Nidaros domkirke m.m.:		
1	Driftsutgifter	35 476 000	
40	Vestfrontplassen, arkeologiske utgravninger mv., <i>kan overføres</i>	3 300 000	
41	Erkebisppegården, riksregaliene, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	14 500 000	53 276 000
	Sum Den norske kirke		1 127 856 000
	Sum Kultur- og kirke departementet		6 250 978 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Justis- og politidepartementet			
Administrasjon			
400	Justisdepartementet (jf. kap. 3400):		
1	Driftsutgifter	204 951 000	
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	10 026 000	214 977 000
	Sum administrasjon		<u>214 977 000</u>
Rettsvesen			
410	Tingrettene og lagmannsrettene (jf. kap. 3410):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 412 post 1</i>	1 246 989 000	
21	Spesielle driftsutgifter	90 467 000	1 337 456 000
411	Domstoladministrasjonen (jf. kap. 3411):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410, post 1</i>	47 325 000	47 325 000
412	Tinglysingsprosjektet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	42 775 000	42 775 000
414	Domsutgifter:		
1	Driftsutgifter	75 430 000	75 430 000
	Sum rettsvesen		<u>1 502 986 000</u>
Kriminalomsorg			
430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 3430):		
1	Driftsutgifter	1 772 175 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	50 460 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	69 297 000	
60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	60 030 000	
70	Tilskudd	10 556 000	1 962 518 000
432	Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432):		
1	Driftsutgifter	112 217 000	112 217 000
	Sum kriminalomsorg		<u>2 074 735 000</u>
Politi og påtalemyndighet			
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441, post 1</i>	6 280 363 000	
21	Spesielle driftsutgifter	99 341 000	
22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 644 000	
70	Tilskudd	6 484 000	
71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	2 168 000	6 397 000 000
441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440, post 1</i>	1 269 918 000	1 269 918 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
442	Politihøgskolen (jf. kap. 3442):		
1	Driftsutgifter	218 662 000	218 662 000
443	Oppfølging av innsynsloven:		
1	Driftsutgifter	7 366 000	
70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 585 000	9 951 000
445	Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445):		
1	Driftsutgifter	98 045 000	98 045 000
446	Den militære påtalemyndighet (jf. kap. 3446):		
1	Driftsutgifter	4 734 000	4 734 000
448	Grensekommisæreren (jf. kap. 3448):		
1	Driftsutgifter	4 688 000	4 688 000
	Sum politi og påtalemyndighet		8 002 998 000

Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap

450	Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450):		
1	Driftsutgifter	135 391 000	135 391 000
451	Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 3451):		
1	Driftsutgifter	489 540 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 094 000	
22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	20 027 000	
70	Overføringer til private	4 863 000	516 524 000
455	Redningstjenesten (jf. kap. 3455):		
1	Driftsutgifter	346 609 000	
21	Spesielle driftsutgifter	5 832 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 220 000	
71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	5 694 000	
72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	77 321 000	439 676 000
456	Nødnett - felles radiosamband for nødnetene (jf. kap. 3456):		
1	Driftsutgifter	40 366 000	40 366 000
	Sum redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap		1 131 957 000

Andre virksomheter

460	Spesialenheten for politisaker (jf. kap. 3460):		
1	Driftsutgifter	20 793 000	20 793 000
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.:		
1	Driftsutgifter	582 870 000	582 870 000
467	Norsk Lovtidend:		
1	Driftsutgifter	3 505 000	3 505 000
468	Kommisjonen for begjæring om gjenopptakelse av straffesaker (jf. kap. 3468):		
1	Driftsutgifter	9 300 000	9 300 000
	Sum andre virksomheter		616 468 000

Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.

470	Fri rettshjelp (jf. kap. 3470):		
1	Driftsutgifter	6 219 000	
70	Fri sakførsel	338 783 000	
71	Fritt rettsråd	202 048 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	19 637 000	566 687 000
471		Statens erstatningsansvar:		
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	79 783 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	77 426 000	
	72	Erstatning for uberettiget straffefølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	13 442 000	170 651 000
472		Kontoret for voldsoffererstatning m.m.:		
	1	Driftsutgifter	12 336 000	12 336 000
474		Konfliktråd:		
	1	Driftsutgifter	37 065 000	37 065 000
475		Bobehandling:		
	1	Driftsutgifter	65 425 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 791 000	72 216 000
		Sum fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.		858 955 000

Svalbardbudsjettet

480		Svalbardbudsjettet:		
	50	Tilskudd	135 915 000	135 915 000
		Sum Svalbardbudsjettet		135 915 000
		Sum Justis- og politidepartementet		14 538 991 000

Kommunal- og regionaldepartementet

Administrasjon m.m.

500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500):		
	1	Driftsutgifter	173 700 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i>	10 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	19 500 000	209 200 000
502		Valgutgifter:		
	1	Driftsutgifter	31 700 000	31 700 000
		Sum administrasjon m.m.		240 900 000

Innvandring

520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520):		
	1	Driftsutgifter	423 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 138 770 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	34 000 000	1 596 470 000
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521):		
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 768 300 000	
	61	Norskopplæring for voksne innvandrere	1 275 000 000	
	62	Kommunale innvandrertiltak	53 500 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	3 000 000	
	71	Kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	39 900 000	
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	8 850 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
73	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	27 700 000	
74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 650 000	
75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	12 950 000	4 190 850 000
522	Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522):		
1	Driftsutgifter	7 150 000	7 150 000
523	Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523):		
1	Driftsutgifter	4 600 000	4 600 000
524	Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524):		
1	Driftsutgifter	88 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	9 950 000	98 850 000
	Sum innvandring		<u>5 897 920 000</u>

Nasjonale minoriteter

526	Nasjonale minoriteter (jf. kap. 3526):		
70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	3 000 000	
71	Avkastning av Romanifolkets fond	1 850 000	4 850 000
	Sum nasjonale minoriteter		<u>4 850 000</u>

Samiske formål

540	Sametinget (jf. kap. 3540):		
50	Sametinget	138 750 000	
54	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	143 400 000
541	Tilskudd til samiske formål:		
70	Tilskudd til samiske formål	1 100 000	
72	Samisk språk, informasjon, mv.	2 680 000	
73	Reindriftens internasjonale fag- og formidlingssenter	750 000	4 530 000
542	Kompetansesenter for urfolks rettigheter (jf. kap. 3542):		
1	Driftsutgifter	2 050 000	2 050 000
	Sum samiske formål		<u>149 980 000</u>

Regional- og distriktspolitikk

551	Regional utvikling og nyskaping:		
60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 012 000 000	
61	Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	755 000 000	
64	Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune	76 800 000	
70	Transportstøtte, <i>kan nyttes under post 61</i>	195 500 000	2 039 300 000
552	Nasjonalt samarbeid for regional utvikling:		
21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv., <i>kan overføres</i>	8 000 000	
72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i>	269 300 000	277 300 000
	Sum regional- og distriktspolitikk		<u>2 316 600 000</u>

Overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner

571	Rammetilskudd til kommuner (jf. kap. 3571):		
21	Kunnskapsutvikling og drift av inntektssystemet	6 894 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
60	Innbyggertilskudd	25 005 892 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	1 147 015 000	
63	Regionaltilskudd	561 526 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	2 772 285 000	
69	Kommunal selskapsskatt, <i>kan nyttes under post 60</i>	5 486 357 000	34 979 969 000
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572):		
60	Innbyggertilskudd	9 554 112 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	433 117 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	1 246 198 000	
65	Tilskudd til barnevern/hovedstadstilskudd	440 930 000	11 674 357 000
	Sum overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner		46 654 326 000

Bolig og bomiljø

580	Bostøtte:		
70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 093 600 000	2 093 600 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
21	Kunnskapsutvikling og -formidling	3 800 000	
22	Program for reduserte byggekostnader, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	40 000 000	
71	Tilskudd til boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
75	Boligitilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	591 000 000	
78	Kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	56 700 000	722 500 000
582	Skoleanlegg:		
60	Rentekompensasjon, <i>kan overføres</i>	248 000 000	248 000 000
585	Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus (jf. kap. 3585):		
1	Driftsutgifter	4 900 000	4 900 000
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:		
60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 313 800 000	
63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 409 000 000	2 722 800 000
	Sum bolig og bomiljø		5 791 800 000

Bygningssaker

587	Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587):		
1	Driftsutgifter	38 050 000	38 050 000
	Sum bygningssaker		38 050 000
	Sum Kommunal- og regionaldepartementet		61 094 426 000

Arbeids- og sosialdepartementet

Administrasjon

600	Arbeids- og sosialdepartementet (jf. kap. 3600):		
1	Driftsutgifter	113 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 800 000	116 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
603	Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.:		
1	Driftsutgifter	11 400 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 200 000	13 600 000
	Sum administrasjon		129 600 000
Tiltak for bedrede levekår, forebygging av rusmiddelproblemer mv.			
620	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.:		
21	Spesielle driftsutgifter	83 900 000	
50	Norges forskningsråd	88 400 000	172 300 000
621	Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet:		
21	Spesielle driftsutgifter	56 500 000	
63	Tilskudd til rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	121 100 000	
70	Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid mv., <i>kan overføres</i>	93 800 000	
74	Tilskudd til pensjonistenes og funksjonshemmedes organisasjoner mv.	128 400 000	399 800 000
622	Statens institutt for rusmiddelforskning:		
1	Driftsutgifter	28 500 000	28 500 000
	Sum tiltak for bedrede levekår, forebygging av rusmiddelproblemer mv.		600 600 000
Arbeidsmarked			
630	Aetat (jf. kap. 3630):		
1	Driftsutgifter	2 111 800 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 900 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	50 600 000	2 164 300 000
634	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 3634):		
21	Evaluerings-, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	27 900 000	
70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 541 000 000	
71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	3 254 000 000	
73	Investeringer i skjermede tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	61 400 000	
74	Lønns subsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	33 400 000	4 917 700 000
635	Ventelønn (jf. kap. 3635):		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	435 000 000	435 000 000
	Sum arbeidsmarked		7 517 000 000
Arbeidsmiljø og sikkerhet			
640	Arbeidstilsynet (jf. kap. 3640):		
1	Driftsutgifter	296 900 000	
22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	29 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 800 000	329 700 000
642	Petroleumstilsynet (jf. kap. 3642):		
1	Driftsutgifter	125 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	13 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 500 000	139 500 000
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3643):		
50	Statstilskudd	75 700 000	75 700 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
646	Pionerdykkere i Nordsjøen:		
	1 Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
	70 Tilskudd til pionerdykkere, <i>overslagsbevilgning</i>	150 000 000	152 000 000
	Sum arbeidsmiljø og sikkerhet		696 900 000

Kontantytelser

660	Krigspensjon:		
	70 Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	255 000 000	
	71 Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	615 000 000	870 000 000
664	Pensjonstrygden for sjømenn:		
	70 Tilskudd	621 000 000	621 000 000
666	Avtalefestet pensjon (AFP):		
	70 Tilskudd	783 000 000	783 000 000
	Sum kontantytelser		2 274 000 000
	Sum Arbeids- og sosialdepartementet		11 218 100 000

Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet m.m.

700	Helse- og omsorgsdepartementet (jf. kap. 3700):		
	1 Driftsutgifter	124 751 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 153 000	128 904 000
701	Forskning:		
	50 Norges forskningsråd mv.	132 576 000	132 576 000
702	Helse- og sosialberedskap:		
	1 Driftsutgifter	14 974 000	14 974 000
703	Internasjonalt samarbeid (jf. kap 3703):		
	21 Spesielle driftsutgifter	17 012 000	17 012 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet m.m.		293 466 000

Folkehelse

710	Nasjonalt folkehelseinstitutt (jf. kap. 3710):		
	1 Driftsutgifter	372 051 000	
	21 Formidlingsvirksomhet	135 852 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 088 000	522 991 000
712	Bioteknologinemnda:		
	1 Driftsutgifter	6 647 000	6 647 000
715	Statens strålevern (jf. kap. 3715):		
	1 Driftsutgifter	58 859 000	
	21 Oppdragsutgifter	34 438 000	93 297 000
719	Helsefremmende og forebyggende arbeid:		
	21 Spesielle driftsutgifter til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren mv., <i>kan overføres</i>	16 389 000	
	70 Forebygging av hiv og seksuelt overførbare sykdommer - smittevern, <i>kan overføres</i>	22 826 000	
	71 Tilskudd til opplysningstiltak, forebygging av uønskede svangerskap mv., <i>kan overføres</i>	22 363 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Stiftelsen Amatheia	15 026 000	
73	Handlingsplan for fysisk aktivitet	12 340 000	88 944 000
	Sum folkehelse		<u>711 879 000</u>
Helsetjeneste			
720	Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 3720):		
1	Driftsutgifter	406 055 000	
21	Spesielle driftsutgifter	56 393 000	462 448 000
721	Statens helsetilsyn (jf. kap. 3721):		
1	Driftsutgifter	63 360 000	63 360 000
722	Norsk pasientskadeerstatning (jf. kap. 3722):		
1	Driftsutgifter	60 127 000	
50	Tilskudd til NPE som statlig fond	394 023 000	
70	Dekning av advokatutgifter	12 408 000	466 558 000
723	Pasientskadenemnda (jf. kap. 3723):		
1	Driftsutgifter	17 916 000	17 916 000
724	Helsepersonell og tilskudd til personelltiltak:		
1	Driftsutgifter, Statens helsepersonellnemnd og Statens autorisasjonskontor for helsepersonell	23 831 000	
21	Tilskudd til personell i allmennlegetjenesten og i tannhelsetjenesten	48 697 000	
60	Tilskudd til rekrutteringsplanen	60 819 000	
61	Tilskudd til turnustjenesten	132 028 000	
71	Tilskudd til Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap mv.	13 247 000	278 622 000
725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten (jf. kap. 3725):		
1	Driftsutgifter	35 086 000	35 086 000
726	Habilitering og rehabilitering:		
21	Spesielle driftsutgifter	33 951 000	
61	Rehabilitering, helsetiltak for rusmiddelmissbrukere, <i>kan overføres</i>	54 912 000	88 863 000
727	Tannhelsetjenesten:		
21	Forsøk og utviklingsarbeid innen tannhelsetjenesten	17 038 000	17 038 000
728	Forsøk og utvikling mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter	116 837 000	116 837 000
729	Annen helsetjeneste:		
60	Helsetjenesten for innsatte i fengsel - tilskudd til kommuner	79 299 000	
70	Behandlingsreiser til utlandet	83 660 000	
71	Tilskudd til Norsk Pasientforening m.m.	5 218 000	168 177 000
	Sum helsetjeneste		<u>1 714 905 000</u>

Regionale helseforetak

732	Regionale helseforetak (jf. kap. 3732):		
21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan overføres</i>	17 709 000	
70	Tilskudd til helseforetakene, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 71, 72, 73, 74 og 75</i>	2 494 851 000	
71	Tilskudd til Helse Øst RHF, <i>kan overføres</i>	15 853 516 000	
72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres</i>	8 922 960 000	
73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	7 883 761 000	
74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	5 800 265 000	
75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	5 227 108 000	
76	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i>	13 140 373 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
77	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv., <i>overslagsbevilgning</i>	3 199 134 000	
78	Tilskudd til forskning, utdanning og nasjonale medisinske kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	1 050 888 000	
80	Pasienttransport	423 000 000	
81	Tilskudd til store byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	444 000 000	
90	Lån til investeringsformål i helseforetak	3 000 000 000	
91	Opptreksrenter, <i>overslagsbevilgning</i>	115 000 000	67 572 565 000
737	Kreftregisteret:		
70	Tilskudd	71 206 000	71 206 000
	Sum regionale helseforetak		67 643 771 000

Psykisk helse

742	Forpleining, kontroll og tilsyn med psykiatriske pasienter:		
1	Driftsutgifter	24 312 000	
70	Tilskudd	2 262 000	26 574 000
743	Statlige stimuleringstiltak for psykisk helse:		
21	Spesielle driftsutgifter	28 107 000	
62	Tilskudd til psykisk helsearbeid i kommuner, <i>kan overføres</i>	2 050 783 000	
70	Kompetanse, utredninger og utviklingsarbeid, <i>kan overføres</i>	319 973 000	
72	Tilskudd til Modum bads nervesanatorium	84 660 000	
73	Tilskudd til arbeid med vold og traumatisk stress, <i>kan overføres</i>	98 584 000	
75	Tilskudd til styrking av psykisk helsevern, <i>kan overføres</i>	1 189 972 000	3 772 079 000
744	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede:		
70	Fagenhet for tvungen omsorg	41 598 000	41 598 000
	Sum psykisk helse		3 840 251 000

Legemidler

750	Statens legemiddelverk (jf. kap. 3750 og 5578):		
1	Driftsutgifter	121 807 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 614 000	125 421 000
751	Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 3751 og 5577):		
21	Spesielle driftsutgifter	67 442 000	
70	Tilskudd	66 093 000	133 535 000
	Sum legemidler		258 956 000

Omsorgstjenester

760	Utredningsvirksomhet m.m.:		
21	Spesielle driftsutgifter	8 454 000	8 454 000
761	Tilskudd forvaltet av Sosial og helsedirektoratet:		
21	Spesielle driftsutgifter	74 757 000	
60	Tilskudd til omsorgstjenester, <i>kan overføres</i>	64 841 000	
61	Tilskudd til vertskommuner	481 456 000	
63	Tilskudd til rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	144 453 000	
64	Ressurskrevende brukere, <i>overslagsbevilgning</i>	1 584 400 000	
66	Tilskudd til brukerstyrt personlig assistanse	50 541 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid mv., <i>kan overføres</i>	46 530 000	
71	Tilskudd til frivillig arbeid	13 080 000	
72	Tilskudd til Landsbystiftelsen	58 938 000	
73	Tilskudd til døvblinde og døve	10 133 000	
75	Kompetansesentra m.m.	61 832 000	
76	Tilskudd til opphold i institusjon for eldre med særskilte behov	6 411 000	2 597 372 000
	Sum omsorgstjenester		2 605 826 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		77 069 054 000

Barne- og familiedepartementet

Administrasjon

800	Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800):		
1	Driftsutgifter	84 021 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 299 000	87 320 000
	Sum administrasjon		87 320 000

Tiltak for familie og likestilling

830	Foreldreveiledning og samlivstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	4 293 000	
70	Tilskudd	14 214 000	18 507 000
840	Krisetiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	4 386 000	
60	Tilskudd til krisesentre, <i>overslagsbevilgning</i>	99 512 000	
61	Tilskudd til incestsentre, <i>overslagsbevilgning</i>	19 715 000	
70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv.	3 391 000	127 004 000
841	Familievern og konfliktløsning:		
21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	10 786 000	
22	Kompetanseutvikling og opplæring, meklingskorpsset mv.	5 994 000	
70	Utviklings- og opplysningsarbeid mv.	15 412 000	32 192 000
842	Statlig forvaltning av familievernet (jf. kap. 3842):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	143 384 000	
21	Spesielle driftsutgifter	5 166 000	
70	Tilskudd til kirkens familievern mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	108 570 000	257 120 000
844	Kontantstøtte:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 846 post 50</i>	1 205 000	
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 860 000 000	2 861 205 000
845	Barnetrygd:		
70	Tilskudd	14 310 000 000	14 310 000 000
846	Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50</i>	6 893 000	
22	Refusjon av utgifter til DNA-analyser	5 186 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 21, kap. 844 post 21 og kap. 856 post 21</i>	9 580 000	
70	Tilskudd	4 789 000	
71	Særlige familiepolitiske tiltak	977 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Tiltak for lesbiske og homofile	2 100 000	
79	Tilskudd til internasjonalt familie- og likestillingsarbeid, <i>kan overføres</i>	1 861 000	31 386 000
847	Likestillingssenteret:		
50	Basisbevilgning	6 214 000	6 214 000
848	Likestillingsombudet (jf. kap. 3848):		
1	Driftsutgifter for likestillingsombudet	6 754 000	
21	Driftsutgifter for Klagenemnda for likestilling	325 000	7 079 000
	Sum tiltak for familie og likestilling		17 650 707 000

Tiltak for barn og ungdom

850	Barneombudet (jf. kap. 3850):		
1	Driftsutgifter	8 125 000	8 125 000
852	Adopsjonsstøtte:		
70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	21 470 000	21 470 000
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet (jf. kap. 3854):		
1	Driftsutgifter - Fylkesnemndene for sosiale saker	90 995 000	
21	Spesielle driftsutgifter	27 171 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	13 335 000	
64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, <i>overslagsbevilgning</i>	212 100 000	
70	Tilskudd til Rostad ungdomsheim og Rostad ettervernsheim	2 169 000	
71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 50</i>	23 110 000	368 880 000
855	Statlig forvaltning av barnevernet (jf. kap. 3855):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	1 917 483 000	
21	Spesielle driftsutgifter	51 700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	57 008 000	
70	Tilskudd til kjøp av plasser, tiltak mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	1 123 292 000	3 149 483 000
856	Barnehager:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 846 post 50</i>	26 810 000	
50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	11 080 000	
60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning</i>	9 594 504 000	
61	Investeringstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	160 000 000	
62	Tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming i barnehage	736 173 000	
63	Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	96 275 000	
65	Skjønnsmidler til barnehager	1 247 933 000	11 872 775 000
857	Barne- og ungdomstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	2 136 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	5 988 000	
70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	75 455 000	
71	Utviklingsarbeid, <i>kan nyttes under post 50</i>	6 415 000	
72	Styrking av oppvekstmiljøet mv., <i>kan overføres</i>	5 341 000	
73	Ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	34 267 000	
79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	29 663 000	159 265 000
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (jf. kap. 3858):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855, post 1</i>	117 067 000	
21	Spesielle driftsutgifter	517 000	117 584 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
859	UNG i Europa (jf. kap. 3859):		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 660 000	5 660 000
	Sum tiltak for barn og ungdom		15 703 242 000
Forbrukerpolitikk			
860	Forbrukerrådet:		
50	Basisbevilgning	80 172 000	80 172 000
862	Positiv miljømerking:		
70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	3 886 000	3 886 000
865	Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, forskning, utviklings- og opplysningsarbeid	6 700 000	
79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	4 000 000	10 700 000
866	Statens institutt for forbruksforskning:		
50	Basisbevilgning	22 697 000	22 697 000
867	Sekretariatet for Forbrukertvistutvalget og Markedsrådet (jf. kap. 3867):		
1	Driftsutgifter	4 797 000	4 797 000
868	Forbrukerombudet (jf. kap. 3868):		
1	Driftsutgifter	15 417 000	15 417 000
	Sum forbrukerpolitikk		137 669 000
	Sum Barne- og familiedepartementet		33 578 938 000

Nærings- og handelsdepartementet

Administrasjon

900	Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900):		
1	Driftsutgifter	133 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 050 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	17 500 000	
72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 700 000	187 950 000
	Sum administrasjon		187 950 000

Infrastruktur og rammebetingelser

901	Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901):		
1	Driftsutgifter	180 700 000	180 700 000
902	Justervesenet (jf. kap. 3902):		
1	Driftsutgifter	70 050 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 750 000	71 800 000
903	Norsk Akkreditering (jf. kap. 3903):		
1	Driftsutgifter	17 800 000	17 800 000
904	Brønnøysundregistrene (jf. kap. 3904):		
1	Driftsutgifter	186 900 000	
22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>	53 700 000	240 600 000
905	Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3905):		
1	Driftsutgifter	105 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	36 100 000	141 100 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
906	Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard (jf. kap. 3906):		
1	Driftsutgifter	10 500 000	
30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	4 500 000	15 000 000
907	Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3907):		
1	Driftsutgifter	226 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter	6 200 000	
22	Flytteutgifter, <i>kan overføres</i>	48 100 000	280 600 000
908	Skipsregistrene (jf. kap. 3908):		
1	Driftsutgifter	8 900 000	8 900 000
909	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	130 000 000	
71	Tilskudd til fergerederier i utenriksfart i NOR, <i>overslagsbevilgning</i>	315 000 000	
72	Tilskudd til offshorefartøyer i NOR, <i>overslagsbevilgning</i>	615 000 000	1 060 000 000
912	Bedriftsrettet informasjonsformidling:		
70	Tilskudd	13 150 000	13 150 000
913	Standardisering:		
70	Tilskudd	25 000 000	25 000 000
	Sum infrastruktur og rammebetingelser		2 054 650 000
Forskning, nyskaping og internasjonalisering			
920	Norges forskningsråd:		
50	Tilskudd	896 000 000	896 000 000
922	Romvirksomhet:		
50	Norsk Romsenter	29 000 000	
70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	88 900 000	
71	Internasjonal romvirksomhet	176 300 000	
72	Nasjonale følgemidler	23 600 000	317 800 000
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	14 500 000	14 500 000
929	Bedriftsrettet kompetanseoverføring:		
70	Tilskudd	16 900 000	16 900 000
934	Internasjonaliseringstiltak:		
70	Eksportfremmende tiltak, <i>kan overføres</i>	12 400 000	
73	Støtte ved kapitalvareeksport	40 100 000	
95	Innskudd i Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD)	29 900 000	82 400 000
937	Reiselivstiltak:		
71	Tilskudd til Svalbard Reiseliv AS	2 000 000	2 000 000
938	Omstillingstiltak:		
71	Omstillingstilskudd til Sør-Varanger, <i>kan overføres</i>	10 500 000	10 500 000
	Sum forskning, nyskaping og internasjonalisering		1 340 100 000
Statlig eierskap			
950	Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656):		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 500 000	11 500 000
953	Kings Bay AS:		
70	Tilskudd	13 000 000	13 000 000
	Sum statlig eierskap		24 500 000
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		3 607 200 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Fiskeri- og kystdepartementet			
Administrasjon			
1000	Fiskeri- og kystdepartementet (jf. kap. 4000):		
1	Driftsutgifter	79 600 000	
70	Tilskudd diverse formål, <i>kan overføres</i>	500 000	
71	Tilskudd til kystkultur, <i>kan overføres</i>	1 550 000	81 650 000
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 870 000	6 870 000
	Sum administrasjon		88 520 000
Forskning og utvikling			
1020	Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020):		
1	Driftsutgifter	224 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter	134 930 000	359 430 000
1021	Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021):		
1	Driftsutgifter	98 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter	82 500 000	181 200 000
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 4023):		
1	Driftsutgifter	38 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter	9 100 000	
50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	238 000 000	
51	Tilskudd til Veterinærinstituttet	31 300 000	
70	Tilskudd Fiskeriforskning, <i>kan overføres</i>	48 200 000	
71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	31 100 000	396 300 000
	Sum forskning og utvikling		936 930 000
Fiskeri- og havbruksforvaltning			
1030	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030):		
1	Driftsutgifter	253 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 620 000	254 620 000
1050	Diverse fiskeriformål (jf. kap. 4050):		
71	Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	500 000	
74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 140 000	
75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
76	Tilskudd til strukturtiltak for kapasitetstilpasning, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
78	DNA-register for vågehval, <i>kan overføres</i>	650 000	
79	Informasjon ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	1 550 000	124 840 000
	Sum fiskeri- og havbruksforvaltning		379 460 000
Kystforvaltning			
1062	Kystverket (jf. kap. 4062):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	810 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 510 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres</i>	222 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	40 080 000	
46	Trafikksentral Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	54 340 000	
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres</i>	28 300 000	
70	Tilskudd Redningsselskapet	60 100 000	1 218 530 000
1070	Loran - C (jf. kap. 4070):		
1	Driftsutgifter	27 400 000	27 400 000
	Sum kystforvaltning		1 245 930 000
	Sum Fiskeri- og kystdepartementet		2 650 840 000

Landbruks- og matdepartementet

Landbruks- og matforvaltning

1100	Landbruks- og matdepartementet (jf. kap. 4100):		
1	Driftsutgifter	116 470 000	
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold - ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	5 203 000	
50	Store utstyrskjøp og vedlikehold - forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	221 000	
70	Tilskudd til driften av Staur gård	200 000	122 094 000
	Sum landbruks- og matforvaltning		122 094 000

Matpolitikk

1112	Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.:		
50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, Veterinærinstituttet	65 285 000	
51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling, Planteforsk	42 079 000	
52	Støtte til fagsentrene, Planteforsk	13 981 000	121 345 000
1115	Mattilsynet (jf. kap. 4115):		
1	Driftsutgifter	1 093 685 000	
70	Tilskudd til veterinær beredskap	68 882 000	1 162 567 000
	Sum matpolitikk		1 283 912 000

Forskning og utvikling

1137	Forskning og utvikling:		
50	Forskningsaktivitet	137 812 000	
51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	166 565 000	304 377 000
	Sum forskning og utvikling		304 377 000

Næringsutvikling, ressursforvaltning og verdiskaping

1138	Støtte til organisasjoner:		
70	Støtte til organisasjoner, <i>kan overføres</i>	17 100 000	17 100 000
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer:		
70	Tilskudd til miljø- og ressurstiltak, <i>kan overføres</i>	14 162 000	
71	Tilskudd til generessursforvaltning, <i>kan overføres</i>	16 634 000	30 796 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1141	Kjøp av forvaltningsstøtte innen miljø- og nærings- tiltak i landbruket:		
50	Forvaltningsstøtte, næringsøkonomisk dokumenta- sjon og analyse	20 066 000	
51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsfor- midling i skogbruket	13 883 000	33 949 000
1143	Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143):		
1	Driftsutgifter	149 579 000	
70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren, <i>kan overføres</i>	1 071 000	
71	Tilskudd til små slakteri, <i>kan overføres</i>	4 239 000	
72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	302 000	
73	Tilskudd til erstatninger m.m. ved tiltak mot dyre- og plantesykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	39 103 000	
74	Tilskudd til prosjekt innen planteforedling og oppfor- mering, <i>kan overføres</i>	11 267 000	
75	Tilskudd til matkorn, <i>overslagsbevilgning</i>	113 120 000	318 681 000
1144	Ressursforvaltning og miljøtiltak i landbruket:		
77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i>	7 313 000	7 313 000
1145	Jordskifterettene (jf. kap. 4145):		
1	Driftsutgifter	148 923 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 068 000	150 991 000
1146	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146):		
1	Driftsutgifter	82 454 000	82 454 000
1147	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147):		
1	Driftsutgifter	37 104 000	
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 232 000	
70	Tilskudd til fjellstuer	659 000	
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	11 502 000	52 497 000
1148	Naturskade - erstatninger og sikring:		
70	Tilskudd til sikringstiltak m.m., <i>kan overføres</i>	8 089 000	
71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	60 000 000	68 089 000
1149	Verdiskapings og utviklingstiltak i landbruket:		
50	Tilskudd til Landbrukets Utviklingsfond (LUF)	295 500 000	
51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 170 000	
71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	37 500 000	336 170 000
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150):		
50	Fondsavsetninger	296 700 000	
70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	208 000 000	
73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 958 300 000	
74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 482 285 000	
77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	225 110 000	
78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 597 354 000	10 767 749 000
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen:		
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	33 500 000	
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 800 000	
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	53 900 000	
79	Velferdsordninger	1 800 000	95 000 000
1161	Statskog SF - forvaltningsdrift:		
70	Tilskudd til forvaltningsdrift	16 922 000	
73	Avviklingskostnader	232 000	
75	Oppsyn i statsallmenninger	6 929 000	24 083 000
	Sum næringsutvikling, ressursforvaltning og verdi- skapning		11 984 872 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		13 695 255 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Samferdselsdepartementet			
Administrasjon m.m.			
1300	Samferdselsdepartementet (jf. kap. 4300):		
1	Driftsutgifter	98 300 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	13 000 000	
71	Tilskudd til trafikksikkerhetsformål mv.	17 900 000	129 200 000
1301	Forskning og utvikling mv.:		
21	Utredninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet mv.	17 000 000	
50	Samferdselsforskning, <i>kan overføres</i>	100 400 000	
70	Tilskudd til rasjonell og miljøvennlig transport mv., <i>kan overføres</i>	22 600 000	
71	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede mv., <i>kan overføres</i>	15 700 000	155 700 000
	Sum administrasjon m.m.		284 900 000
Luftfartsformål			
1310	Flytransport:		
70	Kjøp av innenlandske flyruter, <i>kan nyttes under kap. 1311, post 71</i>	444 000 000	444 000 000
1311	Tilskudd til regionale flyplasser:		
70	Tilskudd til Avinors regionale flyplasser	40 000 000	
71	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1310, post 70</i>	13 400 000	53 400 000
1313	Luftfartstilsynet (jf. kap. 4313):		
1	Driftsutgifter	132 100 000	
22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	47 700 000	179 800 000
1314	Statens havarikommisjon for transport (jf. kap. 4314):		
1	Driftsutgifter	31 800 000	31 800 000
	Sum luftfartsformål		709 000 000
Vegformål			
1320	Statens vegvesen (jf. kap. 4320):		
23	Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 29, post 30, post 31 og post 72</i>	5 968 000 000	
29	Vederlag til OPS-prosjekter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i>	100 000 000	
30	Riksveginvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23, post 29, post 31, post 33, post 60 og post 72</i>	4 592 000 000	
31	Rassikring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30 og post 60</i>	184 200 000	
33	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30 og post 60</i>	46 100 000	
35	Vegutbygging i Bjørvika, <i>kan overføres</i>	30 700 000	
60	Forsøk, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30, post 31 og post 33</i>	420 000 000	
72	Kjøp av riksvegferjetjenester, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i>	1 166 000 000	12 507 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1321	Mesta AS:		
71	Tilskudd til restrukturering	380 100 000	380 100 000
1322	Svinesundsforbindelsen AS:		
91	Lån, <i>kan overføres</i>	214 000 000	
92	Opptreksrenter, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000	227 000 000
	Sum vegformål		<u>13 114 100 000</u>
Særskilte transporttiltak			
1330	Særskilte transporttiltak:		
60	Særskilt tilskudd til kollektivtransport	116 300 000	
70	Kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes	200 800 000	
74	Kompensasjon for el-avgift for elektrifisert skinnegående transport	24 000 000	341 100 000
	Sum særskilte transporttiltak		<u>341 100 000</u>
Jernbaneformål			
1350	Jernbaneverket (jf. kap. 4350):		
23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	2 773 000 000	
25	Drift og vedlikehold av Gardermobanen, <i>kan overføres</i>	74 000 000	
30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i>	1 423 000 000	4 270 000 000
1351	Persontransport med tog:		
70	Kjøp av persontransport med tog	1 502 000 000	1 502 000 000
1354	Statens jernbanetilsyn (jf. kap. 4354):		
1	Driftsutgifter	26 800 000	26 800 000
	Sum jernbaneformål		<u>5 798 800 000</u>
Samferdselsberedskap			
1360	Samferdselsberedskap:		
1	Driftsutgifter	3 200 000	
30	Transport- og sambandsanlegg, utstyr mv., <i>kan overføres</i>	27 600 000	
70	Beredskapslagring, <i>kan overføres</i>	600 000	
71	Tilskudd til samfunnspålagte oppgaver vedr. Totalforsvaret	14 200 000	45 600 000
	Sum samferdselsberedskap		<u>45 600 000</u>
Post og telekommunikasjoner			
1370	Posttjenester:		
70	Kjøp av posttjenester	326 000 000	326 000 000
1380	Post- og teletilsynet (jf. kap. 4380):		
1	Driftsutgifter	154 400 000	
22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	38 300 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	26 000 000	218 700 000
	Sum post og telekommunikasjoner		<u>544 700 000</u>
	Sum Samferdselsdepartementet		<u>20 838 200 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Miljøverndepartementet			
Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.			
1400	Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400):		
1	Driftsutgifter	159 687 000	
21	Spesielle driftsutgifter	37 789 000	
70	Grunnstøtte til frivillige miljøvernorganisasjoner	30 000 000	
71	Internasjonale organisasjoner	38 007 000	
72	Miljøverntiltak i nordområdene, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	23 713 000	
74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	8 371 000	
79	Den nordiske verdensarvstiftelsen	3 500 000	
80	Tilskudd til universell utforming og tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	19 400 000	334 667 000
1410	Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 4410):		
21	Miljøovervåkning og miljødata	85 657 000	
50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	93 086 000	
51	Forskningsprogrammer m.m.	116 518 000	
53	Internasjonalt samarbeid om miljøvernforskning	5 000 000	
70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	15 151 000	315 412 000
	Sum fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.		650 079 000
Biomangfold og friluftsliv			
1425	Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425):		
1	Driftsutgifter	26 865 000	
61	Tilskudd til kommunale vilttiltak, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	8 500 000	
71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	29 335 000	70 200 000
1426	Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426):		
1	Driftsutgifter	55 899 000	
30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i>	10 391 000	
31	Tiltak i naturvern-, kulturlandskap- og friluftsområder, <i>kan overføres</i>	21 171 000	
32	Skjærgårdsparker mv., <i>kan overføres</i>	13 195 000	100 656 000
1427	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427):		
1	Driftsutgifter	78 579 000	
21	Spesielle driftsutgifter	43 721 000	
30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	34 405 000	
32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	19 450 000	
33	Statlige erverv, barskogvern, <i>kan overføres</i>	56 868 000	
34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	5 100 000	
35	Statlig erverv, nytt skogvern, <i>kan overføres</i>	57 213 000	
70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	80 200 000	
72	Erstatninger for rovviltskader, <i>overslagsbevilgning</i>	77 006 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
73	Forebyggende og konfliktdependende tiltak i rovvilt forvaltningen, <i>kan overføres</i>	32 000 000	
74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i>	15 520 000	
75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 010 000	
77	Tilskudd til nasjonalparksenter, <i>kan overføres</i>	11 400 000	
78	Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd, <i>kan overføres</i>	5 300 000	517 772 000
	Sum biomangfold og friluftsliv		688 628 000
Kulturminner og kulturmiljø			
1429	Riksantikvaren (jf. kap. 4429):		
1	Driftsutgifter	76 576 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	22 650 000	
50	Tilskudd til Samisk kulturminnearbeid	2 000 000	
72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	110 230 000	
73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	10 953 000	
74	Fartøyvern, <i>kan overføres</i>	14 004 000	
75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	900 000	237 313 000
1432	Norsk kulturminnefond (jf. kap. 4432):		
50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	13 000 000	13 000 000
	Sum Kulturminner og kulturmiljø		250 313 000
Forurensning			
1441	Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441):		
1	Driftsutgifter	190 263 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 450 000	
39	Opprydningstiltak, <i>kan overføres</i>	64 880 000	
73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet	127 368 000	
75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	151 252 000	
76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	68 000 000	605 213 000
1444	Produktregisteret:		
1	Driftsutgifter	14 637 000	14 637 000
1445	Miljøvennlig skipsfart:		
21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	2 000 000
	Sum forurensning		621 850 000
Kart og geodata			
1465	Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk:		
21	Betaling for statsoppdraget, <i>kan overføres</i>	336 323 000	336 323 000
	Sum kart og geodata		336 323 000
Nord- og polarområdene			
1471	Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471):		
1	Driftsutgifter	114 779 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 635 000	
50	Stipend	498 000	140 912 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1472	Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 4472):		
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 1</i>	5 400 000	5 400 000
	Sum nord- og polarområdene		<u>146 312 000</u>
	Sum Miljøverndepartementet		<u>2 693 505 000</u>

Moderniseringsdepartementet

Administrasjon mv.

1500	Moderniseringsdepartementet (jf. kap. 4500):		
1	Driftsutgifter	146 031 000	
21	Spesielle driftsutgifter	76 925 000	
22	Klagenemnda for offentlige anskaffelser, <i>kan overføres</i>	<u>2 668 000</u>	225 624 000
1502	Tilskudd til kompetanseutvikling:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	<u>12 500 000</u>	12 500 000
1503	Midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte:		
70	Tilskudd	106 218 000	
71	Bidrag fra arbeidstakerne	<u>29 959 000</u>	136 177 000
1506	Norge.no (jf. kap. 4506):		
1	Driftsutgifter	<u>11 200 000</u>	11 200 000
1507	Datatilsynet (jf. kap. 4507):		
1	Driftsutgifter	<u>21 923 000</u>	21 923 000
1508	Spesielle IT-tiltak:		
21	Senter for informasjonssikring, <i>kan overføres</i>	1 965 000	
22	Samordning av IT-politikken, <i>kan overføres</i>	8 375 000	
50	Tilskudd til høyhastighetskommunikasjon, <i>kan overføres</i>	69 092 000	
70	Tilskudd til elektronisk samhandling og forenkling av forretningsprosesser	<u>1 400 000</u>	80 832 000
1509	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	<u>7 500 000</u>	7 500 000
	Sum administrasjon mv.		<u>495 756 000</u>

Fylkesmannsembetene

1510	Fylkesmannsembetene (jf. kap. 4510):		
1	Driftsutgifter	1 012 810 000	
21	Spesielle driftsutgifter	<u>13 782 000</u>	1 026 592 000
	Sum fylkesmannsembetene		<u>1 026 592 000</u>

Fellestjenester

1520	Statskonsult (jf. kap. 4520):		
70	Tilskudd til restrukturering	<u>8 000 000</u>	8 000 000
1522	Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522):		
1	Driftsutgifter	194 681 000	
21	Spesielle driftsutgifter	37 626 000	
22	Fellesutgifter for R-kvartalet	53 899 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>16 285 000</u>	302 491 000
	Sum fellestjenester		<u>310 491 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Partistøtte			
1530	Tilskudd til de politiske partier:		
70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	154 087 000	
71	Tilskudd til kommunepartiene, <i>overslagsbevilgning</i>	24 575 000	
72	Tilskudd til kommunestyregruppene, <i>overslagsbevilgning</i>	19 360 000	
73	Tilskudd til fylkespartiene, <i>overslagsbevilgning</i>	56 330 000	
74	Tilskudd til fylkestingsgruppene, <i>overslagsbevilgning</i>	7 515 000	
76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	5 700 000	267 567 000
	Sum partistøtte		<u>267 567 000</u>
Pensjoner m.m.			
1541	Pensjoner av statskassen:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	16 800 000	16 800 000
1542	Tilskudd til Statens Pensjonskasse:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	5 065 000 000	
70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	67 200 000	5 132 200 000
1543	Arbeidsgiveravgift til folketrygden:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	270 600 000	
70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	5 400 000	276 000 000
1544	Boliglån til statsansatte:		
90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	1 200 000 000	1 200 000 000
1546	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 4546):		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	62 700 000	62 700 000
1547	Gruppelivsforsikring (jf. kap. 4547):		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	80 500 000	80 500 000
	Sum Pensjoner m.m.		<u>6 768 200 000</u>
Konkurrans- og prispolitikk			
1550	Konkurransetilsynet:		
1	Driftsutgifter	75 975 000	
22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	27 918 000	103 893 000
	Sum konkurranse- og prispolitikk		<u>103 893 000</u>
Bygg utenfor husleieordningen			
1580	Bygg utenfor husleieordningen:		
31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	829 400 000	
32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	65 500 000	
36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	13 120 000	
70	Tilskudd til Hovedstadsaksjonen	15 000 000	923 020 000
1581	Eiendommer til kongelige formål (jf. kap. 4581):		
1	Driftsutgifter	19 814 000	
30	Ekstraordinært vedlikehold, Bygdø Kongsgård, <i>kan overføres</i>	43 400 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 158 000	75 372 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1582	Utvikling av Fornebuområdet:		
30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	81 000 000	81 000 000
1583	Utvikling av Pilestredet Park (jf. kap. 4583):		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
30	Investeringer, Pilestredet Park, <i>kan overføres</i>	25 000 000	27 000 000
	Sum bygg utenfor husleieordningen		1 106 392 000
	Sum Moderniseringsdepartementet		10 078 891 000

Finansdepartementet

Finansadministrasjon

1600	Finansdepartementet (jf. kap. 4600):		
1	Driftsutgifter	225 770 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 000 000	
70	Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet	11 719 000	269 489 000
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602):		
1	Driftsutgifter	153 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	700 000	154 300 000
	Sum finansadministrasjon		423 789 000

Skatte- og avgiftsadministrasjon

1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610):		
1	Driftsutgifter	971 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	2 300 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	70 000 000	1 043 900 000
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618):		
1	Driftsutgifter	3 247 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	87 100 000	
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	151 300 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	110 500 000	3 595 900 000
	Sum skatte- og avgiftsadministrasjon		4 639 800 000

Offisiell statistikk

1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620):		
1	Driftsutgifter	363 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	113 700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 100 000	486 900 000
	Sum offisiell statistikk		486 900 000

Andre formål

1630	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 700 000	13 700 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1631	Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 4631):		
1	Driftsutgifter	183 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 200 000	207 200 000
1632	Kompensasjon for merverdiavgift:		
60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	1 776 431 000	
61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, ny ordning	9 730 000 000	
72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter	390 000 000	11 896 431 000
1634	Statens innkrevingsssentral (jf. kap. 4634):		
1	Driftsutgifter	171 700 000	171 700 000
1637	EU-opplysning:		
70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	2 000 000	2 000 000
	Sum andre formål		12 291 031 000

Statsgjeld, renter og avdrag mv.

1650	Statsgjeld, renter m.m.:		
1	Driftsutgifter	17 000 000	
89	Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	16 084 585 000	16 101 585 000
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning:		
98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	500 211 000	500 211 000
	Sum statsgjeld, renter og avdrag mv.		16 601 796 000
	Sum Finansdepartementet		34 443 316 000

Forsvarsdepartementet

1700	Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4700):		
1	Driftsutgifter	280 473 000	
73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	7 638 000	288 111 000
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4710):		
24	Driftsresultat	-489 000 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	1 349 000 000	860 000 000
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	400 743 000	
43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000 000	
51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	151 749 000	
71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	52 703 000	
78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i>	160 000 000	785 195 000
1720	Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720):		
1	Driftsutgifter	1 278 558 000	1 278 558 000
1723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet (jf. kap. 4723):		
1	Driftsutgifter	95 970 000	95 970 000
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben (jf. kap. 4725):		
1	Driftsutgifter	2 665 652 000	
50	Overføring Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i>	130 871 000	
70	Renter låneordning, <i>kan overføres</i>	9 127 000	2 805 650 000
1731	Hæren (jf. kap. 4731):		
1	Driftsutgifter	3 923 633 000	3 923 633 000
1732	Sjøforsvaret (jf. kap. 4732):		
1	Driftsutgifter	2 855 369 000	2 855 369 000
1733	Luftforsvaret (jf. kap. 4733):		
1	Driftsutgifter	3 635 846 000	3 635 846 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1734	Heimevernet (jf. kap. 4734):		
1	Driftsutgifter	1 108 454 000	1 108 454 000
1735	Etterretningstjenesten:		
21	Spesielle driftsutgifter	691 845 000	691 845 000
1740	Forsvarets logistikkorganisasjon (jf. kap. 4740):		
1	Driftsutgifter	1 602 581 000	1 602 581 000
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	819 410 000	
44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonal-finansiert andel, <i>kan overføres</i>	104 728 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 435 000 000	
48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, felles-finansiert andel, <i>kan overføres</i>	181 828 000	
75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i>	133 173 000	8 674 139 000
1790	Kystvakten (jf. kap. 4790):		
1	Driftsutgifter	728 499 000	728 499 000
1791	Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791):		
1	Driftsutgifter	33 803 000	33 803 000
1792	Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792):		
1	Driftsutgifter	800 000 000	800 000 000
1795	Kulturelle og allmenntilgittige formål (jf. kap. 4795):		
1	Driftsutgifter	154 583 000	
60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	40 500 000	
72	Overføringer til andre	36 207 000	231 290 000
	Sum Forsvarsdepartementet		30 398 943 000

Olje- og energidepartementet

Administrasjon

1800	Olje- og energidepartementet:		
1	Driftsutgifter	109 400 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 900 000	
22	Beredskapslagre for drivstoff, <i>kan overføres</i>	21 500 000	
70	Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten, <i>kan overføres</i>	19 500 000	
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	4 450 000	
72	Investeringsfond for klimatiltak i Østersjøområdet	7 600 000	186 350 000
	Sum administrasjon		186 350 000

Petroleumsforvaltning

1810	Oljedirektoratet (jf. kap. 4810):		
1	Driftsutgifter	153 200 000	
21	Spesielle driftsutgifter	56 700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	214 900 000
1815	Petoro AS:		
70	Administrasjon	219 900 000	219 900 000
	Sum petroleumsforvaltning		434 800 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Energi- og vassdragsforvaltning			
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829):		
1	Driftsutgifter	247 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	52 400 000	
22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>	73 850 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
70	Tilskudd til lokale el-forsyningsanlegg, <i>kan overføres</i>	700 000	
75	Tilskudd til sikringstiltak, <i>kan overføres</i>	2 600 000	382 250 000
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 000 000	
74	Naturgass, <i>kan overføres</i>	24 000 000	36 000 000
1827	Miljøvennlig gassteknologi (jf. kap. 4827):		
50	Administrasjon	10 000 000	
51	Overføring til innovasjonsvirksomheten	45 900 000	55 900 000
	Sum energi- og vassdragsforvaltning		<u>474 150 000</u>
Forskningsformål			
1830	Energiforskning (jf. kap. 4829):		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	18 500 000	
50	Norges forskningsråd	393 300 000	
70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	9 900 000	421 700 000
	Sum forskningsformål		<u>421 700 000</u>
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>1 517 000 000</u>
Ymse utgifter			
2309	Tilfeldige utgifter:		
1	Driftsutgifter	9 431 641 000	9 431 641 000
	Sum ymse utgifter		<u>9 431 641 000</u>
Statsbankene			
2410	Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310):		
1	Driftsutgifter	270 644 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 166 750 000	
70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 447 760 000	
71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	585 000 000	
72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	953 200 000	
73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	417 000 000	
74	Tap på utlån	433 000 000	
75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	5 575 000	
90	Lån til Statens lånekasse for utdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	16 583 500 000	25 877 429 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2412	Den norske stats husbank (jf. kap. 5312 og 5615):		
1	Driftsutgifter	283 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
72	Rentestøtte	23 000 000	
90	Lån til Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	13 098 000 000	13 409 000 000
2415	Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak:		
73	Rentestøtte stønadslån	30 000	
75	Marint innovasjonsprogram, <i>kan overføres</i>	10 000 000	10 030 000
2421	Innovasjon Norge (jf. kap. 5325 og 5625):		
50	Innovasjon - prosjekter, fond	85 000 000	
51	Tapsfond, såkornkapitalfond	195 500 000	
70	Bedriftsutvikling og administrasjon	310 000 000	
71	Internasjonalisering, profilering og innovasjon - programmer, <i>kan overføres</i>	248 600 000	
72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i>	157 500 000	
74	Tilskudd til dekning av tap på eldre lån og garantier	600 000	
90	Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000 000	
91	Lån til såkornkapitalfond	500 000 000	31 497 200 000
2426	SIVA SF (jf. kap. 3961 og 5609):		
95	Egenkapital	50 000 000	50 000 000
2427	Kommunalbanken AS:		
90	Aksjekapital	17 200 000	17 200 000
	Sum statsbankene		70 860 859 000

Petroleumsvirksomheten

2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440):		
30	Investeringer	22 000 000 000	
50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	1 200 000 000	23 200 000 000
	Sum petroleumsvirksomheten		23 200 000 000

Statens forretningsdrift

2445	Statsbygg (jf. kap. 5445):		
24	Driftsresultat:		
1	Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-2 139 674 000	
2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	958 306 000	
3	Avskrivninger	288 402 000	
4	Renter av statens kapital	3 113 000	
5	Til investeringsformål	710 000 000	
6	Til reguleringsfondet	251 000	
		-179 602 000	
30	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	77 100 000	
31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 649 700 000	
32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	55 030 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	79 154 000	
49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	40 030 000	1 721 412 000
2460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 5460):		
24	Driftsresultat:		
1	Driftsinntekter, refusjon av driftsutgifter fra risiko avsetningsfond	-43 000 000	
2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	43 000 000	0

Kap. Post		Kroner	Kroner
2465	Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-556 323 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	544 034 000	
	3 Avskrivninger	9 274 000	
	4 Renter av statens kapital	3 015 000	0
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		12 000 000
2470	Statens Pensjonskasse (jf. kap. 5470):		
24	Driftsresultat		
	1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-324 839 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	254 444 000	
	3 Avskrivninger	16 020 000	
	4 Renter av statens kapital	1 127 000	
	5 Til investeringsformål	16 000 000	
	6 Til reguleringsfond	-10 000 000	-47 248 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		35 352 000
2490	NVE Anlegg (jf. kap. 5490, 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat		
	1 Driftsinntekter	-43 000 000	
	2 Driftsutgifter	36 500 000	
	3 Avskrivninger	5 400 000	
	4 Renter av statens kapital	1 100 000	0
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		5 000 000
	Sum statens forretningsdrift		1 726 516 000

Folketrygden

Stønad ved fødsel og adopsjon

2530	Fødselspenger og adopsjonspenger:		
70	Fødselspenger til yrkesaktive, <i>overslagsbevilgning</i>	9 590 500 000	
71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	404 400 000	
72	Feriepenger av fødselspenger til arbeidstakere, <i>overslagsbevilgning</i>	270 000 000	
73	Adopsjonspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	141 000 000	10 405 900 000
	Sum stønad ved fødsel og adopsjon		10 405 900 000

Arbeidsliv

2540	Stønad under arbeidsløse til fiskere og fangstmenn:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	40 000 000
2541	Dagpenger:		
70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	9 400 000 000	9 400 000 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 5704):		
70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	473 500 000	473 500 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2543	Ytelser til yrkesrettet attføring:		
70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	10 265 000 000	
71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 800 000 000	12 065 000 000
	Sum arbeidsliv		<u>21 978 500 000</u>
Sosiale formål			
2600	Trygdeetaten:		
1	Driftsutgifter	4 946 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	14 800 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	147 600 000	
70	Tilskudd	3 600 000	5 112 000 000
2603	Trygderetten:		
1	Driftsutgifter	48 100 000	
21	Klagenemnd for utenlandsbehandling	2 100 000	50 200 000
2650	Sykepenges:		
70	Sykepenges for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	27 095 000 000	
71	Sykepenges for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 850 000 000	
72	Omsorgs- og pleiepenges ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	395 000 000	
73	Tilretteleggingstilskudd, <i>kan overføres</i>	96 400 000	
74	Refusjon bedriftshelsetjenester	22 700 000	
75	Feriepenges av sykepenges, <i>overslagsbevilgning</i>	1 470 000 000	30 929 100 000
2652	Medisinsk rehabilitering mv.:		
70	Rehabiliteringspenges, <i>overslagsbevilgning</i>	8 580 000 000	
71	Legeerklæringer	310 000 000	8 890 000 000
2655	Uførhet:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	16 919 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	24 678 000 000	
72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 390 000 000	
73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	250 000 000	
74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 860 000 000	
75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	105 000 000	
76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	45 272 000 000
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.:		
70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 490 000 000	
71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 579 600 000	
73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	149 000 000	
74	Tilskudd til biler	985 000 000	
75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 721 000 000	
76	Bedring av funksjonsevnen, andre formål	77 300 000	
77	Ortopediske hjelpemidler	655 000 000	
78	Høreapparater	420 000 000	8 076 900 000
2670	Alderdom:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	32 995 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	45 615 000 000	
72	Ventetilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	105 000 000	
73	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	4 870 000 000	83 585 000 000
2680	Etterlatte:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 207 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 034 000 000	
72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	62 000 000	
74	Utdanningsstønad	2 500 000	
75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	14 500 000	2 320 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2683	Stønad til enslig mor eller far (jf. kap. 5701):		
70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 300 000 000	
72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	612 000 000	
73	Utdanningsstønad	85 000 000	
75	Stønad til flytting for å komme i arbeid	500 000	
76	Forskuttering av underholdsbidrag	1 115 000 000	4 112 500 000
2686	Gravferdsstønad:		
70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	110 000 000	110 000 000
2690	Diverse utgifter:		
70	Sykestønadsutgifter i utlandet	130 000 000	
77	Pasienter fra gjensidighetsland	59 000 000	189 000 000
	Sum sosiale formål		<u>188 646 700 000</u>

Stønad ved helsetjenester

2711	Spesialisthelsetjenester mv.:		
70	Refusjon spesialisthjelp	1 046 000 000	
71	Refusjon psykologhjelp	186 000 000	
72	Refusjon tannlegehjelp	700 000 000	
76	Private laboratorier og røntgeninstitut	523 000 000	
78	Opptreningsinstitusjoner m.fl.	409 309 000	2 864 309 000
2751	Legemidler mv.:		
70	Legemidler	8 785 000 000	
72	Sykepleieartikler	1 076 000 000	9 861 000 000
2752	Refusjon av egenbetaling:		
70	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 1	2 746 000 000	
71	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 2	45 000 000	2 791 000 000
2755	Helsetjeneste i kommunene mv.:		
62	Tilskudd til fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	160 000 000	
70	Refusjon allmennlegehjelp	2 409 000 000	
71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 147 000 000	
72	Refusjon jordmorhjelp	18 000 000	
73	Kiropraktorbehandling	26 000 000	
75	Logopedisk og ortoptisk behandling	55 000 000	3 815 000 000
2790	Andre helsetiltak:		
70	Bidrag, lokalt	486 000 000	486 000 000
	Sum stønad til helsetjenester		<u>19 817 309 000</u>
	Sum Folketrygden		<u>240 848 409 000</u>

Statens petroleumsfond

2800	Statens petroleumsfond (jf. kap. 5800):		
50	Overføring til fondet	204 477 000 000	204 477 000 000
	Sum Statens petroleumsfond		<u>204 477 000 000</u>

Totale utgifter:			<u>928 299 000 000</u>
------------------	--	--	------------------------

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter:			
Inntekter under departementene			
Regjering			
3024	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24):		
1	Erstatning for utgifter i rettssaker	2 785 000	
3	Oppdrag	535 000	3 320 000
	Sum Regjering	<u> </u>	<u>3 320 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget (jf. kap. 41):		
1	Salgsinntekter	6 662 000	
3	Leieinntekter	2 232 000	
40	Salg av leiligheter	5 000 000	13 894 000
3051	Riksrevisjonen (jf. kap. 51):		
1	Refusjon innland	900 000	
2	Refusjon utland	600 000	1 500 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner	<u> </u>	<u>15 394 000</u>
Utenriksdepartementet			
3101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 101):		
1	Gebyrer	22 220 000	
2	Gebyrer - utlendingssaker	14 300 000	
4	Leieinntekter	1 743 000	
5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000	
90	Tilbakebetaling av nødlån i utlandet	318 000	41 653 000
	Sum Utenriksdepartementet	<u> </u>	<u>41 653 000</u>
Utdannings- og forskningsdepartementet			
3200	Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200):		
5	Refusjon utdanningsbistand NORAD mv.	2 784 000	2 784 000
3220	Utdanningsdirektoratet (jf. kap. 220):		
1	Inntekter ved oppdrag	7 503 000	
2	Salgsinntekter mv.	11 548 000	19 051 000
3222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunn- skoleinternat (jf. kap. 222):		
2	Salgsinntekter mv.	4 309 000	
61	Refusjon fra fylkeskommuner	822 000	5 131 000
3225	Tiltak i grunnopplæringen (jf. kap. 225):		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	52 038 000	52 038 000
3230	Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 230):		
1	Inntekter ved oppdrag	72 564 000	
2	Salgsinntekter mv.	3 173 000	
11	Kursavgifter ved voksenopplæring og etterutdanning	2 035 000	77 772 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3256	VOX - Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 256):		
1	Inntekter ved oppdrag	7 820 000	
2	Salgsinntekter mv.	998 000	8 818 000
3281	Fellesutgifter for universiteter og høgskoler (jf. kap. 281):		
2	Salgsinntekter mv.	10 000	10 000
3283	Meteorologiformål (jf. kap. 283):		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000	59 000
3286	Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 286):		
80	Avkastning	1 982 339 000	1 982 339 000
3287	Forskningsinstitutter og andre tiltak (jf. kap. 287):		
80	Avkastning fra Niels Henrik Abels minnefond	12 400 000	
81	Avkastning fra Ludvig Holbergs minnefond	9 100 000	21 500 000
3288	Internasjonale samarbeidstiltak (jf. kap. 288):		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 916 000	4 916 000
	Sum Utdannings- og forskningsdepartementet		2 174 418 000

Kultur- og kirke departementet

3300	Kultur- og kirke departementet (jf. kap. 300):		
1	Ymse inntekter	54 000	54 000
3305	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser (jf. kap. 305):		
1	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	800 000 000	
2	Gebyr - lotterier	3 400 000	
3	Refusjon	43 490 000	
4	Avgift, gebyr-stiftelser	2 000 000	
5	Utjevningfondet	158 800 000	1 007 690 000
3320	Allmenne kulturformål (jf. kap. 320):		
1	Ymse inntekter	278 000	278 000
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 322):		
1	Ymse inntekter	268 000	268 000
3323	Musikkformål (jf. kap. 323):		
1	Inntekter ved Rikskonsertene	17 121 000	17 121 000
3324	Teater- og operaformål (jf. kap. 324):		
1	Inntekter ved Riksteatret	8 570 000	8 570 000
3325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer:		
1	Ymse inntekter	793 000	
2	Inntekter ved oppdrag	5 356 000	6 149 000
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 326):		
1	Ymse inntekter	4 529 000	
2	Inntekter ved oppdrag	8 949 000	13 478 000
3328	Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 328):		
1	Ymse inntekter	1 487 000	
2	Inntekter ved oppdrag	15 093 000	16 580 000
3329	Arkivformål (jf. kap. 329):		
1	Ymse inntekter	1 336 000	
2	Inntekter ved oppdrag	6 122 000	7 458 000
3334	Film- og medieformål (jf. kap. 334):		
1	Ymse inntekter	10 921 000	
2	Inntekter ved oppdrag	3 462 000	
70	Gebyr	15 500 000	
71	Inntektsuavhengig vederlag fra TV2	26 751 000	
72	Inntektsavhengig vederlag fra TV2	2 000 000	58 634 000
3340	Kirkelig administrasjon:		
1	Ymse inntekter	4 230 000	
2	Inntekter ved oppdrag	3 605 000	7 835 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3341	Presteskapet:		
1	Ymse inntekter	3 863 000	
2	Inntekter ved oppdrag	2 703 000	6 566 000
3342	Nidaros domkirke m.m.:		
1	Ymse inntekter	8 142 000	
4	Leieinntekter m.m.	1 965 000	10 107 000
	Sum Kultur- og kirke departementet		<u>1 160 788 000</u>
Justis- og politidepartementet			
3400	Justisdepartementet (jf. kap. 400):		
1	Diverse inntekter	70 000	70 000
3410	Rettsgebyr (jf. kap. 410):		
1	Rettsgebyr	1 485 568 000	
4	Lensmennes gebyrinntekter	365 742 000	1 851 310 000
3430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 430):		
2	Arbeidsdriftens inntekter	43 981 000	
3	Andre inntekter	21 604 000	
4	Tilskudd	1 350 000	66 935 000
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440):		
1	Gebyrer	410 040 000	
2	Refusjoner m.v.	155 100 000	
4	Gebyrer - vaktelskap	707 000	
6	Gebyr - utlendingssaker	57 200 000	623 047 000
3441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 441):		
2	Refusjoner	15 510 000	
3	Salgsinntekter	170 000	
5	Personalbarnehage	2 362 000	18 042 000
3442	Politihøgskolen (jf. kap. 442):		
2	Diverse inntekter	4 906 000	
3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssenter	9 500 000	14 406 000
3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450):		
1	Inntekter av arbeid	40 476 000	
2	Andre inntekter	416 000	40 892 000
3451	Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 451):		
1	Gebyrer	93 672 000	
3	Diverse inntekter	31 797 000	125 469 000
3455	Redningstjenesten (jf. kap. 455):		
1	Refusjoner	18 974 000	18 974 000
3470	Fri rettshjelp (jf. kap. 470):		
1	Egenandeler m.m.	5 164 000	5 164 000
	Sum Justis- og politidepartementet		<u>2 764 309 000</u>
Kommunal- og regionaldepartementet			
3520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520):		
2	Gebyr nødvisum	93 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	546 570 000	546 663 000
3521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521):		
1	Tilbakevending for flyktninger	8 841 000	
2	Norskopplæring for voksne innvandrere	17 850 000	
3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	12 691 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	40 195 000	79 577 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3526	Nasjonale minoriteter (jf. kap. 526):		
71	Avkastning av Romanifolkets fond	1 850 000	1 850 000
3540	Sametinget (jf. kap. 540):		
51	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	4 650 000
3571	Tilbakeføring av forskudd (jf. kap. 571):		
90	Tilbakeføring av forskudd	4 000 000	4 000 000
3585	Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus (jf. kap. 585):		
1	Gebyrer	240 000	240 000
3587	Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587):		
4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	13 600 000	13 600 000
	Sum Kommunal- og regionaldepartementet		650 580 000

Arbeids- og sosialdepartementet

3622	Statens institutt for rusmiddelforskning:		
2	Oppdragsinntekter	500 000	500 000
3630	Aetat (jf. kap. 630):		
4	Salgsinntekter mv.	400 000	
80	Innfordret misbruk av dagpenger	35 600 000	
81	Innfordret misbruk av attføringsytelser	11 100 000	47 100 000
3634	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 634):		
2	Opplæringstjenester	1 900 000	
60	Refusjon, forsøk dagpenger	1 500 000	3 400 000
3635	Ventelønn (jf. kap. 635):		
1	Refusjon statlig virksomhet	100 000 000	100 000 000
3640	Arbeidstilsynet (jf. kap. 640):		
1	Diverse inntekter	1 800 000	
4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 500 000	
5	Tvangsmulkt	1 600 000	
7	Byggesaksbehandling, gebyrer	14 000 000	21 900 000
3642	Petroleumstilsynet (jf. kap. 642):		
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	1 300 000	
3	Refusjon av tilsynsutgifter	54 000 000	
6	Refusjoner/ymse inntekter	2 200 000	57 500 000
	Sum Arbeids- og sosialdepartementet		230 400 000

Helse- og omsorgsdepartementet

3710	Nasjonalt folkehelseinstitutt (jf. kap. 710):		
2	Salgs- og leieinntekter	78 882 000	
3	Diverse inntekter	890 000	79 772 000
3715	Statens strålevern (jf. kap. 715):		
2	Salgs- og leieinntekter	1 558 000	
5	Oppdragsinntekter	34 392 000	35 950 000
3720	Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 720):		
2	Salgs- og leieinntekter	2 000 000	
4	Gebyrinntekter	6 521 000	8 521 000
3722	Norsk pasientskadeerstatning (jf. kap. 722):		
50	Overføring fra NPE som statlig fond	72 535 000	72 535 000
3723	Pasientskadenemnda (jf. kap. 723):		
50	Overføring fra NPE som statlig fond	17 916 000	17 916 000
3724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell:		
2	Gebyrinntekter	15 308 000	15 308 000
3725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten (jf. kap. 725):		
3	Oppdragsinntekter	103 000	103 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3732	Regionale helseforetak (jf. kap. 732):		
80	Renter på investeringslån	65 000 000	
90	Avdrag på investeringslån	116 000 000	181 000 000
3750	Statens legemiddelverk (jf. kap. 750):		
2	Gebyrinntekter	5 563 000	5 563 000
3751	Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 751 og 5577):		
3	Tilbakebetaling av lån	146 000	146 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		416 814 000
Barne- og familiedepartementet			
3854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet (jf. kap. 854):		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	21 424 000	21 424 000
3855	Statlig forvaltning av barnevernet (jf. kap. 855):		
60	Kommunale egenandeler	727 000 000	727 000 000
3859	UNG i Europa (jf. kap. 859):		
1	Tilskudd fra Europakommisjonen	1 922 000	1 922 000
	Sum Barne- og familiedepartementet		750 346 000
Nærings- og handelsdepartementet			
3900	Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900):		
1	Salgsinntekter fra beredskapslagre	1 600 000	
2	Ymse inntekter	20 000	
3	Salgsinntekter	1 430 000	3 050 000
3901	Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 901):		
1	Patentavgifter	119 000 000	
2	Varemerkeavgifter	45 000 000	
3	Mønsteravgifter	2 200 000	
4	Forskjellige avgifter	4 700 000	
5	Inntekt av informasjonstjenester	7 400 000	
6	Diverse inntekter	100 000	178 400 000
3902	Justervesenet (jf. kap. 902):		
1	Justergebyrer	42 100 000	
3	Kontroll- og godkjenningsgebyr	7 800 000	
4	Oppdragsinntekter	1 750 000	51 650 000
3903	Norsk Akkreditering (jf. kap. 903):		
1	Gebyrinntekter og andre inntekter	15 700 000	15 700 000
3904	Brønnøysundregistrene (jf. kap. 904):		
1	Gebyrinntekter	396 700 000	
2	Oppdragsinntekter og andre inntekter	14 300 000	411 000 000
3905	Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 905):		
1	Oppdragsinntekter	11 900 000	
2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	24 200 000	36 100 000
3906	Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard (jf. kap. 906):		
1	Produksjonsavgifter mv.	1 200 000	1 200 000
3907	Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 907):		
1	Gebyrer for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	100 500 000	
2	Maritime personellsertifikater	8 000 000	
3	Diverse inntekter	100 000	
4	Gebyrer for skip i NIS	40 000 000	
5	Inntekter av velferdstiltak	3 300 000	151 900 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3908	Skipsregistrene (jf. kap. 908):		
1	Gebyrer NOR	6 200 000	
2	Gebyrer NIS	5 200 000	11 400 000
3939	Støtte til skipsbygging (jf. kap. 939):		
50	Tilbakeføring fra fond for støtte ved skipskontrakter	40 000 000	40 000 000
3950	Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 950 og 5656):		
96	Salg av aksjer	10 000 000	10 000 000
3961	Selskaper under NHDs forvaltning (jf. kap. 2426 og 5609):		
70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	226 600 000	
71	Garantiprovisjon, SIVA SF	4 900 000	
72	Låneprovisjon, SIVA SF	3 400 000	
91	Avdrag på utestående fordringer, Statkraft SF	425 000 000	
92	Avdrag på utestående fordringer, SIVA SF	50 000 000	709 900 000
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		<u>1 620 300 000</u>

Fiskeri- og kystdepartementet

4000	Fiskeri- og kystdepartementet (jf. kap. 1000):		
1	Refusjoner	10 000	10 000
4020	Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020):		
3	Oppdragsinntekter	134 930 000	134 930 000
4021	Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021):		
1	Oppdragsinntekter	82 500 000	82 500 000
4023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 1023):		
1	Inntekter NIFES	9 100 000	
2	Laboratorieinntekter	660 000	9 760 000
4030	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 1030):		
1	Oppdragsinntekter	10 000	
2	Salg av registre, diverse tjenester	80 000	
4	Fangstinntekter overvåkingsprogrammet	10 000	
5	Gebyr kjøperregistrering	440 000	
6	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	670 000	
8	Gebyr havbruk	18 910 000	
9	Gebyr Merkerregisteret	19 650 000	
12	Gebyr ervervstillatelse	2 860 000	
14	Refusjoner	10 000	
20	Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr i fiskeflåten	10 000	
21	Kontrollavgift fiskeflåten	20 000 000	62 650 000
4050	Diverse fiskeriformål jf. kap. 1050):		
1	Strukturavgift for kapasitetstilpasning i fiskeflåten	35 000 000	35 000 000
4062	Kystverket (jf. kap. 1062):		
1	Gebyrinntekter	532 390 000	
2	Andre inntekter	7 860 000	
3	Inntekter salg av fyreiendommer	10 000 000	550 250 000
4070	Loran - C (jf. kap. 1070):		
7	Refusjoner	3 362 000	3 362 000
	Sum Fiskeri- og kystdepartementet		<u>878 462 000</u>

Landbruks- og matdepartementet

4100	Landbruks- og matdepartementet (jf. kap. 1100):		
1	Refusjoner m.m.	429 000	429 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4115	Mattilsynet (jf. kap. 1115):		
1	Gebyr og avgifter	736 926 000	
2	Driftsinntekter og refusjoner mv.	1 000 000	737 926 000
4143	Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 1143):		
1	Driftsinntekter m.m.	29 217 000	29 217 000
4145	Jordskifterettene (jf. kap. 1145):		
1	Saks- og gebyrinntekter	9 306 000	
2	Sideutgifter	2 068 000	11 374 000
4146	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146):		
2	Driftsinntekter	28 641 000	28 641 000
4147	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 1147):		
1	Refusjoner m.m.	30 000	30 000
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150):		
80	Markedsordningen for korn	145 000 000	145 000 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		952 617 000
Samferdselsdepartementet			
4300	Samferdselsdepartementet (jf. kap. 1300):		
1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	2 100 000	2 100 000
4313	Luftfartstilsynet (jf. kap. 1313):		
1	Gebyrinntekter	90 600 000	90 600 000
4320	Statens vegvesen (jf. kap. 1320):		
1	Salgsinntekter m.m.	18 200 000	
2	Diverse gebyrer	350 000 000	
4	Tilgodehavende fra fylkeskommunene	11 100 000	379 300 000
4350	Jernbaneanverket (jf. kap. 1350):		
1	Kjørevegsavgift	42 800 000	
2	Salg av utstyr og tjenester mv.	190 500 000	
6	Videresalg av elektrisitet til togdrift	173 500 000	
7	Betaling for bruk av Gardermobanen	76 500 000	483 300 000
4380	Post- og teletilsynet (jf. kap. 1380):		
1	Diverse avgifter og gebyrer	170 400 000	170 400 000
	Sum Samferdselsdepartementet		1 125 700 000
Miljøverndepartementet			
4400	Miljøverndepartementet (jf. kap. 1400):		
2	Ymse inntekter	93 000	
3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	643 000	
21	Oppdragsinntekter	737 000	1 473 000
4410	Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 1410):		
50	Refusjon av diverse fond	4 000 000	4 000 000
4425	Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425):		
51	Refusjoner fra Viltfondet	53 700 000	
52	Refusjoner fra Statens fiskefond	16 500 000	70 200 000
4426	Statens naturoppsyn (jf. kap. 1426):		
1	Ymse inntekter	118 000	118 000
4427	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 1427):		
1	Ymse inntekter	6 791 000	
9	Internasjonale oppdrag	1 892 000	
54	Gebyrer	2 300 000	10 983 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4429	Riksantikvaren (jf. kap. 1429):		
2	Refusjoner og diverse inntekter	3 167 000	
9	Internasjonale oppdrag	1 170 000	4 337 000
4432	Norsk kulturminnefond (jf. kap. 1432):		
80	Avkastning fra Norsk kulturminnefond	13 000 000	13 000 000
4441	Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 1441):		
4	Gebyrer	21 059 000	
5	Leieinntekter	918 000	
8	Inntekter fra salg av bilvrak	32 774 000	
9	Internasjonale oppdrag	4 656 000	59 407 000
4471	Norsk Polarinstitut (jf. kap. 1471):		
1	Salgs- og utleieinntekter	17 887 000	
3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	17 882 000	35 769 000
4472	Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 1472):		
50	Refusjon fra fondet	5 400 000	5 400 000
	Sum Miljøverndepartementet		204 687 000

Moderniseringsdepartementet

4500	Moderniseringsdepartementet (jf. kap. 1500):		
2	Ymse inntekter	180 000	180 000
4506	Norge.no (jf. kap. 1506):		
1	Salg av informasjonstjenester	20 000	20 000
4510	Fylkesmannsembetene (jf. kap. 1510):		
1	Inntekter ved oppdrag	2 112 000	
2	Ymse inntekter	11 637 000	13 749 000
4522	Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 1522):		
3	Driftsvederlag, Akademika	259 000	
4	Inntekter, Norsk lysingsblad	16 069 000	
5	Inntekter fra publikasjoner	851 000	
6	Brukerfinansierte tjenester	153 000	
7	Parkeringsinntekter	1 252 000	18 584 000
4546	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 1546):		
1	Premieinntekter	180 500 000	180 500 000
4547	Gruppelivsforsikring (jf. kap. 1547):		
1	Premieinntekter	34 400 000	34 400 000
4581	Eiendommer til kongelige formål (jf. kap. 1581):		
1	Ymse inntekter	112 000	112 000
	Sum Moderniseringsdepartementet		247 545 000

Finansdepartementet

4600	Finansdepartementet (jf. kap. 1600):		
2	Diverse refusjoner	1 000 000	
80	Avkastning fra Finansmarkedsfondet	11 719 000	12 719 000
4602	Kredittilsynet (jf. kap. 1602):		
1	Bidrag fra tilsynsenhetene	154 300 000	154 300 000
4610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610):		
1	Ekspedisjonsgebyr	9 600 000	
2	Andre inntekter	2 000 000	
3	Pante- og tinglysingsgebyrer	900 000	
5	Gebyr ved kontroll av teknisk sprit	400 000	
11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	206 800 000	
13	Gebyr ved avskilting av kjøretøy	300 000	220 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4618	Skatteetaten (jf. kap. 1618):		
1	Utledds- og tinglysingsgebyr (Namsmannen)	22 000 000	
2	Andre inntekter	25 900 000	
5	Gebyr for utleddsforretninger	9 500 000	
7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	1 200 000	58 600 000
4620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620):		
1	Salgsinntekter	2 000 000	
2	Spesialoppdrag	113 700 000	
4	Tvangsmulkt	6 500 000	122 200 000
4631	Senter for statlig økonomistyring (jf. kap. 1631):		
1	Økonomitjenester	13 000 000	13 000 000
4634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634):		
2	Refusjoner	17 700 000	
81	Bøter, inndragninger	1 050 000 000	
82	Vegadministrasjonsgebyr	55 000 000	
84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	110 000 000	
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	115 000 000	1 347 700 000
	Sum Finansdepartementet		1 928 519 000

Forsvarsdepartementet

4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1710):		
47	Salg av eiendom	402 605 000	402 605 000
4720	Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720):		
1	Driftsinntekter	32 464 000	32 464 000
4723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet (jf. kap. 1723):		
1	Driftsinntekter	303 000	303 000
4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben (jf. kap. 1725):		
1	Driftsinntekter	87 701 000	
70	Renter låneordning	2 097 000	
90	Lån til boligformål	5 034 000	94 832 000
4731	Hæren (jf. kap. 1731):		
1	Driftsinntekter	40 792 000	40 792 000
4732	Sjøforsvaret (jf. kap. 1732):		
1	Driftsinntekter	16 215 000	16 215 000
4733	Luftforsvaret (jf. kap. 1733):		
1	Driftsinntekter	56 161 000	56 161 000
4734	Heimevernet (jf. kap. 1734):		
1	Driftsinntekter	2 703 000	2 703 000
4740	Forsvarets logistikkorganisasjon (jf. kap. 1740):		
1	Driftsinntekter	117 082 000	117 082 000
4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760):		
48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	204 340 000	204 340 000
4790	Kystvakten (jf. kap. 1790):		
1	Driftsinntekter	359 000	359 000
4795	Kulturelle og allmenntilgode formål (jf. kap. 1795):		
1	Driftsinntekter	746 000	746 000
4799	Militære bøter:		
80	Militære bøter	1 000 000	1 000 000
	Sum Forsvarsdepartementet		969 602 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Olje- og energidepartementet			
4810	Oljedirektoratet (jf. kap. 1810):		
1	Gebyr- og avgiftsinntekter	2 800 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	32 900 000	
3	Refusjon av tilsynsutgifter	9 500 000	
8	Inntekter barnehage	3 900 000	49 100 000
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820):		
1	Gebyr- og avgiftsinntekter	25 100 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	42 800 000	
40	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	15 400 000	83 300 000
4827	Miljøvennlig gassteknologi (jf. kap. 1827):		
80	Fondsavkastning	45 900 000	45 900 000
4829	Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830):		
50	Overføring fra fondet	144 000 000	144 000 000
4860	Statsforetak under Olje- og energidepartementet:		
70	Garantiprovisjon, Statnett SF	10 100 000	
90	Avdrag, Statnett SF	400 200 000	410 300 000
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>732 600 000</u>
Ymse inntekter			
5309	Tilfeldige inntekter:		
29	Ymse	650 127 000	650 127 000
5310	Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):		
3	Diverse inntekter	382 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	9 500 000	
72	Gebyr	137 000 000	
90	Avdrag	7 490 000 000	
91	Tap og avskrivninger	630 000 000	
93	Omgjøring av studielån til stipend	4 133 000 000	12 399 882 000
5312	Den norske stats husbank (jf. kap. 2412):		
1	Gebyrer m.m.	28 700 000	
90	Avdrag	9 425 000 000	9 453 700 000
5316	Kommunalbanken AS:		
70	Garantiprovisjon	10 500 000	10 500 000
5322	Statens miljøfond, avdrag:		
91	Innbetaling av avdrag	10 300 000	10 300 000
5325	Innovasjon Norge (jf. kap. 2421 og 5625):		
50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
70	Låne- og garantiprovisjoner	52 400 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	30 300 000 000	30 357 400 000
5327	Innovasjon Norge (IN) og fylkeskommunene mv.:		
50	Tilbakeføring av tilskudd	70 000 000	
51	Tilbakeføring av tapsfond	20 000 000	90 000 000
5341	Avdrag på utestående fordringer:		
91	Alminnelige fordringer	10 369 000	
95	Avdrag på lån til Jugoslavia	3 200 000	13 569 000
	Sum ymse inntekter		<u>52 985 478 000</u>
	Sum inntekter under departementene		<u>69 853 532 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter fra petroleumsvirksomheten			
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	118 700 000 000	
	2 Driftsutgifter	-21 600 000 000	
	3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 300 000 000	
	4 Avskrivninger	-14 900 000 000	
	5 Renter av statens kapital	<u>-7 700 000 000</u>	73 200 000 000
30	Avskrivninger		14 900 000 000
80	Renter av statens kapital		<u>7 700 000 000</u>
	Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten		<u>95 800 000 000</u>

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.

5445	Statsbygg (jf. kap. 2445):		
39	Avsetning til investeringsformål	<u>710 000 000</u>	710 000 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu:		
40	Salgsinntekter, Fornebu	<u>33 920 000</u>	33 920 000
5460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 2460):		
50	Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikum-ordningen	5 000 000	
71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	304 600 000	
72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	<u>72 900 000</u>	382 500 000
5470	Statens Pensjonskasse (jf. kap. 2470):		
30	Avsetning til investeringsformål	<u>16 000 000</u>	16 000 000
5490	NVE Anlegg (jf. kap. 2490):		
1	Salg av utstyr mv.	<u>1 000 000</u>	1 000 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2490):		
30	Avskrivninger	<u>319 096 000</u>	319 096 000
	Sum Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.		<u>1 462 516 000</u>

Skatter og avgifter

5501	Skatter på formue og inntekt:		
70	Toppskatt mv.	19 000 000 000	
72	Fellesskatt	<u>107 300 000 000</u>	126 300 000 000
5506	Avgift av arv og gaver:		
70	Avgift	<u>1 876 000 000</u>	1 876 000 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum:		
71	Ordinær skatt på formue og inntekt	46 400 000 000	
72	Særskatt på oljeinntekter	76 300 000 000	
73	Produksjonsavgift	200 000 000	
74	Arealavgift mv.	<u>500 000 000</u>	123 400 000 000
5508	Avgift på utslipp av CO2 i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:		
70	Avgift	<u>3 600 000 000</u>	3 600 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5511	Tollinntekter:		
70	Toll	1 298 000 000	
71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	40 000 000	1 338 000 000
5521	Merverdiavgift mv.:		
70	Avgift	150 450 000 000	150 450 000 000
5526	Avgift på alkohol:		
70	Produktavgift på alkoholholdige drikkevarer	9 653 000 000	9 653 000 000
5527	Vinmonopolavgiften m.m.:		
72	Gebyr på statlige skjenkebevillinger	300 000	
73	Vinmonopolavgiften	18 400 000	18 700 000
5531	Avgift på tobakkvarer:		
70	Avgift	7 509 000 000	7 509 000 000
5536	Avgift på motorvogner m.m.:		
71	Engangsavgift på motorvogner m.m.	15 610 000 000	
72	Årsavgift	7 201 000 000	
73	Vektårsavgift	367 000 000	
75	Omregistreringsavgift	1 943 000 000	
76	Avgift på bensin	9 341 000 000	
77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (auto-dieselavgift)	4 990 000 000	39 452 000 000
5537	Avgifter på båter mv.:		
71	Avgift på båtmotorer	226 000 000	226 000 000
5541	Avgift på elektrisk kraft:		
70	Forbruksavgift	6 550 000 000	6 550 000 000
5542	Avgift på mineralolje mv.:		
70	Avgift på mineralolje	682 000 000	
71	Avgift på smøreolje	86 000 000	768 000 000
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.:		
70	CO2-avgift	4 047 000 000	
71	Svovelavgift	91 000 000	4 138 000 000
5545	Miljøavgifter i landbruket:		
71	Miljøavgift, plantevernmidler	75 000 000	75 000 000
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall:		
70	Avgift på sluttbehandling av avfall	720 000 000	720 000 000
5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:		
70	Trikloretten (TRI)	9 000 000	
71	Tetrakloretten (PER)	2 000 000	11 000 000
5548	Miljøavgift på klimagasser:		
70	Hydrofluorkarbon (HFK) og Perfluorkarbon (PFK)	141 000 000	141 000 000
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift:		
70	Avgift	945 000 000	945 000 000
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.:		
70	Avgift	1 028 000 000	1 028 000 000
5557	Avgift på sukker:		
70	Avgift	212 000 000	212 000 000
5559	Avgift på drikkevareemballasje:		
70	Grunnavgift på engangsemballasje	474 000 000	
71	Miljøavgift på kartong	20 000 000	
72	Miljøavgift på plast	53 000 000	
73	Miljøavgift på metall	59 000 000	
74	Miljøavgift på glass	43 000 000	649 000 000
5565	Dokumentavgift:		
70	Avgift	5 720 000 000	5 720 000 000
5571	Totalisatoravgift:		
70	Avgift	89 000 000	89 000 000
5577	Avgift til staten av apotekenes omsetning (jf. kap. 751):		
70	Avgift	145 652 000	145 652 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
5578 Avgift på farmasøytiske spesialpreparater (jf. kap. 750):		
70 Registreringsavgift	67 620 000	
71 Kontrollavgift	49 665 000	
72 Refusjonsavgift	<u>2 068 000</u>	119 353 000
5583 Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser:		
70 Inntekter fra telesektoren	<u>122 000 000</u>	122 000 000
Sum Skatter og avgifter		<u>485 255 705 000</u>
Renter og utbytte mv.		
5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2490):		
80 Renter av statens faste kapital	<u>8 355 000</u>	8 355 000
5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:		
81 Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	1 000 000	
82 Av innenlandske verdipapirer	675 000 000	
83 Av alminnelige fordringer	100 000 000	
86 Av statskassens foliokonto i Norges Bank	1 750 140 000	
88 Av utlån under opptrekk	<u>128 000 000</u>	2 654 140 000
5607 Renter av boliglånsordningen til statsansatte:		
80 Renter	<u>326 000 000</u>	326 000 000
5608 Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet:		
80 Renter, Statnett SF	<u>48 500 000</u>	48 500 000
5609 Renter fra selskaper under NHDs forvaltning (jf. kap. 2426 og 3961):		
80 Renter, SIVA SF	46 800 000	
81 Renter, Statkraft SF	<u>51 600 000</u>	98 400 000
5615 Renter fra Den norske stats husbank (jf. kap. 2412):		
80 Renter	<u>4 437 000 000</u>	4 437 000 000
5616 Aksjeutbytte i Kommunalbanken AS:		
81 Aksjeutbytte	<u>17 200 000</u>	17 200 000
5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):		
80 Renter	<u>3 495 200 000</u>	3 495 200 000
5618 Aksjer i Posten Norge AS:		
80 Utbytte	<u>466 400 000</u>	466 400 000
5619 Renter av lån til Oslo Lufthavn AS:		
80 Renter	<u>402 600 000</u>	402 600 000
5620 Aksjer i Mesta AS:		
80 Utbytte	<u>71 000 000</u>	71 000 000
5621 Statens miljøfond, renteinntekter:		
80 Renteinntekter	<u>3 500 000</u>	3 500 000
5622 Aksjer i Avinor AS:		
80 Utbytte	<u>50 000 000</u>	50 000 000
5625 Renter og utbytte fra Innovasjon Norge (jf. kap. 2421 og 5325):		
80 Renter på lån fra statskassen	450 000 000	
81 Rentemargin, risikolåneordningen	2 000 000	
83 Tilbakeføring av renter fra såkornkapitalfond	<u>123 000 000</u>	575 000 000
5630 Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as:		
80 Utbytte	<u>6 800 000</u>	6 800 000
5631 Aksjer i A/S Vinmonopolet:		
80 Statens overskuddsandel	24 800 000	
81 Utbytte	<u>2 000</u>	24 802 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5651	Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet:		
80	Utbytte	750 000	750 000
5652	Innskuddskapital i Statskog SF:		
80	Utbytte	8 500 000	8 500 000
5656	Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning (jf. kap. 950 og 3950):		
80	Utbytte	7 147 000 000	7 147 000 000
5680	Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet:		
80	Utbytte, Statnett SF	360 000 000	360 000 000
5685	Aksjer i Statoil ASA:		
80	Utbytte	4 877 000 000	4 877 000 000
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank:		
80	Utbytte	64 000 000	64 000 000
	Sum renter og utbytte mv.		25 142 147 000

Folketrygden

5700	Folketrygdens inntekter:		
71	Trygdeavgift	65 700 000 000	
72	Arbeidsgiveravgift	92 800 000 000	158 500 000 000
5701	Diverse inntekter:		
1	Administrasjonsvederlag	29 100 000	
2	Diverse inntekter	175 000 000	
3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	55 000 000	
6	Gebyrinntekter ved fastsettelse av bidrag	15 000 000	
7	Administrasjonsvederlag fra regionale helseforetak	88 300 000	
71	Refusjon ved yrkesskade	967 200 000	
73	Refusjon fra bidragspliktige	545 000 000	
74	Refusjon medisinsk behandling	2 100 000	
75	Refusjon overskytende bidrag	26 400 000	
80	Renter	40 000 000	1 943 100 000
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 2542):		
2	Dividende	100 000 000	100 000 000
5705	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger:		
1	Refusjon dagpenger	50 000 000	50 000 000
	Sum Folketrygden		160 593 100 000

Statens petroleumsfond

5800	Statens petroleumsfond (jf. kap. 2800):		
50	Overføring fra fondet	74 342 000 000	74 342 000 000
	Sum Statens petroleumsfond		74 342 000 000

Statslånemidler

5999	Statslånemidler:		
90	Lån	15 850 000 000	15 850 000 000
	Sum Statslånemidler		15 850 000 000

Totale inntekter:			928 299 000 000
-------------------	--	--	-----------------

Folketrygden

II

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdlovens § 23-10, gis med 80 255 300 000 kroner, hvorav 14 874 000 000 kroner gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

Utenriksdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 01	kap. 3100 post 05
kap. 100 post 01 og kap. 101 post 01	kap. 3101 post 02
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 01
kap. 101 post 01 og kap. 102 post 01	kap. 3101 post 05
kap. 143 post 01	kap. 3143 post 05

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter, post 01 Salgsinntekter fra salg av bostandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene, post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan:

- omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
- omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 143/3143 Utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*VI
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	960 mill. kroner
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	960 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	50 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	188 mill. kroner

VIII
Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling.

IX
Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2005 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i OECD, WTO og IEA.

Andre fullmakter

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi per 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

Utdannings- og forskningsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utdannings- og forskningsdepartementet i 2005 kan:

- 1.

 overskride bevilgningen under

 mot tilsvarende merinntekter under

kap. 200 post 01

kap. 3200 post 02

kap. 220 post 01

kap. 3220 post 02

kap. 222 post 01

kap. 3222 postene 02 og 61

kap. 225 post 01

kap. 3225 post 04

kap. 230 post 01

kap. 3230 postene 02 og 11

kap. 256 post 01

kap. 3256 post 02

kap. 270 post 75

kap. 3270 post 49

kap. 281 post 01

kap. 3281 post 02

kap. 286 post 50	kap. 3286 post 80
kap. 287 post 56	kap. 3287 post 81
kap. 287 post 73	kap. 3287 post 80
kap. 2410 post 01	kap. 5310 post 03

- overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet under post 21 mot tilsvarende merinntekter.
- benytte inntekter fra salg av eiendommer ved universitetene og Norges landbrukshøgskole til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.
- benytte inntekter fra salg av hybelhus Schultz' gate til bygging av nye studentboliger, jf. kap. 270 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 75 Tilskudd til bygging av studentboliger.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utdannings- og forskningsdepartementet i 2005 kan:

- gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	20,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	100,0 mill. kroner
248		Særskilte IKT-tiltak i utdanningen	
	21	Spesielle driftsutgifter	20,0 mill. kroner
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	120,0 mill. kroner
285		Norges forskningsråd	
	52	Forskningsformål	37,5 mill. kroner

- gi tilsagn om å utbetale støtte for første halvår 2006 (andre halvdel av undervisningsåret 2005–2006) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2005 (første halvdel av undervisningsåret 2005–2006), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 70 Utdanningsstipend, post 71 Andre stipend, post 72 Rentestønad, post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning og kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
- gi tilsagn om å konvertere lån til stipend første halvår 2006 (andre halvdel av undervisningsåret 2005–2006) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2005 (første halvdel av undervisningsåret 2005–2006), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend.
- gi tilsagn om å utbetale tillegg til utdanningslånet for 2005 med 3 575 kroner per måned i opp til to måneder for studenter som deltar i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 72 Rentestønad, post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning og kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.

Andre fullmakter

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale kr 300 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 610 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale kr 610 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 210 ved senere forsøk.
2. Utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinoravgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
3. institusjoner under lov om universiteter og høyskoler etter nærmere retningslinjer fra Utdannings- og forskningsdepartementet kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier.
4. Utdannings- og forskningsdepartementet kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a) opprette nye selskap eller andre enheter og delta i selskap eller enheter i institusjonens randsoner.
 - b) benytte overskudd fra eksternt finansiert virksomhet ved institusjonen eller i randsonen til kapitalinnskudd ved oppretting av nye enheter eller deltakelse i enheter i institusjonens randsoner.
 - c) benytte utbytte fra selskap eller enheter i institusjonens randsoner som institusjonen etter fullmakt har opprettet eller kjøpt aksjer i. Utbyttet kan benyttes i driften av institusjonen eller som stiftelseskapital.
 - d) selge aksjer i selskap som institusjonen har opprettet eller kjøpt aksjer i. Salgssummen skal tilbakeføres til institusjonens driftsmidler.
5. Utdannings- og forskningsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet kan inngå avtale med Troms fylkeskommune om utbygging av Tannhelsesenteret i Nord-Norge.

Kultur- og kirkedepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300, post 01	kap. 3300, post 01
kap. 320, post 01	kap. 3320, postene 01 og 03
kap. 322, post 01	kap. 3322, post 01
kap. 323, post 01	kap. 3323, post 01
kap. 324, post 01	kap. 3324, post 01
kap. 325, post 01	kap. 3325, post 01
kap. 325, post 21	kap. 3325, post 02
kap. 326, post 01	kap. 3326, post 01
kap. 326, post 21	kap. 3326, post 02
kap. 328, post 01	kap. 3328, post 01
kap. 328, post 21	kap. 3328, post 02
kap. 329, post 01	kap. 3329, post 01
kap. 329, post 21	kap. 3329, post 02
kap. 334, post 01	kap. 3334, post 01
kap. 334, post 21	kap. 3334, post 02
kap. 340, post 01	kap. 3340, post 01
kap. 340, post 21	kap. 3340, post 02
kap. 341, post 01	kap. 3341, post 01
kap. 341, post 21	kap. 3341, post 02
kap. 342, post 01	kap. 3342, postene 01 og 04

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2005 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
320		Allmenne kulturformål	
	73	Nasjonale kulturbygg	30,9 mill. kroner
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Utsmykking av offentlige bygg	8,3 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med utenlandske utstillinger innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 200 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

på staten og 40 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom og kap. 323 Musikkformål.

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2005:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål og kap. 324 Teater- og operaformål.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, kap. 323 Musikkformål og kap. 334 Film- og medieformål.
3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2005 skal:

1. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være kr 0,70. Kultur- og kirke departementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften pr. videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være kr 3,50.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være kr 1 840 ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

Justis- og politidepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2005 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 400 post 01	kap. 3400 post 01
kap. 410 post 01	kap. 3410 post 03
kap. 411 post 01	kap. 3411 post 03
kap. 430 post 01	kap. 3430 postene 03 og 04
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 02
kap. 440 post 01	kap. 3440 postene 02, 03 og 06
kap. 441 post 01	kap. 3441 postene 02, 03 og 05
kap. 442 post 01	kap. 3442 postene 02 og 03
kap. 451 post 01	kap. 3451 postene 03 og 06
kap. 455 post 01	kap. 3455 post 01

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Samfunnssikkerhet og beredskap, post 01 Driftsutgifter, med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2005 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	
	01	Driftsutgifter	40 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2005 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras

forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

*Andre fullmakter*V
Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2005 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.
3. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom m.v.

VI
Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2005 kan bestemme førtidsdimittering av mannskaper slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

VII
Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2005 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

Kommunal- og regionaldepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 01	kap. 3500 post 01
kap. 522 post 01	kap. 3522 post 01
kap. 585 post 01	kap. 3585 post 01
kap. 587 post 01	kap. 3587 post 04
kap. 2412 post 01	kap. 5312 post 01

III
Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 i samråd med Arbeids- og sosialdepartementet i forbindelse med forsøk med oppgavedifferensiering i kommunene Bergen, Båtsfjord, Kristiansand, Stavanger og Oslo får adgang til å omdisponere mellom bevilgningen

under kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 60 Innbyggertilskudd og bevilgningen under:

1. kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 60 Innbyggertilskudd.
2. kap. 630 Aetat, post 01 Driftsutgifter.
3. kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak.

IV Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 i samråd med Utdannings- og forskningsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Kultur- og kirkedepartementet og Nærings- og handelsdepartementet i forbindelse med forsøk om oppgavedifferensiering i Oppland fylkeskommune får adgang til å omdisponere mellom bevilgningen under kap. 551 Regional utvikling og nyskaping, post 64 Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune og bevilgningen under:

1. kap. 281 Fellesutgifter for universitet og høyskoler, post 01 Driftsutgifter.
2. kap. 551 Regional utvikling og nyskaping, post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling.
3. kap. 551 Regional utvikling og nyskaping, post 61 Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift.
4. kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket, post 50 Tilskudd til Landbrukets Utviklingsfond (LUF).
5. kap. 1426 Statens naturoppsyn, post 31 Tiltak i naturvern-, kulturlandskap- og friluftsområder.

6. kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 74 Tilskudd til friluftslivstiltak.
7. kap. 1429 Riksantikvaren, post 72 Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer.
8. kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak.
9. kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
10. kap. 2421 Innovasjon Norge, post 50 Innovasjon-prosjekter, fond.

V Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 150 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd i statsbudsjettet for 2005 som forskudd på rammetilskudd for 2006 til kommuner.
2. inntil 50 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd i statsbudsjettet for 2005 som forskudd på rammetilskudd for 2006 til fylkeskommuner.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
551		Regional utvikling og nyskaping	
	61	Næringsrettede utviklingstiltak, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	255 mill. kroner
	70	Transportstøtte	300 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	71	Tilskudd til boligkvalitet	5,1 mill. kroner
	75	Tilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	174,2 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd	158,2 mill. kroner

VII

Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2005. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir

større enn antatt i budsjettet for 2005, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap. 520 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

Andre fullmakter

VIII

Garantiprovisjon fra Kommunalbanken AS

Stortinget samtykker i at Kommunalbanken AS i 2005 betaler en provisjon på statsgarantien på 0,1 prosent av bankens lån opptatt før 1. november 1999.

Arbeids- og sosialdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 01	kap. 3600 post 02
kap. 622 post 01	kap. 3622 post 02
kap. 630 post 01	kap. 3630 post 04
kap. 630 post 21	kap. 3630 post 02
kap. 640 post 01	kap. 3640 post 01, 06 og 07
kap. 642 post 01	kap. 3642 post 06
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 01

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan:

1. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 70

Ordinære arbeidsmarkedstiltak til post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.

2. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak til kap. 630 Aetat, post 01 Driftsutgifter.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*IV
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	405,0 mill. kroner
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	640,7 mill. kroner

*Andre fullmakter*V
Statens overskuddsandel i A/S
Vinmonopolet

Stortinget samtykker i at statens andel i 2005 av driftsoverskuddet i A/S Vinmonopolet fastsettes til 40 pst. av resultatet i 2004, før ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.

VI
Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

Folketrygden*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 2600 post 01	kap. 5701 postene 01, 04, 05 og 06
kap. 2603 post 01	kap. 5702 post 02

*Andre fullmakter*III
Folketrygdytelse

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2005 skal følgende ytelse etter folketrygdloven utgjøre:

	Kroner
1a. Grunnstønnad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	6 636
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønningen forhøyes til	10 140
1c. eller til	13 332
1d. eller til	19 620
1e. eller til	26 604
1f. eller til	33 240
2a-1. Hjelpstønning til uføre som må ha hjelp i huset ^{1 2}	11 064
2a-2. Hjelpstønning etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³	11 904
2b. Forhøyet hjelpstønning etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ³	23 808
2c. eller til	47 616
2d. eller til	71 424
3. Behovsprøvet gravferdsstønning opptil	16 068
4. Stønning til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁴	
for første barn	33 144
for to barn	43 236
for tre og flere barn	48 996

* Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

¹ Stønning til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

² Fra 1. januar 1997 skiller det mellom stønning til hjelp i huset og stønning til særskilt tilsyn og pleie.

³ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁴ Fra 1. januar 2003 dekkes 66 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønningen er inntektsprøvet.

Helse- og omsorgsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 700 post 01	kap. 3700 post 02
kap. 703 postene 60 og 70	kap. 3703 post 03
kap. 710 postene 01 og 21	kap. 3710 post 02
kap. 715 postene 01 og 21	kap. 3715 postene 02, 03 og 05
kap. 720 post 01	kap. 3720 postene 02 og 03
kap. 721 post 01	kap. 3721 postene 02 og 04
kap. 722 post 01	kap. 3722 post 50
kap. 723 post 01	kap. 3723 post 50
kap. 724 post 01	kap. 3724 post 02
kap. 725 post 01	kap. 3725 post 03
kap. 750 post 01	kap. 3750 post 02

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2005 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	01	Driftsutgifter	4 mill. kroner
	21	Formidlingsvirksomhet	70 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2005 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
761		Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet	
	60	Tilskudd til omsorgstjenester	1 mill. kroner
	75	Kompetansesentra m.m.	7 mill. kroner

*Andre fullmakter*V
Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Helse- og omsorgsdepartementet i 2005 kan gi de 5 regionale helseforetakene adgang til å oppta driftskredittlån innenfor en totalramme på 5 500 mill. kroner.
2. det av avgiftspliktig omsetning for legemiddelgrossister i 2005 skal betales avgift tilsvarende 1,3 pst.

VI
Nettoføring av refusjoner

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2005 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 732 Regionale helseforetak post 80 Pasienttransport, refusjoner fra helseforetakene av utgifter til pasienttransport.

Barne- og familiedepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 855 post 01	kap. 3855 postene 01 og 60

*Andre fullmakter*III
Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 2005 i medhold av lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd, § 10, kan utbetale barnetrygd med 11 640 kroner per barn per år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0-3 år har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gis per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0-3 år vedkommende faktisk forsørger.

For stønadsmottakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) ytes et tillegg i barnetrygden på 3 840 kroner per barn per år, det såkalte Finnmarkstillegget.

Finnmarkstillegget skal også utbetales for barn i fosterhjem eller barneverninstitusjon i de aktuelle kommunene.

IV
Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 2005 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre, kan utbetale kontantstøtte med følgende beløp for 1- og 2-åringer:

Oppholdstid i barnehage	Prosentandel av full sats	Kontantstøtte i kroner per år
Ikke bruk av barnehage	100	43 884
Til og med 8 timer per uke	80	35 112
9-16 timer per uke	60	26 328
17-24 timer per uke	40	17 556
25-32 timer per uke	20	8 784
33 timer eller mer per uke	0	0

V

Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon og stønad ved fødsel utenfor institusjon

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 2005 i medhold av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd, kan utbetale:

1. Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, lovens §§ 14-12 og 14-20	kr 34 820 per barn
2. Stønad ved fødsel utenfor institusjon, lovens § 5-13	kr 1 765 per fødsel

Nærings- og handelsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 post 01	kap. 3900 postene 01 og 02
kap. 900 post 21	kap. 3900 post 02
kap. 901 post 01	kap. 3901 postene 01, 02 og 06
kap. 902 post 01	kap. 3902 postene 01 og 03
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 04
kap. 903 post 01	kap. 3903 post 01
kap. 904 post 01	kap. 3904 post 02
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 01 og 02
kap. 907 post 01	kap. 3907 post 03
kap. 907 post 21	kap. 3907 post 05
kap. 907 post 22	kap. 3907 post 03

III

Utbetaling under garantiordninger
(trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005 kan foreta utbetalinger til Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under den enkelte garantiordning overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen innenfor følgende rammer:

1. Saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen for gammel SUS/Baltikum-ordning skal ikke overstige 10 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt,

post 96 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – gammel SUS/Baltikum-ordning.

2. Saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen for ny SUS/Baltikum-ordning skal ikke overstige 75 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt, post 97 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – ny SUS/Baltikum-ordning.
3. Saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen for ny byggelånsgarantiordning skal ikke overstige 200 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt,

post 98 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – bygge-lånsgarantiordning.

IV

Tap på garantier

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005 uten bevilgning kan utgiftsføre fastslåtte tap på garantier for lån til miljøvern-tiltak til NOAH Holding AS under kap. 945 NOAH Holding AS, post 70 Dekning av garantiansvar for miljøvernlån.

V

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005 kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av

meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskape.

VI

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005:

1. kan utgiftsføre utbetalinger knyttet til utførte pålagte miljøtiltak etter virksomheten i Raufoss ASA innenfor gitt garantiramme på 50 mill. kroner uten bevilgning under nytt kap. 960 Raufoss ASA, post 71 Refusjon for miljøtiltak.
2. får forlenget fullmakt til å utgiftsføre kjøp av aksjer i DnB NOR ASA uten bevilgning under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 96 Aksjer, slik at den statlige eierandelen i DnB NOR kan utgjøre 34 pst.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser ut over gitte bevilgninger

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	107,5 mill. kroner
2421		Innovasjon Norge	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter	100 mill. kroner

2. gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for eksisterende eksportkredittordning, den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 2005. Fullmakten har som forutsetning at:
 - a) Eksportfinans ASA fram til 31. desember 2005 kan gi tilsagn om lån ved eksport av

- b) de enkelte innlån til Eksportfinans ASA under ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.

VIII

Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005 kan inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger o.l. ut over gitt bevilgning under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

IX

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005 kan gi:

1. Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 400 mill. kroner.
2. Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 40 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelige garantiordning og inkludert Gammel alminnelig ordning. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Alminnelig garantiordning skal drives i balanse på lang sikt. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.
3. GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomhe-

ten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

4. GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 2 500 mill. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Ordningen skal drives i balanse på lang sikt. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

X

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 60 000 000 spesielle trekkrettigheter (SDR) overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirkomhet, kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under ny beredskapsordning for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar på 1 000 mill. kroner.

XI

Utlånsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende risikolån på inntil 100 mill. kroner.

Andre fullmakter

XII

Fullmakter vedrørende Norsk Romsenter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2005 kan gi Norsk Romsenter fullmakt til å:

1. selge andeler i selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler, og kjøpe andeler i nye selskaper.
2. benytte utbytte fra selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler og inntekter fra salg av andeler i slike selskaper til romrelatert virksomhet, herunder kjøp av andeler i nye selskaper.

XIII

Aksjelovens normalregler ved fastsettelse av utbytte

Stortingets vedtak nr. 465 for 2003-2004 om å legge aksjelovens normalregler til grunn ved fastsettelsen av utbytte fra Statkraft SF oppheves.

XIV

Kompensasjon for dokumentavgift

Stortingets vedtak nr. 461 for 2003-2004 om å kompensere dokumentavgift ved omorganiseringen av Statkraft SF med et tilsvarende beløp oppheves.

Fiskeri- og kystdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2005 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1020 postene 01 og 21	kap. 4020 post 03
kap. 1021 postene 01 og 21	kap. 4021 post 01
kap. 1023 postene 01 og 21	kap. 4023 post 01
kap. 1050 post 76	kap. 4050 post 01
kap. 1062 postene 01 og 45	kap. 4062 postene 01 og 02

2. nytte inntil 10 mill. kroner av salgsinntekter fra salg av ikke næringsaktive fiskerihavner under kap. 4062 post 02 til følgende formål under kap. 1062 post 30:
- dekning av salgsomkostninger forbundet med salget.
 - oppgradering og vedlikehold av fiskerihavner.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2005 kan overskride bevilgningen under kap. 1062 Kystverket, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 15 mill. kroner dersom det er nødvendig å sette i verk tiltak mot akutt forurensning uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2005 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1062		Kystverket	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	23 mill. kroner

V
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1050		Diverse fiskeriformål	
	76	Tilskudd til strukturtiltak for kapasitetstilpasning	6 mill. kroner
1062		Kystverket	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg	20 mill. kroner

Andre fullmakter

VI
Strukturavgift

Stortinget samtykker i at strukturavgiften på førstehåndsomsetning av fisk i 2005 settes til 0,35 pst. av førstehåndsverdi av landet fisk i 2005.

Landbruks- og matdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2005 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 01	kap. 4100 post 01
kap. 1115 post 01	kap. 4115 post 02
kap. 1143 post 01	kap. 4143 post 01
kap. 1145 post 01	kap. 4145 post 01
kap. 1145 post 21	kap. 4145 post 02
kap. 1146 post 01	kap. 4146 post 02
kap. 1147 post 01	kap. 4147 post 01

2. overskride kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer merinntektene

fra salg av eiendom. Ubrukte merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2005 kan overskride bevilgningen under kap. 1147 Reindriftsforvaltningen, post 01 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i sammenheng med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade - erstatninger og sikring	
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m.	2 mill. kroner
	71	Naturskade, erstatninger	41 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2005 kan selge innkjøpt og opprinnelig stats-eiendom for inntil 5 mill. kroner.

Samferdselsdepartementet**Samferdselsdepartementets alminnelige fullmakter**

Andre fullmakter

II

Salg og bortfeste av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan selge og bortfeste fast eiendom inntil en verdi av 50 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle.

Luftfartsformål*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*III
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1313 post 01	kap. 4313 post 02

Vegformål*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*IV
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1320 postene 23 og 30	kap. 4320 postene 01 og 02

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*V
Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om statsgaranti for 2. prioritetslån til anskaffelse og ombygging av ferjer i tilskuddsberettiget riksvegferjedrift, likevel slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 1 115 mill. kroner.

VI
Fullmakt til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan inngå avtaler om forskuttering av midler til vegformål utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, og post 60 Forsøk, likevel slik at samlet,

løpende refusjonsforpliktelser ikke overstiger 1 500 mill. kroner. Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

VII
Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan forplikte staten for framtidige budsjetterminer utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, og post 60 Forsøk, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsoverslag overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 2 000 mill. kroner.

Jernbaneformål*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

VIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1350 postene 23 og 30	kap. 4350 postene 02 og 06
kap. 1350 post 25	kap. 4350 post 07
kap. 1350 post 30	kap. 4350 post 37

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IX

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan bestille materiell utover gitte bevilgninger, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1350		Jernbaneverket	
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer	650 mill. kroner

X

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Jernbaneverket, post 30 Investeringer i linjen, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsoverslag overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 150 mill. kroner.

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan forplikte staten for framtidige budsjetterminer utover gitt bevilgning på kap. 1350

Post og telekommunikasjoner*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*

XI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan bestille materiell utover bevilgningen, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1380		Post- og teletilsynet	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 mill. kroner

Andre fullmakter

XII

Overføringer til og fra reguleringsfondet

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2005 kan overføre inntil 10 mill. kroner til eller fra Post- og teletilsynets reguleringsfond.

Miljøverndepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan:

1.

overskride bevilgningene under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 01	kap. 4400 post 02
kap. 1400 post 21	kap. 4400 post 21
kap. 1427 post 01	kap. 4427 post 01
kap. 1427 post 21	kap. 4427 post 09 og 54
kap. 1429 post 01	kap. 4429 post 02 og 09
kap. 1432 post 50	kap. 4432 post 80
kap. 1441 post 01	kap. 4441 post 04, 05 og 09
kap. 1471 post 01	kap. 4471 post 01 og 03
kap. 1472 post 01 og 70	kap. 4472 post 50

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overført beløp.
3. overskride bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 33 Statlige erverv, barskogvern, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av makeskiftearealer under kap. 4427 Direktoratet for naturforvaltning, post 40 Inntekter fra salg av makeskiftearealer. Ubenyttede merinntekter fra salg av makeskiftearealer kan tas med ved beregning av overført beløp.

III

Fullmakter til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan utgiftsføre uten bevilgning fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak og energiøkonomiseringsformål som staten er juridisk forpliktet til å dekke, under kap. 1400 Miljøverndepartementet post 77 Oppfyllelse av garantiansvar.

IV

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan omdisponere inntil 3 mill. kroner mellom kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk, post 21 Betaling for statsoppdraget og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*V
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan foreta bestillinger:

1. av materiell o.l. ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1426		Statens naturoppsyn	
	32	Skjærgårdsparker mv.	2,0 mill. kroner
1441		Statens forurensningstilsyn	
	39	Oppryddingstiltak	25,0 mill. kroner

2. av sjømålingsdata og kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk post 21 Betaling for statsoppdraget, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 90 mill. kroner.

VI
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 gir tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1400		Miljøverndepartementet	
	78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola	141,0 mill. kroner
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	15,2 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	65,0 mill. kroner
	33	Statlige erverv, barskogvern	62,5 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	69,0 mill. kroner
	35	Statlige erverv, nytt skogvern	47,7 mill. kroner
	52	Overføring til skogvern under Jordfondet	32,0 mill. kroner
	77	Tilskudd til nasjonalparksentre	2,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
		Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer	
	72	kulturmiljøer	8,5 mill. kroner
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	2,0 mill. kroner
	74	Fartøyvern	8,0 mill. kroner

Andre fullmakter

VII

Kjøp av makeskifteareal

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan benytte inntil 8 mill. kroner av bevilgning

gen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 33 Statlige erverv, barskogvern, til kjøp av arealer som senere kan makeskiftes med barskogarealer som blir vernet.

Moderniseringsdepartementet**Moderniseringsdepartementets alminnelige fullmakter***Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Moderniseringsdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1510 post 21	kap. 4510 postene 01 og 02
kap. 1522 post 01	kap. 4522 postene 01, 02 og 06

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Moderniseringsdepartementet i 2005 kan overskride bevilgningen under

kap. 2470 Statens Pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 3 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

Andre fullmakter

IV

Fullmakt til å beregne satser for partistøtte

Stortinget samtykker i at Moderniseringsdepartementet i 2005, på bakgrunn av valgresultatet ved kommune- og fylkestingsvalget i 2003 og endelig bevilgning på kap. 1530 Tilskudd til de politiske partier, postene 71, 72, 73 og 74, kan beregne nye satser for 2005 for:

1. støtte pr. stemme til de politiske partiers kommuneorganisasjoner
2. grunnbeløp til kommunestyregruppene
3. representanttillegg til kommunestyregruppene
4. støtte pr. stemme til de politiske partiers fylkesorganisasjoner der det ikke foreligger søknad fra ungdomsorganisasjoner
5. grunnbeløp til fylkestingsgruppene
6. representanttillegg til fylkestingsgruppene

V

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at:

1. det enkelte departement som et ledd i ordningen med bonus og rabatter, i 2005 kan nettoføre som utgiftsreduksjon på vedkommende utgiftspost tilbakebetalt bonus og rabatt, også om tilbakebetalingen refererer seg til kjøp i tidligere år.
2. Moderniseringsdepartementet i 2005 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1510 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der fylkesmannen samordner utgiftene.

Bygge- og eiendomsfullmakter*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

VI

Fullmakter til å overskride

Stortinget samtykker i at Moderniseringsdepartementet i 2005 kan:

1. avvike Statsbyggs driftsbudsjett mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med inntil 175 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
3. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med beløp som tilsvarende inntekter fra salg av eiendommer, samt medregne ubenyttede inntekter fra salg av eiendom ved beregning av overført beløp.

VII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Moderniseringsdepartementet i 2005 kan omdisponere:

1. mellom postene 30-38 under kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen.
2. mellom postene 01, 30 og 45 under kap. 1581 Eiendommer til kongelige formål.
3. mellom postene 30-49 under kap. 2445 Statsbygg.
4. fra post 21 Spesielle driftsutgifter til post 30 Investeringer, Fornebu under kap. 1582 Utvikling av Fornebuområdet.
5. fra post 21 Spesielle driftsutgifter til post 30 Investeringer, Pilestredet Park under kap. 1583 Utvikling av Pilestredet Park.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VIII

Fullmakter til å igangsette eller utvide byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Moderniseringsdepartementet i 2005 kan iverksette nye prosjekter eller utvide igangsatte prosjekter der bruker/fagdepartement har nødvendige leiemidler innenfor eget budsjett på følgende vilkår:

1. for prosjekter inntil 25 mill. kroner (fullmaktsprosjekter) er fullmakten begrenset til å inngå

forpliktelser innenfor en samlet ramme på 150 mill. kroner til igangsetting av prosjekter utover bevilgningen under kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49.

2. for kurante prosjekter er fullmakten begrenset til å inngå forpliktelser innenfor en samlet ramme på 1 000 mill. kroner til videreføring/ferdigstilling av prosjekter som igangsettes innenfor bevilgningen under kap. 2445 Statsbygg, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter.

Andre fullmakter

IX

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Moderniseringsdepartementet i 2005 kan:
 - a) godskrive det enkelte bygge- og eiendomsprosjekt med innbetalt dagmulkt, konvensjonalbot og erstatning for misligholdt entrepriser, ved at innbetalingen blir postert i statsregnskapet på vedkommende investeringspost som en utgiftsreduksjon.
 - b) godkjenne salg, makeskifte og bortfeste av

- c) statens eiendom på Vestbanetomten i Oslo.
- d) godkjenne salg, makeskifte og bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av andre statlige etater som ikke har egen fullmakt til å avhende eiendom, til en verdi av 250 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle og for inntil 800 mill. kroner totalt i terminen.
- e) godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 150 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle, og for inntil 300

- mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49 Kjøp av eiendom.
- e) overdra til underpris eller vederlagsfritt eiendommer og bygninger som har vært disponert av statlige spesialskoler, grunnskoler og videregående skoler, til kommuner og fylkeskommuner. Fullmakten gjelder kun når ansvaret for virksomheten overtas av kommunen/fylkeskommunen eller det ikke er mulig å oppnå full pris.
- f) foreta bortfeste, salg og makeskifte av eiendommer som er nødvendig ved disponering av statens eiendommer på Fornebu for inntil 500 mill. kroner.
- g) foreta de salg og makeskifter som er nødvendig ved disponering og avvikling av statens eiendommer i Pilestredet Park.
2. Kongen i 2005 kan avhende statlig eiendom til lavere pris enn markedspris der særlige hensyn tilsier det.

Finansdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1600 post 01	kap. 4600 post 02
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 02
kap. 1620 post 21	kap. 4620 post 02
kap. 1631 post 01	kap. 4631 postene 01 og 02
kap. 1631 post 21	kap. 4631 post 02
kap. 1634 post 01	kap. 4634 post 02

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2005 kan overskride bevilgningen på kapittel 21

Statsrådet for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2005 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 715 959 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 340 991 000 euro.
3. miljølån til Nordens nærområder gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 63 500 000 euro.

V

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2005 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at

totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 20,8 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under henholdsvis kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

VI

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2005 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

statskassen og som innskudd i forretnings- og sparebanker. Innenfor en ramme på 20 pst. av forvaltningskapitalen kan fondets midler plasseres i aksjer notert på norsk børs eller på børs i Danmark, Finland eller Sverige, og, etter godkjenning fra Finansdepartementet, i aksjer i norske selskaper ellers hvor aksjene er gjenstand for regelmessig og organisert omsetning, børsnoterte grunnfondsbevis i norske sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskaper, og børsnoterte konvertible obligasjoner og børsnoterte obligasjoner med kjøpsrett til aksjer i norske selskaper. Plassering i aksjer notert på børs i Danmark, Finland eller Sverige må samlet ikke overstige 20 pst. av Folketrygdfondets ramme for aksjeplasseringer. Innenfor rammen for aksjeplasseringer kan fondets midler plasseres i ikke-børsnoterte aksjer i norske selskaper som har søkt eller har konkrete planer om å søke børsnotering. Plassering i denne type aksjer kan ikke overstige 5 pst. av rammen for aksjeplasseringer.

VII

Endringer i reglementet for Folketrygdfondet

Stortinget samtykker i at § 5 annet ledd i reglementet for Folketrygdfondet endres til:

Fondets midler kan plasseres i norske ihendehaverobligasjoner og sertifikater, som kontolån til

Forsvarsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2005 kan benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:

1. Inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelse.
2. Inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kapittel 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*III
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2005 kan:

- foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	
	01	Driftsutgifter	50 mill. kroner
1731		Hæren	
	01	Driftsutgifter	900 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	
	01	Driftsutgifter	800 mill. kroner
1733		Luftforsvaret	
	01	Driftsutgifter	1 600 mill. kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	01	Driftsutgifter	125 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	22 800 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	01	Driftsutgifter	46 mill. kroner
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	01	Driftsutgifter	90 mill. kroner

- gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 50 mill. kroner utover det som dekkes av egne avsetninger.

IV
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	5 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Nettbudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2005 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kapittel 4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold og kapittel 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

VI

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2005 kan:

1. fastsette Forsvarets organisasjon slik det går frem av redegjørelsen i St.prp. nr. 1 (2004–2005).
2. fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten slik det går frem av St.prp. nr. 1 (2004–2005).
3. gi øvrige bestemmelser slik det går frem av St.prp. nr. 1 (2004–2005).
4. verve personell innenfor rammen av de foreslåtte bevilgninger.
5. etablere Vest-Finnmark Heimevernsdistrikt 17 med distriktsstab på Porsangmoen.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2005 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder større bygg- og eiendomsprosjekter, som presentert under Nye prosjekter i foreliggende proposisjon, innenfor de kostnadsrammer som er anført i St.prp. nr. 1 (2004–2005).
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i St.prp. nr. 1 (2004–2005), herunder endre kostnadsrammer.

3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringer av lavere kategori, samt byggeprosjekter med en nasjonal andel som ikke overstiger 100 mill. kroner.
4. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom bygg- og eiendoms kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i St.prp. nr. 1 (2004–2005).
5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette prosjektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2005 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris. Når det eventuelt er avklart at ingen statlige virksomheter ønsker å overta en eiendom, skal den berørte fylkeskommune og berørte kommuner gis anledning til å kjøpe eiendommen til markedspris dersom den er aktuell for friluft- og/eller kulturformål, før eiendommen eventuelt legges ut for salg i markedet.
2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

IX

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2005 kan:

1. utbetale erstatning etter yrkesskadeforsikringsloven til person skadet i strikkhopp-ulykke den 23. september 2001.
2. fastsette en ordning med erstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner m.v.

Olje- og energidepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 02
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 01

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.

1. utgiftsføre og inntektsføre uten bevilgning pro et contra-oppgjør i forbindelse med salg av SDØE-andeler under:
 - a) kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 25 Pro et contra-oppgjør.
 - b) kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 01 Pro et contra-oppgjør.
2. utgiftsføre uten bevilgning tilskudd til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen under kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen, post 70 Tilskudd.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre og inntektsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan:

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	75	Tilskudd til sikringstiltak, kan overføres	2,5 mill. kroner
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	

	74	Naturgass, kan overføres	20,0 mill. kroner
1827		Miljøvennlig gassteknologi	
	51	Overføring til innovasjonsvirksomheten	50,0 mill. kroner
1830		Energiforskning	
	50	Norges forskningsråd	33,0 mill. kroner

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	2,5 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35,0 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitte bevilgninger under SDØE

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan godkjenne at Petoro AS kan pådra forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440, hvor øvre grense for SDØE sin forholdsmessige andel for det

enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. Verdioppgradering av statens gass etter avsetningsinstruksen.
2. Pre-interessentskapsfasen ved anlegg av nye rørledninger i tilknytning til norsk kontinental-sokkel.
3. Utviklingsprosjekter under Gassled.

Andre fullmakter

VIII

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan godkjenne prosjekter på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer pr. prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.
4. Det må være bevilgningsmessig dekning for investeringene under kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

IX

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

X

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

XI

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003-2004), kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. Overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. Forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.

3. Ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. Overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

XIII

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at innovasjonsvirksomheten i Grenland, under kap. 1827, gis unntak fra bevilgningsreglementet § 4 om bruttobudsjettering.

Vedlegg 1**Statsbudsjettet medregnet folketrygden**

Tabell 1.1 Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 1999-2005

	Regnskap					Saldert budsjett 2004	Anslag regn- skap 2004	Forslag 2005
	1999	2000	2001	2002	2003			
Driftsutgifter og investeringer ekskl. petroleumsvirksomhet	104 849	106 051	104 712	110 054	101 872	109 710	104 266	117 086
Driftsresultat forretningsdriften	-723	-142	-281	-219	-927	-934	-934	-716
Renter av statsgjeld	15 615	15 401	18 211	17 230	18 611	19 263	17 960	16 085
Overføringer til andre	316 306	345 659	368 488	441 179	448 001	473 314	481 721	499 305
Utgifter ekskl. lån og petroleums- virksomhet	436 047	466 969	491 130	568 244	567 557	601 353	603 013	631 760
Inntekter ekskl. oljeskatter og petroleumsvirksomhet	423 981	459 026	489 490	505 852	501 407	533 601	531 215	557 418
Oljekorrigert overskudd	-12 066	-7 943	-1 640	-62 392	-66 150	-67 752	-71 798	-74 342
Oljeskatter	18 736	61 455	112 106	89 701	101 380	84 300	116 700	127 000
Utbytte fra Statoil	135	1 702	5 746	5 045	5 133	5 133	5 222	4 877
Inntekter fra statlig petroleums- virksomhet	56 718	121 466	151 049	90 562	84 713	75 100	104 300	95 800
Utgifter til statlig petroleums- virksomhet	30 962	23 300	25 666	16 075	17 564	21 060	20 660	23 200
Netto oljeinntekter	44 627	161 373	243 236	169 233	173 662	143 473	205 562	204 477
Overskudd før avsetning til Statens petroleumsfond	32 561	153 430	241 595	106 841	107 512	75 721	133 763	130 135
Netto kontantstrøm overført til Statens petroleumsfond	-26 133	-151 905	-242 826	-115 827	-110 818	-75 721	-133 763	-130 135
Overskudd før lånetransaksjoner	6 428	1 525	-1 231	-8 986	-3 306	0	0	0
Utlån og avdrag, brutto	90 983	56 715	123 878	122 703	81 904	107 128	126 144	68 862
Tilbakebetalinger	54 848	51 024	62 474	41 983	68 874	48 844	71 867	53 012
Utlån, netto	36 135	5 691	61 403	80 720	13 030	58 284	54 276	15 850
Samlet finansieringsbehov	29 707	4 166	62 635	89 706	16 336	58 284	54 273	15 850

Mill. kroner

Tabell 1.2 Samlede utgifter etter departement 1999-2005

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹	2005 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjeringen, Stortinget og Høyesterett	1 049	1 078	1 214	1 274	1 421	1 665	1 594
Utenriksdepartementet	12 723	13 367	14 847	16 495	17 301	17 779	20 168
Utdannings- og forskningsdepartementet	27 455	26 913	32 794	43 288	33 090	28 246	32 319
Kultur- og kirkedepartementet	3 518	3 574	3 907	5 238	5 560	5 611	6 251
Justisdepartementet	10 724	11 381	11 791	13 052	13 886	13 585	14 539
Kommunal- og regionaldepartementet	57 110	63 459	65 197	86 009	66 433	59 508	61 094
Arbeids- og sosialdepartementet	27 941	29 877	33 219	3 667	4 091	5 514	11 218
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	57 866	63 375	68 802	77 069
Barne- og familiedepartementet	20 288	20 779	23 498	24 553	26 319	31 570	33 579
Nærings- og handelsdepartementet	3 963	4 541	5 675	5 204	12 211	4 765	3 607
Fiskeri- og kystdepartementet	2 031	2 208	2 377	2 766	2 738	2 540	2 651
Landbruks- og matdepartementet	14 419	16 487	14 019	14 758	14 068	14 002	13 695
Samferdselsdepartementet	17 951	24 764	20 848	21 622	30 741	21 161	20 838
Miljøverndepartementet	2 657	2 654	2 730	2 934	2 608	2 601	2 694
Moderniseringsdepartementet	20 503	21 082	21 487	20 154	12 030	19 418	10 079
Finansdepartementet	49 955	25 217	68 264	72 010	31 420	77 420	34 443
Forsvarsdepartementet	26 138	25 818	26 842	30 986	30 545	29 216	30 399
Olje- og energidepartementet	5 616	1 157	22 503	1 584	1 577	1 449	1 517
Ymse utgifter	24	25	29	18	17	6 355	9 432
Statsbankene	61 632	51 883	68 529	60 404	62 811	67 813	70 861
Statlig petroleumsvirksomhet	31 062	23 300	25 736	16 075	17 564	21 060	23 200
Statens forretningsdrift	3 944	2 014	1 634	1 703	254	1 204	1 727
Statens petroleumsfond	44 627	161 373	257 426	169 234	173 663	143 473	204 477
Sum statsbudsjettet	440 330	532 950	724 566	670 898	623 721	644 757	687 451
Folketrygden	162 289	175 357	187 642	205 271	224 527	228 256	240 848
Utgifter i alt	602 619	708 307	912 208	876 169	848 248	873 013	928 299

¹ Saldert budsjett 2004.² Forslag 2005. St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Tabell 1.3 Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 1999-2005

Departementet	Regnskap					Budsjett	
	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹	2005 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering , Stortinget og Høyesterett	890	945	1 059	1 060	1 097	1 194	1 238
Utenriksdepartementet	2 074	2 736	2 603	3 151	3 376	2 919	3 052
Utdannings- og forskningsdepartementet	16 808	17 500	11 220	8 040	3 746	2 530	2 531
Kultur- og kirke departementet	896	923	1 019	1 872	1 986	1 856	1 965
Justisdepartementet	9 609	10 396	10 754	12 018	12 787	12 444	13 419
Kommunal- og regionaldepartementet	2 116	2 202	1 865	2 477	2 646	2 023	2 003
Arbeids- og sosialdepartementet	1 915	1 954	2 302	237	261	299	3 338
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	2 045	2 031	1 763	2 003
Barne- og familiedepartementet	269	311	340	323	345	2 245	2 556
Nærings- og handelsdepartementet	692	740	1 045	1 005	1 134	1 088	1 130
Fiskeri- og kystdepartementet	1 367	1 466	1 609	1 752	1 879	1 712	1 762
Landbruks- og matdepartementet	1 018	1 231	1 045	1 154	1 224	1 532	1 630
Samferdselsdepartementet	8 050	8 968	9 794	9 441	9 139	9 259	9 465
Miljøvern departementet	1 352	1 381	1 389	1 382	1 284	1 224	1 275
Moderniseringsdepartementet	8 713	9 437	10 746	10 941	7 165	10 046	7 203
Finansdepartementet	4 420	4 642	5 247	5 684	5 745	5 374	5 757
Forsvarsdepartementet	18 453	18 951	19 177	20 703	20 739	19 265	20 586
Olje- og energidepartementet	738	770	1 287	924	903	757	769
Ymse utgifter	24	25	29	18	17	6 355	9 432
Statsbankene	467	448	477	525	549	547	554
Statlig petroleumsvirksomhet	23	11	8 449	2064	212	0	0
Statens forretningsdrift	-434	-166	-191	-157	-598	-225	-227
Sum statsbudsjettet	79 460	84 871	91 265	86 658	77 667	84 208	91 440
Folketrygden	3 617	3 714	4 222	4 646	4 923	4 790	5 011
Utgifter i alt	83 077	88 585	95 487	91304	82 590	88 998	96 451

¹ Saldert budsjett 2004² Forslag 2005. St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Tabell 1.4 Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 1999-2005

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹	2005 ²
	Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	134	104	116	58	133	259
Utenriksdepartementet	81	19	30	18	14	28	29
Utdannings- og forskningsdepartementet	627	709	392	220	219	44	19
Kultur- og kirkedepartementet	36	33	44	33	30	25	72
Justisdepartementet	352	301	380	100	85	95	74
Kommunal- og regionaldepartementet	11	27	20	4	5	6	6
Arbeids- og soaialdepartementet	25	31	30	3	2	3	59
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	29	32	23	23
Barne- og familiedepartementet	0	0	0	0	0	56	57
Nærings- og handelsdepartementet	16	11	12	15	5	4	5
Fiskeri- og kystdepartementet	225	289	294	542	320	273	318
Landbruks- og matdepartementet	28	37	29	6	10	8	8
Samferdselsdepartementet	5 644	5 415	5 749	6 308	6 007	6 620	6 330
Miljøverndepartementet	128	148	150	140	186	266	283
Moderniseringsdepartementet	4 803	1 974	1 181	1 186	1 088	1 021	1 086
Finansdepartementet	118	206	190	124	180	165	191
Forsvarsdepartementet	7 024	6 224	7 030	9 714	9 197	9 291	9 091
Olje- og energidepartementet	94	70	7	7	12	10	10
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	3	4	5	4	5	5	20
Statlig petroleumsvirksomhet	30 337	22 647	16 569	12 808	16 038	19 700	22 000
Statens forretningsdrift	1 666	1 646	1 580	1 841	852	1 430	1 953
Sum statsbudsjettet	51 352	39 895	33 806	33 159	34 421	39 332	41 771
Folketrygden	57	87	155	158	184	145	148
Utgifter i alt	51 409	39 982	33 961	33 317	34 605	34 110	41 919

¹ Saldert budsjett 2004.² Forslag 2005. St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Tabell 1.5 Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 1999-2005

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹	2005 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen Regjering, Stortinget og Høyesterett	25	28	39	156	191	212	217
Utenriksdepartementet	10 389	10 467	12 044	13 050	13 569	14 490	16 746
Utdannings- og forskningsdepartementet	7 017	7 696	15 181	17 827	24 121	25 672	26 569
Kultur- og kirkedepartementet	2 586	2 618	2 845	3 334	3 543	3 729	4 214
Justis- og politidepartementet	763	685	656	940	1 014	1 046	1 047
Kommunal- og regionaldepartementet	54 918	60 744	62 008	83 319	63 773	57 479	59 086
Arbeis- og sosialdepartementet	26 001	27 892	30 883	3 428	3 828	5 212	7 821
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	55 021	59 246	64 901	71 928
Barne- og familiedepartementet	20 020	20 468	23 159	24 230	25 974	29 269	30 965
Nærings- og handelsdepartementet	2 877	3 355	3 978	4 115	3 182	2 419	2 443
Fiskeri- og kystdepartementet	440	453	474	472	539	550	571
Landbruks- og matdepartementet	13 372	13 894	12 945	13 599	12 834	12 461	12 057
Samferdselsdepartementet	3 119	9 711	2 737	3 664	4 215	4 992	4 817
Miljøverndepartementet	1 176	1 125	1 192	1 212	1 137	1 110	1 136
Moderniseringsdepartementet	4 372	4 465	4 966	4 363	4 956	5 441	590
Finansdepartementet	16 571	16 583	19 663	18 558	20 579	28 889	27 995
Forsvarsdepartementet	662	638	635	569	610	659	722
Olje- og energidepartementet	934	317	1 165	653	661	682	738
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	7 852	8 280	8 818	9 412	10 779	10 042	10 039
Statlig petroleumsvirksomhet	701	642	698	1 203	1 314	1 360	1 200
Statens forretningsdrift	115	35	45	25	0	0	0
Statens petroleumsfond	44 627	161 373	243 236	169 234	173 663	143 473	204 477
Sum statsbudsjettet	218 535	351 469	447 367	428 379	429 728	414 088	485 377
Folketrygden	158 615	171 556	183 265	200 467	219 421	223 322	235 690
Utgifter i alt	377 150	523 025	630 632	628 846	649 149	637 410	721 067

¹ Saldert budsjett 2004.² Forslag 2005. St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Tabell 1.6 Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 1999-2005

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹	2005 ²
	Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	180	145	169	276	341	342	342
Utdannings- og forskningsdepartementet	3 003	1 008	6 000	17 201	5 005	0	3 200
Kultur- og kirkedepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Justisdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet	64	486	1 305	209	10	0	0
Arbeids- og sosialdepartementet	0	0	5	0	0	0	0
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	772	2 066	2 115	3 115
Barne- og familiedepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	379	435	640	69	7 890	1 252	30
Fiskeri- og kystdepartementet	0	0	0	1	0	6	0
Landbruks- og matdepartementet	0	1 325	0	0	0	0	0
Samferdselsdepartementet	1 138	670	2 568	2 209	11 379	290	227
Miljøverndepartementet	1	0	0	200	0	0	0
Moderniseringsdepartementet	2 614	5 206	4 594	3 665	-1 179	2 910	1 200
Finansdepartementet	23 846	3 785	43 163	47 644	4 915	42 993	500
Forsvarsdepartementet	0	6	0	0	0	1	0
Olje- og energidepartementet	3 850	0	20 045	0	0	0	0
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	53 310	43 151	59 229	50 463	51 477	57 219	60 249
Statlig petroleumsvirksomhet	0	0	20	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	2 597	499	200	-6	0	0	0
Sum statsbudsjettet	90 983	56 715	137 937	122 703	81 904	107 128	68 862
Folketrygden	0	0	14 191	0	0	0	0
Utgifter i alt	90 983	56 715	152 128	122 703	81 904	107 128	68 862

¹ Saldert budsjett 2004.² Forslag 2005 St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Tabell 1.7 Skatter og avgifter i perioden 1999-2005

Kapittel	Regnskap					Budsjett	
	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹	2005 ²
5501	Skatter på formue og inntekt	87 643	96 871	103 030	126 334	118 840	126 300
5506	Avgift av arv og gaver	1 024	1 273	1 328	1 243	1 532	1 876
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	15 475	58 408	109 244	86 689	98 324	123 400
5508	Avgift på utslipp av CO2 i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	3 261	3 047	2 862	3 012	3 056	3 600
5511	Tollinntekter	2 409	2 029	1 784	1 672	1 614	1 338
5521	Merverdiavgift mv.	114 076	121 710	130 306	128 318	128 913	150 450
5526	Avgifter på alkohol	8 607	8 670	8 471	8 199	8 486	9 653
5527	Vinmonopolavgiften m.m.	28	41	19	32	24	19
5531	Avgift på tobakkvarer	6 644	6 914	7 110	6 975	6 760	7 509
5536	Avgift på motorvogner m.m.						
	Engangsavgift på motorvogner m.m.	8 705	9 629	10 073	12 248	12 750	15 610
	Årsavgift	4 442	4 636	5 348	5 583	5 780	7 201
	Vektårsavgift	226	273	342	314	299	367
	Kilometeravgift m.m.	8	1	0	0	0	0
	Omregistreringsavgift	1 402	1 410	1 595	1 598	1 796	1 943
	Avgift på bensin	9 666	9 762	8 843	8 530	8 664	9 341
	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	4 465	4 802	4 087	3 955	4 278	4 990
5537	Avgift på båter	87	111	107	125	155	226
5541	Avgift på elektrisk kraft	3 269	4 205	6 137	6 072	5 504	6 550
5542	Avgift på mineralolje mv.	69	578	841	525	830	768
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.	3 987	3 638	3 701	3 637	3 948	4 138
5545	Miljøavgifter i landbruket	144	55	35	56	65	75
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall	443	484	472	498	501	720
5547	Avgift på helse og miljøskadelige kjemikalier	0	4	9	6	5	11
5548	Miljøavgift på klimagasser	0	0	0	0	61	141
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift	785	789	855	865	920	945
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m. ³	953	937	959	894	937	1 028
5557	Avgift på sukker	227	230	226	206	231	212
5559	Avgift på drikkevareemballasje	0	336	547	551	694	649
5565	Dokumentavgift	3 006	2 750	2 926	3 190	3 259	5 720
5571	Totalisatoravgift	79	88	97	94	89	89
5577	Avgift til staten av apotekenes omsetning	94	105	99	124	138	146
5578	Avgift på farmasøytiske spesialpreparater	66	76	104	118	124	119
5580	Avgift på flyging av passasjerer	1 197	1 298	1 428	517	0	0
5581	Avgift på utstyr for opptak og/eller gjengivelse av lyd eller bilder	323	329	-1 ⁴	0	0	0
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	32	625	310	109	89	122
5584	Andre avgifter, etterslep utgåtte avgifter	0	0	0	0	-35	0
	Sum skatter og avgifter, statsbudsjettet	282 842	346 114	413 297	412 405	418 635	485 256
5700	Trygdeavgift	48 585	51 890	53 299	57 674	61 694	65 700
5700	Arbeidsgiveravgift	67 018	70 116	75 075	79 411	82 325	92 700
	Sum skatter og avgifter til folketrygden	115 603	122 006	128 374	137 085	144 019	158 500
	Sum skatter og avgifter i alt	398 445	468 120	541 671	549 490	562 650	643 756

¹ Saldert budsjett 2004.² Forslag 2005 St.prp. nr. 1 (2004-2005).³ Kullsyreholdige og kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer er slått sammen fra 2003.⁴ Gjelder refusjon knyttet til avgift som er opphørt.

Tabell 1.8 Samlede inntekter i perioden 1999-2005

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2004	Anslag regn- skap 2004	Forslag 2005
	1999	2000	2001	2002	2003			
Skatter på formue og inntekt	88 667	98 144	104 358	127 576	120 372	133 874	128 400	128 176
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	115 603	122 006	128 374	137 085	144 019	151 735	150 750	158 500
Tollinntekter	2 409	2 029	1 784	1 672	1 614	1 486	1 390	1 338
Merverdiavgift og avgift på investeringer	114 076	121 710	130 306	128 318	128 913	134 788	138 100	150 450
Avgifter på alkohol	8 635	8 711	8 491	8 230	8 510	9 254	9 152	9 671
Avgifter på tobakk	6 644	6 914	7 110	6 975	6 760	7 561	7 000	7 509
Avgifter på motorvogner	28 914	30 513	30 289	32 227	33 569	35 600	38 134	39 452
Andre avgifter	14 760	16 638	18 853	17 704	17 513	17 385	17 665	21 659
Sum skatter og avgifter	379 709	406 666	429 565	459 788	461 270	491 683	490 591	516 756
Renter av statens forretningsdrift	203	91	94	103	33	9	9	8
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift	5 166	3 550	2 772	2 472	1 786	1 956	1 956	1 463
Sum inntekter av statens forretningsdrift	5 370	3 641	2 865	2 576	1 819	1 965	1 965	1 471
Renter fra statsbankene	10 771	10 258	11 579	12 423	12 197	9 377	8 509	8 506
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	3 176	4 369	6 435	3 814	3 647	4 095	2 746	3 533
Utbytte ekskl. Statoil	3 847	3 603	4 560	7 479	6 130	8 061	8 469	8 216
Sum renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Statoil).	17 794	18 230	22 574	23 717	21 974	21 533	19 724	20 256
Inntekter under departementene	17 567	19 623	19 499	19 603	23 905	18 420	18 935	18 934
Overføring fra Norges Bank	3 401	10 685	10 685	0	0	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	140	182	4 350	82	0	0	0	0
Sum andre inntekter	21 108	30 490	34 534	19 685	23 905	18 420	18 935	18 934
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	56 718	121 466	151 049	90 562	84 713	75 100	104 300	95 800
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	18 736	61 455	112 106	89 701	101 380	84 300	116 700	127 000
Aksjeutbytte og renteinntekter fra Statoil	135	1 702	5 746	5 045	5 133	5 133	5 222	4 877
Sum petroleumsinntekter	75 589	184 623	268 902	185 308	191 227	164 533	226 222	227 677
Tilbakebetalinger ¹	54 848	51 024	90 725	41 983	68 874	48 844	81 725	53 012
Statens petroleumsfond	18 494	9 468	409	53 406	62 844	67 752	71 798	74 342
Sum inntekter	572 911	704 141	849 574	786 463	831 913	814 729	910 958	912 449

¹ Inkl. petroleumsindustrien

Tabell 1.9 Saldert budsjett 2004, utgifter fordelt etter departement og grupper av postnummer

	Statens egne driftsutgifter				Driftsutgifter			Overføringer				Utlån gjeldsav- drag m.v. drag m.v. (postnr. 90-99)
	Samlede utgifter	I alt	Driftsut- gifter (postnr. 01)	Spesielle driftsut- gifter (postnr. 21-23)	Driftsresul- tat forret- nings- driften (postnr. 24)	Nybyggs, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregn- skaper (postnr. 50-59)	Kom- muner (postnr. 60-69)	Andre over- føringer (postnr. 70-89)		
Det kongelige hus	129804	12215	12215	0	0	0	117589	117589	0	0	0	0
Regjering	203190	203190	197078	6112	0	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	1279699	926520	918520	8000	0	258848	94331	0	0	94331	0	0
Høyesterett	52500	52500	52500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	17779235	2919525	2106953	812572	0	28380	14489720	135000	0	14354720	0	341610
Utdannings- og forskningsdepartementet	28245725	2530572	1756127	774445	0	43488	25671665	18649168	1553076	5469421	0	0
Kultur- og kirkedepartementet	5610955	1856403	1805602	50801	0	25371	3729181	572194	0	3156987	0	0
Justis- og politidepartementet	13584932	12443772	12179216	264556	0	94872	1046288	119213	58140	868935	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet	59507732	2022833	770083	1252750	0	5500	57479399	156050	54051349	3272000	0	0
Sosialdepartementet	5514050	299220	100500	198720	0	2750	5212080	53380	2488950	2669750	0	0
Helsedepartementet	68801779	1763139	1241220	521919	0	22971	64900669	440660	1901483	62558526	2115000	0
Barne- og familiedepartementet	31570446	2245041	2084587	160454	0	56000	29269405	144139	10725601	18399665	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	4764600	1088400	923300	165100	0	4300	2419300	1199000	0	1220300	1252600	5817
Fiskeridepartementet	2540554	1712467	1489967	222500	0	272700	549570	261270	27400	260900	0	0
Landbruksdepartementet	14002246	1532094	1530094	2000	0	8228	12461924	1141668	0	11320256	0	0
Samferdselsdepartementet	21161200	9258600	417400	8841200	0	6620300	4992300	97600	597600	4297100	290000	0
Miljøverndepartementet	2600606	1224042	693343	530699	0	266385	1110179	230102	6000	874077	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	19417623	10046516	9793299	253217	0	1020757	5440850	42247	0	5398603	2909500	0
Finansdepartementet	77420441	5373530	5098606	274924	0	165350	28888661	19860	9169121	19699680	42992900	1017
Forsvarsdepartementet	29215569	19973521	19302464	671057	-709000	9291397	658634	281357	40500	336777	0	0
Olje- og energidepartementet	1448619	757019	495269	261750	0	10000	681600	382500	0	299100	0	0
Ymse utgifter	6354797	6354797	6354797	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	67812951	546844	546844	0	0	5000	10041907	3064350	0	6977557	57219200	0
Petroleumsvirksomheten	21060000	0	0	0	0	19700000	1360000	1300000	0	60000	0	0
Statens forretningsdrift	1204513	0	0	0	-225153	1429666	0	0	0	0	0	0
Folketrygden	228256335	4789550	4773200	16350	0	145000	223321785	0	202000	223119785	0	0
Statens petroleumsfond	143473000	0	0	0	0	0	143473000	143473000	0	0	0	0
Sum utgifter	873013101	89932310	74643184	15289126	-934153	39477263	637410037	171880347	80821220	384708470	107127644	0

1000 kroner

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 1.10 Forslag for 2005, utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer

	1000 kroner										
	Statens egne driftsutgifter					Overføringer					
	Samlede utgifter	I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23)	Driftsutgifter for utat forretningsdriften (postnr. 24)	Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andreoverføringer (postnr. 70-89)	Utlånsgjeldsavdrag m.v. (postnr. 90-99)
Det kongelige hus	126459	12459	12459	0	0	0	114000	114000	0	0	0
Regjering	214555	214555	208235	6320	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	1199136	957633	957633	0	0	138288	103215	0	0	103215	0
Høyesterett	53608	53608	53608	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	20167953	3051770	2333684	718086	0	29005	16745568	145000	0	16600568	341610
Utdannings- og forskningsdepartementet	32319227	2531155	1509480	1021675	0	19132	265668940	19789285	1560531	5219124	3200000
Kultur- og kirkedepartementet	6250978	1964635	1919345	45290	0	72415	4213928	558118	0	3655810	0
Justis- og politidepartementet	14538991	13418713	13135057	283656	0	73517	1046761	135915	60030	850816	0
Kommunal- og regionaldepartementet	61094426	2002664	774750	1227914	0	5500	59086262	162900	55598832	3324530	0
Arbeids- og sosialdepartementet	11218100	3338200	3123800	214400	0	58700	7821200	164100	121100	7536000	0
Helse- og omsorgsdepartementet	77069054	2002852	1329776	673076	0	22855	71928347	526599	4703532	66698216	3115000
Barne- og familiedepartementet	33578938	2556270	2393703	162567	0	57008	30965660	149066	12166212	18650382	0
Nærings- og handelsdepartementet	3607200	1130250	939850	190400	0	4500	2442550	925000	0	1517550	29900
Fiskeri- og kystdepartementet	2650840	1761840	1531800	230040	0	318240	570760	269300	28300	273160	0
Landbruks- og matdepartementet	13695255	1630283	1628215	2068	0	8435	12056537	1088762	0	10967775	0
Samferdselsdepartementet	20838200	9364600	446600	8918000	0	6329600	4817000	100400	536300	4180300	227000
Miljøverndepartementet	2693505	1274510	717285	557225	0	282673	1136322	230102	5500	900720	0
Moderniseringsdepartementet	10078891	7203192	6978034	225158	0	1085863	589836	69092	0	520744	1200000
Finansdepartementet	34443316	5757070	5332770	424300	0	191300	27994735	0	11506431	16488304	500211
Forsvarsdepartementet	30398943	21075419	20383574	691845	-489000	9090556	721968	282620	40500	398848	0
Olje- og energidepartementet	1517000	769150	510300	258850	0	10000	737850	449200	0	288650	0
Ymse utgifter	9431641	9431641	9431641	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	70860859	553644	553644	0	0	20000	10038515	4447250	0	5591265	60248700
Petroleumsvirksomheten	23200000	0	0	0	0	22000000	1200000	1200000	0	0	0
Statens forretningsdrift	1726516	0	0	0	-226850	1953366	0	0	0	0	0
Folketrygden	240848409	5011000	4994100	16900	0	147600	235689809	0	160000	235529809	0
Statens petroleumsfond	204477000	0	0	0	0	0	204477000	204477000	0	0	0
Sum utgifter	928299000	97067113	81199343	15867770	-715850	41918553	721066763	235283709	86487268	399295786	68862421

Tabell 1.11 Statsbankenes innvilgninger 1999-2003, saldert budsjett 2004 og forslag til rammer for 2005

	Mill. kroner						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Lånekassen for utdanning	6 645	7 935	8 290	9 590	11 101	12 750	16 787
Husbanken	9 000	11 000	13 000	13 000	14 500 ⁵	14 500 ⁵	13 500 ⁵
Landbruksbanken ¹	377						
Innovasjon Norge	2 221	2 417	2 620	2 109	1 674	2 304	1 950
- Grunnfinansiering	800	653	800				
- Risikolåneordn. (landsomf.)	160	162	230	104	101	100	100
- Risikolåneordn. (distriktsr.)	461	388	390	506	295	350	350
- Lavrisikordningen	800	800	800				
- Lån til landbruksformål		414	400				
- «Ny» lavrisikolåneordning ²				1 499	1 132	1 500	1 500
- Distriktsrettet ordning					146	354	
Kommunalbanken ³	5 997 ⁴						
Sum	24 240	21 352	23 910	24 699	27 275	29 554	32 237

¹ Integret i SND fra 1.1.2000.

² «Ny» lavrisikolåneordning består av lavrisikolån, grunnfinansieringsordningen og lån til landbruksformål.

³ Kommunalbanken er omdannet til aksjeselskap 1.10.1999. Banken har således ingen utlånsramme f.o.m. 2000.

⁴ Utbetalinger i Kommunalbanken i 1999.

⁵ 500 mill. kroner skyldes låneramme til bygging av eldreboliger og lignende i sydlige land.

Vedlegg 2**Bevilgningsregnskapet**

Tabell 2.1 Utgifter i bevilgningsregnskapet pr. 1. halvår 2004

Utgifter	Mill. kroner				
	Overført fra forrige termin	Budsjettets stilling 2004	Samlet til disposisjon	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Det kongelige hus	0	134	134	65	69
Regjering	8	206	214	93	121
Stortinget og underliggende institusjoner	72	1 288	1 361	594	766
Høyesterett	1	52	53	26	27
Utenriksdepartementet	580	17 509	18 089	6 951	11 138
Utdannings- og forskningsdepartementet	180	29 273	29 453	13 851	15 602
Kultur- og kirkedepartementet	74	5 633	5 708	3 686	2 022
Justisdepartementet	149	13 656	13 805	6 894	6 911
Kommunal- og regionaldepartementet	1 964	59 898	61 862	35 402	26 460
Sosialdepartementet	33	5 564	5 597	2 190	3 407
Helsedepartementet	301	70 168	70 469	35 699	34 770
Barne- og familiedepartementet	9	31 615	31 624	16 381	15 243
Nærings- og handelsdepartementet	125	15 195	15 320	1 773	13 547
Fiskeridepartementet	173	2 648	2 821	1 408	1 413
Landbruksdepartementet	217	14 125	14 342	11 090	3 252
Samferdselsdepartementet	693	21 158	21 851	10 507	11 344
Miljøverndepartementet	267	2 456	2 723	1 117	1 606
Arbeids- og administrasjons- departementet	342	17 175	17 517	7 747	9 770
Finansdepartementet	452	81 931	82 383	28 395	53 988
Forsvarsdepartementet	405	29 219	29 624	15 729	13 895
Olje- og energidepartementet	120	3 389	3 509	789	2 720
Ymse utgifter	0	6 928	6 928	6	6 622
Statsbankene	585	70 605	71 190	39 211	31 979
Statlig petroleumsvirksomhet	0	20 793	20 793	9 218	11 575
Statens forretningsdrift	4	913	917	-97	1 014
Folketrygden	243	234 382	234 625	113 446	121 179
Statens petroleumsfond	0	143 473	143 473	36 842	106 631
Sum utgifter	6 998	899 388	906 386	399 015	507 371
Nedgang i diverse beholdninger				0	
Totalsum	6 998	899 388	906 386	399 015	507 371

Inntekter	Budsjettets stilling 2004	Regnskap for 1. halvår	Mill. kroner
			Gjenstående beløp
Skatt på formue og inntekt	133 859	64 429	69 430
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	151 735	74 770	76 965
Tollinntekter	1 486	650	836
Merverdiavgift	134 823	67 432	67 391
Avgifter på alkohol	9 254	4 400	4 854
Avgifter på tobakk	7 561	3 418	4 143
Avgifter på motorvogner	35 600	21 719	13 881
Andre avgifter	17 817	8 521	9 296
Sum skatter og avgifter	492 135	245 339	246 796
Renter av statens forretningsdrift	9	7	2
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv	1 995	619	1 376
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 004	626	1 1378
Renter fra statsbankene	8 054	4 516	3 538
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	3 680	1 342	2 338
Aksjeutbytte ekskl. Statoil	8 931	5 621	3 309
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil)	20 665	11 480	9 185
Inntekter under departementene	19 554	11 531	8 023
Overføring fra Norges Bank	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0
Sum andre inntekter	19 554	11 531	8 023
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	80 900	46 813	34 087
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	84 300	52 857	31 443
Aksjeutbytte fra Statoil	5 222	5 222	0
Sum petroleumsinntekter	170 422	104 892	65 530
Tilbakebetalinger	71 867	42 484	29 383
Statens petroleumsfond	67 752	0	67 752
Sum inntekter	844 399	416 352	428 047

Tabell 2.2 Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2003 og 2004

Utgifter	Mill. kroner									
	Samlede utgifter		Driftsutgifter		Nybygg, anlegg mv.		Overføringer til andre		Utlån, gjelds-avdrag mv.	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Det kongelige hus	57	65	6	6	0	0	51	59	0	0
Regjering	96	93	96	93	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	511	594	431	417	41	130	40	48	0	0
Høyesterett	27	26	27	26	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	7 224	6 951	981	947	3	5	5 899	5 657	341	341
Utdannings- og forskningsdepartementet	18 598	13 851	1 859	1 287	99	6	13 636	12 558	3 005	0
Kultur- og kirkedepartementet	3 556	3 686	1 013	988	16	7	2 527	2 691	0	0
Justisdepartementet	7 129	6 894	6 574	6 392	29	29	526	474	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet	37 684	35 402	1 252	1 249	2	5	36 423	34 069	7	79
Sosialdepartementet	1 991	2 190	87	98	1	1	1 902	2 091	0	0
Helsedepartementet	31 470	35 699	940	924	5	9	28 524	32 820	2 000	1 947
Barne- og familie- departementet	13 419	16 381	139	1 054	0	9	13 280	15 319	0	0
Nærings- og handels- departementet	2 011	1 773	516	548	3	4	1 465	1 191	28	30
Fiskeridepartementet	1 417	1 409	969	1 028	184	91	264	289	0	0
Landbruksdepartementet	10 660	11 090	570	793	6	2	10 084	10 291	0	4
Samferdselsdepartementet	12 977	10 507	4 506	4 520	2 649	2 750	2 429	2 937	3 392	299
Miljøverndepartementet	1 095	1 117	536	538	39	57	521	522	0	0
Arbeids- og administrasjons- departementet	6 828	7 747	3 483	4 950	484	591	2 475	3 185	386	-980
Finansdepartementet	20 624	28 395	2 956	2 812	83	94	13 153	15 935	4 432	9 553
Forsvarsdepartementet	14 547	15 729	10 045	10 835	4 124	4 591	378	304	0	0
Olje- og energidepartementet	914	789	412	387	2	2	501	400	0	0
Ymse utgifter	4	6	4	6	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	32 261	39 211	266	256	3	1	4 005	7 159	27 987	31 794
Statlig petroleumsvirk- somhet	8 219	9 218	187	94	6 914	7 967	1 117	1 158	0	0
Statens forretningsdrift	-343	-97	-704	-610	361	513	0	0	0	0
Folketrygden	108 385	113 446	2 559	2 491	12	19	105 814	110 935	0	0
Statens petroleumsfond	64 784	36 842	0	0	0	0	64 784	36 842	0	0
Sum utgifter	406 145	399 015	39 711	42 129	15 060	16 884	309 796	296 935	41 578	43 067

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

	Mill. kroner									
	Samlede inntekter		Salgsinntekter		Inntekter i samband med nybygg og anlegg		Skatter, avgifter og andre overføringer		Tilbakebetalinger	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Inntekter	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Skatt på formue og inntekt. .	63 629	64 429	0	0	0	0	63 629	64 429	0	0
Arbeidsgiveravgift og folketrygdavgift	73 360	74 770	0	0	0	0	73 360	74 770	0	0
Tollinntekter	765	650	0	0	0	0	765	650	0	0
Merverdiavgift	63 610	67 432	0	0	0	0	63 610	67 432	0	0
Avgifter på alkohol	4 099	4 400	0	0	0	0	4 099	4 400	0	0
Avgifter på tobakk	3 348	3 418	0	0	0	0	3 348	3 418	0	0
Avgifter på motorvogner	18 600	21 719	0	0	0	0	18 600	21 719	0	0
Andre avgifter	8 797	8 521	0	0	0	0	8 797	8 521	0	0
Sum skatter og avgifter	236 206	245 339	0	0	0	0	236 206	245 339	0	0
Renter av statens forretningsdrift	1	7	0	0	0	0	1	7	0	0
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.	479	619	29	12	58	197	391	411	0	0
Sum inntekter av statens forretningsdrift	480	626	29	12	58	197	392	418	0	0
Renter fra statsbankene	7 015	4 516	0	0	0	0	7 015	4 516	0	0
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	1 589	1 342	0	0	0	0	1 589	1 342	0	0
Aksjeutbytte ekskl. Statoil	2 021	5 621	0	0	0	0	2 021	5 621	0	0
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil)	10 625	11 480	0	0	0	0	10 625	11 480	0	0
Inntekter under departementene	11 981	11 531	6 625	6 767	119	285	5 237	4 479	0	0
Overføring fra Norges Bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	11 981	11 531	6 625	6 767	119	285	5 237	4 479	0	0
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	43 571	46 813	32 997	36 081	6 934	7 155	3 639	3 577	0	0
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	48 318	52 857	0	0	0	0	48 318	52 857	0	0
Aksjeutbytte fra Statoil	5 133	5 222	0	0	0	0	5 133	5 222	0	0
Sum petroleumsinntekter	97 022	104 892	32 997	36 081	6 934	7 155	57 091	61 656	0	0
Tilbakebetalinger	25 956	42 484	0	0	0	0	0	0	25 956	42 484
Statens petroleumsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	382 269	416 352	39 652	42 860	7 111	7 636	309 550	323 371	25 956	42 484

Tabell 2.2 fortsetter

		Mill. kroner					
Lånetransaksjoner		Regnskap 2003	Budsjet- tets stil- ling 2004	Endrin- ger i pst.	Regnskap 1. halvår 2003	Regnskap 1. halvår 2004	End- ringer i pst.
1	Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra statens petroleumsfond)	700 194	704 780	0,7	356 313	373 867	4,9
2	Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld)	766 345	773 244	0,9	364 567	355 947	-2,4
	Driftsutgifter	82 590	89 541	8,4	39 711	42 129	6,1
	Nybygg, anlegg mv.	34 605	39 219	13,3	15 060	16 884	12,1
	Overføringer til andre	475 487	501 010	5,4	245 012	260 093	6,2
	Overføringer til statens petroleumsfond	173 663	143 473	-17,4	64 784	36 842	-43,1
3	Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens petroleumsfond (1-2)	-66 151	-68 464	-	-8 254	17 920	-
4	Overføring fra Statens petroleumsfond	62 844	67 752	-	0	0	-
5	Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	-3 307	-712	-	-8 254	17 920	-
6	Utlån, gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt	81 904	126 144	54,0	41 578	43 067	3,6
	Utlån m.v. til statsbankene	51 477	59 833	16,2	27 987	31 794	13,6
	Gjeldsavdrag	4 804	47 543	889,7	4 432	9 553	115,5
	Andre utlån, aksjetegning mv.	25 623	18 767	-26,8	9 159	1 720	-81,2
7	Tilbakebetalinger m.v.	68 874	71 867	4,3	25 956	42 484	63,7
8	Utlån mv. netto (6-7)	13 030	54 276	316,5	15 622	583	-96,3
9	Samlet finansieringsbehov dekket av kontantbeholdning og lån (8-5) ¹	16 337	54 988	-	23 876	-17 337	-
10	Statslånemidler	65 602	0	-	0	0	-
11	Endring i diverse beholdninger	-49 265	54 988	-	23 876	-17 337	-

¹ Inkluderer ikke finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten

Tabell 2.3 Statens utgifter pr. 30. juni 2003 og 2004 fordelt etter programområde

Programområder	Regnskap 1. halvår		Mill. kroner
	2003	2004	Endringer i pst.
00 Konstitusjonelle institusjoner	664	753	13,4
01 Fellesadministrasjon	2 728	3 122	14,4
02 Utenriksformål	1 076	1 199	11,4
03 Utviklingshjelp	6 148	5 752	-6,4
04 Militært forsvar	14 547	15 729	8,1
06 Rettsvesen, politi og kriminalomsorg	7 156	6 919	-3,3
07 Kirke-, utdannings- og forskningsformål	28 027	26 986	-3,7
08 Kulturformål	3 556	3 686	3,7
09 Sosiale formål	1 991	2 190	10,0
10 Helsevern	31 470	35 699	13,4
11 Familie- og forbrukerpolitikk	13 419	16 381	22,1
12 Miljøvern og regional planlegging	1 124	1 170	4,1
13 Innvandring, arbeidsmiljø og distriktsutbygging	35 036	33 119	-5,5
14 Bolig, bomiljø og bygningssaker	8 078	8 415	4,2
15 Landbruk	10 660	11 090	4,0
16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	1 418	1 413	-0,4
17 Nærings- og handelsformål	19 411	21 712	11,9
18 Olje- og energiformål	9 132	10 006	9,6
19 Arbeidsmarked	3 728	4 477	20,1
21 Innenlands transport	12 139	10 272	-15,4
22 Post og telekommunikasjoner	837	234	-72,0
23 Finansadministrasjon	4 604	6 706	45,7
24 Renter og avdrag på statsgjeld	16 020	21 689	35,4
Herav:			
Renter	11 581	12 128	4,7
Avdrag	4 439	9 561	115,4
26 Ymse utgifter	4	6	42,2
28 Fødselspenger, folketrygden	4 259	4 583	7,6
29 Sosiale formål, folketrygden	83 603	88 667	6,1
30 Helsevern, folketrygden	10 030	8 939	-10,9
33 Arbeidsliv, folketrygden	10 493	11 256	7,3
Sum utgifter ekskl. Statens petroleumsfond	341 361	362 170	6,1

Vedlegg 3**Antall arbeidstakere/årsverk i staten per 1. mars 2004****A. Generelt**

Forbruker- og administrasjonsdepartementet etablerte per 1. oktober 1973 Statens Sentrale Tjenestemannsregister (SST). Registeret gir grunnlag for løpende produksjon av lønns- og personalstatistiske oppgaver til bruk under forhandlinger om tjenestemennenes lønns- og arbeidsvilkår, lønns- og kostnadsanalyser, personalplanlegging, budsjettarbeid o.l.

I tillegg ble ansvaret for drift og vedlikehold av Sentralt Tjenestemannsregister for Skoleverket (STS) overført fra Kirke- og undervisningsdepartementet til Forbruker- og administrasjonsdepartementet fra og med 1. oktober 1978. Departementet har i forbindelse med endring av oppgaver skiftet navn fem ganger siden 1973, og fra 1. januar 1998 ble Arbeids- og administrasjonsdepartementet (samme benevnelse som fra 1990 - 1993) etablert. Departementet har det overordnede ansvaret for SST og STS, mens Statistisk sentralbyrå har gjennomført innsamling og bearbeiding av dataene til SST fra 2001, og for STS fra 2002.

Med tjenestemannsregistrene som grunnlag utarbeider Statistisk sentralbyrå den årlige offisielle lønnsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn, og for tilsatte i skoleverket.

Stortinget vedtok den 19. juni 1997 bl.a. å oppheve bevilgningsreglementets § 10 om stillinger som budsjettrettslig begrep. Forutsetningen i Innst. S. nr. 243 (1996-97) fra Stortingets presidentskap er at det i tilknytning til hvert års budsjettforslag gis en oversikt over antall tilsatte i statlige virksomheter.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet ble derfor enige om et nytt tellingsmønster. Per 1. mars hvert år skal det innhentes opplysninger om *antall tilsatte/årsverk*, for å få en mer ajourført telling av dette i løpende termin i St.prp. nr. 1.

Tellingen per 1. oktober må for øvrig fortsette av hensyn til de detaljerte data som skal innhentes til bruk ved lønnsforhandlingene den påfølgende vårtermin.

B. Arbeidstakere som lønnes etter statens lønnsregulativ

SST omfatter alle arbeidstakere i statsforvaltningen som lønnes etter Lønnsregulativ for statens arbeidstakere, dvs. faste og midlertidige (engasjerte) heltids- og deltidstilsatte arbeidstakere.

Statistikken for statsforvaltningen per 1. mars 2004 omfatter i alt 129 408 *regulativlønnete* arbeidstakere. Av disse er 106 572 (82,3%) *heltidstilsatte* og 22 836 (17,6%) *deltidstilsatte*.

Av de *heltidstilsatte* er 41 889 (39,3%) *kvinner* og 64 683 (60,7%) *menn*. Av de som er tilsatt på *deltid* er 15 716 (68,8%) *kvinner* og 7 120 (31,2%) *menn*.

Ovennevnte grupper utførte 119 257 årsverk, fordelt på 51 661 (43,3%) *årsverk for kvinner* og 67 596 (56,7%) *årsverk for menn*.

Per 1. mars 2004 var det en økning i årsverk på 3,1%, i underkant av 3 600 årsverk i forhold til per 1. oktober 2003. Økningen skyldes primært at kommunalt/fylkeskommunalt barne- og familievern og mattilsyn ble ført over til statlig tariffområde med virkning fra 1. januar 2004.

Fra tellingen per 1. oktober 2003 til tellingen per 1. mars 2004 har det vært ganske omfattende organisatoriske endringer når det gjelder virksomheter/enheter; sammenslåinger, nedleggelse og nyopprettelse. På grunn av bl.a. slike endringer kan det være vanskelig å sammenligne data fra år til år på virksomhetsnivå.

Tilsatte i *lederstillinger* som ble tatt ut av regulativet i 1990, er innrapportert til SST, men er holdt utenfor statistikkgrunnlaget. Det samme gjelder *Stortingets ombudsmann for forvaltningen* (34,2 årsverk) og *Ombudsmannen for forsvaret* (3,2 årsverk), som også er tatt ut av statistikkgrunnlaget fordi de avviker fra statens lønssystem.

Samme forhold var det for *Riksrevisjonen* fra 1. oktober 1991. Riksrevisjonen følger imidlertid statens lønssystem igjen, og er registrert i SST fra 1. mars 1998.

De private helsefaghøgskolene ble tidligere innrapportert til SST, men dette opphørte per 1. oktober 1997.

Statens jernbanetrafikkselskap (NSB BA) og Posten Norge BA gikk ut av det statlige tariffområdet per 1. november 2001. Ved tellingstidspunkt

tene 1. oktober 1999 til og med 1. oktober 2001 ble de tilsatte innrapportert til SST, men ble holdt utenfor statistikkgrunnlaget.

Alle virksomheter som var definert som statlige sykehus og apotek i SST gikk fra 1. januar 2002 inn i de regionale helseforetakene, og dermed ut av det statlige tariffområdet.

Per 1. mars 2004 hadde 2 282 arbeidstakere *fødselspermisjon* på tellingstidspunktet. Av disse er 2 236 med i statistikkgrunnlaget. De resterende, som er holdt utenfor det ordinære grunnlaget, fordeles seg med 3 registrert på dommerlønnssystemet, 4 registrert som overenskomstlønnet, 37 registrert med et kjennemerke som viser at virksomheten har arbeidsgiveransvaret, mens lønnen ikke blir dekket via statsbudsjettet. 2 arbeider ved Stortingets ombudsmann for forvaltningen.

Alle som er holdt utenfor statistikkgrunnlaget er med under pkt. E.

C. Statlig tilsatte registrert i STS

Statstjenestemenn som er tilsatt i statlige skoler er ikke registrert i Statens Sentrale Tjenestemannsregister (SST), men i Sentralt Tjenestemannsregister for Skoleverket (STS).

Per 1. mars 2004 omfattet disse 851 *heltidstilsatte* og 336 *deltidstilsatte*, som til sammen utførte 1 052 årsverk.

D. Arbeidstakere lønnet etter overenskomst

Fra og med 1979 er også arbeidstakere lønnet etter overenskomst registrert i SST.

Per 1. mars 2004 var det i SST registrert 1 726 i denne gruppen (inkl. ca. 1 500 i Forsvaret).

Tilsatte lønnet etter overenskomst holdes utenfor de ordinære statistikkene.

E. Sammendrag - antall tilsatte i staten per 1. mars 2004 målt i antall personer og årsverk

	Antall	Årsverk
Faste og midlertidige regulativlønnete arbeidstakere i SST	129 408	119 257
Statlige regulativlønnete arbeidstakere i STS	1 187	1 052
Tilsatte lønnet etter overenskomst:		
SST ¹	1 726	1 718
Tilsatte ved Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Ombudsmannen for Forsvaret, dommerstillinger, lederstillinger, tilsatte som har permisjon med redusert lønn og tilsatte som staten har arbeidsgiveransvar for, men som ikke lønnes via statsbudsjettet	1 397	1 338
Statlige arbeidstakere i alt	133 718	123 365

¹ Årsverktallet for SST er et anslag

Statsaksjeselskaper, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser er ikke registrert i SST.

Tabell 3.1 viser tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold, årsverk og etat/institusjon i SST. Utførte årsverk er beregnet på grunnlag av innrapportert del lønnsprosent (stillingsandel) for den enkelte arbeidstaker.

Tabell 3.2 viser tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune. I denne tabellen er folketallet registrert per 1. januar 2004, mens antall statlige arbeidstakere er registrert per 1. mars 2004.

Tjenestemenn som tidligere figurerte under *uspesifisert kommune* gjaldt i hovedsak arbeidstakere ved utedriften/produksjonsenhetene i Vegvesenet, som fra 1. januar 2003 ble statsaksjeselskap.

Tjenestemenn som står under *uoppgitt fylke* er i hovedsak de militære og sivile stillingene i Forsvaret.

Dette vedlegget er utarbeidet av det tidligere Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Tabell 3.1 Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon per 1. mars 2004

Departement/etat/institusjon	Totalt antall tilsatte	Antall årsverk i alt	Menn				Kvinner			
			I alt	Herav		Årsverk menn 1.3.04	I alt	Herav		Årsverk kvinner 1.3.04
				Heltidsansatte	Deltidsansatte			Heltidsansatte	Deltidsansatte	
I alt	129 408	119 257	71 803	64 683	7 120	67 596	57 605	41 889	15 716	51 661
Statsministerens kontor	54	52	23	23	0	23	31	22	9	29
Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD)	257	247	115	107	8	113	142	111	31	134
Arbeidsmarkedsetaten	4 122	3 823	1 508	1 389	119	1 459	2 614	1 889	725	2 364
Arbeidsdirektoratet	276	266	133	127	6	131	143	112	31	135
Aetat spesialenheter	222	208	85	75	10	80	137	103	34	128
Aetat i fylkene	3 500	3 233	1 228	1 132	96	1 188	2 272	1 628	644	2 045
Aetat arbeidsrådgivning	124	115	62	55	7	59	62	46	16	56
Arbeidstilsynet	533	488	224	205	19	214	309	211	98	274
Direktoratet for arbeidstilsynet	156	146	51	47	4	48	105	79	26	98
Arbeidstilsynets distrikts-Administrasjon	377	342	173	158	15	165	204	132	72	176
Datatilsynet	31	30	12	12	0	12	19	16	3	18
Fylkesmannsembetene	2 363	2 180	1 035	899	136	980	1 328	942	386	1 201
Konkurransetilsynet	99	98	57	55	2	57	42	36	6	41
Petroleumstilsynet	156	147	91	86	5	89	65	43	22	58
Statens arbeidsmiljøinstitutt	117	108	61	53	8	58	56	37	19	50
Statens forvaltningstjeneste	422	407	234	230	4	233	188	143	45	174
Statens pensjonskasse	294	283	103	102	1	102	191	160	31	181
Statsbygg	654	627	451	424	27	438	203	153	50	188
Statsbygg	268	259	137	134	3	136	131	105	26	123
Regionadministrasjonen	92	90	49	48	1	49	43	37	6	41
Drift av statseiendommer	294	278	265	242	23	254	29	11	18	24
Barne- og familiedepartementet (BFD)	143	138	34	33	1	34	109	85	24	104
Barne-, ungdoms- og forvaltningen	37	36	13	13	0	13	24	19	5	23
Barneombudet	16	15	6	6	0	6	10	6	4	9
Forbrukerombudet	26	25	15	14	1	15	11	9	2	11
Forbrukerrådet	142	129	60	56	4	59	82	49	33	70
Forbrukerrådet, sekretariatet	64	60	31	29	2	31	33	21	12	30
Forbrukerrådene i fylkene	78	68	29	27	2	28	49	28	21	40
Fylkesnemndene for sosiale saker	69	64	20	20	0	20	49	36	13	44
Likestillingsombudet	9	9	2	2	0	2	7	6	1	7
Likestillingssenteret	8	8	3	3	0	3	5	5	0	5
Sekretariatet for markedsrådet og forbrukertvistutvalget	8	7	2	2	0	2	6	3	3	5
Statens barnevern og familievern	3 291	2 820	1 164	847	317	1 014	2 127	1 353	774	1 807
Statens barnevern og familievern (Nasjonalt kontor) Oslo	70	61	26	20	6	24	44	26	18	38
Regionale enheter	3 221	2 759	1 138	827	311	990	2 083	1 327	756	1 769

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Totalt antall tilsatte	Antall årsverk i alt	Menn				Kvinner			
			I alt	Herav		Årsverk menn 1.3.04	I alt	Herav		Årsverk kvinner 1.3.04
				Heltidsansatte	Deltidsansatte			Heltidsansatte	Deltidsansatte	
Statens institutt for forbruksforskning	46	44	15	14	1	15	31	21	10	29
Finansdepartementet (FIN)	285	277	156	150	6	155	129	99	30	123
Folketrygdfondet	24	23	12	12	0	12	12	9	3	11
Kredittilsynet	180	175	97	93	4	96	83	66	17	79
Senter for statlig økonomistyring	223	212	75	71	4	74	148	114	34	138
Senter for statlig økonomistyring - sentralenheten	36	36	21	21	0	21	15	13	2	15
Senter for statlig økonomistyring - fylkesenhetene	187	176	54	50	4	53	133	101	32	124
Skatteetaten	6 419	5 958	2 416	2 299	117	2 375	4 003	2 764	1 239	3 584
Skattedirektoratet	652	644	338	329	9	335	314	293	21	309
Sentralskattekontorene	172	163	77	73	4	76	95	63	32	87
Fylkesskattekontorene	1 201	1 139	512	490	22	505	689	486	203	634
Skattefogdkontorene	478	448	153	145	8	149	325	245	80	299
Likningskontorene	3 916	3 565	1 336	1 262	74	1 309	2 580	1 677	903	2 255
Statens innkrevingsentral	283	273	71	68	3	70	212	172	40	203
Statistisk sentralbyrå	935	874	413	381	32	401	522	363	159	474
Toll- og avgiftsetaten	1 776	1 702	943	912	31	933	833	616	217	769
Toll- og avgiftsdirektoratet	277	271	146	140	6	144	131	111	20	127
Tollregionene	1 499	1 431	797	772	25	789	702	505	197	642
Fiskeridepartementet (FID)	103	100	46	44	2	45	57	49	8	55
Fiskeridirektoratet	481	437	257	241	16	251	224	140	84	187
Regionale enheter	196	183	92	84	8	89	104	69	35	94
Regionale enheter	285	254	165	157	8	162	120	71	49	92
Havforskningsinstituttet	338	325	236	223	13	231	102	81	21	94
Kystforvaltning	1 118	1 073	963	927	36	946	155	102	53	128
Kystdirektoratet	78	76	53	53	0	53	25	20	5	23
Kystverkets distriktsadministrasjon	937	895	818	783	35	801	119	72	47	94
Kystverket produksjon	103	102	92	91	1	91	11	10	1	10
NIFES, nasjonalt institutt for ernæring og sjømatforskning	105	98	37	33	4	35	68	46	22	64
Forsvarsdepartementet (FD)	218	214	124	123	1	124	94	76	18	90
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)	586	562	443	418	25	429	143	103	40	134
Forsvarsbygg	1 855	1 768	1 004	978	26	993	851	645	206	775
Militære og sivile stillinger i forsvaret	17 947	17 182	15 059	14 250	809	14 433	2 888	2 554	334	2 749
Nasjonal sikkerhetsmyndighet	120	119	84	84	0	84	36	32	4	35
Helsedepartementet (HD)	177	170	61	60	1	61	116	91	25	110

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Totalt antall tilsatte	Antall årsverk i alt	Menn				Kvinner			
			I alt	Herav		Årsverk menn 1.3.04	I alt	Herav		Årsverk kvinner 1.3.04
				Heltidsansatte	Deltidsansatte			Heltidsansatte	Deltidsansatte	
Nasjonalt folkehelseinstitutt	592	546	199	164	35	181	393	298	95	365
Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	73	64	26	16	10	19	47	39	8	45
Nemnd for bioteknologi	8	7	4	3	1	3	4	4	0	4
Norsk pasientskadeerstatning	73	66	26	19	7	21	47	37	10	44
Pasientskadenemnda	14	12	4	3	1	3	10	7	3	9
Sosial- og helsedirektoratet	461	437	139	125	14	133	322	269	53	304
Statens helsetilsyn	87	81	35	30	5	31	52	43	9	49
Statens legemiddelverk	180	171	49	45	4	47	131	103	28	124
Statens strålevern	100	95	46	38	8	44	54	41	13	50
Justis- og politidepartementet (JD)	267	256	107	102	5	106	160	120	40	151
Den militære påtale- og disiplinærmyndighet	5	5	5	5	0	5	0	0	0	0
Den sivile påtalemyndighet	134	128	59	58	1	59	75	58	17	69
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	642	594	391	371	20	382	251	159	92	211
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	130	125	80	76	4	79	50	35	15	46
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	176	164	111	104	7	108	65	42	23	56
Sivilforsvarets regionale skoler og sivilforsvarsleir	15	11	8	7	1	8	7	1	6	3
Regionale enheter	40	38	28	28	0	28	12	7	5	10
Sivilforsvarsdistriktene	281	256	164	156	8	160	117	74	43	95
Domstoladministrasjonen	83	79	32	31	1	32	51	42	9	47
Førsteinstansdomstolene	1 236	1 134	231	221	10	227	1 005	743	262	907
Justissekretariatene	15	12	3	3	0	3	12	5	7	9
Kommissjonen for gjenopptakelse av straffesaker	6	6	2	2	0	2	4	3	1	4
Konfliktrådene	59	50	14	13	1	13	45	25	20	37
Sekretariatet for konfliktrådene	4	4	1	1	0	1	3	3	0	3
Konfliktrådene i fylkene	55	46	13	12	1	12	42	22	20	34
Kontoret for voldsoffererstatning	9	9	5	5	0	5	4	4	0	4
Kriminalomsorgen KIA/KIF	3 192	3 028	2 021	1 906	115	1 974	1 171	875	296	1 054
Kriminalomsorgens it-tjeneste (KITT)	19	19	10	10	0	10	9	9	0	9
Kriminalomsorgens utdannings-senter	410	409	252	252	0	252	158	155	3	157
Kriminalpolitisenentralen	328	318	167	165	2	166	161	127	34	152
Lagmannsrettene	109	102	8	7	1	8	101	78	23	94
Norges grensekommisær	5	5	3	3	0	3	2	2	0	2
Politi- og lensmannsetaten	11 185	10 666	7 161	7 027	134	7 106	4 024	2 847	1 177	3 560
Oslo politidistrikt	2 399	2 349	1 539	1 513	26	1 529	860	720	140	820
Østfold politidistrikt	472	448	317	311	6	314	155	100	55	134
Follo politidistrikt	304	293	179	176	3	178	125	92	33	115
Romerike politidistrikt	506	487	285	280	5	283	221	170	51	204

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Totalt antall tilsatte	Antall årsverk i alt	Menn				Kvinner			
			I alt	Herav		Årsverk menn 1.3.04	I alt	Herav		Årsverk kvinner 1.3.04
				Heltidsansatte	Deltidsansatte			Heltidsansatte	Deltidsansatte	
Hedmark politidistrikt	385	362	239	235	4	238	146	100	46	124
Gudbrandsdal politidistrikt	144	135	102	100	2	101	42	27	15	34
Vestoppland politidistrikt	197	179	123	122	1	123	74	42	32	57
Nordre buskerud politidistrikt	164	154	104	102	2	103	60	39	21	51
Søndre Buskerud politidistrikt	374	354	221	217	4	219	153	105	48	135
Asker Bærum politidistrikt	357	345	195	193	2	194	162	124	38	151
Vestfold politidistrikt	485	453	299	293	6	297	186	111	75	156
Telemark politidistrikt	407	384	267	260	7	265	140	89	51	119
Agder politidistrikt	607	569	413	404	9	409	194	118	76	161
Rogaland politidistrikt	603	569	387	379	8	383	216	134	82	186
Haugaland og Sunnhordland politidistrikt	248	230	160	153	7	158	88	53	35	72
Hordaland politidistrikt	875	833	586	570	16	581	289	199	90	253
Sogn og fjordane politidistrikt	197	182	128	128	0	128	69	38	31	54
Sunnmøre politidistrikt	217	203	143	141	2	142	74	43	31	62
Nordmøre og Romsdal politidistrikt	225	211	153	151	2	152	72	43	29	59
Sør-Trøndelag politidistrikt	566	543	381	375	6	379	185	126	59	164
Nord-Trøndelag politidistrikt	289	269	191	186	5	188	98	60	38	81
Helgeland politidistrikt	182	172	113	111	2	112	69	49	20	60
Salten politidistrikt	183	173	112	110	2	112	71	48	23	61
Midtre Hålogaland politidistrikt	257	248	165	163	2	164	92	76	16	84
Troms politidistrikt	250	243	167	164	3	166	83	68	15	78
Vestfinnmark politidistrikt	124	116	77	75	2	76	47	34	13	40
Østfinnmark politidistrikt	168	161	115	115	0	115	53	39	14	46
Politidirektoratet	175	172	100	98	2	99	75	63	12	73
Politiets data- og materieltjeneste (PDMT)	159	157	106	105	1	106	53	45	8	51
Politiets utlendingsenhet	135	134	74	73	1	74	61	57	4	60
Politiets høgskolen	166	160	81	79	2	80	85	65	20	80
Redningstjenesten	35	35	29	29	0	29	6	6	0	6
Hovedredningssentralen Sør-Norge, Stavanger	18	18	16	16	0	16	2	2	0	2
Hovedredningssentralen Nord-Norge, Bodø	17	17	13	13	0	13	4	4	0	4
Sentralen for politiets sikkerhetstjeneste	235	231	148	145	3	147	87	74	13	83
Siviltjenesteadministrasjonen og forskolen for sivile vernepliktige	64	60	22	21	1	22	42	32	10	38
Siviltjenesteadministrasjonen, Dillingøy	31	29	11	11	0	11	20	15	5	18
Siviltjenesteadministrasjonen, Hustad	33	31	11	10	1	11	22	17	5	20
Sysselemannen på Svalbard	26	26	13	13	0	13	13	10	3	13
Utrykningspolitiet	33	32	24	24	0	24	9	6	3	8
Økokrim (sentr. enhet for e.forskn. og påtale av øk.krim. og miljøkrim)	130	128	82	80	2	81	48	41	7	47

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Totalt antall tilsatte	Antall årsverk i alt	Menn				Kvinner			
			I alt	Herav		Årsverk menn 1.3.04	I alt	Herav		Årsverk kvinner 1.3.04
				Heltidsansatte	Deltidsansatte			Heltidsansatte	Deltidsansatte	
Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)	288	276	108	104	4	106	180	135	45	169
Arbeidsretten	2	2	0	0	0	0	2	2	0	2
Den norske stats husbank	370	355	144	134	10	140	226	186	40	215
Husleietvistutvalget	6	5	0	0	0	0	6	3	3	5
Kompetansesenteret for urfolks rettigheter	3	3	1	1	0	1	2	2	0	2
Riksmeklingsmannen	2	2	0	0	0	0	2	2	0	2
Sametinget	112	108	33	31	2	32	79	70	9	76
Sametingets administrasjon	42	41	11	11	0	11	31	29	2	30
Sametingets språkavdeling - Kautokeino	8	8	1	1	0	1	7	7	0	7
Sametingets kultur- og næringsavdeling, Karasjok	16	16	7	7	0	7	9	8	1	9
Sametingets miljø- og kulturvern avdeling, Varangerbotn	18	17	8	7	1	7	10	8	2	9
Sametingets opplæringsavdeling, Kautokeino	28	26	6	5	1	5	22	18	4	21
Senter mot etnisk diskriminering	7	7	2	0	2	2	5	5	0	5
Statens bygnings tekniske etat	42	41	20	20	0	20	22	15	7	21
Utlendingsforvaltning	709	676	214	201	13	211	495	393	102	466
Utlendingsdirektoratet	593	565	179	167	12	176	414	324	90	389
Utlendingsforvaltningens regionale kontorer	116	111	35	34	1	35	81	69	12	77
Utlendingsnemnda	162	157	50	49	1	50	112	92	20	108
Kultur- og kirke departementet (KKD)	145	138	57	55	2	57	88	66	22	82
Abm-utvikling	65	63	26	23	3	25	39	36	3	38
Arkeologisk museum, Stavanger	73	61	22	20	2	21	51	27	24	40
Arkivverket	218	200	99	91	8	96	119	82	37	104
Riksarkivet	99	92	53	49	4	51	46	33	13	41
Statsarkivet i Oslo	11	11	6	5	1	6	5	5	0	5
Statsarkivet i Hamar	14	13	5	4	1	5	9	6	3	8
Statsarkivet i Kongsberg	11	11	5	5	0	5	6	5	1	6
Statsarkivet i Kristiansand	14	13	9	9	0	9	5	3	2	4
Statsarkivet i Stavanger	16	14	5	4	1	5	11	6	5	9
Statsarkivet i Bergen	21	19	5	5	0	5	16	9	7	14
Statsarkivet i Trondheim	20	17	6	5	1	6	14	10	4	12
Statsarkivet i Tromsø	12	11	5	5	0	5	7	5	2	6
Bispedømmerådene og kirkerådet	242	215	121	103	18	112	121	77	44	103
Bunad- og folkedraktrådet	7	6	1	1	0	1	6	2	4	5
Det praktisk-teologiske seminar	12	11	7	6	1	6	5	5	0	5
Eierskapstilsynet	6	6	5	4	1	5	1	1	0	1
Forvaltningsorganet for opplysningsvesenets fond	37	35	20	20	0	20	17	12	5	15

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Totalt antall tilsatte	Antall årsverk i alt	Menn				Kvinner			
			I alt	Herav		Årsverk menn 1.3.04	I alt	Herav		Årsverk kvinner 1.3.04
				Heltidsansatte	Deltidsansatte			Heltidsansatte	Deltidsansatte	
Lotteritilsynet	57	56	27	26	1	27	30	26	4	29
Nasjonalbiblioteket	360	335	155	139	16	149	205	147	58	186
Nasjonalbiblioteket, stab	13	12	5	5	0	5	8	4	4	7
Nasjonalbiblioteket, avdeling Rana	202	191	100	93	7	98	102	72	30	93
Nasjonalbiblioteket, avdeling Oslo	145	132	50	41	9	46	95	71	24	86
Nidaros domkirkes restaureringsarbeider	51	50	30	30	0	30	21	17	4	20
Norsk filmfond	18	17	7	7	0	7	11	9	2	10
Norsk filminstitutt	77	72	35	31	4	34	42	33	9	39
Norsk filmutvikling	9	7	3	1	2	2	6	2	4	5
Norsk kulturråd	84	80	40	36	4	38	44	37	7	42
Norsk kulturråd	55	51	20	16	4	18	35	28	7	33
Norsk kulturråds statsstipendiat	29	29	20	20	0	20	9	9	0	9
Norsk lokalhistorisk institutt	6	5	2	2	0	2	4	2	2	3
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	52	48	20	19	1	20	32	19	13	28
Norsk språkråd	23	20	11	9	2	10	12	8	4	10
Presteskapet	1 383	1 336	1 096	1 049	47	1 073	287	229	58	263
Rikskonsertene	51	48	27	23	4	25	24	18	6	22
Riksteatret	31	31	10	10	0	10	21	20	1	21
Riksutstillinger	28	26	19	15	4	17	9	7	2	8
Statens filmtilsyn	18	16	9	7	2	8	9	7	2	8
Statens medieforvaltning	17	16	10	10	0	10	7	5	2	6
Utsmykkingsfondet for off. bygg	13	11	2	2	0	2	11	5	6	9
Landbruksdepartementet (LD)	181	175	87	87	0	87	94	70	24	88
Jordskifterettene	272	252	193	170	23	187	79	38	41	64
Mattilsynet	1 489	1 344	646	548	98	603	843	576	267	741
Norsk institutt for jord- og skogkartlegging	128	120	82	66	16	77	46	31	15	43
Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning	74	66	40	32	8	36	34	19	15	30
Norsk institutt for planteforskning (Planteforsk)	387	341	198	164	34	183	189	106	83	158
Reindriftsforvaltningen	55	51	33	28	5	31	22	17	5	20
Skogforsk - norsk institutt for skogforskning	104	97	68	63	5	67	36	23	13	31
Statens landbruksforvaltning	193	189	81	80	1	81	112	95	17	108
Veterinærinstituttet	306	279	102	90	12	95	204	136	68	184
Veterinærinstituttet	232	214	79	71	8	74	153	106	47	140
Veterinærinstituttets distrikts adm.	74	65	23	19	4	21	51	30	21	44
Miljøverndepartementet (MD)	232	224	96	91	5	95	136	108	28	129
Direktoratet for naturforvaltning	188	183	114	110	4	113	74	58	16	70
Norsk kulturminnefond	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Totalt antall tilsatte	Antall årsverk i alt	Menn				Kvinner			
			I alt	Herav		Årsverk menn 1.3.04	I alt	Herav		Årsverk kvinner 1.3.04
				Heltidsansatte	Deltidsansatte			Heltidsansatte	Deltidsansatte	
Norsk polarinstitutt	114	110	73	70	3	71	41	35	6	39
Norsk polarinstitutt, hovedkontoret (Tromsø)	98	95	62	59	3	60	36	32	4	34
Norsk polarinstitutts reg. enheter	16	15	11	11	0	11	5	3	2	4
Produktregisteret	20	19	11	10	1	11	9	5	4	8
Riksantikvaren	132	128	56	52	4	55	76	63	13	73
Statens forurensningstilsyn (SFTt)	262	251	109	102	7	108	153	109	44	143
Statens kartverk	610	575	384	354	30	372	226	150	76	202
Nærings- og handelsdepartementet (NHD)	223	219	103	99	4	102	120	104	16	117
Bergvesenet med bergmesteren for Svalbard	17	17	12	12	0	12	5	5	0	5
Brønnøysundregistrene	413	399	155	152	3	154	258	211	47	245
Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)	37	36	18	18	0	18	19	16	3	18
Justervesenet	82	79	59	58	1	59	23	15	8	21
Justervesenet	45	43	28	27	1	28	17	12	5	16
Justerkamrene	37	36	31	31	0	31	6	3	3	5
Norges geologiske undersøkelse (NGU)	202	188	137	123	14	132	65	38	27	56
NGU, hovedkontoret, Trondheim	200	187	136	123	13	131	64	37	27	55
NGU, Tromsø	2	2	1	0	1	1	1	1	0	1
Norsk akkreditering	15	15	9	9	0	9	6	5	1	6
Norsk romsenter	17	17	10	10	0	10	7	6	1	7
Sjøfartsdirektoratet	327	314	212	202	10	208	115	90	25	106
Sjøfartsdirektoratet	217	211	129	123	6	127	88	75	13	84
Sjøfartsdirektoratet - distriktene	110	103	83	79	4	81	27	15	12	22
Skipsregistrene	13	13	3	3	0	3	10	10	0	10
Styret for det industrielle rettsvern	264	255	105	101	4	104	159	124	35	150
Olje- og energidepartementet (OED)	140	137	76	74	2	75	64	56	8	61
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	433	415	273	252	21	267	160	117	43	148
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	310	296	179	161	18	174	131	101	30	122
Regionkontorene	90	87	61	60	1	61	29	16	13	26
Anleggsheter	33	33	33	31	2	33	0	0	0	0
Oljedirektoratet	213	206	116	111	5	114	97	75	22	92

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Totalt antall tilsatte	Antall årsverk i alt	Menn				Kvinner			
			I alt	Herav		Årsverk menn 1.3.04	I alt	Herav		Årsverk kvinner 1.3.04
				Heltidsansatte	Deltidsansatte			Heltidsansatte	Deltidsansatte	
Samferdselsdepartementet (SD)	132	129	66	62	4	65	66	54	12	64
Havarikommisjonen for sivil luft fart og jernbane (HSLB)	19	17	12	10	2	11	7	4	3	6
Jernbaneverket	3 522	3 455	3 036	2 950	86	3 001	486	386	100	454
Jernbaneverket - hovedkontoret	122	119	69	66	3	68	53	44	9	50
Jernbaneverket - hovedenhetene	3 400	3 336	2 967	2 884	83	2 933	433	342	91	403
Luffartstilsynet	146	143	99	94	5	97	47	40	7	46
Post- og teletilsynet	174	168	110	108	2	109	64	45	19	59
Post- og teletilsynet, hovedkontoret	153	147	90	88	2	89	63	44	19	58
Post- og teletilsynet, regionkontorene	21	21	20	20	0	20	1	1	0	1
Statens jernbanetilsyn	22	22	11	11	0	11	11	10	1	11
Vegvesenet	5 005	4 757	3 085	2 914	171	3 023	1 920	1 348	572	1 734
Vegdirektoratet	523	509	308	290	18	303	215	177	38	206
Region 1 Øst	1 245	1 184	776	724	52	756	469	336	133	428
Region 2 Sør	1 016	951	617	586	31	605	399	239	160	347
Region 3 Vest	894	852	547	519	28	538	347	237	110	314
Region 4 Midt-Norge	671	631	427	396	31	416	244	167	77	215
Region 5 Nord	656	630	410	399	11	406	246	192	54	224
Sosialdepartementet (SOS)	120	117	46	46	0	46	74	62	12	71
Pensjonstrygden for sjømenn	47	45	21	20	1	21	26	22	4	25
Statens institutt for rusmiddelforskning	38	36	14	13	1	13	24	17	7	22
Trygdeetaten	8 818	8 088	2 603	2 365	238	2 503	6 215	4 492	1 723	5 585
Rikstrygdeverket	591	573	283	271	12	279	308	256	52	294
Fylkestygdkontorene	892	805	388	301	87	346	504	363	141	459
Trygdeetatens arbeidslivssentre	166	161	68	68	0	68	98	80	18	93
Hjelpemiddelsentralene	1 052	991	518	489	29	507	534	393	141	484
Trygdekontorene	5 842	5 293	1 250	1 147	103	1 209	4 592	3 253	1 339	4 085
Folketrygdkontoret for utenlandssaker	156	149	42	39	3	41	114	93	21	109
Folketrygdctr. for utenlandssaker	156	149	42	39	3	41	114	93	21	109
Trygdeetatens innkrevingsentral i Sør-Varanger (TI)	119	115	54	50	4	53	65	54	11	62
Trygderetten	80	76	28	27	1	28	52	39	13	48
Utdannings- og forskningsdep. (UFD)	315	302	118	110	8	116	197	161	36	187
Arkitektthøgskolen i Oslo	103	88	64	47	17	54	39	26	13	34
Foreldreutvalget for grunnskolen, sekretariatet	5	5	0	0	0	0	5	5	0	5
Kunstthøgskolen i Bergen	86	61	43	21	22	32	43	15	28	29

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Totalt antall tilsatte	Antall årsverk i alt	Menn				Kvinner			
			I alt	Herav		Årsverk menn 1.3.04	I alt	Herav		Årsverk kvinner 1.3.04
				Heltidsansatte	Deltidsansatte			Heltidsansatte	Deltidsansatte	
Kunsthøgskolen i Oslo	201	162	97	61	36	78	104	69	35	84
Læringssenteret	157	154	59	58	1	59	98	89	9	95
Meteorologisk institutt	385	362	247	223	24	237	138	103	35	125
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT)	35	34	12	12	0	12	23	19	4	22
Norges handelshøgskole	314	255	210	147	63	164	104	77	27	91
Norges idrettshøgskole	209	176	131	98	33	112	78	49	29	65
Norges landbrukshøgskole	771	698	437	368	69	399	334	239	95	300
Norges musikkhøgskole	238	156	158	67	91	102	80	39	41	54
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	5 281	4 037	3 323	2 204	1 119	2 486	1 958	1 176	782	1 551
Norges veterinærhøgskole	418	384	176	156	20	164	242	185	57	221
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)	92	83	38	33	5	35	54	39	15	47
Norsk utenrikspolitisk institutt	67	62	43	34	9	40	24	20	4	23
Senter for internasjonalt Utdanningssamarbeid	28	27	14	13	1	14	14	12	2	13
Statens lånekasse for utdanning	373	353	134	125	9	131	239	178	61	222
Statlig spesialpedagogisk støtte-system	34	31	15	14	1	14	19	16	3	17
Statlige høyskoler	10 150	9 102	4 731	3 923	808	4 284	5 419	3 840	1 579	4 817
Universitetet i Bergen	3 168	2 716	1 725	1 324	401	1 468	1 443	1 003	440	1 248
Universitetet i Oslo	6 296	5 144	3 364	2 384	980	2 702	2 932	1 961	971	2 442
Universitetet i Tromsø	1 944	1 682	1 060	841	219	904	884	667	217	778
Vox - voksenopplæringsinstituttet	120	113	42	35	7	39	78	69	9	75
Utenriksdepartementet (UD)	659	649	288	282	6	286	371	346	25	363
Norad-direktoratet for utviklings-samarbeid	286	279	87	81	6	85	199	183	16	194
Utenriktjenesten	549	548	285	284	1	285	264	263	1	264
Høyesteretts kontor	41	39	8	8	0	8	33	23	10	31
Regjeringsadvokatembetet	43	41	21	21	0	21	22	15	7	20
Riksrevisjonen	467	451	224	215	9	221	243	199	44	230

Tabell 3.2 Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune per 1. mars 2004.
Heltid og deltidsansatte

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
I alt	4 571 119	129 408	2,8	106 572	41 889	64 683	22 836	15 716	7 120
Østfold	256 451	3 349	1,3	2 689	1 124	1 565	660	546	114
Halden	27 460	494	1,8	396	144	252	98	71	27
Moss	27 675	720	2,6	573	245	328	147	119	28
Sarpsborg	49 371	723	1,5	583	232	351	140	112	28
Fredrikstad	69 744	897	1,3	729	331	398	168	148	20
Hvaler	3 681	11	0,3	8	2	6	3	3	0
Aremark	1 458	5	0,3	2	0	2	3	2	1
Marker	3 434	48	1,4	42	15	27	6	6	0
Rømskog	665	2	0,3	1	0	1	1	1	0
Trøgstad	4 982	55	1,1	48	11	37	7	7	0
Spydeberg	4 734	14	0,3	12	4	8	2	2	0
Askim	14 012	155	1,1	120	68	52	35	32	3
Eidsberg	10 033	98	1,0	79	24	55	19	16	3
Skiptvet	3 327	31	0,9	21	13	8	10	7	3
Rakkestad	7 244	21	0,3	14	3	11	7	7	0
Råde	6 361	11	0,2	11	6	5	0	0	0
Rygge	13 792	35	0,3	29	16	13	6	5	1
Våler	3 995	15	0,4	12	5	7	3	3	0
Hobøl	4 483	14	0,3	9	5	4	5	5	0
Akershus	487 221	6 187	1,3	5 136	2 283	2 853	1 051	807	244
Vestby	12 786	94	0,7	75	51	24	19	11	8
Ski	26 439	384	1,5	323	151	172	61	55	6
Ås	14 382	1 313	9,1	1 032	448	584	281	184	97
Frogn	13 101	71	0,5	55	27	28	16	16	0
Nesodden	16 028	35	0,2	29	16	13	6	5	1
Oppegård	23 335	51	0,2	43	26	17	8	8	0
Bærum	102 948	1 055	1,0	882	397	485	173	137	36
Asker	50 539	271	0,5	227	107	120	44	37	7
Aurskog-Høland	13 132	49	0,4	33	22	11	16	12	4
Sørum	12 707	60	0,5	35	12	23	25	19	6
Fet	9 470	34	0,4	25	11	14	9	9	0
Rælingen	14 767	18	0,1	13	11	2	5	5	0
Enebakk	9 193	25	0,3	20	7	13	5	5	0
Lørenskog	30 405	258	0,9	210	137	73	48	39	9
Skedsmo	41 261	1 523	3,7	1 319	486	833	204	156	48
Nittedal	19 443	38	0,2	33	24	9	5	5	0
Gjerdrum	4 959	7	0,1	4	3	1	3	3	0
Ullensaker	23 586	620	2,6	549	239	310	71	56	15
Nes	17 883	67	0,4	53	17	36	14	12	2
Eidsvoll	18 296	149	0,8	130	67	63	19	17	2
Nannestad	9 882	48	0,5	32	18	14	16	13	3
Hurdal	2 679	5	0,2	2	1	1	3	3	0

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Oslo	521 193	37 496	7,2	31 400	14 919	16 481	6 096	4 196	1 900
Hedmark	188 547	3 311	1,8	2 603	1 100	1 503	708	572	136
Kongsvinger	17 413	748	4,3	583	268	315	165	150	15
Hamar	27 158	1 297	4,8	1 052	423	629	245	179	66
Ringsaker	31 769	130	0,4	111	54	57	19	18	1
Løten	7 298	23	0,3	18	9	9	5	5	0
Stange	18 290	111	0,6	79	22	57	32	23	9
Nord-Odal	5 076	25	0,5	16	6	10	9	9	0
Sør-Odal	7 601	15	0,2	11	5	6	4	4	0
Eidskog	6 424	68	1,1	55	36	19	13	11	2
Grue	5 322	33	0,6	25	13	12	8	6	2
Åsnes	7 956	60	0,8	37	9	28	23	19	4
Våler	3 894	14	0,4	11	8	3	3	3	0
Elverum	18 808	441	2,3	356	152	204	85	70	15
Trysil	6 975	40	0,6	32	11	21	8	8	0
Åmot	4 451	107	2,4	73	34	39	34	23	11
Stor-Elvdal	2 843	51	1,8	35	10	25	16	11	5
Rendalen	2 155	9	0,4	6	1	5	3	3	0
Engerdal	1 533	11	0,7	10	4	6	1	1	0
Tolga	1 785	10	0,6	6	5	1	4	3	1
Tynset	5 471	99	1,8	69	24	45	30	25	5
Alvdal	2 437	9	0,4	9	4	5	0	0	0
Folldal	1 747	4	0,2	3	1	2	1	1	0
Os	2 141	2	0,1	2	1	1	0	0	0
Oppland	183 789	2 605	1,4	2 034	757	1 277	571	446	125
Lillehammer	25 018	923	3,7	746	281	465	177	138	39
Gjøvik	27 515	754	2,7	580	234	346	174	127	47
Dovre	2 886	41	1,4	39	9	30	2	1	1
Lesja	2 224	7	0,3	7	3	4	0	0	0
Skjåk	2 397	9	0,4	7	4	3	2	1	1
Lom	2 484	16	0,6	12	6	6	4	4	0
Vågå	3 804	20	0,5	14	4	10	6	4	2
Nord-Fron	5 929	34	0,6	32	8	24	2	2	0
Sel	6 099	121	2,0	103	27	76	18	14	4
Sør-Fron	3 312	15	0,5	8	3	5	7	6	1
Ringebu	4 623	21	0,5	15	2	13	6	5	1
Øyer	4 886	17	0,4	14	2	12	3	3	0
Gausdal	6 202	16	0,3	11	4	7	5	4	1
Østre Toten	14 710	112	0,8	78	27	51	34	26	8
Vestre Toten	12 608	53	0,4	45	14	31	8	8	0
Jevnaker	6 328	19	0,3	15	9	6	4	3	1
Lunner	8 458	51	0,6	43	13	30	8	6	2
Gran	13 049	151	1,2	118	46	72	33	30	3
Søndre Land	6 058	14	0,2	10	3	7	4	3	1

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Nordre Land	6 913	41	0,6	33	20	13	8	7	1
Sør-Aurdal	3 284	14	0,4	10	2	8	4	4	0
Etnedal	1 419	7	0,5	5	3	2	2	2	0
Nord-Aurdal	6 535	97	1,5	53	24	29	44	37	7
Vestre Slidre	2 292	19	0,8	15	5	10	4	3	1
Øystre Slidre	3 112	24	0,8	16	4	12	8	5	3
Vang	1 644	9	0,6	5	0	5	4	3	1
Buskerud	242 217	3 461	1,4	2 837	1 227	1 610	624	511	113
Drammen	56 641	1 501	2,7	1 243	595	648	258	212	46
Kongsberg	23 117	333	1,4	271	126	145	62	53	9
Ringerike	28 110	835	3,0	698	251	447	137	107	30
Hole	5 205	16	0,3	13	3	10	3	2	1
Flå	1 033	3	0,3	2	0	2	1	1	0
Nes	3 481	17	0,5	10	4	6	7	7	0
Gol	4 380	82	1,9	58	23	35	24	22	2
Hemsedal	1 872	2	0,1	1	1	0	1	1	0
Ål	4 666	65	1,4	60	6	54	5	4	1
Hol	4 542	25	0,6	22	5	17	3	3	0
Sigdal	3 532	10	0,3	8	3	5	2	2	0
Krødsherad	2 176	8	0,4	7	0	7	1	1	0
Modum	12 617	74	0,6	61	29	32	13	8	5
Øvre Eiker	15 382	253	1,6	188	86	102	65	51	14
Nedre Eiker	21 297	59	0,3	51	27	24	8	7	1
Lier	21 665	87	0,4	77	34	43	10	8	2
Røyken	17 016	50	0,3	37	19	18	13	12	1
Hurum	8 756	21	0,2	16	9	7	5	4	1
Flesberg	2 515	6	0,2	4	1	3	2	2	0
Rollag	1 513	6	0,4	3	1	2	3	3	0
Nore og Uvdal	2 701	8	0,3	7	4	3	1	1	0
Vestfold	219 245	3 170	1,5	2 498	1 050	1 448	672	566	106
Borre	24 654	728	3,0	568	214	354	160	130	30
Holmestrand	9 503	78	0,8	53	29	24	25	25	0
Tønsberg	36 037	1 422	4,0	1 125	485	640	297	240	57
Sandefjord	40 904	267	0,7	221	100	121	46	39	7
Larvik	40 990	384	0,9	310	133	177	74	67	7
Svelvik	6 447	19	0,3	14	6	8	5	5	0
Sande	7 554	25	0,3	15	9	6	10	9	1
Hof	3 025	55	1,8	42	10	32	13	11	2
Re	8 150	24	0,3	16	5	11	8	8	0
Andebu	5 016	13	0,3	8	2	6	5	5	0
Stokke	9 965	44	0,4	30	18	12	14	14	0
Nøtterøy	20 058	43	0,2	38	25	13	5	5	0
Tjøme	4 547	43	1,0	37	4	33	6	5	1
Lardal	2 395	25	1,0	21	10	11	4	3	1

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Telemark	166 097	2 752	1,7	2 146	832	1 314	606	459	147
Porsgrunn	33 321	657	2,0	527	168	359	130	100	30
Skien	50 501	1 074	2,1	831	385	446	243	194	49
Notodden	12 343	322	2,6	246	101	145	76	57	19
Siljan	2 333	7	0,3	7	2	5	0	0	0
Bamble	14 144	52	0,4	45	21	24	7	7	0
Kragerø	10 581	120	1,1	101	33	68	19	18	1
Drangedal	4 192	36	0,9	33	5	28	3	3	0
Nome	6 604	19	0,3	16	3	13	3	3	0
Bø	5 174	226	4,4	162	56	106	64	30	34
Sauherad	4 348	46	1,1	39	7	32	7	3	4
Tinn	6 403	42	0,7	34	15	19	8	6	2
Hjartdal	1 638	8	0,5	4	1	3	4	4	0
Seljord	2 900	24	0,8	19	7	12	5	5	0
Kviteseid	2 621	21	0,8	15	4	11	6	5	1
Nissedal	1 434	7	0,5	5	1	4	2	2	0
Fyresdal	1 333	18	1,4	14	1	13	4	3	1
Tokke	2 463	21	0,9	14	8	6	7	7	0
Vinje	3 764	52	1,4	34	14	20	18	12	6
Aust-Agder	103 353	1 531	1,5	1 166	386	780	365	287	78
Risør	6 947	67	1,0	50	21	29	17	16	1
Grimstad	18 655	295	1,6	218	60	158	77	56	21
Arendal	39 500	946	2,4	731	256	475	215	165	50
Gjerstad	2 541	10	0,4	9	3	6	1	1	0
Vegårshei	1 850	8	0,4	4	2	2	4	4	0
Tvedestrand	5 895	60	1,0	43	13	30	17	14	3
Froland	4 691	16	0,3	10	3	7	6	5	1
Lillesand	8 957	25	0,3	21	7	14	4	4	0
Birkenes	4 349	21	0,5	16	4	12	5	5	0
Åmli	1 881	26	1,4	23	1	22	3	3	0
Iveland	1 149	2	0,2	1	0	1	1	1	0
Evje og Hornnes	3 332	36	1,1	24	10	14	12	11	1
Bygland	1 325	7	0,5	7	2	5	0	0	0
Valle	1 409	10	0,7	8	4	4	2	1	1
Bykle	872	2	0,2	1	0	1	1	1	0
Vest-Agder	160 072	2 724	1,7	2 134	798	1 336	590	450	140
Kristiansand	75 234	2 235	3,0	1 765	661	1 104	470	345	125
Mandal	13 824	131	1,0	98	36	62	33	28	5
Farsund	9 542	38	0,4	30	13	17	8	7	1
Flekkefjord	8 926	87	1,0	66	23	43	21	17	4
Vennesla	12 313	42	0,3	29	9	20	13	13	0
Songdalen	5 503	7	0,1	7	4	3	0	0	0
Søgne	9 429	33	0,4	27	10	17	6	6	0
Marnardal	2 193	10	0,5	8	3	5	2	2	0

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Åseral	902	4	0,4	3	1	2	1	0	1
Audnedal	1 578	6	0,4	3	1	2	3	3	0
Lindesnes	4 484	16	0,4	12	5	7	4	3	1
Lyngdal	7 226	72	1,0	56	26	30	16	14	2
Hægebostad	1 613	12	0,7	9	1	8	3	3	0
Kvinesdal	5 540	21	0,4	13	2	11	8	7	1
Sirdal	1 765	10	0,6	8	3	5	2	2	0
Rogaland	388 023	5 800	1,5	4 548	1 903	2 645	1 252	998	254
Eigersund	13 374	125	0,9	97	32	65	28	23	5
Sandnes	56 512	656	1,2	502	226	276	154	137	17
Stavanger	112 003	3 299	3,0	2 628	1 183	1 445	671	508	163
Haugesund	31 247	585	1,9	455	181	274	130	104	26
Sokndal	3 305	24	0,7	19	0	19	5	5	0
Lund	3 099	37	1,2	25	9	16	12	11	1
Bjerkreim	2 465	9	0,4	6	1	5	3	3	0
Hå	14 540	204	1,4	180	41	139	24	23	1
Klepp	14 295	67	0,5	55	10	45	12	10	2
Time	14 113	98	0,7	60	30	30	38	36	2
Gjesdal	9 235	27	0,3	15	5	10	12	12	0
Sola	19 586	146	0,8	112	53	59	34	29	5
Randaberg	9 069	22	0,2	15	9	6	7	5	2
Forsand	1 063	2	0,2	2	1	1	0	0	0
Strand	10 342	43	0,4	35	18	17	8	8	0
Hjelmeland	2 740	10	0,4	8	4	4	2	2	0
Suldal	3 896	23	0,6	15	6	9	8	8	0
Sauda	4 892	32	0,7	22	11	11	10	9	1
Finnøy	2 826	9	0,3	4	0	4	5	5	0
Rennesøy	3 293	13	0,4	8	3	5	5	5	0
Kvitsøy	510	107	21,0	82	5	77	25	9	16
Bokn	766	2	0,3	1	1	0	1	1	0
Tysvær	9 233	48	0,5	39	14	25	9	5	4
Karmøy	37 248	145	0,4	115	50	65	30	25	5
Utsira	222	2	0,9	2	1	1	0	0	0
Vindafjord	4 742	49	1,0	35	7	28	14	10	4
Ølen	3 407	16	0,5	11	2	9	5	5	0
Hordaland	444 432	10 099	2,3	7 847	3 442	4 405	2 252	1 492	760
Bergen	237 062	8 696	3,7	6 771	3 009	3 762	1 925	1 213	712
Etne	3 943	13	0,3	11	5	6	2	2	0
Sveio	4 673	16	0,3	10	3	7	6	6	0
Bømlo	10 800	37	0,3	22	10	12	15	15	0
Stord	16 398	316	1,9	228	111	117	88	70	18
Fitjar	2 916	9	0,3	7	3	4	2	2	0
Tysnes	2 813	14	0,5	5	3	2	9	7	2
Kvinnherad	13 151	52	0,4	42	21	21	10	10	0
Jondal	1 075	7	0,7	5	1	4	2	2	0

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Odda	7 489	67	0,9	55	28	27	12	12	0
Ullensvang	3 526	33	0,9	24	11	13	9	7	2
Eidfjord	921	4	0,4	3	2	1	1	1	0
Ulvik	1 185	7	0,6	5	2	3	2	2	0
Granvin	1 023	1	0,1	1	0	1	0	0	0
Voss	13 785	210	1,5	177	38	139	33	27	6
Kvam	8 410	50	0,6	35	8	27	15	13	2
Fusa	3 741	16	0,4	10	4	6	6	6	0
Samnanger	2 329	9	0,4	6	3	3	3	3	0
Os	14 567	48	0,3	43	23	20	5	5	0
Austevoll	4 513	43	1,0	29	9	20	14	12	2
Sund	5 365	6	0,1	6	5	1	0	0	0
Fjell	19 569	87	0,4	71	40	31	16	15	1
Askøy	21 401	84	0,4	67	32	35	17	15	2
Vaksdal	4 152	23	0,6	19	7	12	4	4	0
Modalen	362	1	0,3	0	0	0	1	0	1
Osterøy	7 177	22	0,3	17	7	10	5	5	0
Meland	5 738	8	0,1	6	5	1	2	1	1
Øygarden	3 921	12	0,3	9	4	5	3	3	0
Radøy	4 681	13	0,3	8	2	6	5	4	1
Lindås	12 839	94	0,7	74	36	38	20	16	4
Austrheim	2 530	11	0,4	7	4	3	4	4	0
Fedje	663	61	9,2	55	2	53	6	3	3
Masfjorden	1 714	29	1,7	19	4	15	10	7	3
Sogn og Fjordane	107 212	1 747	1,6	1 334	537	797	413	333	80
Flora	11 360	117	1,0	101	45	56	16	14	2
Gulen	2 450	15	0,6	9	4	5	6	6	0
Solund	900	11	1,2	10	4	6	1	1	0
Hyllestad	1 558	8	0,5	5	2	3	3	2	1
Høyanger	4 558	30	0,7	25	13	12	5	5	0
Vik	2 899	26	0,9	21	5	16	5	4	1
Balestrand	1 471	8	0,5	6	3	3	2	2	0
Leikanger	2 187	395	18,1	306	124	182	89	68	21
Sogndal	6 672	342	5,1	255	101	154	87	66	21
Aurland	1 822	43	2,1	40	2	38	3	3	0
Lærdal	2 167	18	0,8	18	5	13	0	0	0
Årdal	5 653	26	0,5	22	11	11	4	4	0
Luster	4 912	19	0,4	15	6	9	4	3	1
Askvoll	3 278	14	0,4	9	4	5	5	5	0
Fjaler	2 834	27	1,0	19	8	11	8	7	1
Gaular	2 790	11	0,4	8	3	5	3	3	0
Jølster	2 921	12	0,4	8	2	6	4	4	0
Førde	11 080	364	3,3	284	130	154	80	61	19
Naustdal	2 704	7	0,3	6	4	2	1	1	0
Bremanger	4 080	16	0,4	12	5	7	4	4	0
Vågsøy	6 308	74	1,2	50	14	36	24	22	2
Selje	3 052	13	0,4	7	1	6	6	6	0

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Eid	5 776	79	1,4	52	22	30	27	18	9
Hornindal	1 200	6	0,5	3	2	1	3	3	0
Gloppen	5 737	41	0,7	27	10	17	14	13	1
Stryn	6 843	29	0,4	20	7	13	9	8	1
Møre og Romsdal	244 688	3 269	1,3	2 606	1 040	1 566	663	522	141
Molde	24 052	961	4,0	752	348	404	209	159	50
Kristiansund	17 111	299	1,8	248	103	145	51	39	12
Ålesund	39 911	930	2,3	787	251	536	143	108	35
Vanylven	3 783	17	0,5	12	5	7	5	5	0
Sande	2 605	6	0,2	4	1	3	2	2	0
Herøy	8 337	37	0,4	26	8	18	11	9	2
Ulstein	6 749	43	0,6	27	15	12	16	16	0
Hareid	4 667	24	0,5	15	5	10	9	8	1
Volda	8 349	335	4,0	268	106	162	67	40	27
Ørsta	10 329	95	0,9	67	27	40	28	24	4
Ørskog	2 091	16	0,8	12	1	11	4	4	0
Norddal	1 865	3	0,2	3	1	2	0	0	0
Stranda	4 656	45	1,0	33	15	18	12	11	1
Stordal	976	5	0,5	4	3	1	1	1	0
Sykkylven	7 430	19	0,3	17	8	9	2	2	0
Skodje	3 578	6	0,2	4	3	1	2	2	0
Sula	7 338	18	0,3	15	5	10	3	3	0
Giske	6 571	15	0,2	12	5	7	3	3	0
Haram	8 783	30	0,3	22	8	14	8	8	0
Vestnes	6 413	43	0,7	31	15	16	12	12	0
Rauma	7 318	52	0,7	42	13	29	10	9	1
Nesset	3 206	10	0,3	7	4	3	3	3	0
Midsund	1 915	5	0,3	3	1	2	2	1	1
Sandøy	1 280	2	0,2	2	1	1	0	0	0
Aukra	3 052	11	0,4	10	1	9	1	0	1
Fræna	9 027	60	0,7	49	27	22	11	10	1
Eide	3 272	6	0,2	3	3	0	3	3	0
Averøy	5 458	17	0,3	14	6	8	3	2	1
Frei	5 295	5	0,1	5	3	2	0	0	0
Gjemnes	2 672	12	0,5	8	2	6	4	4	0
Tingvoll	3 144	16	0,5	11	5	6	5	4	1
Sunndal	7 433	35	0,5	30	16	14	5	5	0
Surnadal	6 214	48	0,8	35	14	21	13	12	1
Rindal	2 125	4	0,2	3	1	2	1	0	1
Aure	2 667	12	0,5	9	4	5	3	3	0
Halsa	1 728	9	0,5	6	1	5	3	3	0
Tustna	1 022	4	0,4	2	1	1	2	2	0
Smøla	2 266	14	0,6	8	4	4	6	5	1
Sør-Trøndelag	268 083	9 895	3,7	7 223	2 777	4 446	2 672	1 363	1 309

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Trondheim	154 082	9 081	5,9	6 604	2 547	4 057	2 477	1 213	1 264
Hemne	4 312	22	0,5	15	7	8	7	7	0
Snillfjord	1 035	2	0,2	1	0	1	1	1	0
Hitra	4 084	22	0,5	18	5	13	4	4	0
Frøya	4 109	34	0,8	26	11	15	8	7	1
Ørland	5 185	60	1,2	52	30	22	8	7	1
Rissa	6 366	41	0,6	29	11	18	12	10	2
Bjugn	4 703	45	1,0	28	12	16	17	15	2
Åfjord	3 315	17	0,5	8	3	5	9	9	0
Roan	1 075	9	0,8	7	0	7	2	2	0
Osen	1 074	4	0,4	1	1	0	3	0	3
Oppdal	6 461	55	0,9	45	11	34	10	7	3
Rennebu	2 651	9	0,3	9	4	5	0	0	0
Meldal	3 960	35	0,9	28	10	18	7	3	4
Orkdal	10 428	111	1,1	81	41	40	30	21	9
Røros	5 627	69	1,2	54	6	48	15	13	2
Holtålen	2 186	20	0,9	18	5	13	2	1	1
Midtre Gauldal	5 827	96	1,7	75	13	62	21	13	8
Melhus	13 670	75	0,6	52	27	25	23	14	9
Skaun	5 977	17	0,3	16	8	8	1	1	0
Klæbu	5 255	18	0,3	16	11	5	2	2	0
Malvik	11 859	34	0,3	29	13	16	5	5	0
Selbu	3 937	18	0,5	11	1	10	7	7	0
Tydal	905	1	0,1	0	0	0	1	1	0
Nord-Trøndelag	127 894	2 068	1,6	1 612	647	965	456	351	105
Steinkjer	20 454	880	4,3	704	279	425	176	130	46
Namsos	12 420	223	1,8	161	73	88	62	49	13
Meråker	2 543	16	0,6	16	7	9	0	0	0
Stjørdal	19 197	176	0,9	143	52	91	33	25	8
Frosta	2 470	8	0,3	6	3	3	2	1	1
Leksvik	3 509	11	0,3	8	6	2	3	3	0
Levanger	17 822	443	2,5	326	148	178	117	89	28
Verdal	13 768	80	0,6	67	20	47	13	12	1
Mosvik	897	2	0,2	1	1	0	1	1	0
Verran	2 689	10	0,4	8	4	4	2	1	1
Namdalseid	1 775	7	0,4	6	2	4	1	1	0
Inderøy	5 814	16	0,3	12	4	8	4	3	1
Snåsa	2 300	29	1,3	18	5	13	11	9	2
Lierne	1 541	8	0,5	7	3	4	1	1	0
Røyrvik	544	1	0,2	1	1	0	0	0	0
Namsskogan	963	16	1,7	15	1	14	1	1	0
Grong	2 508	51	2,0	43	7	36	8	6	2
Høylandet	1 269	2	0,2	0	0	0	2	1	1
Overhalla	3 537	14	0,4	13	6	7	1	1	0
Fosnes	746	1	0,1	0	0	0	1	1	0
Flatanger	1 221	7	0,6	4	3	1	3	3	0
Vikna	4 005	35	0,9	29	9	20	6	5	1

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Nærøy	5 257	25	0,5	20	10	10	5	5	0
Leka	645	7	1,1	4	3	1	3	3	0
Nordland	236 893	5 248	2,2	4 428	2 004	2 424	820	656	164
Bodø	42 582	1 719	4,0	1 437	657	780	282	207	75
Narvik	18 533	461	2,5	401	142	259	60	38	22
Bindal	1 814	10	0,6	7	1	6	3	3	0
Sømna	2 082	8	0,4	7	1	6	1	1	0
Brønnøy	7 536	479	6,4	418	234	184	61	57	4
Vega	1 383	7	0,5	5	3	2	2	2	0
Vevelstad	529	2	0,4	2	1	1	0	0	0
Herøy	1 742	12	0,7	10	5	5	2	2	0
Alstahaug	7 357	98	1,3	80	34	46	18	16	2
Leirfjord	2 223	26	1,2	16	11	5	10	8	2
Vefsn	13 463	256	1,9	222	74	148	34	27	7
Grane	1 535	26	1,7	24	5	19	2	2	0
Hattfjelldal	1 554	19	1,2	11	9	2	8	8	0
Dønna	1 548	6	0,4	4	3	1	2	2	0
Nesna	1 829	112	6,1	89	46	43	23	18	5
Hemnes	4 573	20	0,4	17	5	12	3	1	2
Rana	25 311	903	3,6	766	423	343	137	118	19
Lurøy	2 024	10	0,5	6	2	4	4	4	0
Træna	461	2	0,4	2	2	0	0	0	0
Rødøy	1 446	8	0,6	6	2	4	2	2	0
Meløy	6 785	34	0,5	30	15	15	4	3	1
Gildeskål	2 228	9	0,4	8	2	6	1	1	0
Beiarn	1 189	13	1,1	8	1	7	5	5	0
Saltdal	4 812	39	0,8	33	10	23	6	6	0
Fauske	9 591	155	1,6	130	58	72	25	17	8
Skjerstad	1 040	4	0,4	4	0	4	0	0	0
Sørfold	2 192	9	0,4	7	2	5	2	2	0
Steigen	2 874	13	0,5	7	2	5	6	3	3
Hamarøy	1 889	12	0,6	9	4	5	3	2	1
Tysfjord	2 213	15	0,7	14	6	8	1	1	0
Lødingen	2 384	58	2,4	55	11	44	3	3	0
Tjeldsund	1 452	48	3,3	36	10	26	12	12	0
Evenes	1 434	9	0,6	7	2	5	2	2	0
Ballangen	2 675	8	0,3	6	4	2	2	2	0
Røst	624	2	0,3	2	2	0	0	0	0
Værøy	763	7	0,9	4	1	3	3	3	0
Flakstad	1 498	4	0,3	3	3	0	1	0	1
Vestvågøy	10 812	82	0,8	67	26	41	15	13	2
Vågan	9 077	251	2,8	240	70	170	11	8	3
Hadsel	8 039	45	0,6	40	23	17	5	4	1
Bø	3 035	18	0,6	14	7	7	4	3	1
Øksnes	4 644	15	0,3	10	5	5	5	5	0
Sortland	9 452	177	1,9	134	63	71	43	39	4
Andøy	5 447	33	0,6	27	14	13	6	5	1

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Moskenes	1 219	4	0,3	3	3	0	1	1	0
Troms	152 513	22 638	14,8	20 570	4 262	16 308	2 068	913	1 155
Harstad	23 121	18 343	79,3	17 140	2 716	14 424	1 203	381	822
Tromsø	61 740	3 768	6,1	3 018	1 363	1 655	750	433	317
Kvæfjord	3 071	11	0,4	8	4	4	3	3	0
Skånland	3 022	9	0,3	6	2	4	3	3	0
Bjarkøy	527	5	1,0	2	0	2	3	3	0
Ibestad	1 698	8	0,5	6	5	1	2	2	0
Gratangen	1 282	5	0,4	2	0	2	3	1	2
Lavangen	1 075	3	0,3	2	1	1	1	1	0
Bardu	3 808	20	0,5	19	7	12	1	1	0
Salangen	2 298	62	2,7	46	21	25	16	13	3
Målselv	6 738	45	0,7	37	14	23	8	7	1
Sørreisa	3 305	15	0,5	10	6	4	5	4	1
Dyrøy	1 312	4	0,3	4	3	1	0	0	0
Tranøy	1 688	5	0,3	4	3	1	1	0	1
Torsken	1 087	4	0,4	4	1	3	0	0	0
Berg	1 047	9	0,9	5	1	4	4	4	0
Lenvik	11 095	160	1,4	125	58	67	35	29	6
Balsfjord	5 630	37	0,7	30	18	12	7	7	0
Karlsøy	2 406	13	0,5	10	5	5	3	2	1
Lyngen	3 175	8	0,3	5	2	3	3	2	1
Storfjord	1 916	23	1,2	19	4	15	4	4	0
Kåfjord	2 332	8	0,3	6	3	3	2	2	0
Skjervøy	3 002	17	0,6	14	6	8	3	3	0
Nordreisa	4 722	49	1,0	42	18	24	7	7	0
Kvænangen	1 416	7	0,5	6	1	5	1	1	0
Finnmark	73 196	2 001	2,7	1 712	788	924	289	243	46
Vardø	2 421	50	2,1	44	16	28	6	5	1
Vadsø	6 154	459	7,5	398	190	208	61	50	11
Hammerfest	9 134	234	2,6	190	103	87	44	40	4
Kautokeino	2 999	128	4,3	105	63	42	23	18	5
Alta	17 406	420	2,4	365	171	194	55	40	15
Loppa	1 301	11	0,9	6	3	3	5	4	1
Hasvik	1 098	11	1,0	6	1	5	5	5	0
Kvalsund	1 096	2	0,2	2	1	1	0	0	0
Måsøy	1 396	21	1,5	16	2	14	5	5	0
Nordkapp	3 480	82	2,4	77	27	50	5	4	1
Porsanger	4 311	58	1,4	50	25	25	8	8	0
Karasjok	2 853	102	3,6	91	49	42	11	11	0
Lebesby	1 470	17	1,2	11	4	7	6	6	0
Gamvik	1 133	11	1,0	7	2	5	4	4	0
Berlevåg	1 163	16	1,4	13	5	8	3	3	0
Tana	3 011	32	1,1	26	9	17	6	4	2
Nesseby	916	20	2,2	15	7	8	5	4	1

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2004	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Båtsfjord	2 340	27	1,2	21	10	11	6	6	0
Sør-Varanger	9 514	294	3,1	263	98	165	31	26	5
Uspesifisert kom- mune	0	6	0,0	6	2	4	0	0	0
Svalbard	0	64	0,0	56	16	40	8	5	3
Spitsbergen	0	51	0,0	43	14	29	8	5	3
Bjørnøya	0	9	0,0	9	2	7	0	0	0
Hopen	0	4	0,0	4	0	4	0	0	0
Jan Mayen	0	2	0,0	2	1	1	0	0	0
Utenriks tjeneste- menn	0	3	0,0	3	1	2	0	0	0